העולם הזה

סקופ

ניצב-מישנה מיכאל מוכנר

המישטרה טוענת:

„אישית נכונה"

הסתבכה

ב„פשיעה נכונה"

פרשת המיסתורין שהוסתרה גם מעיני־השופט שהוציא צו־חיפוש

תשקיף

מפ"ם תישאר בפנים

כחוגי מיפלגת־העבודה בטוחים שמפ"ם תישאר, בסופו של דבר, בתוך המערך, למרות כל התכונות ההפוכות. הדבר יתאפשר תודות לניסוחי־פשרה, שראשי מיפלגת־העבודה כבר שוקדים על הכנתם.

אין הם ממהרים, כי האיום בפרישת מפ"ם הוא אחד מסוגי הנשק־הסודי של מחנה־רבין נגד מחנה־פרס.

טולידאנו ניהל

מו"מ עם מפ"ם

מי שהיה יועץ ראש־הממשלה לענייני ערבים, שמואל טולידאנו, שפרש מהשירות הממלכתי והצטרף לתנועת ידין־תמיר, הפתיע במהלכו זה את ראשי מפ"ם.

טולידאנו היה ידוע כמי שקרוב בדיעותיו למפ"ם. הוא הביע מישאיה להצטרף לפעילות במיסגרת מיפלגה זו, ובימים שקדמו להודעתו על הצטרפותו לתנועה הדמוקרטית לשינוי, שוחח עם כמה מראשי מפ"ם על שילובו בצמרת המיפלגה.

נראה כי היסוסיה של מפ"ם לפרוש מהמערך והמסקנה כי היא לא תופיע ברשימה עצמאית בבחירות, הם שדחפו את טולידאנו ברגע האחרון לזרועות ידין.

הכישלון הראשון

של ידין

בחוגי המערך צפה תיקווה שהגל של ייגאל ידין נשבר, וכי מעתה הוא מתחיל לרדת.

כסימן לכך הובאה מסיבת־העיתונאים שבינם ידין ביום השני השבוע, לרגל התפטרותו של בנימין חזוי מן הכנסת. כמו במסיבות הקודמות הוכן אולם גדול למסיבה, תוך ציפייה להמוני עיתונאים ואנשי־טלוויזיה, אולם רק שולחן אחד נתפס.

רק התפרצותו של עורך־הדין צבי סער, שחולל מהומה במקום, הצילה את המסיבה משיעמום גמור.

פרובוקציה של רק"ח?

התפרצויות של זעם התחוללו השבוע בכמה תנועות, אחרי ששידורי־ישראל הודיעו, מפי דובר רק"ח, כי המיפלגה הקומוניסטית מתכוונת להקים חזית עם תנועות־שלום ציוניות, כמו סיעתו של לובה אליאב, תנועת העולם הזה ומוקד.

רבים ראו בכך פרובוקציה של רק"ח, שנועדה לקדם את סיכויי־הבחירות של תנועות אלה ולהדביק בהן תווית קומוניסטית.

תנועת העולם הזה אף פירסמה הכחשה חריפה, שבה נאמר כי כלל לא בא בחשבון שיתוף־פעולה אלקטורלי עם מיפלגה שלא השתחררה מן התלות במוסקבה והמתנגדת למאבק למען זכויות היהודים בברית־המועצות.

חוגי רק"ח טוענים כי לא התכוונו להזכיר שמותיהן של התנועות האחרות, וכי הדבר נפלט באקראי מפי הדובר בשיחה עם כתב הרדיו.

מאיה תבורי

ברשימת הליכוד?

מנהיגת אגודת הצרכנים, מאיה תבורי, שרכשה לעצמה פופולאריות רבה בשנים האחרונות במאבקיה למען הצרכנים, עשוייה להיכלל במקום ריאלי ברשימת הליכוד לכנסת.

אנשי הליכוד מקווים שמאיה תחווה את תשובת הליכוד לשולמית אלוני, כלוחמת למען זכויות עקרות־הבית.

תיגבורת נוספת לשורות הליכוד — ת"א־לוף נתן („נתקה") שרוני, קצין השיריון העומד להשתחרר מצה"ל ויחווה מועמד הליכוד לראשות עיריית אשקלון.

ירחון סובייטי פירסם

שירי משוררים

ישראליים

הגיליון האחרון של הירחון הסובייטי בשפה האידית סאוועטיש היימלאנד (המולדת הסובייטית) פירסם בגיליון האחרון של שנת 1976 בתירגום לאידיש קובץ שירים בעברית שהופיע במדינת־ישראל מייד אחרי מילחמת יום־הכיפורים. הקובץ, שנכתב בידי משוררים יהודים וערבים, ושנקרא בשם „גשר בין חופים" זכה בשעתו לתהודה גדולה.

עתה פירסם הירחון הסובייטי מיכחר

שוטר חשוד

בגניבה משוטר

רס"ר במישטרת ירושלים, המועסק כאחראי ניידת, הושעה מתפקידו אחרי שנחשד בגניבת ארנק כסף, שהכיל 250 ל"י, מיומנאי בית־השוטר בשכונת רמת־אשכול בירושלים, שם הוא מתגורר.

חשוטר טען כי סחב את הארנק מחברו כמעשה קונדס. מפקדיו נוטים להאמין לטענתו זו, לאור עברו הנקי ולאור העובדה כי הוא הומלץ לשורה ארוכה של ציונים־לשבח עבור הצטיינותו בתפקידו כשוטר.

משירי הקובץ, בצירוף הקדמת המערכת ומבוא שנכתב בידי הפרופסור ישעיהו לייבוביץ'.

המשוררים שתורגמו לאידיש בבטאון הרוסי הם: אברהם חלפי, סאלם ג'ובראן, יהודה עמיחי, נתן זך, נזיה חיר, חנוך לוין, מאיר ויזלטיר, תופיק זיאד, פרופסור אריה זקס, אשר ריין, עמוס קינן, יעקב רוטבליט, משה ברזילי, מרדכי אבי־שאול וייבי.

„דחף" ינהל מערכת

התעמולה של הליכוד

מטה הבחירות של הליכוד, בראשותו של אלוף (מיל.) עזר וייצמן, החליט להעביר לידי פירסום דחף, בבעלותו של אליעזר זורבין, את מערכת הפירסום והתעמולה של הליכוד לקראת הבחירות הקרובות. בבחירות הקודמות ניהל פירסום דחף חלק ממערכת־הפירסום של המערך.

החלטה זו של הליכוד התקבלה בהפתעה גדולה, שכן בעבר נהג הליכוד למסור את מערכת־הפירסום שלו לפירסום „אדמון" שבבעלותו של דויד אדמון, איש המיפלגה הליברלית.

צפויות הפגנות

סטודנטים ערבים

בתל־אביב

בימים הקרובים עומדות להיערך בשטח אוניברסיטת תל־אביב ברמת־אביב הפגנות ואסיפות מחאה, שתאורגנה בידי ועד הסטודנטים הערבים באוניברסיטה, למחאה עד כך ששילטונות האוניברסיטה מחרימים ועד זה ומחבלים בפעולותיו.

בניגוד לאוניברסיטות ירושלים, חיפה ובאר־שבע, מסרבים ראשי אוניברסיטת תל־אביב להכיר בוועד הסטודנטים הערבים באוניברסיטה זו, שהתארגן מחדש בשבועות האחרונים, ומייצג יותר מ־300 סטודנטים ערבים.

יושב־ראש הוועד, סיס וועתד, סיפר כי כל הניסיונות לארגן ערבים משותפים ליהודים וערבים לדיון על נושאים פוליטיים ואחרים, הספציפיים לסטודנטים הערבים, נתקלו בהתנגדות מצד אגודת־הסטודנטים והנהלת האוניברסיטה. ההפגנות עומדות להיערך השבוע, שהוא שבוע הבחירות באוניברסיטת תל־אביב, למרות התנגדות השילטונות לעריכתן.

בן הרב חשוד

בניסיון־שוד

מישטרת מרחב הירקון בתל־אביב חוקרת את ינון אבדר, בנו של הרב שלום אבדר, הרב של שכונת התיקווה.

בן הרב נעצר בשבוע שעבר, יחד עם עוד צעיר מבת־ים, בעיקבות תלונת תיירת שעל־פיה ניסו השניים לשדוד אותה ליד מלון פלאזה בתל־אביב. על־פי עדותה של התיירת ניסו השניים לחטוף את ארנקה. היא נאבקה בהם ונחבלה בעת שניסו להימלט, רכובים על אופנוע.

שוטר חשוד

כפורץ

רס"ל במישטרת מרחב הירקון בתל־אביב ייבדק בידי קצין־בודק שמונה על־ידי מפקד מישטרת תל־אביב, בקשר לתלונה שהועלתה נגדו על־ידי פועל ערבי העובד במוסך בקרמן ביפו. הפרשה אירעה לפני כשבועיים, בעת שעובד המוסך הזעיק את המישטרה לעצור פורץ שנתפס בעת ניסיון פריצה למוסך.

לדיברי העובד הוא טמן מארב לפורץ, אחרי שבמשך תקופה ארוכה נעלמו מהמוסך חלקי־רכב שונים. כאשר הגיעה ניידת המישטרה למקום, זוהה האיש שנתפס כאיש־מישטרה. אחרי מעצרו חזר הפורץ אל המוסך, היכה את העובד מכות נמרצות ואף שיסה בו כלב שנשבו.

עובד המוסך הגיש תלונה שנייה למישטרה, ועתה מונה קצין־בודק לבדוק את התנהגותו של רס"ל המישטרה.

מסקנות חמורות

כלפי מזכ"ל הפועל

ועדת־הביקורת־המרכזית של ההסתדרות השלימה את דו"ח הביקורת שלה, העוסק במזכ"ל הפועל הנוכחי יצחק אופק.

מסקנות הדו"ח, המכיל 24 עמודים, נשמרות בשלב זה בסודיות, אך כפי שנרמז הן מכילות כמה קביעות חמורות, המטילות בספק את המשך כהונתו של אופק בתפקידו כמזכ"ל הפועל.

נסיונות לקניית

מישחקים בליגה

כבר עתה, 13 מחזורים לפני סיום תחיגה בכדורגל, נתגלו ניסיונות לשחד כדורגלנים במטרה להטות תוצאות. הראשון באלה נעשה בדרבי שנערך בין מכבי וחפועל תל־אביב. ערב המישחק נעשה ניסיון לשכנע את אחד משחקני מכבי, כי תמורת סכום של 15 אלף ל"י יגרום להפסד קבוצתו. האיש סירב, ואז הופעלו עליו לחצים מסוג אחר, כולל איומים לחמדו כדורגלן תוך חשיפת מכירות־מישחקים שלו בעבר. למרות זאת עמד בלחצים, וקבוצת מכבי ניצחה.

בשבוע שעבר נעשה ניסיון דומה על־ידי אחד מאוהדי קבוצת שמשון, שניסה להשפיע על כמה משחקני קבוצת הכוח רמת־גן למכור את הניצחון במישחק לשמשון. גם הפעם עמדו השחקנים בלחצים.

מגבר 70 וואט הספק P.P
פטיפון חצי אוטומטי
עם ראש מגנטי
טיונר FM/AM/LW סטריאו
טייפ קסטות "DOLBY"
זוג רמקולים SS-1250, 40 וואט

HMK-70 SS-1250

למבקשים את הטוב ביותר...
"IT'S A SONY."

ברסום מלניק/רפאל טיראן

העולם הזה
בלי משוא פנים

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03־243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: „צינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קריאת יקי.

מי שאינו דובר אמת נתקל בצרה צרורה: אין הוא יכול אפילו להוכיח שאינו דובר אמת.

ניתן להבין קושי זה באמצעות „הפאראדוכס של השקרן", אותו היקש קלאסי של תורת ההגיון, המורכב משני משפטים (א' ו־ב') ומהמסקנה המתחייבת מהם.

אומר אותו היקש:

א. סוקרטס טוען: כל היוונים הם שקרנים.

ב. סוקרטס הוא יווני.

מסקנה: סוקרטס הוא שקרן.

המילכוד הפאראדוכסלי הטמון בהיקש זה הוא פשוט: אם סוקרטס הוא שקרן, הרי שגם טענתו כי „כל היוונים הם שקרנים" הינה שקר. מכאן ניתן להסיק כי סוקרטס דובר אמת. אם הוא דובר אמת, הרי שטענתו כי כל היוונים הם שקרנים היא נכונה, כלומר, שגם הוא שקרן. וחוזר חלילה.

על פי ההגיון של אותו היקש, ניתן לגזור היקש פאראדוכסלי נוסף כדלהלן:

א. סלוני מעיד על עצמו כי הוא שקרן.

ב. סלוני הוא שקרן.

מסקנה: טענתו של סלוני כי הוא שקרן הינה שקר.

קל להבין לפיכך, מדוע מתקשים השקרנים בהוכחת שקרנותם.

מן הקושי הזה פטור סופרו הוותיק של היומון הארץ, שבתי („סבי") טבת. הוא העיתונאי היחיד בארץ היכול להסתובב כשבכיסו תעודה מוסמכת, מבית־המישפט העליון, המעידה עליו כי הוא מסלף אמת. עדות זו הפכה לחלק מההיסטוריה המישפטית הכתובה של מדינת־ישראל. למעשה זכה שבתי טבת בכבוד ששום עיתונאי לפניו או אחריו לא זכה בו: בית־המישפט העליון התפנה כדי לבקר סידרה של כתבות שפירסם בעיתונו, גינה אותן בצורה חד־משמעית ובחריפות חסרת־תקדים.

■ ■ ■

הדבר היה כשיאה של פרשת עמוס בן־גוריון.

ב־1955 החל העולם הזה בסידרת גיליונים גדולה על השחיתות שפשטה במישטרת מחוז תל־אביב, עליה פקד את בנו של דויד בן־גוריון, עמוס בן־גוריון. גוף וולנטארי למילחמה בשחיתות, שנשא את השם שורת המתנדבים, הצטרף למסע גילויים זה והרחיבו. על רקע זה נולד אחד ממישפטי הדיבה המפורסמים שנערכו במדינה, מישפטו של עמוס בן־גוריון נגד שורת המתנדבים.

זה היה אותו מישפט שבגללו נאלץ מפכ"ל המישטרה דאז, יחזקאל סהר, לפרוש מתפקידו, אחרי שבית־המישפט קבע כי מסר עדות־שקר בבית־המישפט. שבתי טבת לא היה נאשם וגם לא מאשים במישפט זה. למרות זאת מצא בית־המישפט העליון להקדיש לו וליצירותיו הכתובות, חלק מפסק־דינו.

קבע בית־המישפט העליון:

„אחרי הגשת המישפט, פירסם שבתי טבת בעיתון **הארץ** סידרת מאמרים בשם ‚עמוס בן־גוריון — קורבן הרצח בדי־בה', בהם נידונו פרשיות אירו"י, כורים, דירת ליגום* בפרטי פרטים. את האינפורמציה שלו קיבל הכתב ממטה המישטרה ובנוגע לפרטים אישיים — גם מעמוס בן־גוריון עצמו. מאמרים אלה מהווים, למעשה, הרצאה מלאה של הטענות שמר סהר ועמוס בן־גוריון השמיעו אחר־כך בעדותם במישפט, להצדקת התנהגותו של עמוס בן־גוריון ומטרתם הברורה של טענות אלה היתה להשחיר את טוהלות, קבלת מתנות־חינם ונטילת שלל ברמלה ב־1948 (כפי שטען העולם הזה) מבוססות על התחסדות קרתנית של עורכי השבועון יותר מאשר על עוברות של ממש."

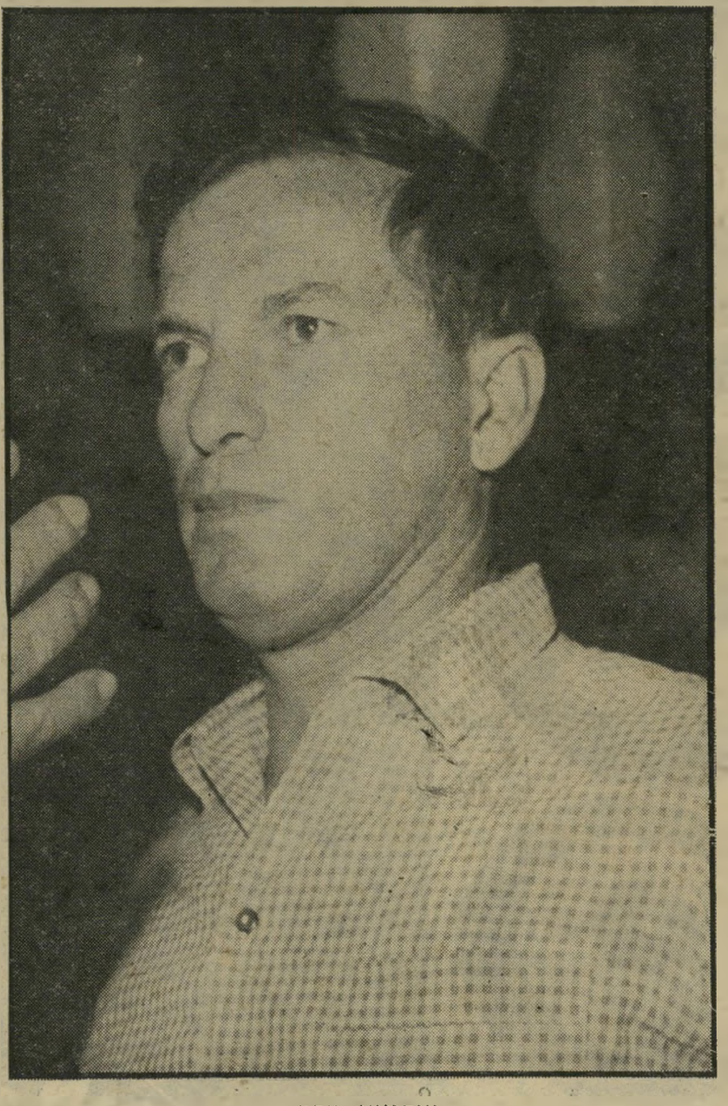
אבל טבת לא הסתפק בנוסח מעודן זה. מאמרי התגובה שלו על פרסומי העולם הזה היו שזורים בקללות וגידופי־רחוב כגון: „מוקצה מחמת־מיאוס... מופקר... מלאכת הדיבה והשקר... קולמוס מורעל... כשודדים בצהריים... צבועים וקרתנים... התחסדות קרתנית." ועוד.

למרות שלא התבקש על־ידי שום גוף לעשות זאת, חרץ בית־המישפט העליון את קביעתו על כתבותיו אלה של טבת וקבע: „מאמרים אלה (של טבת) הכילו אינפורמציה מגמתית ומסולפת, וטענות־סרק שהיו עלולות להטעות את הציבור... מערכת זו, שהתנהלה באמצעים נפסדים מעל דפי העיתונות, היתה מעין הקדמה למכסיסי התביעה במישפט."

■ ■ ■

בעשרים השנים שחלפו מאז שאותה פרשה הסעירה את המדינה, השתנו פני המדינה ללא הכר.

רוב הדמויות שמילאו תפקידי מפתח באותה תקופה, ירדו מהבמה הפוליטית או שבקו חיים. מנגנון־החושך ששלט באותה תקופה בכיפה וניסה לכוון את החיים הפוליטיים הפנימיים, שוב אינו קיים. המיבנה הדמוקרטי של המישטר במדינה התחזק. העיתונות הפכה ביקורתית ופתוחה. המילחמה בשחיתות, שהיתה באותן שנים אחוזתו הפרטית של

עיתונאי טבת

האם שיקר סוקראטס?

פיע על דעת־הקהל לטובת עמוס בן־גוריון, בעוד המישפט תלוי ועומד."

חלק ניכר מאותם מאמרים של טבת, אליהם התייחס בית־המישפט העליון, נגעו להאשמות שפירסם העולם הזה. טבת, שרכש לו כבר אז שם של עיתונאי הנחלץ למערכות ציבוריות ומתייצב תמיד לצד החזק, ביקר בחריפות את פירסומי העולם הזה, בין השאר בנוסח הבא: „האשמות של התיידדות עם עבריינים, העולם הזה, הפכה לנחלת העיתונות כולה.

רק דבר אחד לא השתנה. שבתי טבת.

כמו אנדרטה של אנכרוניזם ז'ורנאליסטי הוא עדיין חוזר ומשמיע את אותן הדיעות עצמן באותו סיגנון בו השתמש לפני עשרים שנה, כאילו לא היו דברים מעולם, וכאילו לא הגדיר אותו בית־המישפט העליון של המדינה כפי שהגדיר. כשהוא סומך ככל הנראה על זכרונם הקצר של קוראיו, או על העובדה שרבים מהם היו באותן שנים זאטוטים שאינם יודעים לקרוא, חלק שבתי טבת

---

* הפרשיות שנדונו במהלך המישפט.

שוב להעולם הזה את הכבוד להיות מאוזכר במאמרו.

במאמר שפירסם בשבוע שעבר בהארץ על פרשת עופר, כתב טבת, בין השאר:

„בדרך כלל (בהתייחס לחלקה של הבעיתונות בפרשת עופר) מדובר בעיתונים. אבל העלמת־עין מהעולם הזה אינה עוד במקומה. שוב אין שבועון זה חי לעצמו. במקרה עופר זכה להיות מצוטט בעיתונים כמו היה מקור אינפורמציה ככל מקור אחר. די לומר שלכל היותר יכול העולם הזה להיחשב כגורם — רכילותי, חברתי, מדיני — אבל בשום פנים ואופן לא כמקור של אמת. אפשר להכיר בכך שהעולם הזה היה גורם דחוף ומקדם בעריכת חקירות מישטרתיות, אבל בשום פנים ואופן אין לקבל את דבריו כאמת, או כמבוקרים על־ידי אמות מידה לאמת.

„העולם הזה הוא שבועון מגרה ומלבה יצרים ואי־אפשר להתעלם מכך שנעשה לאחרונה ליוצר ומדווח אינפורמציה בעת אחת. הוא מגיש את התלונות למישטרה ומפרסמן. בכך שהעיתונים סייעו לו, על־ידי פירסום נוסף של תלונותיו, היקנו לו מעמד של מנגנון מייחד במינו. והרי ספק רב אם אתיקה עיתונאית מכירה בשילוב של יצירת אינפורמציה ודיווחה, מה גם שהעולם הזה אינו גוף נקי מכוונות, מדיניות ואישיות."

מנוסח הדברים קל להבחין מה כואב לסבי טבת: העובדה ש„העולם הזה זכה להיות מצוטט בעיתונים כמו היה מקור אינפורמציה ככל מקור אחר"... וש„היקנו לו מעמד של מנגנון מייחד במינו."

הקורא התמים שאינו בקיא במה שאירע לפני עשרים שנה, יכול אולי להתרשם כי ביקורתו זו של שבתי טבת משוחררת מאינטרסים וכוונות אישיות, בהם הוא מאשים את העולם הזה, בין השאר. ספק אם רבים זוכרים את סידרת המאמרים שהקדיש העולם הזה לשבתי טבת תחת הכותרת: „המשתמט שהפך דובר הביטחון", בה תוארו, בין השאר, החקירה בה חקרה אגודת העיתונאים את מוסרו המיקצועי ואסיפות קוראי הארץ, שגינו תעלוליו העיתונאיים.

אבל סבי טבת עצמו צריך לזכור כל זאת, בדיוק כמו את פסק־דינו של בית־המישפט העליון המתייחס אליו. הוא חייב להיות בעל מצח נחושה ובעל עור של פיל כדי להתחזות כמי שזכאי לפסוק בענייני אמת עיתונאית או אתיקה עיתונאית. אם יש נמשל שניתן להחיל עליו את המשל „תפוס את הגנב", הרי מקרהו של שבתי טבת הוא דוגמה מובהקת לכך.

מנקודת השקפה לוגית, ייתכן והיינו צריכים להיות אסירי־תודה לשבתי טבת, כיוון שבדרך השלילה סיפק הוכחה למהימנותו של העולם הזה. **ההיקש המתבקש** ממקרה שבתי טבת הוא כדלהלן:

א. שבתי טבת טוען כי העולם הזה לא דובר אמת.

ב. שבתי טבת הוא סלפן.

מסקנה: טיעונו של טבת כי העולם הזה אינו דובר אמת היא סילוף.

ואם מתחבט טבת בשאלה מדוע מתייחסת העיתונות הכללית למידע של העולם הזה כאל מקור של אמת, יש לכך תשובה פשוטה: מאז קבע בית־המישפט שטבת הוא סלפן קבעו בתי־המישפט ומוסדות מוסמכים אחרים כי העולם הזה צדק בפרשות עמוס בן־גוריון ויחזקאל סהר, טיבור רוזנבוים ומיכאל צור, נתיבי־נפט ורכטר, ורבות אחרות. פרשת ידלין הוכיחה את רצינות עבודתנו, וגילויי העולם הזה כסרו את עתיקות משה דיין הפכו נחלת הכלל.

■ ■ ■

כאשר נופלים חללים, יוצאים התנים והצבועים ממאורותיהם.

תן נוסף שהסתתר במאורתו במשך שנים רבות וקולו כמעט לא נשמע, הוא סופר דבר, מוריק בראלי. ביודענו כי שמו הפרטי של בראלי הוא מאיר וכי הכינוי „מוריק" הוא כינוי־נעורים שלו, הרגיז אותו בכל פעם שהוא מתפרסם מעל דפי העיתונות, נשתמש הפעם בכינוי זה, יש בו כדי לחסוך תיאור מפורט וממושך של תולדותיו ואופיו של עיתונאי זה.

מה שהציק למוריק בראלי בפרשת עופר היה היבט אחר של הפרשה הקשור בעולם. הזה. כתב בראלי בדבר:

„במבול הפירסומים נאמר גם, כי יגאל לביב הוא לא רק סופר **העולם הזה**, אלא גם מודיע מישטרתי. זהו צירוף שאין הדעת סובלת במדינה דמוקרטית — עיתונאי ומודיע מישטרתי. יש מעט מאוד דברים שאני רואה עין בעין עם עורך **העולם הזה**, אורי אבנרי. חשבתי לתומי שהאבחנה בין תפקידו של מודיע מישטרתי וזה של עי־

ISRAEL'S 'WATERGATE'

INSIGHT on the suicide and scandals that have rocked Rabin's government

(of which Ofer was one) in the struggles for a Middle East peace agreement.

AVRAHAM OFER's story, like his country's, is one of shattered idealism. Until the end he fitted the spartan, pioneering image Israel prefers to have of its leaders. "Look around you," lamented his wife Shoshana to a visitor paying a condolence call to their two-bedroom Tel Aviv flat the day after his death. "You'll see nothing special about this home. Only last week I told Avraham that he should stop taking the rumours seriously, and that all would be well again, and that we have another son to marry off . . ."

Ofer was born in southern Poland in 1922. His family emigrated to Palestine in

from the inner sanctums of government. But even if he had to wait for real power, he acquired first-hand experience of Israel's erratic early development and brutal political infighting. This revealed itself most starkly in a strange episode known as the Marymond affair.

In the late 1950s Ofer worked at the Ministry of Agriculture as chairman of the Israeli vegetable board. In 1959 Dayan became his minister, and discovered that the British liked the "Moneymaker" tomato. Israelis think this variety is almost devoid of taste but it was supposedly popular with British housewives because it was good for grilling and frying. If Israel grew the Moneymaker, Dayan believed, they would make a killing in the export market.

vironment. He took up the post in 1967. Shikun Ovdim is owned by Israel's trade union movement, and has the task of building homes for workers, new immigrants and young couples.

All over Israel, unuorn grey rectangular blocks of flats sprang up on the outskirts of towns. Around Jerusalem, land was bought from Arab smallholders who had previously scratched a living with sheep and goats on the stony hillsides. These deals led to the corruption allegations which have now surfaced — but in the late 1960s and early 1970s few questions were asked. One powerful reason at the time had nothing to do with corruption: land purchases from Arabs in east Jerusalem are prohibited by international

tions, made earlier last year, about Yadlin's business activities. He fully expected Yadlin's name to be cleared; instead the police, after investigating for only two weeks, arrested him. The shock of the arrest was compounded by his ultra-respectable background: the son-in-law of the first commander of the Haganah (the pre-independence Jewish guerrilla organisation) and a relative of a former Prime Minister.

Tax fraud

On October 19 last year, Yadlin was charged before the Tel Aviv district court with accepting bribes, perjury, defrauding the tax

Jerusalem for use while he was in the capital on government business. Altogether, Laviv cited sixty alleged instances of Shikun Ovdim flats having been sold at special low rates intended for young couples to people not entitled to these special rates.

At this stage, other Israeli newspapers were saying little, and Ofer tried to defuse the situation by approaching *Haolam Hazeh*'s editor, Uri Avneri three weks ago, on December 18, arguing that his dovish stance — of which Avneri approved — on Middle East peace talks would be damaged by the attacks. Avneri said he would give Ofer space for his side of the story. But events were moving too fast.

On December 20, the Government resigned after Rabin had expelled three National Religious Party ministers from his coalition. In practice, the rest of the Cabinet carried on as caretakers, pending an election next May. The attacks on Ofer were not yet serious enough to stop him being the favourite to become *Mapai*'s campaign manager. But 12 days ago, in a dramatic speech to Parliament, an MP from the Right-Wing Likud opposition said: "I have received information that the police think there is enough material to launch a criminal investigation against the Minister of Housing." It was the first time in Israel that a cabinet minister had been accused in parliament of criminal actions.

Now Ofer's political allies

את יובל ה־50 של אברהם סיטון.

זוהי הזדמנות הולמת לספר מעט על האיש, שכל אחד מקוראי העולם הזה חייב לו תודה מדי שבוע, כשהוא מחזיק את גיליון השבועון בידיו.

סיטון נולד בקהיר שבמצריים למישפחה מסורתית. בגיל שמונה התייתם מאביו. בעיצומה של מילחמת העולם השנייה, בשנת 1944, סיים את לימודיו ב־מיסיון הצרפתי בקהיר.

עקב מצבה הכלכלי הקשה של מישפחתו נאלץ לוותר על שאיפותיו להמשך לימודים באוניברסיטה, בסקולטה למישפטים — וזאת למרות שהיה זכאי ללי־מודי־חינם, שהוענקו לתלמידים יהודים יתומים ומצטיינים.

הוא התחיל לעבוד בסניף חברת הצמיגים הבריטית הנודעת דאנלופ בקהיר, ותוך תקופה קצרה הועבר לידיו ניהול ארבע ממחלקות הסניף הקהירי. ב־1953, אחרי מהפכת הקצינים הצעירים במצריים ב־ראשותו של נגיב, הועבר סיטון לני־הול מחלקת כוח־האדם בחברה המצרית הממלכתית למיכרות־זהב. עם הפעלתו של החוק החדש שהתקבל אז במצריים, ש־חייב את כתיבת כל המיסמכים בערבית, הוא הופקד על התרגום לערבית של כל המיסמכים שהיו טעונים ביקורת הרשויות במצריים.

מיספר חודשים אחרי מיבצע קדש ב־1956 הוא עזב מרצונו את מצריים, שהה באיטליה ובצרפת מיספר חודשים ועלה לארץ. כעבור שנתיים נשא לאשה ילידת מצריים, שילדה לו שלושה ילדים (שני בנים ובת).

בארץ הועסק סיטון כסגן מנהל וכמנהל חשבונות רישמי של חברת לייצור מוצרי פלסטיק לייצוא. ב־1965 הועבר המיפעל כולו למלטה. סיטון עבר להעולם הזה. זו היתה השנה בה הוקמה תנועת העולם־הזה—כוח־חדש ואורי אבנרי נבחר לראשו־נה לכנסת. בחודש ינואר 1969 קונה אברהם סיטון לתפקידו הנוכחי כמנכ"ל העולם הזה.

העימות המתמיד בין תביעות המערכת לבין יכולתה של המינהלה לעמוד בהן

הכיתרת כ„סאנדי טיימס" הלונדוני: ווטרגייט הישראלי

בצורה עניינית, קורקטית ובכובד־ראש

תונאי היא אחד הדברים שבהם אנו רו־אים עין בעין. תמהני.

„העולם הזה הוא עסק פרטי וניהולו הי־תקין או הלא תקין הוא עניינו של אורי אבנרי לבדו. המישטרה איננה עסק פרטי כלל וכלל. כאשר עיתונאי משמש מודיע מישטרתי ובתוקף תפקידו האחרון הוא יו־צא ונכנס במקומות מעניינים, נוצרים מצ־בים בלתי אפשריים ובלתי נסבלים."

חרדתו של מוריק בראלי לדמוקרטיה במדינה ולניהולו התקין של העולם הזה היא נוגעת ללב. אולם יש הרבה יותר מן ההיתממות בתגובתו על הפירסומים שראו עיניו, כביכול, כי כתב העולם הזה הוא „מודיע מישטרתי."

זקוק אדם למטען כבד של צביעות ולנשמה גלותית הרואה במישטרה של מדי־נה ריבונית גוף של שילטון־זר, כדי להציג מי שמגיש בגלוי ובפומבי קובלנה פלילית למישטרה כ„מודיע מישטרתי." ה־ניסיון לתאר מי שממלא חובה אזרחית אלמנטרית — נגד בעלי השררה ולא נגד אזרחים חסרי־ישע — כ„מוסר" (בנעימה אשכנזית) שיש לגנותו כמלשין, הוא מגו־חך ונלעג.

מה שמסר „המודיע המישטרתי" יגאל לביב בתלונותיו למישטרה, פורסם קודם לכן מעל עמודי העולם הזה. המישטרה יכלה להתחיל בבדיקותיה לגבי טיב החש־דות והאשמות, שפורסמו בהעולם הזה, על סמך קריאה בלבד. היא לא עשתה זאת. הפרוצדורה החקירתית מחייבת הגשת קוב־לנה רישמית של אזרח פרטי, על מנת שהמישטרה תפתח בהליכים הנדרשים.

מוריק בראלי, ובעלי טיעונים דומים, מע־דיפים ככל הנראה עיתונות המפרסמת את גילוייה כדברים הנאמרים לריק. ניסיון מתסכל של שנים רבות הוכיח כי במישטר שהנהיגה מיסלגתו של מוריק בראלי ב־מדינה אין פרסומים בעלמא, חריפים ככל שיהיו, יותר מאשר הטחת ראש בכותל ללא כל תגובה. אם עיתונאי אינו מוכן להסתפק בכך שגיליוניו יחלפו כקול הקו־רא במידבר, הוא חייב למלא גם את חו־בתו האזרחית.

כאשר הדברים נעשים במקביל, או ש־הפירסום העיתונאי קודם למילוי החובה האזרחית, אין בכך כל סתירה של כללי האתיקה העיתונאית. ההיפך הוא הנכון.

■ ■ ■

לא כל הפירסומים, שהתייחסו לחל־קו של העולם הזה בפרשת אברהם עופר, היו מסוגם של מאמרי סבי ומוריק. העי־תונות הזרה, למשל, שהביאה בפני קור־איה את גילגולי הפרשה והסתעפויותיה, עשתה זאת בראיונות ובכובד־ראש, תוך הדגשת התפקיד העיתונאי החשוב שנטל על עצמו העולם הזה בפרשה, שקיצו הטראגי של שר־השיכון אברהם עופר, מעיב עליה עתה.

אחד התיאורים הממצים והמצויינים ביו־תר, שהתפרסמו בעיתונות העולם, הופיע בשבוע שעבר בעיתון יום א' הלונדוני סאנדיי טיימס. שלושה מסופרי העיתון שית־פו פעולה על מנת להסביר לקורא ה־אנגלי, שאינו בקיא בהשתלשלות העניי־נים בפרשה, את מהותה ומשמעויותיה מכל ההיבטים. הסאנדיי טיימס בחר להכתיר את כתבתו בכותרת „ווטרגייט הישראלי."

היה זה טבעי ומובן מאליו שפירסומי העולם הזה בפרשה צויינו ופורטו בכתבה בצורה העניינית והאובייקטיבית ביותר. לעיתון בריטי היתה פעולת העולם הזה בפרשה זו מובנת מאליה וראוייה לשבח.

דוגמה לסיקור חסר פניות מעין זה נתן גם שמואל שם־טוב, בנו של שר־הבריאות ויקטור שם־טוב, בכתבה שפירסם ב־על המשמר, בה ניסה לסכם את הטרגדיה של אברהם עופר.

כתב שם־טוב:

„העיתונאי יגאל לביב ועיתון העולם הזה היו ללא ספק הדוחפים העיקריים להת־פתחות הדרמטית בפרשה. ממקורבי מישפחת השר נמסר, כי הם רואים בעיתונאים מסויימים את רוצחיו של עופר. הוויכוח על תפקיד העיתונאי וצורת עבודתו הוא עתיק ומורכב ולא אכנס לפרטיו. אין ספק שהעולם הזה פעל כפי שפעל במטרה לח־שוף פרשה, שנראתה לו כחשובה מבחי־נה ציבורית.

„סיומה הטראגי של הפרשה, למרות כל הצער והכאב, אין בו כדי להטיל כתם בפעילות העיתון (כמובן במידה ולא נכ־תבו סילופים והטעיות מכוונות). יגאל לביב העביר את המידע למישטרה ומכאן ואילך לא היווה שיקול לגבי פירסום או אי־פירסום חומר הקשור לאותו מקור.

מי שהבחין בכך, והיה מודע לזאת, היה שר־השיכון המנוח אברהם עופר.

לזכותו של עופר יכול העולם הזה לציין כי הוא האיש שהורה בשעתו להסיר את החרם שהטילו מוסדות הסתדרות העובד־דים וחברותיה על פירסום מודעות ב־שבועון זה. הוא היה הראשון שהורה לפרסם מודעות של שיכון עובדים מעל עמודי העולם הזה. בעקבותיו הלכו מוס־דות וגופים הסתדרותיים אחרים.

אברהם עופר לא עשה זאת על מנת לקבל פרס או מתוך תיקווה שהדבר יביא לו חסינות כלשהיא. בפגישות אנשי העולם הזה עימו הוא אפילו לא הזכיר את חלקו האישי בהסרת החרם. גם כשהעולם הזה תקף אותו, ערב קבלת חוק באדר־עופר בכנסת, בימים שעדיין כיהן כמנכ"ל שיכון עובדים, הוא לא ניסה להשתמש בנשק

מסיבת המערכת ליובלו של אברהם סיטון *

הלב המאפשר קיום

היה הכל מוטל על כתפיה."

נעים להיווכח כי ביער הזאבים של ה־עיתונות הישראלית ניתן להיתקל גם ב־התייחסות קורקטית מעין זו.

■ ■ ■

אחת חמיבות לכך, שפרשיות חשי־פה של שחיתות ציבורית נולדות ברובן דווקא מעל עמודי העולם הזה, היא הני־תוק המוחלט הקיים מאז ומתמיד בין מע־רכת העולם הזה לבין מינהלת העיתון.

אין זה סוד כי קיומו של עיתון מיסחרי מושתת במידה ניכרת על המודעות המיס־חריות המתפרסמות בו. בשבועון כמו הע־לם הזה, שאינו נהנה מכל עורף פיננסי, חשובות המודעות מאד.

אולם מינהלת העיתון, המופקדת גם על מחלקת המודעות, אינה יכולה לעולם להכ־תיב למערכת מה לפרסם או מה לא לפר־סם — תופעה שאינה כלי־כך מובנת מאליה בכמה מעיתוני ישראל. הסיכון שבאובדן הכנסות ממודעות ממקור מסויים, מעולם המודעות כדי למתן את פירסומי העולם הזה.

רק בעקיפין שמענו כי כשהתגובן בפני חבריו, שביקרו אותו על הענקת המודעות להעולם הזה, ציין כי בהסתדרות קיימת סיעה המייצגת את חברי ההסתדרות שהם קוראי השבועון ותומכיו. משום כך, טען, זכאי העולם הזה לקבל את פירסומי ההס־תדרות, ככל עיתון אחר.

אם יכול העולם הזה להקפיד על הפרדה מוחלטת זו בין חלקו המינהלי לבין מערכ־תו, יש להודות על כך לא במעט לאיש העומד בראש מינהלת העיתון, האחראי להופעתו הסדירה והתקינה.

■ ■ ■

זהו אברהם („אלברט") סיטון, דמות המפתח שמאחרי־הקלעים של העולם הזה. בשבוע שעבר, במסיבה צנועה שנער־כה בישיבה השבועית של המערכת, חגגנו את יובלו ה־50 של אברהם סיטון.

הוא תופעת־טבע בכל עיתון. אלא שב־כתפיו של אדם יחד, המרכז בידיו את כל צינורות התפעול של העיתון. מבחינה זו ניתן להגדיר את אברהם סיטון כליבו של העולם הזה — אותה משאבה שאינה מפסיקה לעבוד לרגע, והמאפשרת חיים ופעילות לכל תא ותא בעיתון.

לא פעם אנו ניצבים משתאים למראה כושרו של סיטון לעמוד בעומס התפקידים המוטל עליו ולנווט את ספינת העולם הזה בים הגועש של המציאות המשקית במדינה.

כשהרמנו כוסית לכבודו ביובלו, היתה זו הזדמנות נאותה לומר לו בפניו את כל הדברים שאנו חשים כלפיו וחייבים לו.

אלף תשע

* במרכז התמונה, בחליפה שחורה.

מכתבים

מילחמת־חשיפה

עופר

כקורא קבוע של העולם הזה, הנני מביע התפעלות על האוב־ייקטיביות שלכם ב־כל פרשת עופר. ה־הוכחה: קיבלתם ו־המשכתם לקבל מו־דעות שמנות משו־כון עובדים ונשאר־תם נאמנים לקו ה־מילחמה נגד השחי־תות. העיתונאים ש־לכם שניהלו את ה־חקירות בענייניהם ועיסקיהם של ידלין ועופר הם ברמה של חושפי מעשיו של ריצ'ארד ניכסון — כשהיא הפרשה היה בווטרגייט וזיעזע את העולם כולו.

אדם מאירי, עו"ד, תל־אביב

כאזרח פשוט וכיהודי דתי ממוצע, אני מעריך את מילחמתכם לגילוי השחיתות ולביעורה מהדיני־ישראל. בעיתונכם (ה־עולם הזה 2053) קראתי את מאמריהם של אורי אבנרי ויגאל לביב בקשר למנוח אברהם עופר. זה מיספר חודשים אני קורא את העולם הזה, ולא מצאתי הסתה אישית או משהו בדומה לזה. לפי הבנתי, מיל־חמתכם התרכזה נגד השיטה שגרמה שחמ־דינה והעם קיימים למען המיפלגה, וכתוצאה מכך הפכו אנשים טובים־בכוח לבעלי מידות מושחתות.

ללא ספק, מותו של אברהם עופר הוא מצער מאד. יותר מזה: מותו הוא אות־אזעקה לכל שכבות העם היהודי מפני הידרדרות תברתית ואומית. לדעתי יש להמשיך את החקירה בפרשיות הקשרות לאברהם עופר עד תום. ידיעת האמת תמנע ריגונים. המשך החקירה הוא חינוי גם למישפחת המנוח. ברור לי שהמימסד אינו מעוניין בהמשך החקירה, מחשש חשיפת שחיתויות לעיני הציבור, בייחוד בתקופת בחירות. לכן, על מערכת העולם הזה להמשיך את החקירה בפרשיות הנ"ל למרות כל הקשיים שייערמו בדרככם.

יוסף בשארי, רחובות

גדלתי על העולם הזה. גיבשתי לעצמי קוי־אופי מסויימים ודיעות פוליטיות מסו־יימות. עצם העובדה שממשיך אני זה 20 שנה לעיין בעיתון ברוב מחשבה, מדברת בעד עצמה. אולם תמיד יצאתי מתוך הנחה שהרצון לתקן, לשפר ולהוכיח הוא הקו המנחה שבועון מפואר זה. בגיליון 2053 קיבלתי פעם נוספת חיזוק לרגש החם, לכבוד האנושי וליחס הרחמים שאותו מסוגלים אתם לרחוש ברגעים קשים. התרשמתי עמוקות מההספד האנושי והחם של אורי אבנרי על אברהם עופר.

להפתעתי הרבה, ואני לא מסוגל להבין זאת, באותו גיליון הופיעה כתבתו של יגאל לביב וכמו להכעיס הפכה את הקערה על פיה. מדוע לא חיכיתם עם כתבה זו? מדוע יש לשפוך מלח על הפצעים? מדוע להכניס נימה מרושעת ביום הלווייתו של השר במקום להניח זר־פרחים רענן על קיברו?

ברור שצריך לחקור את האמת. אבל רגש המצפון והיום העצוב היו צריכים לשים אזיקים כבדים על ידיכם ולמנוע את פירסום אותה כתבה.

דב שטיין, חיפה

מסקנה הגיונית

חלמתי חלום!

המקום: בית־מישפט. הנוכחים: צוות בית־המישפט ושופט־חוקר. קוראים לעד הראשון: **הרב הראשי לישראל, הרב שלמה גורן.** הוא ניגש לדוכן ומשביעים אותו על התנ"ך לומר את האמת, את כל האמת (הוא איננו זקוק לכיפה של בית־המישפט).

השאלה הראשונה המופנית אל העד היא: כבוד הרב, האם מבצעים בישראל את טיכסי־הכלולות וטיכסי־הקבורה החוי־קיים של האזרחים היהודים אך־ורק באופן חוקי, לפי ההלכה? ענה בבקשה: כן או לא?

התשובה: כן.

האם, לפי ההלכה, קוברים יהודי המאבד עצמו לדעת בתוך כותלי בית הקברות, אנא, ענה: כן או לא?

התשובה: לא!

גמר העדות של הרב גורן.

העד השני: הראשון־לציון, הרב עובדיה יוסף.

(השאלות והתשובות חוזרות בצורה זהה).

העד השלישי: המנהל של חברא קדישא, תל־אביב.

השאלה הראשונה: אנא מסור לבית־המישפט את מיספר חלקה והגוש שם קבור אברהם עופר ז"ל. ניתנת תשובה בציון חלקה וגוש.

שאלה שנייה: האם המקום האמור נמצא בין כותלי בית־הקברות?

התשובה: כן.

מסקנת בית־המישפט: אברהם עופר לא איבד את עצמו לדעת.

כפי שאמרתי, חלמתי חלום!

ה. רקח הייזנגר, מהנדס, תל־אביב

מאוד מעציב וטראגי לקרוא ולשמוע על מותו של השר אברהם עופר, שאיבד־את־עצמו־לדעת משום שלא יכול היה לעמוד בלחצים של דעת־הקהל ושל האשמות העולם הזה ושל חקירות המישטרה בכל מעשיו בעבר. עם זאת הייתי רוצה מאוד להלל אתכם ולומר לכם מעומק ליבי שעשיתם עבודה נפלאה במלחמה בשחי־תות. המעשים שחשפתם חייבים להיות מובאים בפני בית־מישפט בכל מדינה דמוקרטית. מבחינה זו, אני רוצה לעודד אתכם להמשיך ללא פחד בעבודתכם. עלי־כם לדעת שמספר רב של אנשים מעריצים אתכם על אומץ ליבכם, אותו אתם מגלים בעבודתכם. אני משוכנע שרבים יאיימו עתה עליכם וינסו להרתיעכם בשל מותו של השר עופר. אבל אני משוכנע שיעמוד בכם האומץ לעמוד בכל הלחצים ולשרת את הציבור בראש מורם, כפי ששיתם עד־כה.

אמנין הרמן, ניו־יורק, ארצות־הברית

אספקטה נדרסת

זה עתה סיימתי לקרוא את הספר טיסה 139, שכתבו שלושה עתונאים ישראליים על מיבצע אנטבה, בסיוע משרד־הביטחון וצה"ל. הספר הוא מאלף ומרתק, אך הוא מעורר בלב הקורא אותו, מיספר שאלות.

השאלה העיקרית היא מהות היחסים השוררים בין הפיקוד העליון של צה"ל לבין הכתבים הצבאיים. לא מומן הופיע בארץ סיפורו של הכתב הצבאי לשעבר של דבר, שמשון עופר, הנושא את השם סנוורים בצמרת. הוא מתאר את השיטה באמצעותה הרדים צה"ל את הכתבים ה־צבאיים, שלא יכלו לכן למלא את חובתם ערב מילחמת יום־הכיפורים.

והנה, כאילו שום דבר לא קרה. צה"ל ממשיך לספק אינפורמציה בלעדית לכתב־הצבאי, נאמר של ידיעות אחרונות, כדי שזה יוכל לפרסם ספר ולהפיק רווחים. ואחר כך מצפים שאותו כתב צבאי יהיה אובייקטיבי בביקורתו על צה"ל?! זוהי שערוריה שאין כדוגמתה. כתב־צבאי ה־מקבל סיוע מצה"ל לעסקיו הפרטיים כמוהו כמקבל שוחד, ואין זה משנה אם מדובר רק בהוצאת ספרים. אין פלא שכתבים צבאיים מסוג זה, הופכים אספקטה נדרסת לרגלי הפיקוד העליון של צה"ל וממשיכים לכתוב מה שמכתיבים להם.

מאיר כרי־נבו, תל־אביב

איפה ירשום את הצ'קים?

בגיליון העולם הזה (2053) צוטטו דברים בשמי בכתבה הנושאת את הכותרת מהי מהות הצ'קים? (במדור אתה והלירה).

קינג־קונג הממקורי מציל את פיי ריי מהטיראנוזאורוס

מיפלצת יותר אנושית

ברצוני להבהיר, ראשית, כי לא קראתי בכלל את פסק־הדין, אלא נשאלתי שאלות היפוטטיות. שנית, המשכתי וציינתי בפני כתבכם, שלדעתי יש צורך לרשום את הצ'ק בשני המקומות: גם בחברה שקיבלה באופן פורמאלי את הצ'ק וגם בחברה שקיבלה את ההנאה הכלכלית.

אודה על פירסום ההבהרה.

עו"ד בועז נהיר, תל־אביב

הקוף הטוב

כתבתכם על שובו של המלך קונג (העולם הזה 2054) עוררה בי נוסטלגיה. אומנם לא ראיתי את הסרט קינג קונג בשנת 33, בה נוצר, אבל זכורני שבשנות הארבעים המוקדמות הציגו אותו בארץ. דור שלם גדל על ברכיו של קינג קונג הנוראי. בזכרוני עדיין טבועות החוויות העמוקות שהטביע בי אותו קוף ענק ההורס את ניו־יורק באהבתו לנערה ה־ענוגה. עד כמה שזכור לי היה קינג קונג המקורי הרבה יותר מעודן ואנושי מדמותו החדשה, כפי שהיא נשקפה בתמונות שבכתבתכם. ייתכן ומשום כך קל היה יותר להזדהות עמו.

משה גוטיים, תל־אביב

● להשוואה בין קינג קונג המקורי והחדש — ראה תמונה.

צילים צורמים

כמי שמכיר מקרוב את התזמורת הקא־מרית של באר־שבע, עלי לציין שמכל הדיווחים שהופיעו בעתונות המקומית (בבאר־שבע) והארצית, היתה זו הכתבה בעתונכם (העולם הזה 2052 — מי פה המנצח?) ששיקפה את המציאות האמיתית של שערוריה ציבורית זו. ידוע לי שנעשה ניסיון להביא לידיעת מערכות כמה עתו־נים, שכתביהם בבאר־שבע משרתים לא את עתונם אלא את ראש־העיריה מר אליהו נאוי. אבל כפי הנראה שעתונות חופשית ומהימנה, עם כל המשתמע ממושג זה, אינה רלבנטית לגבי כתבים מקומיים, השוכחים כי תפקידם לשרת את כל הציבור ולא רק מנהיגים מסויימים מתוכו.

אינני קורא קבוע של עתונכם ולכן איני יכול להתייחס אליו באופן כללי. אבל לאור הידרדרותה של החברה הישי־ראלית, שבה שולטות כמה עשרות מישי־פחות העושות בה כרצונן — אני מעריך את עתונכם על שחשף את האמת לגבי התזמורת הקאמרית של באר־שבע ולא חשש לפגוע בפרות קדושות.

ר. י., באר־שבע

הספד לנהג

אופייני הוא שמכל העתונים ה„ימניים" במדינה, דווקא העולם הזה, הנחשב (ל־דעתי, בטעות) כעתון שמאלני, הוא שמצא לנכון להקדיש כתבה מרגשת לזכרו של יוסף גלעדי, נהגו המסור של מנחם בגין במשך 30 שנה. גם הדיווח האובייקטיבי בעתונכם על ועידת תנועת־החרות מוכיח שדיעותיהם הפוליטיות של עורכי העולם הזה אינן משפיעות על רמת הדיווח העתו־נאי בעתון. כאיש אצ"ל לשעבר, הקורא את עתונכם זה שנים רבות למרות שאינו מסכים עם דיעותיכם אני רוצה לומר לכם: כל הכבוד.

מ. אפרת, פתח־תקווה

פססס! הבוחרים מאזינים!

פעם אחת, במדינה שכל אחד מאיתנו מכיר אותה יותר מדי טוב, שלטה מיפלגה פוליטית במשך מאה השנים האחרונות. למעשה היו אלה רק שלושים שנה. אך בשל אי־הסדרים והשמועות על שחיתות בחלונות הגבוהים, הן דמו למאה שנים.

כאשר קרבו חבחירות לבוא, קרא אליו ראש־מטה הבחירות של המיפלגה — גנרל, דרך אגב — מומחה זר נודע לבחירות.

„אני חושש," אמר הגנרל, „שאנחנו עומדים להפסיד הפעם בבחירות."

„אופתע אם תנצחו," השיב לו המומחה, „עם מדיניות־חוץ האומרת כן ולא בעת ובעונה אחת ועם מדיניות־רווחה העושה את העשיר עשיר יותר ואת העני עני יותר."

„אבל יש לנו מנחיגות יזועה," אמר הגנרל.

„ידועה בפחדנותה, שחצנותה ובחוסר־המעש שלה," השיב המומחה.

„אז, למען השם, מה אתה מייעץ לנו לעשות?" שאל הגנרל.

„מצאו איש מבחוץ," יעץ המומחה, „אדם חדש אותו תוכלו להציב בראש חרשימה."

„האם זה יכול להיות גנרל?" שאל הגנרל.

„ובכן, זה חייב להיות אדם שהעם יעריך את כוח שיפוטו, ויעריץ את חוכמתו. אדם שיעשן מיקטרת ושיצור רושם כי הוא חושב."

„האם זה יוכל להיות רמטכ"ל לשעבר?" שאל הגנרל. „המועמד שעלה בדעתי מצא מיכתב מסרן מכבי אחד לסרן מכבי שני, בו הוא מבקש ממנו חמישה חמורים ועשרה שקי אפונים."

„מצויין," השיב המומחה חזר, „חמדינה הזאת אוהבת אנשים המחטטים בעבר... כל עוד הם תומכים בשינוי."

„יש לי איש כזה," אמר הגנרל, „אני בוטח בו."

„אז תציבו אותו בראש רשימתכם," יעץ המומחה, „מה הבעייה?"

„הבעייה היא שאם נציב אותו בראש רשימתנו — האם יאמינו האנשים בו — אחרי שהפסיקו לתת את אמונם בנו?" שאל הגנרל.

„מי אמר שאתם צריכים להציבו בראש רשימתכם?" אמר חמומחה, „לפני הבחירות ובזמן הבחירות הוא יקח מכם קולות, אם יעמוד בראש רשימה עצ־מאית, אבל לא אחרי הבחירות!"

„אתה מתכוון שהוא יעביר לנו את קולותיו ויתמוך בנו?" תמה הגנרל.

„פססט! לא כל־כך בקול־רם! מישהו מהבוחרים עוד עלול לשמוע!"

יוסף שריק, תל־אביב

חשבון על כוס קפה

למרות ההעלאות הגבוהות במחירי הקפה
עדיין מחירה של כוס קפה נמס עלית
זול יותר אפילו מכוס סודה...
כדאי לעשות חשבון
כדאי לשתות קפה נמס עלית!

טוב לי עם קפה עלית

* שמחירו בסופרמרקט 1.75 ל"י (בלי מע"מ) ומכיל 5 כוסות.
** קופסת 200 גר' קפה נמס עלית שמחירה בסופרמרקט – 30 ל"י (בלי מע"מ) ומכילה קפה נמס משובח ל-100 כוסות.

מיהו נאצי?

העיתונות הישראלית מלאה בפאשיזם.

33 שנים אחרי שרוב אומות־העולם עיכלו את זוועת המישטר המטורף, וחגיעו למסקנות סוציולוגיות — שלא תמיד יישמו במעשיהן — חמאפשרות למתנגדי־הטירוף לפעול נגד תחיית הפאשיזם הממלכתי, בלי היסטריה וללא תסביכי־פחד.

העם הישראלי לא השכיל לעשות את הדרך חקשה. ניתן לומר — משום שהעם היהודי, שהוא מקורה של האומה אשר בישראל, סבל יותר מכל אומה אחרת בעולם מן הנאציזם. אולם זוהי, לצערי, אגדה: העם הרוסי איבד בין 25 ל־30 מיליון נפש, וההרס הפיסי ברוסיה־רבתי היה דומה מאוד לחרס הפיסי של „ירו־שלים דפולין ודליטא.". יתר־על־כן, האומה הפולנית, כדי לתת רק דוגמה אחת, לא קיבלה את הפיצוי של עצמאות־אמת וממלכתיות טוטאלית אשר היהודים זכו בתן כשהוקמה מדינת־ישראל.

האמת היא שדווקא־המחנות ייבא עימו לא רק את סיבות הקמתה של מדינה בעלת שלטון יחודי; דור האבות אף ייבא את תסביכיו הטיבעיים, ואת פחדיו שלא יימחו. כיום, דור הבנים השולט בחברה הישראלית, מבטא כאילו בדרך־הטבע לגבי הפאשיזם תפיסה שיש בה כדי להזיק יותר מכפי שיש בה להועיל לשיח־רורנו מפחדי־העתיד.

אופייני הדבר כשאנו קוראים את העיתונות העיברית. כל העיתונות העיברית, כולל הצברית־כביכול. כולל „העולם הזה", למשל.

■ ■ ■

במה בא חדבר על ביטויו? קודם כל, בשימוש מופרז, בלתי־מדעי, בלתי־הגיוני, בשם־תאור „נאצי". הנאציזם לא היה סתם עריצות ואף לא סתם מצב־רוח שנולד כתוצאה מן התבוסה הגרמנית של 1918 והמשבר הכלכלי שבא בעיקבותיה — למרות שאלה שימשו, כאילו, קרקע פוריה לצמיחת הנאציזם. הנאציזם חיה ונשאר, קודם כל, מחלת־נפש חברתית, או מחלה חברתית שטושיה בפסיכולוגיית־תיחיד: תורה מדינית שכל משאביה מכוונים למוות, לכאב, לשלטון ללא־מיצרים ובסופו של דבר, כפי שלמדת אותנו ה־היסטוריה — להתאבדות.

מחלת־נפש זו מקורותיה בניבכי ההיסטוריה. ג'נג'יס חאן וטמרלין, המקימים פיראמידות של ראשי־אדם ומשמידים כל אשר בדרכם, סבלו מן המחלה המכונה בימינו „נאציזם". דבקו בה, גם חוקרי־האינקוויזיציה בספרד, למרות שהיו בהם גם קנאים „נורמאליים". ובתולדות עם ישראל דבק חיידק זה ביהושע בן־נון, אשר המציא לעצמו אלוהים המצווה עליו להשמיד את כל עמי כנען.

לפני שיקום שבט של קוראים ניזעמים המקטרגים עלי על כי אני מאשים את עם ישראל בנאציזם יורשה לי להוסיף, כאן, שהמסקנה של המישפט שלעיל אינה ש„בולנו נאצים", אלא שהנאציזם הוא מחלת־נפש או־ניברסאלית, הבאה על ביטוייה, בצורות שונות ובדרגים שונים, בכל מקום גיאוגראפי ובכל עידן חיסטורי. אף אומה אינה פטורה מסכנה זו, אם התנאים הפסיכולוגיים והכלכליים ה„נכונים" מצטברים כדי לאפשר צמיחתה; אלא שגם אז אין החיידק דבק תמיד בקרקע פורייה. ובגרמניה הוא מצא את התנאים החיסטוריים, הכלכליים והפסיכולוגיים המירביים כדי לאפשר צמיחת הנאציזם לממדים מיפלצתיים ממש.

מה היו תנאים אלה? קודם כל, מסורת היסטורית מחמייבת משמעת לאומית, כלומר — הסכמה למתרחש סביבך, בתנאי שהמתרחש מכוון מלמעלה; דבר שמציד־ו מביא לחוסר־יכולת הדור הצעיר לסטור על פני הישן, שעה שזה מסתייד.

שנית, משבר כלכלי שבו הרעב והפחד מפני הרעב כה חדים, עד שכל המספק עיסוק בתוספת עידוד פסיכולוגי („טיפוח הגאווה הלאומית") יכול לגבור על אוייביו. בגרמניה של שנות ה־1917—1914 לא ברור היה אם הניצחון יבוא ל„חומים" הפאשיסטים או ל„אדומים" הקומוניסטים. אבל ה„חומים" נהנו ממקורות כספיים כימעט אינסופיים, כי בעלי־הון גרמניים (ורבים מחוץ לגרמניה) מימנו את פלוגות־חסער; את מיפעלי־העיסוק האחרים של אדולף היטלר; ועל כן סיפקו ל„חומים" יתרון נכבד במאבקם עם המתפכנים הסוציאליסטים והקומוניסטים.

שלישית, נחוץ לדגירתו המוצלחת של החיידק גם גורם נוסף, חשוב מכל: הפחד. הרגשות ה„שליליים" — פחד, בושה, ייאוש, כאב, יגון — הם בתחתית סולם־הרגשות האנושי. הם קיימים כשסתום־ביטחון, כדי שחמוח האנושי יהיה מסוגל לשאת מצבים קשים. אך בשעת פועלם משותף אותו חלק מן האורגאניזם הפועל בהיגיון. ככל שאתה מפחד יותר, גדולים יותר הסיכויים שלא תוכל להימלט מגורמי־פחדך.

בגרמניה הצטבר המשבר הכלכלי לטיפוח המובטלים על־ידי ה„שנור" של קבלני־הפאשיזם; ובאו וחברו הבושה הלאומית על „כניעת ורסיי הבוגדנית" עם הפחד מפני העולם האוייב הסובב את גרמניה להכחידה ומפני היהודי השטני המחבל בגרמניה, מבפנים.

חבמה היתה מוכנה, ומקושטת לפרוץ המגיפה.

■ ■ ■

מי שחושב שבמקום זח אסיק את חמסקנות המת־בקשות מניתוח זה לגבי המציאות בארץ — טועה. אלה מבין קוראינו שמבינים — לא צריכים ניקוד מלא; ואלה שדבק בהם הפחד, אינם מסוגלים להגיב בהיגיון. הם בדרך למחנה־הדבוקים. ורק העתיד יגיד אם האורגאניזם שלחם די חזק כדי לעמוד מפני המגיפה.

לעומת זאת, חייתי רוצה לציין כיצד אף גורמים בריאים יחסית, גורמים שבפריפריה של המגיפה, נדבקים בסממניה החיצוניים. ואני מתכוון ל„העולם הזה" בגיליון 2052 של שבועון זה, מן ה־29.12.76, מנתח אורי אבנרי בצורה ממש מזחירה את הצורה שבה יכולה פשטנות להביא לשימוש בכלים פאשיסטיים, אף כשה־משתמשים בכלים אלה דמוקראטיים או שמאליים. תוך־כדי־כך נגרר אבנרי לתוך מערבולת־החולי שאותו הוא תוקף ומבקר.

כיצד עושה זאת אבנרי על־ידי תיאור ח„שמאלנים" כ„דומים לנאצים" בחיצוניותם, ובחתך־הדיבור שלחם; על־ידי טישטוש החבדלים המחותיים בין סוציאליסטים, מאואיסטים, טרוצקיסטים, אנארכיסטים ועוד. על־ידי שירטוט המישוואה: נאציזם = שמאלנות. וכל זאת מדוע? משום הנטייה הישראלית המופרזת לראות את הנאצים כמיקבלה לכל דיקטאטורה.

שהדי־במרומים שחיו לי די וחותר צרות עם שמא־לנים קיצוניים. שהדי־במרומים שאני מתעצבן לא פחות מאבנרי מחוסר־בגרות של חלק מן השמאלנים חללו, באירופה, בישראל ובמרחב; שהדי־במרומים שאני מת־עב את הנוסחה „הגרוע ביותר חוא הטוב ביותר למח־פכה" הרבה יותר מאבנרי עצמו.

אלא שאיני מתעלם ממה שמצמיח את השמאלנות הקיצונית, כפי שאיני מתעלם ממה שמצמיח נאציזם. ואיני חושב שכל נער קיצוני שמאלי במעיל־עור חוא נאצי, כפי שאיני חושב שכל מדכא, דיקטאטור ותליין המונים חוא נאצי.

השמאל הקיצוני — וחשמאל חחדש האירופי בכלל — באו כתגובה על מצב של התאבנות. חם הופיעו כשהגיעו מים עד נפש, על־מנת לשבור את חכלים. זחו תפקידם, זוחי רוחם, וזוחי גם נחיצותם הציבורית. השמאל החדש כח „קיצוני" וכח „מנותק מן חשילטון" עד כי אין סיכוי אחד למיליון שיעלה לשילטון, במערב. יתר על כן: כולם חברו נגדו ונלחמים בו — קומו־ניסטים, פאשיסטים, שמרנים וליבראלים. ולא משום שהוא קיצוני אלא משום שהוא מפריע, מכניס ברדק לתוך הסדר, חופך את הרהיטים במקום לחכניס ריחוט חדש.

ההבדל בין נאצים לשמאל־חדש הוא רבגוני. נפשט אם נאמר שזחו ההבדל בין סם מרעיל, המשתק, מכרסם וממית את המעיים, לבין סם משלשל, המכריח חלק ניכר מן הריקבון הבלתי־מעוכל להסתלק מן האורגא־ניזם — לאחר־כך מתנדף מעצמו.

חיידק־הנאציזם הוא מחלה. חשמאלנות חיא תה־ליך ביולוגי טבעי ובריא.

■ ■ ■

אומה שאינה מסוגלת להצמיח שמאלנים מועילים עד תום, בחברה פאודאלית או דיקטאטורית אחרת, ובארדקיסטים באמת סופה כיליון. בחברה מרובדת אין חשפעה ל„אנשי האתגר", ה־קונטסטטיירים (Contestataires).

משום כך אין חשיבות כה רבה לסרט כזת של חיינריך בל, באירופה המערבית — ואם יש לו חשיבות זוחי חשיבות חיובית. כאן חסכנה חיא מפני עיתונות דמגוגית, ריבוד־יתר, קיפאון־יתר, וחסם המשלשל שב־סרט שחור־לבן, טוב־רע זח, חזק מאד.

בישראל, לעומת זאת, החברה כה קפואה בין כה וכה כה דומה — למשל — לחברה הבולגרית או הבראזילאית, עד כי התקפה על העיתונות החופשית אינה חתקפה על האכסל שפריגברים שבישראל אלא על האו־רי אבנרי'ם שבה. ומשום כך בא קיצפו המוצדק של עורך „העולם הזה" על סרט מעין זה — „חכבוד חאבוד של קתרינה בלום."

חבל שתוך־כדי־כך נתקעו חיציו בצד המטרה הנכו־נה, ופגעו במטרה מישנית, שחיא גם מטרתם של כל הפאשיסטים, חדיקטאטורים „סתם" וחשמרנים שב־עולמנו.

מקסים גילן, פארים

מצפון חפתח הרעה

רשימה זו מציגה את מהלכו האפשרי של ה„מחדל" חבא, אליו עשויה ישראל להיקלע בימים אלה.

חסורים „נכנסים" לדרום לבנון. ישראל רואה בכך איום לבטחונה ובהתאם למדיניותה המוצהרת תוקפת את חסורים בדרום לבנון. חסורים נסוגים וחישראלים מתקדמים במהירות לאורך חחוף חלבנוני ומעמיקים את חדיריתם ללבנון. כמובן שצבאות מצרים וסוריה נכנסים לכוננות עליונה. כתוצאה מכך מרכזת ישראל את כוחותיה, שאינם עסוקים בלחימה בלבנון, ברמת־הגולן ומיזבר סיני כדי לקדם פני התקפה מצרית—סורית בגיזרות אלה. ואז תוקפים חסורים בעזרת חירידנים דרך בקעת חירדן בציר יריחו — ירושלים בד בבד עם המצ־רים, התוקפים בסיני.

צה"ל בחלקו נמצא חרחק בצפון, בעומק של חכח חישראלי עסוק בלחימה במצרים וגם חוא רחוק מדי מכדי להגיע בזמן כדי להגן על ירושלים. שארית חצבא חישראלי חמגינה על ביצורי רמת־הגולן היא סטאטית ברובה ועוצמתה אינה מספיקה כדי לבלום את חסורים וחירדנים בביקעה.

כתוצאה מכך חסורים וחירדנים אינם נתקלים בחתנגדות ממשית. במחירות רבה חם מגיעים לירושלים ויורדים ממנה אל שפלת החוף וגוש־דן, שאינם מוגנים כהלכה בפני עוצבות משוריינות. רוב האוכלוסיה והתע־שיה נופלים בידיהם, חצבא בצפון מנותק מחדרום וישראל מוכנעת.

כלומר, ע"י משיכת צה"ל ללבנון, הרחקתו מזירת הקרבות העיקרית וחסחת דעתו, עשויים חסורים וחירד־נים להצליח לבצע התקפת־פתע דרך הגבול חירדני. מהלך אפשרי זה דומה לכיבושה של צרפת ע"י גרמניה במאי ויוני 1940. ב־10 במאי אותח שנה פלשו צבאות גרמניה להולנד ובלגיה בדומה למהלך שביצעו במלחמת העולם הראשונה. הצרפתים וחיל־המשלוח האנגלי חיו מוכנים לאפשרות כזאת ובהתאם לתוכנית המוקדמת שלחם ניכנסו לבלגיה כדי לתפוס עמדות שהוכנו מראש, במטרה להדוף את הצבא הגרמני.

בד בבד עם ההתקפה על הולנד ובלגיה, נע כח מחץ משוריין גרמני דרך יערות הארדנים (חצרפתים סברו שיערות אלה אינם עבירים לצבא). הגרמנים חצו את חנהר מאז צפונית לסדאן ועוצבות חשריון שלחם תת־קדמו כמעט באין מפריע, כיוון שחלק אחד של חצבא חצרפתי היה בבלגיה, חרחק מזירת הקרבות המכרעת וחלק אחר חגן על קו מז'ינו בדרום, שם צפו חצרפתים התקפה. העוצבות הגרמניות התפצלו: חלק אחד נע לעבר התעלה וניתק את הכוחות בבלגיה מהצבא בדרום צרפת. חלק אחר נע במהירות לעבר פריז וכבשה ב־14 ביוני. מצבה של צרפת הפך נואש.

ישראל עומדת כיום בפני בעיה הדומה לזו של שוער כדורגל בעת בעיטת „פנדל" — עליו לזנק לאחד חצדדים של השער, שבריר של שניה לפני הבעיטה. אם יקפוץ מוקדם מדי יבחין הבועט בתנועתו ויסיט את הכדור לצידו השני של השער. אם יקפוץ מאוחר מדי, לא יספיק לעצור את הכדור. חבעיה היא שגם אם השוער קופץ בשניה הנכונה, אבל לפניה המנוגדת לזו שאליה נבעט הכדור, הרי שלא יצליח למנוע את השער.

חאם תצליח ישראל לבחור את העיתוי וחצד הנכו־נים של השער?

יוסף הוז, ירושלים

מבצע Metz Bauknecht בחנויות המובחרות עם תחילת שנת 1977

שילה שיווק ישיר לצרכן הפיקח
תל־אביב
בן־יהודה 1 (בנין מגדלור)
המאספים 4
(אבן גבירול פינת קרליבך)

גל ה־120
רמת־גן פתח־תקוה
ביאליק 58 ההגנה 16

א.ב.ש
באר־שבע
הדסה 53 (פסג' הוד)
אשקלון ערד
צה"ל 8 מרכז מסחרי

באלי
חיפה עפולה
הרצל 1 שד' הנשיא 12

סבוי 77
חולון
סוקולוב 77
סוקולוב 88

פוליפ יצחק
דימונה
443

סלון הוד
בת־ים
בלפור 48

מושקוביץ
בת־ים
רוטשולד 27

סלון חן
ת"א
אלנבי 75

אלקטרו יפו
יפו
שד' ירושלים 52

בן־עמי
פתח־תקוה
חובבי ציון 29
תל־אביב
בן יהודה 44

רדיו אורון
פתח־תקוה
חיים עוזר 10

אסתר אוניברסל
רמלה
הרצל 68

אלקטרו אלבז
קרית גת
מרכז מסחרי

נתנאלי
גבעתיים
כצנלסון 12

סאלח הזימה
נהריה
ככר העיריה

חצרוני
קרית אתא
העצמאות 68 (מרכז שביט)

בזק (יעקב כהנים)
קרית שמונה
מרכז רסקו

חדד עמוס
צפת
רח' ירושלים

אחים סט
עכו
גבורי סיני 5

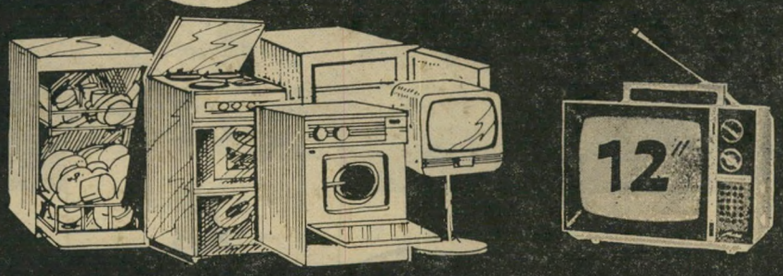
מ-12 לינואר עד 12 בפברואר 1977

30% הנחה

עם כל קניה של אחד ממוצרי Bauknecht או טלויזיה צבעונית של Metz תוכל לרכוש טלויזיה "12 ב-30% הנחה!

Metz

Bauknecht

הכנס לאחת החנויות המופיעות במודעה זו ובחר לך אחד מהמוצרים המעולים מתוצרת "באוקנכט" או טלויזיה צבעונית של מץ.
✦ מכונות כביסה רגילות וקומפקטיות ✦ מכונות כביסה צבעוניות
✦ מדיחי כלים ✦ קולטי ריחות ואדים למטבח
✦ מקפיאונים (דיפ פריזרים)
עם רכישת אחד המוצרים הנ"ל, תוכל לרכוש באותה חנות, טלויזיה מץ "12 ב-30% הנחה.

אולמי התצוגה של מץ:
✦ ת"א וגוש דן — בני ברק, רח' מודיעין 19
✦ ירושלים — רח' בן יהודה 6
✦ חיפה — רח' הבנקים 1

מכתבים

(המשך מעמוד 6)

עושים צחוק מהחוק

יש בעיות יותר חמורות במדינה מהבעיה שאני רוצה לעורר במכתבי זה, ויש דברים הרבה יותר חמורים המתרחשים לעינינו, אך כאורח המדינה אינני יכול לראות כיצד שופטי המדינה הזאת נעשים לצחוק והחוק הופך למגוחך.

אינני רוצה להילחם את מלחמתו של יהושע פרץ. אינני נמנה עם חסידיו ולא עם מתנגדיו. אינני רוצה להיכנס גם לוויכוח אם נעשה לו צדק או לא. אך איך ייתכן שאורח המקבל עונש מאסר בפועל מבית־המישפט במדינת־ישראל, יר־צה את עונשו בקונדיטוריה שמול תחנת

משטרת רחובות, כאשר מסביבו נאספים אנשים כדי לשמוע את פניני פין. והזמן אותו הוא מבלה בקונדיטוריה אינו סמלי. הוא נמשך הרבה שעות. למראה זה שאלתי את עצמי: האמנם לכך התכוון השופט כאשר שלח אותו לכלא? האם אורחים שמבחינת החוק עברו עבירות הרבה פחות חמורות, מרצים גם הם בצורה זאת את עונשם? אם זה הצדק במדינה — אפשר לסגור אותה וללכת הביתה.

אזרח שאיכפת לו, רחובות

טעות לעולם צורכת

על המודעה המצורפת בזה (ראה גלופה) נפלה עיני המחפשת בגיליון ידיעות אח־רונות מן ה־10.1.77.

כיוון שאין עליה ציון שם המפרסם, אני מביעה שהיא מסוג ה„פקקים" שבהם נוהג העיתון להשתמש לסתימת „חורים" בטוריו. אך מקריאת המודעה התמימה

„ידיעות אחרונות", 10.1.77

והמחנכת מסתבר שמנסחה, בכבודה־ובעצמו, אינו קורא די ספרים. אילו קרא, ואפילו את סיפרי הוצאת ידיעות אחרונות, לא היה מפשל כפי שפישל. קריאה, כידוע, מרחיבה את האופקים, לא את ה„אפיקים".

אלא־אם־כן כוונה המודעה לנחל או ואדי כלשהו, ואז הטעות כולה שלי.

נורית רזין, תל־אביב

פרסום דיר יעקבסון

כמו אדם טובע, נאחז יגאל אלון בכל קש...

הקש האחרון

ה נשיא־לשעבר ריצ'ארד ניכסון מגיע לוושינגטון. כמה מאות מותאי־כפיים שכירים, שהובאו במשאיות, ממתינים לו לייד הבית הלבן. ליד גדר הבניין המפואר נושא ריצ'ארד ניכסון נאום לאומה: „כאשר אבחר מחדש אני אעשה... ליאוניד ברז'נייב רואה בי את מנהיג ארצות־הברית... אני מייצג את העם האמריקאי...״

מגוחך? מגוחך!

עיתוני ארה״ב היו מקדישים לכך כמה שורות, בנימה רחמנית או אירונית.

אך מובן שהמאורע הזה כזה אינו יכול לקרות.

המלך־לשעבר של רומניה, מיכאיל (האם עודנו בחיים?) ערוך לעצמו תהלוכת־ניצחון בהונולולו. כל המושבה הרומנית המקומית מתכוננת כדי להריע לו. המלך מצהיר: „כאשר אחזור לרומניה ואתפוס את השילטון, אני אגרש את הבולשביקים... בעלי־האחוזות יקבלו את רכושם בחזרה...״

מצחיק? בהחלט.

שום עיתון אמריקאי לא יקדיש לקוריוז כזה אפילו שורה אחת. אחרי ככלות הכל, סיכוייו של המלך מיכאיל לחזור לרומניה הם כסיכוייה של אנאסטאסיה (אם היא קיימת) להקים מחדש את ממלכת הצארים.

מובן שאין זה יכול לקרות.

אפשר לקרוא דרור לדימיון. למשל: פראציסקו פראנקו מכריז, באמצעות בת־לת־אוב צועניה: „כאשר אקום לתחייה ואצא מקברי, אני אחזיר את שילטון האפאלאנגות לספרד! אני אגרש את האספסוף הדמוקרטי! אריבא אספניה!״

משעשע? לא, אין זה אף משעשע. שום עיתון לא היה מפרסם זאת אף במדור ההזמוריסטי.

■ ■ ■

ה שבוע ראיתי בטלוויזיה הצגה מאותו סוג. תחילה סברתי שזהו קטע הומוריסטי, ושהתוכנית ניקוי ראש שבה.

השייך אחמד מוחמד אל־ג'עברי חצה את גשר הירדן מערבה, ונתקבל בצד הישראלי כמלך.

כמה עשרות שכירי־יום, מן הסוג שניתן לשכרם ב„שוק העבדים״ ביפו, הריעו לו בהתלהבות. הם התילו להריע כאשר הגיעה אליהם המצלמה, וחדלו להריע כאשר פנתה המצלמה לכיוון אחר. את הסימן לכך קיבלו מידי מנצח חרוץ, מנושאי־כלין של אל־ג'עברי, שאירגן את המופע. התרועה קיבלה בגלוי אופי של הפגנה פוליטית, כאשר המריעים צועקים בקצב אחיד: „שתי גדות — עם אחד!״

לאחר־מכן רואין השייך המזוקן ארוכות על־ידי הטלוויזיה הישראלית. הוא הצהיר הצהרות חשובות על הכבוד העצום שבו זכה בחצר המלך חוסיין, על זכותו שאינה־ניתנת־לעירעור של העם הפלסטיני להגדיר את עצמו לפי רצונה של ממשלת ישראל, ועל מחשבותיו ותוכניותיו כנציג העליון של העם הפלסטיני.

בתום מעמד זה נסע השייך לחברון, בראש שיירה של עשרות מכוניות.

בחברון נתקבל על־ידי מאות ילדים, בני חמולת אל־ג'עברי, שהמתינו לו מאז הבוקר. את שעות־ההמתנה ניצלו כדי לערוך חזרות על קבלת־הפנים הספונטאנית לשייך. ואכן, כאשר הגיע הזקן, נערכה ההפגנה הספונטאנית בלי תקלות.

וכך, בלי־שבת, נוכחנו לדעת שיש מנהיג לעם הפלסטיני, ושיש עם מי לדבר.

■ ■ ■

ל קורא הישראלי שאינו בקי במתרחש בשטחים המוחזקים, יש להניחיל כאן כמה מעובדות־החיים.

העיובדה הראשונה היא שכל פעילות פוליטית אסורה שם בי־החלט. גם פעילות פרו־ישראלית.

כך, למשל, דחתה הממשלה בתוקף את ההצעה שתקום בגדה המערבית מועצה פלסטינית למען שלום ישראלי־פלסטיני, כתנועת־אחות למועצה הישראלית. ראש־הממשלה עצמו אמר על כך שאין להתיר הקמת גוף השואף לשלום, שהרי אם כן יש להתיר גם גופים בעלי מגמות שונות.

לראשי־הערים הנבחרים של הגדה אסור להתכנס בצוותא כדי לדון בבעיות פוליטיות. כמה מנהיגים בגדה, שהצהירו הצהרות בזכות השלום, מצאו את עצמם למחרת בבוקר בצד השני של הגבול. הם גורשו מפני שהפרו את ההיראה האוסרת פעילות מדינית מכל סוג שהוא.

על רקע זה מעניינת ההפגנה של קבלת־הפנים לשייך ג'עברי.

ההתכנסות לייד הגשר, שבה הושמעו בקצב סיסמות פוליטיות, היתה אסורה בהחלט. אילו נהג הממישל הצבאי על־פי שיגרתו, היו אנשי מישמר־הגבול מסתערים במגינים ובאלות על הפגנה זו, עוצרים את המנהיגים ומחרימים את סיר־הטלוויזיה.

תהלוכת־הניצחון הממונעת של עשרות המכוניות, מן הגשר לחברון היתה, כמובן, הפגנה בלתי־חוקית. היא היתה נעצרת כעבור כמה דקות על־ידי מחסום צבאי, והנוסעים היו נעצרים לבירור העניין.

אשר לקבלת־הפנים של השבאב בחברון עצמה — השייך לא היה רואה אותה לעולם. כוחות צה״ל היו מפזרים את ההמון קהלות הבלתי־חוקית זמן רב לפני הגיעו, בעזרת תותחי־מים או יריות באוויר.

כך זה מובן מאליו לגבי כל אירוע מסוג זה בגדה, תהיינה מטרותיו כאשר תהיינה.

ואם נהג הממישל הצבאי הפעם אחרת, הרי אין שמץ של ספק בכך שקיבל הוראה מתאימה מן הדרג הבכיר ביותר.

במילים פשוטות: כל המיפגן חי־מגוחך הזה נערך מ ט ע ם חמימי של הצבאי, על פי פקודה מגבוה. הטלוויזיה חובאה במקום כדי להניציח את המאורע המפוברק.

יש כינוי בינלאומי מקובל לאדם שהמישל הצבאי בשטח כבוש עורך לו חגיגות־ניצחון: קוויזלינג.

■ ■ ■

ד כרתי את השייך אל־ג'עברי מייד אחרי הכיבוש, בקיץ 1967.

ראיתי לפני שועל זקן, פיקח ושופע הומור, איש־דת פוליטי, שהזכיר את הבישופים הסיאדליים שהיו תופעה מוכרת באירופה של ימי־הביניים ואת השליטים המקומיים הערביים לפני דור או שניים.

בני־חברון קיבלו בימים ההם את מרותו של השייך הערמומי. היתה לכך סיבה פשוטה: זכר טבח־חברון משנת 1929 עדיין היה חי בליבם. כאשר כבש צה״ל את העיר, היו בטוחים שהגה הגיע יום נקם ושילם, ושהיהודים יערכו בחברונים שחיטה נוראה. אל־ג'עברי הצליח לכרות ברית עם המפקד הישראלי, ואחר עם משה דיין.

החברונים האמינו כי אל־ג'עברי הוא שמנע את הטבח, והיו אסירי־תודה.

אולם מאחרי גבו של השייך אפשר היה לשמוע גם אז סיפורים מסוג אחר. בירושלים המיזרחית דובר עליו כעל עבד נרצע של המלך חוסיין, וכעל סמל השחיתות של המישטר ההאשמי. סופר כי בתפקידו כשר־החינוך של הממלכה היה אל־ג'עברי גובה, באורח שיגרתי, 50 דינר מכל אדם שביקש לקבל מישרת מורה.

סעיד תמאמי, כיום שגריר אש״ף בלונדון, סיפר פעם לידידים בריטיים כיצד רצו קרוביו להשיג לו עבודה בהוראה. הוא נדרש להתכופף ולנשק את ידו של אל־ג'עברי, וזה תבע ממנו להצהיר אמונים לאללה ול„אדוננו״ חוסיין. תמאמי דחה ההצעה בזעם, העליב את השייך בפומבי, ומצא דרכו לתנועת פתח.

כזה היה אל־ג'עברי.

■ ■ ■

כ? זה השתנה, כמובן, ביוני 1967. שבועות מעטים אחרי כיבוש חברון, התחלתי לדבר עם אל־ג'עברי על הצעתי להקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה, כבסיס לפיתרון של שלום.

אל־ג'עברי קיבל את הרעיון בהתלהבות.

הוא דיבר בבוז גמור על המלך חוסיין ועל המצרים כאחד. אחרי שסיפר לי ארוכות, בהומור ארסי, על מעללי הירדנים והמיצרים במילחמת־תש״ח, הוא דחה כל פיתרון שלא יעניק לעם הפלסטיני עצמאות מלאה במדינה משלו.

זכורני שכתום אחת השיחות לחצתי את ידו וכירפתיו כ„נשיא הראשון המיוזעד של מדינת־פלסטין.״ הוא קיבל את המינוי בשימחה גלוייה.

באותם הימים פעלתי ימים ולילות כדי לשכנע את ממשלת אשכול להעניק לתושבי השטחים המוחזקים את חופש הפעילות הפוליטית, כדי שיוכלו להתארגן ולהקים מנהיגות לאומית מתונה ואותנטית, שעימה תוכל הממשלה לנהל משא־ומתן לשלום. בכנסת נשאתי על כך עשרות נאומים והגשתי הצעות־החלטה, שנידחו פה אחד (מילבד קולי הבודד). דיברתי על כך בשיחות פרטיות עם לוי אשכול ואבא שיו, ובראשם יועצו הבכיר דאז, משה ששון, לשווא.

ההצעה נדחתה, השנים עברו, והאפשרות של מנהיגות עצמאית בגדה הפכה אנאכרוניזם. ממשלת ישראל סללה את הדרך לפני אש״ף, ובעזרתה הפך אש״ף הנציג הבלעדי של העם הפלסטיני, לא רק להלכה, אלא גם למעשה.

כאשר נערכו, לפני שנה, הבחירות העירוניות בגדה, נחל אל־ג'עברי מפלה מדהימה ומוחצת. יחד עם כל תומכיו הוא סולק מן העירייה, שבה שלט במשך שני דורות. תחתיו נבחר גבר צעיר מנאמני אש״ף, פאהד קוואסמה, בנו של גדול יריבו של אל־ג'עברי בימי תש״ח.

מאז, שייך אל־ג'עברי לעבר. בעיר מולדתו היא נשכח ועיוור. בניעמו רואים בו סוכן השילטון הישראלי. בני־משפחתו נקשרו במעשה־רצח, שקורבנו היה עיתונאי שהעליב את השייך. לבסוף, מרוב ייאוש ותיסכול, הציע אל־ג'עברי את עצמו למלך חוסיין, הדבר השנוא ביותר בגדה המערבית.

■ ■ ■

ד הו הזקן שממשלת ישראל החליטה להחזירו ממחסן־הגרוטאות של ההיסטוריה, להסיר ממנו את קורי־העכביש ולהציגו כמנהיג הצעיר והרעננ של העם הפלסטיני.

העולם כולו הבין שאין עוד טעם במשא־ומתן לשלום בלי אש״ף. כל הגורמים השונים לימו עם מציאות זו, ומחפשים עתה את הנוסחה הגואלת, שתאפשר את הזמנת אש״ף לז'נבה. אש״ף עצמו נקט צעדים כדי להבהיר לעולם שהוא מוכן לפיתרון־שלום, על בסיס של הכרה הדדית ודו־קיום ישראלי־פלסטיני. תושבי השטחים המוחזקים ביטאו בבחירות את הזדהותם הגמורה עם אש״ף. לאחרונה חיברו כל ראשי הציבור בגדה וברצועה מיסמך משותף, המביע תמיכה באש״ף ובתוכנית־השלום. המלך חוסיין נאלץ לחזור ולהצהיר שוב ושוב שאש״ף הוא הנציג הפלסטיני הבלעדי.

מול התפתחות זו עומדת ממשלת ישראל חסרת־אונים.

אין היא מסוגלת להשלים עם המציאות ולהתוות מדיניות ישראלית על פיה. כמו ילד קטן, השורק מרוב פחד ביער החשוך, חוזר יגאל אלון על הפראזות העלובות, שאבד עליהן הכלח: אש״ף אינו מייצג את הפלסטינים, אר־טו־חוזר המלך חוסיין לגדולתו, הנה־הגה מתייצב העם הפלסטיני מאחורי המלך.

זה מגוחך, זה מצחיק. זה פאתטי. זה טיפשי.

בעקשנות של פושטי־רגל, דבקים אלון ושות' בכל אשלייה עלובה ככל שתהיה. הם מוכנים לגרור כל מומיה מן הקבר, לאפר אותה ולהציגה לפני מצלמות הטלוויזיה כהוכחה: הגה המנהיג הפלסטיני, המקבל את עמדתנו.

כעבור יום אחד ביקבר הצהיר חוסיין במצריים כי הוא דוגל בהקמת מדינה פלסטינית, כראשון אש״ף, וחפץ את ההצגה כולה כי קומדיה.

השייך אחמד מוחמד אל־ג'עברי הוא דמות סמבולית מן העבר. אפשר לראות בו שריד אכסוטי של דור־מנהיגים אריסטוקראטי, חלש ומושחת, שהביא על העם הפלסטיני אסונות נוראים. אבל בעולם של 1977, אין הוא אף מישענת קנה־רצוץ. הוא קש שבור.

אם יגאל אלון מובן להיואחז בקש כזה, חושבני שהוא ע„מ לטבוע בכל רגע.

השייך אל־ג'עברי (עם אורי אבנרי ב־1967)

מדוע שלמה מזרחי שר לשחקן

ג'וקי ארקין חמישה מיליון לירות

■ בעת הדיון שהתקיים בכנסת על הפדאי הפלסטיני **אבו־דאוד**, נשא את דברו שר־החוץ **יגאל אלון**. ציוותי־טלוויזיה זרים וישראליים צילמו והקליטו. אלון החזיק בידיו שני נאומים, אחד שהכין מבעוד מועד, ובו תיקווה כי ממשלת צרפת אכן תסגיר את אבו־דאוד, שהודפס בכונת־כתיבה, ואילו השני, שאותו השמיע, ושבו גינה בחריפות את צרפת, היה כתוב בכתב־יד. הוא נכתב בידי השר דקות ספורות לפני שעלה אל דוכן־הנואמים, כש־אחד מעוזריו העביר לו את ההודעה כי צרפת החליטה לשחרר את אבו־דאוד.

■ כשנשאל שר־הקליטה **שלמה רזון** מה דעתו על העובדה שמיפלגתו, מפ"ם, רו־צה להיפרד מהמערך וללכת לבחירות לבדה, השיב: „לנו אין קשרים טובים עם הרב **שלמה גורן**. אותנו לא יקברו בתוך הגדר."

■ להיטותו של הפרופסור **יגאל ידין** להתראיין בכלי־התיקשורת הפכה כבר בדיחה בין העיתונאים. הסיפור האחרון על ידין אומר כי אחד מכתבי נקי צה"ל התקשר אל הפרופסור לצורך הכנת תוכנית תיעודית על חטיבת גיבעתי. אולם ברגע ששמע כי מדברים מגלי צה"ל, ועוד לפני ששמע מה רוצה ממנו הכתב, אמר ידין בלהי־טות: „כן, בבקשה, מתי אתם רוצים לבוא? אני מוכן להת־ראיין בכל רגע."

■ ממשלת־הצללים של ה־ליכוד הפכה השבוע לבדיחה במיזנון הכנסת. כשנכנס למיז־נון ח"כ **יגאל הורוביץ**, ניגשו אליו כמה עיתונאים ופנו אליו: „שלום, אדוני שר־החקלאות, מה שלום כבודו?" הורוביץ חייך מאוזן אל אוזן, והבטיח כי אם אכן ימונה כשר־החקלאות בממשלה הבאה, יביא לכל עובדי הכנסת, כולל העיתונאים, קרמבו. ח"כ הורו־ביץ הוא מנהל המיפעל המייצר ממתק זה.

■ ביום שבו מונה ח"כ **איזיעזר שוסטק** כשר־התח־בורה של ממשלת־הצללים של הליכוד, התנגש במכוניתו ב־מכונית אחרת, ויצא אך בנס ללא פגע. הגיב על כך „ראש־הממשלה", ח"כ **מנחם בגין**: „מזל שלא מינינו אותו כשר־אבל וחפוי־ראש הס־תובב גם ח"כ **אהוד אולמרט**, הרואה את עצמו כ־„עתיד" הליכוד. אולמרט, ש־כונה עלידי שר־השיכון המנוח **אברהם עופר**, בנאומו ה־אחרון בכנסת, „דובר המיש־המראות המתחלפים והריכוז המיכני בנהיגה עצמה.

■ המנחה **דודו טופז** משעשע את שומעיו בתוכניות להפקת סידרת־טלוויזיה שתי־קרא טל־כלא, ושבמרכזה תע־מוד „התנחלות מעשיהו". ל־

משה דיין

משמש מוקד ומקור לא־אכזב להתעניינות ההמונים — דווקא מן הצד השני של הגבול. לאחר פירסום סידרת־מאמרים ארוכה על מעלליו הרומנטיים של רמטכ"ל צה"ל לשעבר (בתמונה: בחורה בשם שלומית, המוזכרת כמאהבת של דיין, ותמונת דיין במיטת בית־החולים אחרי תאונתו הארכיאולוגית), החל השבועון המצרי אאחר סאעה בפירסום פרקים מן האוטוביוגרפיה של דיין — אבני דרך. עורכי השבועון המצרי הנפוץ השיגו תירגום של המקור באנגלית.

החקלאות. אז ודאי לא היה יורד החורף גשם."

■ מדוכדכת במייוחד היתה ח"כ **גאולה כהן**. היא זכתה במיספר קולות שווה לזה של הסופר **משה שמיר** לתפקיד שר־החינוך, אולם לבסוף הוח־לט להעניק את התפקיד לשמיר בשל „נסיונו החינוכי־תרבותי".

טרה", לא נבחר לכל תפקיד שהוא, אף לא לזה של סגן־שר־המישטרה.

■ גם ח"כ **יורם ארידור** הסתובב במיזנון כארי בסוגר. הוא אומנם נבחר לתפקיד שר־העבודה, אולם כאשר פירסם הארץ את רשימת חברי ממ־שלת־הצללים, נשמט שמו ב־טעות. אריזור חשב כי הכתב לענייני מפלגות של העיתון, **אמנון ברזילי**, מתנכל לו, והקים ועדת־חקירה כדי לברר את הענין. רק כשהעורך, **גרשום שוקן**, הבהיר לו כי נפלה טעות בדפוס, נרגע, בתנאי ששמו — כולל המינוי — יפורסם למחרתו.

■ במסיבה שערך צלם־הטלוויזיה **אריה רוזנפלד** בביתו שבירושלים לכבוד עמי־תיו למיקצוע, הופיעו כל הנו־כחים, החל במנהל מחלקת־החדשות **דן שילון**, וכלה בחתן הטרי **ישראל סגיר**, כשהם לבושים בג'ינס. רק הכתב **רון בן־ישי**, מי שהיה כתב הטלוויזיה בגרמניה ה־מערבית, הופיע למסיבה כשהוא לבוש בחליפה מהודרת בת שלושה חלקים, וענוב בעניבה. כשנשאל מדוע הוא בא ל־מסיבה של אנשי־הטלוויזיה, הידועים כטיפוסים בוהמיים, בלבוש סולידי, השיב: „אני צריך לגמור את המילתחה האירופאית שלי."

■ מתי מיטיב, מנכ"ל רשות השידור, **יצחק זיבני**, ל־חשוב? בשעה שהוא נוהג במכונית בכבישים בינעירו־ניים, לדעת ליבני, עוזרים לו בכך הטילטולים של המכונית, הרעש המרגיע של המנוע, דבריו אין במעשיהו שום בעיות בריאותיות, מפני ש„כל קופת־חולים זמצאת כאן."

■ אחת מבדיחות השעה טוענת, ש**יצחק רבין** שלח את המישטרה להחרים את כל האקדחים שבידי חברי־הממ־שלה. לפי הבדיחה הגיב על כך שר־העבודה **משה ברעם**: „לי לא איכפת. יש לי בבית **עוזי**."

■ אמר השבוע העיתונאי **דן מרגלית**, שבא ארצה לביקור־מולדת: „אני לא מבין את הענין הזה עם **אשר ידלין**. כשאני הייתי יושב ומדבר איתו, הוא לא היה מסוגל לגמור מישפט!" השיב לו העיתונאי **יהושע שגיא**: „את המישפט הזה הוא כבר יגמור!"

■ אווירה בינלאומית אמי־תית שררה ביום החמישי האחרון במועדון־הלילה היפואי עומר כייאם. היה זה במסיבת־ההיכרות שערכו מנהלי פירסום אריאלי לכבוד מינויו של הבדרן **יואב שר** כ„איש ה־בירה" של מיפעלי־הבירה ה־ישראליים. בערב, שבו נשפכה הבירה כוויסקי השתתפו, בין השאר, בעל מיפעלי־הבירה, הקנדי **מורי גרדמן**, מנכ"ל המיפעלים **שמואל** („בונדי") **דרור** שהיה בזמנו ראש מישי־לחת־הקניות של ישראל באר־צות־הברית, מנכ"ל הסופרסל אלוף (מיל.) **יוסף** („יוסקה") **גבע**, דובר אגד **רפי רוזנ־ברג**, **אמנון**, **רוני** ו**אודי אריאלי**, בעלי מישרד־הפירי־סום, ועוד רבים מראשי התע־שייה בארץ. לכבודו של גולדמן הקנדי פתח שר בסידרת שירים קנדיים. אך בשעה אחת בלילה.

אסתר שמיר

חזמרת הצעירה, שחיא רעייתו של יוצא לחקת „כוורת", אפריים שמיר, שולחת מבטי הערצה אל הזמר אריק איינשטיין. ובצדק. איינשטיין נתן לאסתר הזדמנות, שרק זמרות מתחילות בודדות זוכות בשכמותה: להופיע לצידו בערב פיזמונים חדש שהוא מגיש.

אנשים

לחרות הערב הסגור, נפתחה הדלת ולמקום נכנסו שקני קבוצת הכדורסל מובילג'רג'י וארזה, שניצחו באותו ערב את מכבי תל־אביב. לכבוד האורחים האיטלקיים עבר שר, יחד עם כוכב הקבוצה **איוואן ביסון**, לסידרת שירים איטלקיים. בשעה שתיים בלילה נפתחה שוב הדלת, ולמקום נכנס **שמואל פראי מיר־שרון** בחברת אשתו **אנט**. יואל קיבל את הנכנסים בסידרת שירים בצרפתית ובאידיש. בשעה שתיים וחצי בלילה חזר שר למקורות, ויחד עם הפירסומאי **דויד תמיר** ואחותו **ערנה**, הנשואה למנכ"ל מיפ־על־הטכסטיל ניליית, **גדעון הוכדורף**, המשיכו השלושה בשירה בעיברית עד אור הבוקר.

■ הפתעה בלתי־רגילה נגרמה לרקדן **ג'וקי ארקין**. הוא קיבל המחאה מצה"ל עבור עבודתו עם אחת הלהקות הצבאיות. כשפתח את המעטפה, התפלא לגלות בה את הסכום: חמישה מיליון לירות. ג'וקי, שציפה לחמשת אלפים לירות בילבד, מיהר לברר את העניין, ואז הסתבר לו כי המחשב טעה וזיכה אותו ב־4,995.000 לירות יותר מן המגיע לו.

■ הפסלת **אילנה גור** הגיעה לישראל מביתה שבלוס אנג'לס, כדי להכין כאן את תערוכתה הבאה. העומדת לי־התקיים בחודש הבא בפאריס. לתדהמתה הסתבר לה כי בארץ נמכרים פסלים מוזיים כאילו היו פסליה שלה. הגיבה אילנה: „זוהי באמת מחמאה גדולה," אלא שהיא אינה מסתפקת במחמאה, ועומדת לכנס מסיבת־עיתונאים כדי לחשוף את התרמית.

■ מנהיג פועלי אשדוד **יהושע פרץ** נידון למאסר. נקבע לו „מאסר פתוח", ועליו להתייצב מדי־בוקר בתחנת־המשטרה ברחובות. באחד הימים לא התייצב פרץ בתחנה. כשנשאל השוטר התורן מדוע לא הגיע פרץ, השיב זה: „כנראה אין לו זמן היום," והמשיך לקרוא בעיתונו.

■ עיתונאי ידוע ניגש אל פרץ ואמר לו: „אני מבקש לראיין את אשתך." השיב פרץ „לאיזו מהן אתה מתכוון?" העיתונאי חשב שהוא מתלוצץ. אלא שבירור קצר העלה כי לפרץ שתי נשים, אחת חוקית, אם ילדיו, ושניה הידועה בציבור, שגם היא אם לילדיו. פרץ מפרנס את שתיהן, מחלק את זמנו בין בתי השתיים.

■ הדי מעשה־ההתאבדות של אברהם עופר עדיין מהדהדים במיזנון הכנסת. הח"כים מנסים להיזכר כיצד נודע להם על ההתאבדות, ואיך הגיבו. שר־הבריאות **ויקטור שם־טוב** היה בביתו כשצילצל אליו מזכיר הממשלה, והודיעו על ההתאבדות. שם־טוב החמום ירד מייד לרחוב, חצה את הכביש ועלה לביתו של ח"כ **אריעזר רזנק**, הגר מולו. כשסיפר לרזנק מה קרה, אמר זה: „אתה עושה מפני צחוק!" רק אחרי ששם־טוב הלך, החל מאמין בהתאבדות, ולדבריו לא עצם עין כל הלילה.

■ ח"כ גאולה כהן ממיכה במסורת הוויכוחים והמריבות עם חברי־הכנסת בעת הדיונים באולם המליאה. באחת הפעמים פקעה סבלנותו של שר־החינוך־והתרבות („חבר־הכנסת פרודרמול") **אהרון ידלין**, הידוע כאיש שקט שאינו מתפרץ, והוא קרא לעברה: „אולי תפסיקי עם הטרור שאת משליטה פה?" ח"כ **חביב שמעוני** התריס בפני גאולה: „לא שומעים אותך ולא רוצים לשמוע אותך, שמענו אותך מספיק!" השיבה לו גאולה כילדה נעלבת: „לא שואלים אותך מי שומע ומי לא שומע!"

■ מיקרה בלתי־נעים אירע לעורך־הדין **צבי ליסקסי**. הוא מסר את מכונית הפונטיאק המפוארת שלו למוסך, ובמקומה קיבל את מכוניתו של עורך־דין מכר לשימוש חדפעמי. המכר החנה את מכוניתו, מדגם פז'ו, ליד משרדו של לידסקי, ומסר לו את המפתחות. בתום יום עבודתו יצא לידסקי את המישרד, ניגש למכונית פז'ו שעמדה בפתח מישרדו וניסה לפתוח אותה. לפתע זינק עליו אדם והתחיל לצעוק: „גנב, גנב!" לידסקי ניסה להסביר לאיש כי הוא עורך־דין מפורסם וכי אינו גנב, אולם זה טען כי לידסקי ניסה לפרוץ את מכוניתו. רק אחרי שעורך־הדין הציג את ניירותיו נרגע האיש, וללידסקי ניתנה האפשרות להסביר לו מדוע טיפל במנעול מכוניתו. מכונית הפז'ו של מכרו של לידסקי חנתה מעבר לרחוב.

אריק ושושיק לביא

שחגגו לפני שבוע 20 שנה לנישואיהם, הופ־תעו כאשר בעת הצגת־קולנוע מיוחדת, קיבלו שי משי קופילביץ, מנכ"ל חברת תמרוקים ישראלית. את החגיגה האמיתית ערכו השניים השבוע בבריסל, לשם הוזמן אריק להופעה. המתנה שהעניק הוא לאשתו לציון המאורע המשמח: צירופה למסעו בבלגיה.

הם אומרים

שמוס קינן על בן־גוריון: „הכישלון הגדול ביותר של העם היהודי בעת החדשה" * הצד האפל של הרכוש הנטוש

„בצינורות המקובלים"

על הסיגנון והאופן שבהם תיפקדה מערכת־הביטחון, בתקופת כהונתו של דויד בן־גוריון כראש־הממשלה ושר־הביטחון, מעיד אריה דיסנצ'יק במדורו „מזיכרוני הארכיון", שם הוא מספר כיצד הוחלט על פעולת־תגמול בכינרת, בשנות החמישים הראשונות:

„באיתי פרק־זמן שיחחתי עם הרמטכ"ל משה דיין, ושאלתיו אם הפעולה התרה בפטורש ובכל ממחיה על־ידי הקזק. השיב לי משה דיין: „על פרטי פעולת־התגמול פיכמתי עם בי.ג'. — גם על היעדים וגם על הכוחות שיופעלו. הסכם שאני אבצע היערכות הכוחות לקראת 3 לפנות בוקר, שעת השיון. אך אחרי שהכל יהיה מוכן ומאורגן — לפני התחלת הפעולה — עלי (הרמטכ"ל) להתקשר עם ראש־הממשלה ושר־הביטחון כדי לקבל „אור ירוק" סופי.", ואכן," אמר דיין, „זמן קצר לפני שעת־האפס התקשרתי, כמקובל, עם אל"מ נחמיה ארגוב", ודיווחתי לו כי הכל מוכן לפעולה כמיפכם וביקשתי ממנו לקבל מבי.ג'. אישור סופי לפני שאתן את הפקודה לזוז. נחמיה אמר לי: — סיפר דיין — כי יגיש לבי.ג'. הביתה ויחזיר לי טלפון, ולאחר זמן־מה טילפן ואמר: „אור ירוק. אפשר לפעול..." וממשיך דיסנצ'יק לצטט את דיין: „על כל פנים, אני קיבלתי את הפקודה בצינורות המקובלים, וכך פעלתי..." (מעריב)

הגידו כן לזקן וליורשיו

דיעה ביקורתית ביותר, ובלתי־מקובלת, על חלקו של דויד בן־גוריון בעיצוב ההיסטוריה הישראלית החדשה, הביע עמוס קינן במאמרו „הזקן — ונעריו" שם כתב:

„בן־גוריון היה הכישלון הגדול ביותר של העם היהודי בעת החדשה. את גודל הכישלון הזה ניתן יהיה למדוד רק אם וכאשר תיחלץ מדינת ישראל מן המבוי המאוד סתום, שאליו נקלעה מיד עם לידתה כאשר הוא היה המיילד.

„בניגוד לשטיפת־המוח הקולקטיבית, שאצלנו הפכה אמת היסמורית, שטיפת־מוח המקובלת רק במשטרים טוטליטריים אך אצלנו היא חוזרת עם „רימאקראטיה", לא היה בן־גוריון מדינאי גדול. אמת, הוא היה בן־דורם של צ'רצ'יל ודה־גול וטיטו, אך בניגוד להם, לא ניתן בראייה היסמורית, לא חזה את התמורות בעולם, לא כיוון את עמו ואת ארצו לקראת התמורות הללו. אם כיום אנו עומדים בפני שוקת שבורה, הרי זכות־היוצרים שמורה לדויד בן־גוריון, וזכות ההמשך שמורה לנעריו, הממשיכים אותו ונושאים את שמו.

„שלושה דברים לא חזה בן־גוריון, והרביעי נולד נפל: הוא לא חזה את השואה ואת מימדיה. הוא לא חזה את קץ עידן הקולוניאליזם. הוא לא חזה את עוצמתה, היקפה והשלכותיה של הבעייה הפלשתינאית. והנפל הרביעי, שכולו שלו: הוא הביא עליה המינית ולא דאג לקליטתה, וכך הניח את התשתית למעך החברתי המאיים עלינו לכלותנו.

„על שלושה יעל ארבעה..." (ידיעות אחרונות)

החומצה־הגופרתנית שאכלה בדור־תש"ח

את אחת הדיעות יוצאות־הדופן כיום, על ההבדל הקיים בין דור־המייסדים במדינה, לבין דור־היורשים, הביע חבר־הכנסת לובה אליאב, בשיחה בהשתתפות פרופ' נתן רוטנשטרייך ועורך־הדין סלומון, שנערכה בהנחיית העיתונאי לוי יצחק הירושלמי:

„אחרי שנוריד את הנוסטלגיה ואת האידיאליזציה לגבי הדורות הקודמים, עדיין נשארת בעינה עוכדת־היפוד, שאורח־החיים הפשוט והעממי של הדור־הקודם, שמדיו קיבלנו את הלפיד — ואפילו היה אורח־החיים מלאכותי לפעמים — היה בו גרעין גדול של אמת. והנגע לכת' — היה בו משהו אמיתי. הדור שלי הגיע לעמדות־המפתח — עם הממלכה. הייתה התנוונות כהממלכתיות. אורח־החיים הפשוט והצנוע נזרק על־ידי רבים מבני דורי כדבר שאין חפץ בו (ואני רוצה להוסיף כאן בסוגריים: אין זה עניין של מזרחי, או לא־מזרחי. המהפיכה הסינית, למשל, אימצה לה דווקא את אורח־החיים הפשוט כמיפגן על־ידי הנהגתה עד עצם היום הזה, ואילו זה אחד הדברים המצילים אותה. במקום זה באה הממלכתיות. ליתר דיוק: לקחו רק את הברק החיצוני של הממלכתיות. כלי ששמשו כמשך 25 שנה, שום חוק לפיקוח ממלכתי על המערכה הפוליטית־המפלגתית. לקחו את הראוותנות, את הדרגות, את המעמד, את המקסיות, את השרד והשררה — ולא את הביקורת של הממלכה. כאן נוצר שבר...

„אין גם לשכוח את המלחמות שעברו עלינו. אפילו מלחמות־מצווה או מלחמת־קיום — והמלחמת שלנו היו כאלה — בסיפי של דבר יש להן גם צד אפל. אבותינו כבר קבעו חוקים מחמירים לגבי שלל. אני אומר: מלחמת השחרור, שלא היתה לה דוגמה מבחינת ההירואיות, היה לה גם צד אפל של הרכוש הנטוש, שאכל כבר אז בכבני דורי כמו חומצה גופרתנית. ולכל מה שהתחיל אז — באה תאוצה נוראה אחרי מלחמת ששת הימים. נוצרה אשליה, „אמפריאלית". אסור להתעלם מכך..." (מעריב)

„חלקלק כמו פורמייקה"

על הופעת שר־הביטחון שמעון פרס בטלוויזיה, שבה הציג את מועמדותו למישרת ראש־הממשלה נוכח פני האומה, כתב העיתונאי יואל מרכוס: „הנה הוא צופה כמר פרס בטלוויזיה. חלקלק כמו פורמייקה. כל חיוך במקומו. כל הרמת־גבה מחושבת. כל מילה מתוכננת. נקי, אלגנטי, סטרילי. טוב מכדי להיות אמיתי, היו אומרים על כך הבריטים. הסתיים השידור והמילים המהוקצעות נעלמו במהירות כמו ארוחה סינית, כלי להתיר הרבה להגות ולהיזכר בו — ונותרנו כלי תשובה על השאלה בעצם למה הוא ולא מישהו אחר..." (הארץ)

דרוזי להשכיר

על מחול־השדים המתנהל בתוככי העדה הדרוזית, לקראת הבחירות, שבמהלכו החליטו עד כה כבר יותר מ־10 מועמדים־בכוח להציע מועמדותם כדרוזים למיפלגת העבודה, מגיב נימר נימר, ברשימתו „מיכרז פומבי". הוא מונה את הכישורים שלהם נזקק המועמד־הדרוזי הממוצע של מיפלגת העבודה:

„1. בהתחשב בנסיבות, הגיל לא משנה.
2. בקיאות בעריכת חפלת ימסיבית קינג־סייז.
3. בעלי דיעות מרווחות להכנסת אורחים.
4. חוסר התעניינות בתחומים: חינוך, מדע, לאים, טכנולוגיה...
5. להתחייב מראש על ביטול חוק־חינוך־חובה.
6. ייתור על כל הקרקעות שברשות התושבים למען הפיכת כני המדה מפלחים ורועי־מיקנה לאנשי ביטחון ופקידות בכירה.
7. תמיכה של חמולה ענפה ומכובדת!!

ב.ב.: המועמדים אינם זקוקים לתקציב מקופת המדינה.

הם יממנו את הוצאותיהם בכוחות עצמם — ההקצבות המניעות להם יעברו למשרד־הביטחון לרכישת אפ־15, כי אין פחד מהפלת ממשלות בישראל!!!

מיעמדים!! אל תחמיצו את ההזדמנות. זיכרו כי כל מועמד חייב לגייס חמש חתימות.

ג. לנ"כ: נוסף לנוסף כזה, כותב שורות אלה החליט לרוץ אף הוא — יחסרות לו חמש חתימות כיוון שלא הצליח לשכנע אפילו את אשתי בחתימה למענו!!!" (חותם — על המשמר)

פסוקי השבוע

● **ראש־הממשלה לשעבר הגב' גולדה מאיר:** „גם בן־גוריון וגם אשכול וגם אני עשינו שגיאות."

● **שר־הביטחון שמעון פרס:** „אינני גאון ואינני מושיע, אך בטוח שהמדינה תעלה על דרך של חזון."

● **ראש־הממשלה יצחק רבין על מאבקו הצפוי למעמדו:** „אני אופטימי. אני רגיל להוביל צבא לניצחון, לא לתבוסה."

● **שר־החוץ האמריקאי הנרי קיסינג'ר ערב פרישתו:** „בשנה הבאה בירושלים הבנויה והבטוחה."

● **הרב הראשי, הרב שלמה גורן:** „הרי ידוע לכל ששלמה המלך היה מקורב מאד לנשים..."

* אל"מ נחמיה ארגוב איבד עצמו לדעת, זאוחר יותר.

עצה מיניסטריאלית

מכיוון שהימים הולכים ונהיים קשים יותר, והלילות קרים יותר, ואין מלך בישראל ואיש הישר בעיניו יעשה וגם מגביע אירופה נעיף בקרוב, לא נותרה כל ברירה, אלא לבצע את המוצע להלן:

שהרי ברור שלא עניינים של טקטיקה הם בעוכרינו, וגם לא מחסור במוחות יוצרים וברגליים מסיימות. העניין הולך ונהיה ברור: הממשלה תפסה עונה רעה. נאחם וזהו. אלא שעכשיו כבר סוף העונה, ולמרות שהממשלה היא פייבוריטית ותיקה, היא עלולה לרדת לליגה השנייה אם לא תנקוט מייד את האמצעים הדרושים.

נכון שיש שרים פצועים ושרים בהסגר ויש כמה שרים שעפו החוצה בגלל כרטיסים אדומים מהיועץ המישפטי — אבל זה סתם תירוצים בשביל העיתון, וגם הבעיות שיש עם רוח הצוות הם לא סוף העולם. יש הרבה ממשלות־עם־בעיות בליגה העולמית, אבל אף אחת לא תפסה עונה רעה כמו זאת שלנו.

ולכן צריכים אוהדי הממשלה הזאת לבוא דבר ראשון ולשבור בלוק קרח על השולחן של ראש־הממשלה לפני כל ישיבה, זה כבר הוכיח את עצמו בעבר, ואחר־כך לשחוט כבש ולמרוח את הדם על הבניין. חוץ מזה צריכים כל השרים ללבוש על הצוואר שומים נגד עין־הרע, והשרים הפורצים (חוץ וביטחון) כדאי שיעשו מסז' לרגליים עם מוח טחון של תרנגול שחור. ראש־הממשלה בעצמו צריך לשים שמן קיק בשערות עם חלמונים של ביצה — וזה גם מגרש את השדים הרעים וגם טוב לשערות.

כדאי גם לקרוא פרקים נבחרים בתהילים כל יום ראשון לפני הישיבה, והציבור בעצמו מתבקש לשאת שן של חתול מת תלויה על יד הלב, כדי שהממשלה לא תעשה שטויות מדיניות.

ואתם תראו, אם הממשלה תבצע את כל זה בקפדנות, היא תצא מהמשבר. ואם גם זה לא יעזור, אז אין ברירה וצריך לקרוא לאמריקאים.

הבדיחה הגדולה

נניח שהחלטת שהכל הגיע עד כאן, ו־בשביל שלא תשתגע תיכף־ומיד אתה מחליט לברוח למקום הכי רחוק שאפשר ל־הגיע אליו בלי פספורט ושם לשבת עד שתירגע ותחזור למוטב. לכן אתה לוקח מיברשת־שיניים ונוסע לפינה השקטה, ה־רעננה, המקורית והנידחת ביותר בארץ הלא היא נועיבה שבים־סוף.

אז תיכף כשאתה עולה על כביש־הערבה עוקפים אותך איזה שבע־מאות אנשים אומללים שהחליטו גם הם שהכל הגיע עד כאן וגם הם חייבים לברוח למקום שקט ומקורי ורחוק כדי לא להשתגע, ובעודך משתלב בזהירות בתנועה הסואנת, מצטר־פים אליך באילת אלפי פינים שברחו מ־סקאנדינביה החורפית כדי שלא יחטפו התקפת־עצבים מרוב קור.

אפשר גם להוסיף לכך את הבורחים ה־אצילים יותר, שכשיש להם דיפרסיה הם מצלצלים לארקיע ומזמינים שני כרטיסים + סירת־זכוכית כדי לסתום סופית את הים הצר הזה, ואפילו כשאתה יורד מתחת למים לראות את הדגים מחצד ה־נכון של המיפלס, מתברר לך שאתה בתוך פלוגת־מיפקדה שירדה מהצפון כדי להת־אוורר קצת מהשיגרה על חופיו השוממים של ים־סוף הנידח.

וכשאתה חוזר הביתה, מחושל ומטוהר, אתה מחליט שבהתקפה הבאה תלך ישר למוסד הסמוך. מקבלים שם זריקות־ארג־עה חינם, ולא צריך לישון באוטו.

החקפה פרועה על מזג־האוויר

בכל פעם שירושלמי־תועה נקלע לרגל עסקיו אל שאר המדינה, אין לו מנוס מפני השאלה חנוקבת:

„נו, איך בירושלים... קר???"

להלן מובאת תשובה מכרעת, מסכמת ופסקנית לשאלה זו, והקוראים המעוניי־נים רשאים לגזור ולשמור:

בירושלים, כמו בשאר חלקי המדינה, אנשים מודאגים בשל המצב המדיני הרופף והמצב הביטחוני הלא־ברור.

בירושלים, מעסיקות את תושבי העיר בעיות כלכליות שהן תוצאה מן המחירים הגבוהים והמיסים הכבדים.

בירושלים עוקבים בסקרנות ובמבוכה אחר מסעי הבחירות ההולכים ומתגברים, ולא כל כך יודעים במה לבחור.

בירושלים יש בעיות עם התחבורה ה־ציבורית, עם איזורי החנייה המוסדרים ועם תעלות שנפתחות באמצע כל כביש.

בירושלים יש מגיפות מסוגים שונים מחולירע בקיץ ועד כלבת בחורף שלא ל־דבר על שפעת הונג־קונג.

בירושלים יש אנשים עם בעיות אישיות ומשברים נפשיים ואהבות נכזבות וכל תושבי העיר הולכים ומזדקנים מרגע ל־רגע.

בירושלים אפשר ללכת ברחוב ולחת־פוצץ, ולחיות עוד קורבן לטרור.

אבל יש בירושלים דבר שלא מעניין את אף אחד וזה במיקרה מזג־האוויר. מפני שירושלים מצויה, לפי האטלס, באיזור אקלימי ים־תיכוני וממוזג. לכן בחורף קצת קר ובקיץ קצת חם. ומי שקר לו יכול ללבוש עוד סוודר. רוב תושבי ירושלים עומדים באומץ מול מזג־האוויר שלהם, ואם המחלות או התסביכים או התאונות או המילחמות לא יהרגו אותם — הם יחיו באושר ועושר לעולם. חוץ מזה מודי־עים ברדיו על מזג־האוויר ומי שרוצה, שיקשיב ולא ינדנד. תודה.

גוד איבנינג ליידיז אנד ג'נטלמן היר אר דה ניוז אין אינגליש:

הִיז מֶגְסִי קִינְג חְסִיין אֲנַאנְסד טוּדִיי דֶט הִי אִיז גוֹאִינְג טוּ ג'וּיין דֶה דֶמוֹקְרַאסִיק פַּארְטִי אוֹף שִׁינהִי, סְטַארְטִינְג טוּמוֹרוֹ.

הִיז מֶגְסִי וִויל ג'וּיין דֶה נִיוּ פַּארְטִי, אֶז וֶול אֶז קְרַאהוֹן פְּרִינְס חַסַן, דֶה מַאזֶר קְווִין, דֶה גְנֶרַל צִ'יף אוֹף סְטַאף, הֶד אוֹף דֶה צִ'ימְבֶּר אוֹף קוֹמֶרס אִין עַמַאן אֶנְד דֶה קוֹמַאנְדֶר אוֹף דֶה טְרוּנְסִי־סִירְד אַרְסִילֶרִי רֶג'ִימֶנְט הוּ אִיז סלִבְּרְטִינְג טוּדִיי הִיז טְרוּנְסִי־כִּיפְּס אַנִיבֶרְסֶרִי.

הִיז מֶגְסִי סֶד דֶט הִי אִיז גוֹאִינְג טוּ ג'וּיין שִׁינהִי סִינְס אִיְס פְּרִינְסִיפְּלִס אֶר סִימִילַר טוּ הִיז אוֹאהן. דֶט מִינְס גוּד אֶקוֹנוֹמִי אֶנְד גוּד אַדמִינִיסְטְרֵיישֶן אֶנְד גוּד פִּיפְּל - אֶז וֶול אֶז גוּד סֶקוּרִיסִי אוֹף קוֹרס.

אֶז אִי רִיזַלְט אוֹף הִיז דֶסִיז'ן, הִיז מֶגְסִי אִיז גוֹאִינְג טוּ רִיסַיְיר פְּרוֹם אוֹל הִיז דִיטִיז, אִינְקלוּדִינְג פְּלַיְינְג, אֶנְד וִויל סטוֹפּ פַּאִינְג דֶה קִינְג אוֹף דֶה הָאשְׁמַיִים קִינְגדוֹם סִינְס מִידְנַיְיט.

הִיז מֶגְסִי ג'נֶרַל יִדִין אֶנְד קְרַאהן פְּרִינְס רוּבִינְשְׁטַיין וֶול־קַאמְד דֶה נִיוּ מֶמבֶּר, אֶנְד סֶד דֶט דִי אֶנְד דֶה קִינְג הֶב אִי לוֹט אִין קוֹמוֹן. אֶנְד אַנְטִיל וִוי מִיט אֶגַיין סוּמוֹרוֹ, גוּדנַיְיט אֶנְד גוּד לַק.

2 ראיונות

לפניכם 2 ראיונות עיתונאיים עם שני אזרחים ישראליים המבוקשים על־ידי משטרות זרות. מימין — ראיון שפורסם, מתפרסם ויתפרסם עם שמואל שרון. משמאל — ראיון שלא פורסם, לא מתפרסם ולא יתפרסם עם מיכאל קוץ. כל דימיון בין הראיונות ממש מיקרי.

חבצלת השרון

מר שרון קיבל את פנינו בביתו הנאה והמרווח, המשופע בשכיות־חמדה אומנותיים.

ש: שמך האמיתי אינו שרון, הלא כן?

ת: (בפסקנות) לא, נולדתי בפולניה ושמי האמיתי שיובץ.

ש: ולמה שינית אותו?

ת: (נאה) כי אני ישראלי עכשיו.

ש: מדוע אינך מוכן להתייצב למשפט בצרפת?

ת: (בוטח) אני חף מפשע. נקי מכל חטא. הוויכוח ביני לבין שלטונות צרפת הוא על כסף בלבד ואני מוכן להגיע איתם לפשרה. רוצים משפט? בבקשה, אבל כאן בישראל, בביתי. שישפוט אותי בית משפט יהודי. רק בית משפט יהודי! לא בית משפט צרפתי, אנטישמי.

ש: אבל יש הסכם הסגרה עם צרפת.

ת: (מחייך) אז מה? אז צריך להסגיר אותי לצרפת לפי ההסכם שהצרפתים עצמם הפרו כשישחררו את הרוצח אבו־דאוד? לתת להם במתנה יהודי ישראלי כדי שיתעללו בו?

ש: יש מעט מרירות בדבריך.

ת: (רציני) כן. אני אוהב את הארץ הזאת כאהבת אשה ואני מצפה שהארץ תחזיר לי, ולו מעט, אהבה.

ש: מה זאת אומרת?

ת: (מסביר) אני לא מבקש יחס מיוחד, אני מבקש יחס הוגן. תא מעצר עם 2 טלפונים בלבד זאת השפלה.

ש: מדוע?

ת: (מתלהב) מדוע? כי אני אוהב את הארץ הזאת. אני משקיע פה, ככה מפה לשם איזה 150 מיליון לירות. חוץ מזה נותן תרומות בסך 15 מיליון, בלי שום טובות הנאה. אז לא מגיע לי יחס הוגן?

ת: בהחלט כן. אני מאיד מקווה שלא יסגירו אותך.

ת: (לבבי) תודה רבה.

קוץ בחטת

את מיכאל קוץ פגשנו בתא המעצר, בו הוא שוהה עד גמר ההליכים המשפטיים בבקשת ההסגרה הגרמנית.

ש: שמך האמיתי אינו קוץ, הלא כן?

ת: (בהיסוס) לא. נולדתי במרוקו ושמי האמיתי בוטבול.

ת: ולמה שינית אותו?

ת: (מתחמק) כי בתור ישראלי רציתי שם ישראלי.

ת: מדוע אינך מוכן להתייצב למשפט בגרמניה?

ת: (מגמגם) נכון, פרצתי בנק, לקחתי כסף, אבל זה היה מזמן. עכשיו הפסקתי עם זה. אני עובד. יש לי אישה, ילדים. אין לי יותר שום עסק עם פשע. אם יסגירו אותי לגרמנים זה יגמור לי את הכל, זה שנים בית סוהר. זה עוד פעם

לתוך מעגל הפשע, ואני לא אוכל לצאת מזה יותר. ודווקא עכשיו, אחרי שהצלחתי לצאת. זה באמת קשה.

ש: אבל אתה פושע.

ת: (מתבלבל) הייתי, אני כבר לא.

ש: ויש הסכם הסגרה עם גרמניה.

ת: (נבוך) כן, אבל... אני פשוט מבקש שיתנו לי שאנס, זה הכל.

ש: מדוע שיתנו לך שאנס?

ת: (מתקשה להסביר) אני לא יודע, אני מבקש, זה הכל. הנה משחזרתי לארץ אני בסדר, נקי, אין לי בעיות. אני עשיתי פה צבא, הייתי במלחמות.

ש: זה לא שייך. אתה פרצת בנק, נכון?

ת: (מתפתל) כן, אבל זה היה מזמן. עכשיו זה אחרת.

ש: אני רואה שאין לך שום סיבה סבירה למנוע את ההסגרה. אני מאוד מקווה שיסגירו אותך.

ת: (מיילל) אני בסך הכל מבקש שאנס.

ש: תודה רבה.

3

קובי ניב

מפ"ם נושכת כלב כל יום

זה כשלוש שנים, מדי יום ביומו, אני קורא בעיתונים, שומע ברדיו ורואה בטלוויזיה שמפ"ם טרם החליטה אם לפרוש או לא לפרוש מן המערך.

אני חושב שעצם הידיעה על הירהורי הפרישה הממ"מיים הוא חדשה עיתונאית בדיוק כמו הידיעה שכלב התכוון לנשוך אדם — אם לא למטה מזה.

לכן, אנא מכם — עיתונאים, שדרנים ו־פרשנים — מינעו ממני את המידע הזה. אני לא רוצה לדעת שמפ"ם טרם החליטה אם לפרוש או לא לפרוש מן המערך. אני יודע את זה כבר שלוש שנים. תעזבו אותי עם זה.

ואם במקרה מפ"ם כן תפרוש — הודיעו לי אז. אבל עד אז — שקט. תעזבו אותי עם זה.

די! מספיק!! געוואלד!!!

ספרים ושערים

אני לא יודע מי החליט על זה, אבל דווקא ביום שבת, בשעה ארבע אחרי־הצהריים, באמצע „שירים ושערים", בדיוק לפני סיום מישחקי הליגה, מגיש לנו הרדיו „מהדורת חדשות בענייני ספרים וסיפרות."

וככה, בשיא המתח, כשאתה רוצה לדעת אם באמת מכבי ת"א הפסידה סוף־סוף ומה קורה עם מלמיליאן ואיפה הגול של מכנס, אתה נאלץ לשמוע במשך עשר דקות ארוכות חדשות טריות בסיגנון הבא:

„בסיפרו החדש של יצחק קצנשטיין, ש־הופיע באחרונה בהוצאת „קרן־הספר", סוקר המחבר את התפתחותה המאלפת של התנועה הציונית בפלך פולדובה בשנים שבין שתי מילחמות־העולם. קצנשטיין, שזהו סיפרו העשירים־ושניים הרואה אור בעיבריית, היה פעיל בתנועת „חובבי ציון" ובסיפרו הוא מתאר בהרחבה את המאבק הממושך והטראגי שבין „חובבי ציון" לבין „ציוני חובב", מאבק מתיש שהביא בסופו של דבר לכירסום כוחה האידיאולוגי של התנועה הציונית בפולדובה ולירידת השפעתה הכמותית מחד והשפעתה האיכותית מאידך; כירסום שבא לידי ביטוי מוחשי בועידת „המשביר המרכזי" המפורסמת בתרנ"א והביא לפילוג המכאיב והבלתי־נמנע בין „המשביר המרכזי" לבין „המשביר לצרכן..." וכן הלאה עשר דקות תמימות של כדורגל יקר מפז.

ומה שאני לא מבין זה למה הסאדיסט הזה בחר דווקא בשיטה הזאת כדי להתעלל באנשים. הוא היה יכול לגלח לנו את הראש ולטפטף לנו לאט־לאט מים על הקרחת. הוא היה יכול לטבול את רגלינו בחומצה גופריתנית. הוא היה יכול לעקור לנו את השיניים אחת־אחת בצבת מחושמלת. הוא היה יכול אלף דברים. אז למה דווקא ככה, למה?

אל: ועדי העובדים
עקרות הבית
פועלים
אזרחי ישראל

אל תשברו את מטה לחמנו

בעת האחרונה יצאו אירגוני עובדים, איגודי עקרות־בית, ועדי־פועלים ואזרחים שונים בקריאה למען השלום.

אנו, החתומים מטה, מתקיימים על הייצור הביטחוני ועל המילחמה. הפסקת המילחמה ופריצתו של שלום פירושם לגבינו חוסר־יכולת לקיים את מישפחותינו.

רבבות מישפחות תלויות בהמשך מצב הלוחמה.

עתיד ילדינו תלוי בהמשך עבודתנו.

לכן אנו פונים אליכם בזאת בקריאה ובבקשה:

הפסיקו את המאבק למען השלום - תנו לנו לחיות!!

פועלי „חנגמ"ש"
עובדי התעשייה האווירית
ועד הפועלים — „תותחי ציון"
עובדי „מטוסים"
ועד־הפועלים — תע"ש
ועד פועלי „השרון"
פועלי „הכדור" — 9 מ"מ
ועדי הפועלים ב„תדיראן"
חברות השמירה — ועדי העובדים
הוועד־למען־החייל
הסתדרות העובדים העיבריים בארץ־ישראל
משרד־הביטחון
ממשלת ישראל
הכנסת
אזרחי מדינת ישראל

כולנו זכאים

כולנו אהבנו אותו כאדם וכאיש.

כולנו חיבבנו אותו כאיש וכאדם.

כולנו האמנו בו לאורך כל הדרך.

כולנו עזרנו לו כל הזמן.

כולנו האמנו בחפותו המוחלטת.

כולנו תמכנו בו ברגעיו הקשים.

כולנו עזרנו לו בכל אשר יכולנו.

כולנו אמרנו לו שלדעתנו הוא חף מפשע.

כולנו עודדנו אותו ללא לאות.

ואם הוא בסוף התאבד — סימן שהוא היה סתם מטורף.

רבינוביץ לא ימשיך

שר־האוצר **יהושע רבינוביץ** הודיע לידידיו הקרובים, כי לא ימשיך לכהן ב־תפקיד שר־האוצר בממשלה אחרי הבחירות. לדבריו אין הדבר קשור במה שקורה באוצר, אלא ביחסו של ראש־הממשלה לחבריו למפלגה. רבינוביץ גם נפגע עמוקות מפרשת אברהם עופר, ורואה עצמו כאחראי לה בחלקה, בכך שהיה יחד עם עופר, פעיל מרכזי במערכת הבחירות של 1973, אשר לה ניתנו כספי הגניבה מעיסקת נווה־יעקוב של שיכון עובדים.

סיכום ארעי של תקופת רבינוביץ באוצר מאפשר להציגו כמחדש שלא ידע לבצע את חידושיו. הרפורמה הגדולה במערכת המיסוי היא מהלך מהפכני ואמיץ, שאותו היה לו העוז לבצע. רפורמה זו היתה הכרחית לקידום המשק מתקופת הסער הספירית לתקופה מסודרת. אולם רבינוביץ לא השכיל להוציא לפועל את הרפורמה ולממשה.

מהלך אחר, הנזקף ברובו לשמו, הוא הפיחות הזוחל, חידוש שהועלה על־ידי נגיד „בנק ישראל" הקודם **משה זנבר**, ואשר רבינוביץ אימץ וחפץ למדיניות האוצר. על חידוש זה התעוררו חילוקי־דיעות רבים, בעיקר בקרב הסקטור חיצרני במשק.

החסרונות הבולטים של תקופתו הם האינפלציה הדוהרת שהיתה צריכה, לפי התיכנון, לפגוע בשכר בילבד ושפגעה במשק כולו — וחקטנת חייצור הלאומי הגולמי על־ידי הקפאת הפעילות המישקית. הקפאה זו מנעה ייצור בסך 60 מיליארד לירות בתקופת רבינוביץ, וזהו אולי האסון הכבד ביותר של המשק הישראלי.

מס־ההכנסה מסייע להעלמות מס

בעיקבות פסק־הדין של השופט **דב לוין**, שקיבל את טענת אנשי מס־ההכ־נסה וקבע כי אין חובה לרשום צ'ק שהוצא לפקודת חברה פלונית בסיפרי אותה חברה, והיא רשאית למסרו הלאה ורק פודה הצ'ק חייב לרשמו, התעוררה מבוכה בצמרת מס־ההכנסה. פסק־הדין עומד בניגוד מוחלט לכל כללי ניהול־החשבונות, ותחילה סירבו רואי־החשבון ששמעו עליו להאמין כי אכן ניתן פסק־דין כזה, וכי אנשי מס־ההכנסה חודיעו לשופט את הגירסה המופיעה בו.

לאחר דיון בצמרת מס־ההכנסה הוח־לט על מינוי ועדה שתציע לשילטונות המס דרכים לצאת מן הבוץ. הוועדה בהרכב סגן־הנציב **סלים מועלם**, פקיד־השומה **זבולון הנדלר** והיועץ המיש־פטי למס־הכנסה **דב נייגר**, טרם סיימה את דיוניה.

כיוון שבינתיים תקף פסק־הדין, נו־הגות חברות רבות לפיו, ואינן רושמות צ'קים שהן מקבלות בסיפריהן, מעבירות אותם הלאה לבעלי־חוב שלהן. אנשי־עסקים רבים ציינו כי הם בטוחים ש־דיון נוסף יפסול את פסק־הדין, אולם בינתיים הם מנצלים את ההלכה שנפ־סקה לטובתם.

ההיתר שקיבלו, שלא לרשום צ'קים בספרים, מאפשר העלמות־מס במאות מיליוני לירות, ונראה כי לשילטונות מס־ההכנסה אין הדבר איכפת כלל.

הגוף שבכוחו לפסוק באורח מוסמך בפרשה הוא בית־המישפט־העליון, שלפ־ניו עיערר **אפרים אברון** על פסק־הדין שנתן השופט לוין בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב. השופט לוין הרשיע את עברון בהשמטת הכנסות, בין ה־שאר על סמך קביעתו כי היה על ה־חברה של אברון, „פאן־לון", לרשום ב־סיפרי־החשבונות שלה צ'קים שהיו ל־פקודת חברות של בתי־מלון ש„פאן־לון" בנתה. העיירור נסב בעיקרו על קביעתו של השופט כי „אל מי הגיעו כספים אלה בסופו של דבר, והאם זה שקיבל הכספים

אפרים אברון
צ'ק לא־רשום

בפועל רשם אותם בספרים ובכרטיסים ה־מתאימים, כי זו הבעייה הקובעת, ואצל זה שנתנה מהכספים בפועל, אצלו יש לחפש וממנו יש לדרוש רישום."

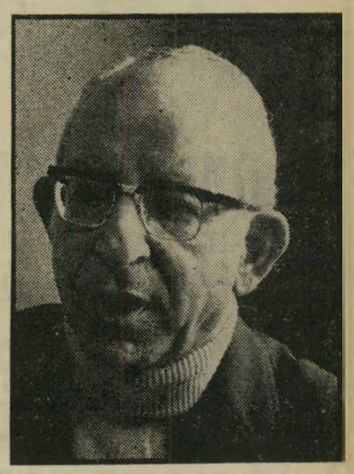
העיירור טוען, כי השופט טעה בכך שלא קבע כי צ'ק לפקודת חברה פלו־נית חייב להירשם בסיפרי אותה חברה אשר הצ'ק היה לפקודתה. בסיפרי אותה החברה יש לחפש גם את החוליה הבאה בשרשרת ההסבות, ובשל מה הוסב אותו צ'ק הלאה. כדי לדעת אם אכן צ'ק מסויים הועבר ממי שהצ'ק היה לפקודתו לחברה אחרת, יש לחפש את הצ'ק בסיפרי־החשבונות של החברה המעבירה שם גם ניתן ללמוד אם הועבר — ומדוע.

העיירור יתברר רק בעוד כשנה, ובינ־תיים יכולים מנהלי־חברות שלא לרשום צ'קים. הדרך להפסיק העלמות־מס אלה היא מתן הוראה של שילטונות מס־ההכנסה ולשם כך הוקמה הוועדה, ש־אינה מוזרזת כלל לפרסם מסקנות, מח־מת הבושה.

במה לא הואשם דויד פלד?

כאשר הוגש כתב־האישום נגד **דויד פלד**, התברר כי חסרה בו פרשה מר־כזית ביותר. פלד קנה מחברה של סר **אייזיק וולפסון** דירה בירושלים, ב־מחיר־הנחה מייוחד, והרוויח יותר מ־100 אלף לירות בשנת 1972. וולפסון נח־נה בשנים האחרונות מהיתרים שהוציא פלד, שלפיהם ייבא ארצה כיבוא־עולים פטור־ממס ציוד וחפצים במיליוני לירות, הרוויח מס במיליוני לירות.

הפרשה, על הוכחות מלאות ומפורטות לה, נמסרה לפרקליטות המדינה אשר

דויד פלד
סעיף מחוק

החליטה, משום־מה, שלא לכלול סעיף זה בכתב־האישום.

מהסבר שניתן, בצורה לא־רישמית הוא כי הגשת כתב־האישום בנושא זה היתה מחייבת גם כתב־אישום נגד וולפסון, ש־הוא מראשי יהודי בריטניה, דבר כזה עלול לגרום לקרע עמוק בין המדינה לבין המימסד היהודי בבריטניה, ומשום כך הוחלט לוותר על האישום.

פרשת וולפסון היא המיקרה הקל ב־יותר להוכחה מבחינת התביעה, וויתור עליה מעמיד בסימן־שאלה את הצלחת כתב־האישום כולו.

מדוע העיד גושן נגד עופר?

אחת החידות של השבוע שעבר היא: מה הביא את **חיים גושן** למסור עדות נגד **אברהם עופר** — עדות שהמישטרה עשתה הכל כדי שלא לקבלה! ההסבר פשוט ביותר. התביעה נגד **אשר ידלין** מבוססת על עדות גושן, שלפיה העביר לידלין את חלק־האריי מהכנסותיו מעיסקות שונות. ההגנה היתה יכולה למוטט גירסה זו על־ידי הבאת דוגמות מפרשת עופר, ולטענו כי שם לקח גושן לעצמו את ההכנסות ולא שיתף בהן את עופר. עובדה, יכלה ההגנה לטעון, כי גושן לא מסר עדות כזו.

כדי למנוע טענה זו היה גושן חייב לתת עדות נגד עופר, אשר תציג את היחסים עימו כסימטריים ליחסיו עם ידלין. כיוון שבבית־המישפט תעמוד עדות של גושן מול הכחשה של ידלין, יכולה להיות לשאלת הסימטריות חשיבות מירבית.

אגב, עובדה מעניינת היא כי מי שהיה עורך־הדין של ידלין בימים הראשונים לפרשה, הד"ר **שלמה פלד**, היה גם יועץ ממישפטי שקט של אברהם עופר בתקופה האחרונה, יעץ לו כיצד לנהוג. פלד הוא ממישרד עורכי־הדין „הרמן־פינקוס", שהם יועצים מישפטיים של מיפלגת העבודה.

קנה „סולל־בונה" ו„עלית"

רכישת חברת „שיכון־יובדים" על־ידי קונצרן „סולל־בונה" היא עיסקה ש־תביא רווחים יפים ביותר ל„סולל־בונה". מרבית חבותיה של „שיכון־עובדים" הם ל„סולל־בונה" שבנתה את בתיה.

ברכישת „שיכון־עובדים" קונה „סולל־בונה" חברה בעלת הפסדים מוכרים של יותר מ־50 מיליון לירות, שאותם תוכה מרווחיה. ברכישה היא קונה כמה אלפי דירות במחיר נוח, תמכור אותם בשנתיים הקרובות, בהתאוששות מחירי

הבורסה

הדירות, ותעשה רווחים יפים. עיסקה זו תשפר במידה ניכרת את רווחי „סולל־בונה", שהם יפים כשלעצמם גם כך.

מניות „עלית" מחירן נוח, והחברה במצב מצויין. חרם הקפה של הצרכנים אינו עובד, והעלאת־המחירים האחרונה תביא לחברה רווחים יפים, נוכח ירידת מחירי הקפה בחו"ל. זוהי חברה ש־ידעה תמיד לפצות את בעלי־המניות שלה, ושערי־המניות הנמוך עתה הופך אותן להשקעה כדאית.

מבקר־המדינה מעלים מימצאים על „החברה לישראל"

עורך־הדין **ארנולד שפאר**, הגיש ל־מבקר־המדינה, ד"ר **יצחק נבנצאל**, את מימצאי בדיקתו על מעורבותם ו־אחריותם של חברי מועצת־המנהלים של „החברה לישראל" לעיסקותיה בתקופת **מיכאל צור**. שפאר קיבל את הבדיקה ממבקר־המדינה, אחרי שהתברר — תוך כדי בדיקת עיסקות הגניבה — כי לא תמיד היה מיכאל צור לבדו אחראי ל־עיסקות.

מבקר־המדינה מסרב לפרסם את מימ־צאיו של שפאר, למרות הזמן הרב שעבר מאז הגשתם. ההסבר שניתן היה כי המבקר רוצה להבטיח את בחירתו ל־

יצחק נבנצאל
דו"ח גנוז

תפקידו מחדש, דבר שנעשה לפני כמה שבועות. עתה אין סיבה שתמנע מן המבקר את פירסום המימצאים, כדי שהציבור יידע מי ממנהלי „החברה ל־ישראל" אחראי לגניבות חגדולות, ומי אינו ראוי לשמש מנהל בה.

סניף בירושלים ל„וריג"

נתיבי־האוויר הברזילאיים, „וריג", פותחים סניף בירושלים. לחברה סניף בתל־אביב, הפועל מזה 11 שנים בני־הולו של **חוליו בלאנקליידר**. הסניף הישראלי עוסק במתן שירותים לנוסעי החברה. עם הרחבת התיירות מבראזיל לישראל ולירושלים נוצר הצורך בסניף שם.

ל„וריג" יש מאירופה לבראזיל 18 טיסות לשבוע. בניגוד לחברות־תעופה דרום־אמריקאיות אחרות, היא מוכרת כרטיסים בישראל רק במזומנים.

החברה מאפשרת לסוכנים למכור טי־סות קבוצתיות לבראזיל, בעיקר לקר־ניבל, אולם הביקוש מצד הישראלים קטן, והשנה תצא לשם רק קבוצה אחת — לעומת שתיים אשתקד.

משבר מלונאות בתל־אביב

בתי־המלון בתל־אביב עומדים לפני שנים קשות ביותר. למלונות הקיימים ייתוספו בקרוב שלושה בתי־מלון חדשים — „שרתון", „קנדיאן פסיפיק" ו„דיפלו־מט". תוספת החדרים באה שעה שהבי־קוש למלונות בתל־אביב יורד בקצב מסחרי.

עד לפני שנתיים היה כל תייר בארץ שוהה יום וחצי בירושלים, וארבעה ימים בתל־אביב. עתה התהפך הגלגל, ותתייר שוהה יום וחצי בתל־אביב וארבעה ימים בירושלים. הדבר גרם למחסור חמור במלונות בירושלים, ולעודף עצום בתל־אביב.

פרסום א. טל

פתאום

הצמדה של 100% טובה עוד יותר

פתאום השתנו תנאי ההצמדה של אג"ח והצמדה של 100% הופכת למושכת עוד יותר.
כספך יהיה צמוד למדד במאה אחוז אם יופקד בתכנית החדשה של בנק לאומי:

כח ח"י אלפים

גם אם הפקדת בעבר סכום כסף בתכנית הקודמת לה – ח"י כח 18.000 –
עכשיו אתה יכול להגדיל פקדונך ולהוסיף –18.000 ל"י על שמך בתכנית החדשה,
המעניקה לך לא רק הצמדה מלאה. אלא גם מענק של 10% ריבית והכל פטור ממס.

תקופת החסכון — 6 שנים.

פרטים בכל סניפי בנק לאומי, בנק אגוד ובנק ערבי-ישראלי.

שלך באחריות
בנק לאומי
לישראל בע"מ

טפחי את עורך.

המגע השקט. המגע הנשי,
העדנה והרוך,
לעולם אינם יוצאים מן האופנה.
לעולם את מחפשת אותם.
את הגימור הסופי, את השלמות.
את המשהו שנותן לך את הבטחון
שאת נערצת ונחשקת.
vaseline intensive care lotion
המגע שאת מבקשת,
התחליב שיפנק את גופך,
יטפח את פניך, חזך, זרועותיך,
ידיך, מרפקיך, רגליך,
ברכיך וכפות רגליך
— האברים שמהווים את
תעודת הזהות שלך:
vaseline intensive care lotion
מעניק טיפול נמרץ לעור יבש
סדוק. לעור קשה ויבש.
ללא שומן, הוא נמוג בעורך
ומחזיר לו את מה שאיבד
— לחות, חיות ונעורים.

טפחי את עורך.
דרשי את
vaseline תכשיר היופי
בפרפומריות, בתי המרקחת
ובחנויות הכל בו.

בפיקוח
וברשוי משרד הבריאות.
יצרן: שסברו־פונד׳ס, אנגליה.
יבואן: דנשר טרייד בע״מ.

vaseline
intensive care lotion.

Vaseline®

צבי קרמון

סקופ

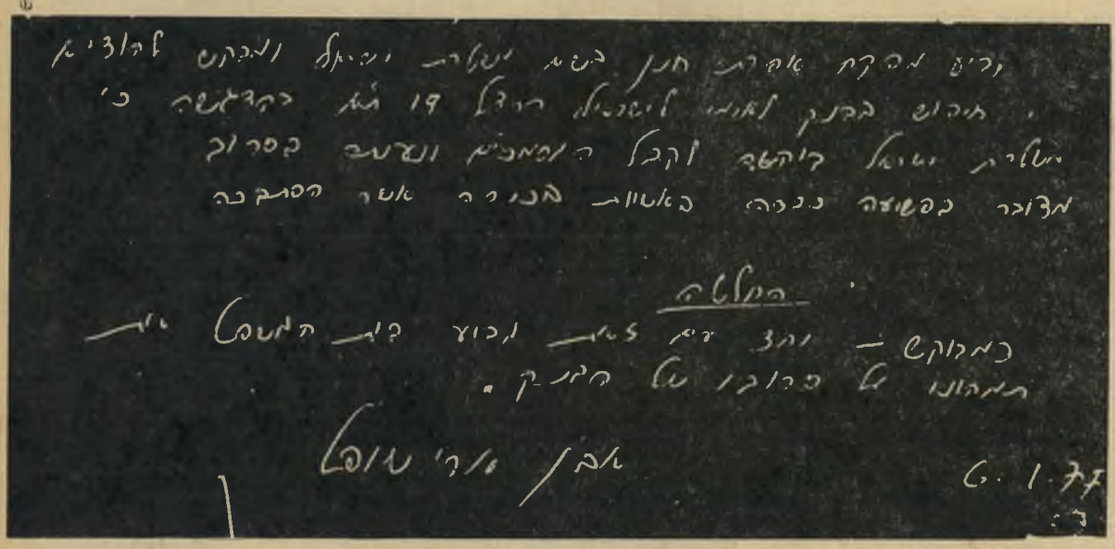
המחלקה לתפקידים מיוחדים במישטרת ישראל עורכת

חקירה חשאית בצמרת

השופט תמה

שופט־השלום התל־אביבי אריה אבן־ארי, שהוציא ברא־שית חודש זה את פקודת־החיפוש חסרת־התקדים נגד אי־שית שהמישטרה סירבה לגלות את שמה אפילו לשופט. מאוחר יותר הודה השופט, כי ייתכן שהיה זה מישגה מצידו, לקבל את בקשת המישטרה. המישטרה ניסתה להסתיר ולהעלים גם את עצם הבקשה האנונימית, המעידה על החקירה.

ב־ בר צנום, לבוש בגדים אזרחיים, התקרב בהיחבא אל דוכן שופט־השלום התל־אביבי אריה אבן־ארי. אותה שעה היה השופט טרוד בדיונים בבקשותיהם של נציגי המישטרה שביקשו, באורח שיגרתי, להאריך את מעצרם של חשודים שונים. כאשר הציג האיש הצנום את עצמו כמפקח נתן אפרתי, איש המחלקה לתפקידים מיוחדים של המטה־הארצי של המישטרה, העיף בו השופט מבט חטוף.

הוא קרא בריפרוף את הבקשה להוצאת צו־חיפוש שהגיש לו הקצין. היתה זו בקשה לערוך חיפוש בחשבון מס׳ 83251-02 שבסניף המרכזי של בנק לאומי ברחוב הרצל בתל־אביב. צויין בה כי החיפוש דרוש לשם מציאת ראיות העשויות לקדם את החקירה בפרשה של אי־סדרים כספיים, שחיתות והפצת צ׳קים ללא־כיסוי. אולם הדבר העיקרי לא נאמר בצו־החיפוש.

לא נאמר בו נגד מי מתנהלת החקירה, ולמי שייך החשבון שבו מבוקש צו־החיפוש. תמיהה עלתה על פני השופט. קצין־המישטרה רכן אליו ולחש חרש באוזנו: „מדובר בפשיעה כבדה ביותר, של אישיות בכירה.״

באווירה שפשטה בציבור אחרי התאבדותו של שר־השיכון אברהם עופר, לא היה צורך ביותר מכך. השופט העניק את צו־החיפוש המבוקש מבלי שהמישטרה

„פשיעה כבדה״

בהחלטתו הכתובה מציין השופט אבן־ארי, כי מישטרת ישראל ביקשה להוציא צו־חיפוש בבנק לאומי, אחרי שפנייתה לבנק נענתה בסירוב. „מדובר בפשיעה כבדה של אישיות בכירה אשר הסתבכה,״ נאמר ברישומו של השופט. עם זאת הביע השופט את תמיהתו על שבנק לאומי סירב לשתף פעולה עם המישטרה.

משטרה ישראל

היחידה

התאריך

תיק מס׳

לכבוד

שופט השלום ב

בקשה להוצאת פקודת חיפוש

לפי סעיף 23 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש] תשכ״ט-1969

החואיל וב... מתנהלת חקירה

בדבר

ויש לי יסוד להאמין

שאצל 1.

שם המשפחה	השם הפרטי	שם האב	המען

83251-02 מס׳

ונמצאים

הדרושים לצורך חקירה:

לפיכך הנני מבקש בזה לצוות על

לערוך חיפוש במקום(ות) המפורט(ים) לעיל לשם תפיסת חפצים חשודים.

תגלה אפילו לו מי היא האישיות הבכירה שנגדה מתנהלת חקירה על „פשיעה כבדה״. יחד עם זאת, הביע השופט בהחלטתו תמיהה על שבנק לאומי סירב לשתף — מרצון — פעולה עם המישטרה בנושא זה.

רק כעבור זמן־מה הגיע השופט אבן־ארי למסקנה כי למעשה, ההחלטה שנתן לא היתה כשרה. עדיין לא היה תקדים במדינה לכך שיוצא צו אנונימי כלשהו, נגד אישיות — בכירה ככל שתהיה — שזהותה לוטה בערפל. אין ספק כי אילו נתבקש אותו שופט לחתום שוב על אותו צו, לא היה עושה זאת מבלי לברר תחילה את שם האיש שנגדו מתנהלת החקירה. מבחינה מישפטית, צו־החיפוש הוא בלתי־חוקי, כיוון ששם בעל חשבון־הבנק לא הופיע בו.

ראש־המחלקה לתפקידים מיוחדים במטה הארצי, ניצב־מישנה מיכאל בוכנר, ניסה השבוע להצדיק, בשיחה עם כתב העולם הזה, את מסך הסודיות שהטילה המישטרה על חקירת האישיות הבכירה. „השופט נתבקש לשמור בסוד את זהותה של האישיות,״ אמר בוכנר. אולם העובדה היא שהשופט לא רשם את שמה של האישיות בהחלטתו, משום שאיש לא גילה לו אותו.

מי היא אותה אישיות בכירה, שעל־פי הרמזים היא אישיות צמרת המקורבת לשילטון, שאת החקירה נגדה מבקשת המישטרה להסתיר? ניצב־מישנה בוכנר ציין כי החקירה נגד אותה אישיות טרם הסתיימה, ולכן אין לגלות את שמה.

פירושו של צעד זה הוא שהמישטרה קיבלה, למעשה, כבר את החוק — שטרם אושר בכנסת — לאיסור סירסום שמות חשודים. אלא שהיא מסגילה אותו רק לגבי אישים מיוחסים, בכירים.

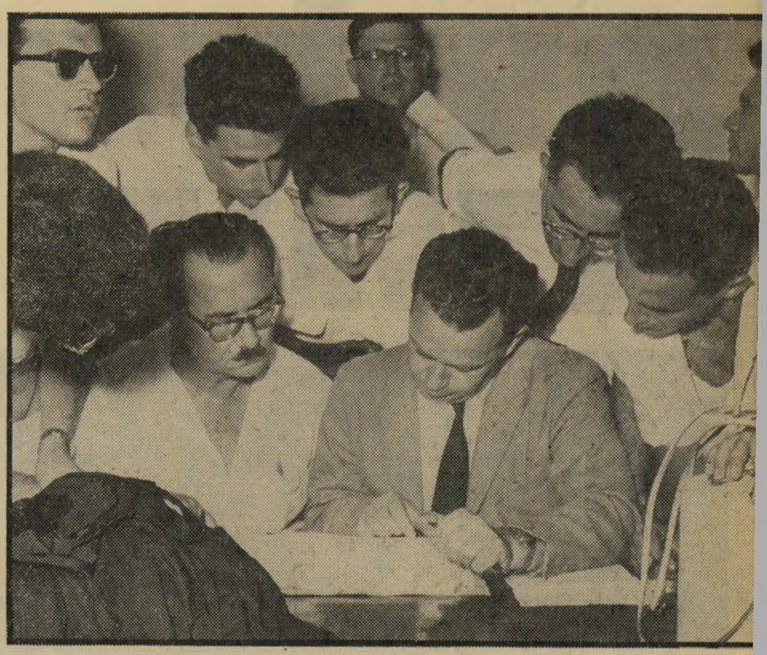
אין שום סיבה שעתה לא תחל חרושת השמועות והניחושים לסעול במלוא הקיטור, כדי לגלות את זהות האישיות הבכירה. יהיה זה שעור־לדוגמה מי יתחולל במדינה אם חלילה יתקבל אותו חוק משופש לאיסור שמות חשודים.

אישור לחיפוש אנונימי

זוהי הבקשה המקורית שהגישה המחלקה לתפקידים מיוחדים במטה הארצי של מישטרת ישראל לבית־המישפט בתל־אביב, בחתימתו של המפקח חנן אפרתי, בקשר לחקירה בדבר „אי־סדרים כספיים, שחיתות והפצת צ׳קים ללא כיסוי.״ המייוחד שבבקשה זו הוא שהפרטים האישיים של האישיות שנגדה מתנהלת החקירה אינם מופיעים בבקשה, שאושרה על־ידי שופט בית־המישפט בצורה חסרת־תקדים.

כל חייו הפוליטיים של שמואל תמיר הם מערכת תמוהה של זיג־זאגים

הטרמפיסט הניצחי

1956 : תמיר (בעניבה) כפרקליט במישפט נגד עמוס בן־גוריון
— זיג

1959 : תמיר מגדף את חרות באסיפת „המישטר החופשי"
— זאג

1965 : תמיר כנושא־כליו של מנחם בגין
— זיג

שמואל תמיר לא ניראה מאושר. לעיני המצלמה עמד מדוכדך ועגום, כשהוא מנסה — לשווא — להציג התלהבות כלשהי מן המעשה שעשה זה־עתה.

הוא סיים זיג נוסף במערכת הזיג־זאגים המוזרה, המהווה, אצלו קו פוליטי.

זה־עתה חתם על הסכם, שעל־פיו ייאלץ להתפטר מן הכנסת ולוותר על סכום נכבד של קרוב לשני מיליון לירות, שהמדינה עמדה לנדב לו לשם ניהול מערכת־הבחירות שלו. מכיוון שכסף זה ניתן רק לסיעות המייוצגות בכנסת היוצאת, ומחושב לפי מיספר חברי־הכנסת של הסיעה, יעבור כל הכסף הזה לחברי־הליכוד, שנואי־נפשו של תמיר.

גם בחלומות־הבלהות הנוראים ביותר שלו לא העלה שמואל תמיר על דעתו שהוא ימצא את עצמו במיפלגה אחת עם עמוס בן־גוריון, שאותו תיאר כסמל־השחיתות במישפט הגדול שבו הגן תמיר על שורת המתנדבים, במישפט־דיבה שהגיש נגדה עמוס בן־גוריון. רק סיוט מטורף עוד יותר יכול היה לזמן את תמיר יחד עם איסר הראל, מי שהיה הממונה על שירותי־הביטחון בתקופה שבה האשים תמיר את השירותים ברצח ישראל קסטנר, שנגדו ניהל את מישפטו הגדול השני.

היו אלה רק שתיים מן הצפרדעים שנאלץ תמיר לבלוע השבוע, כאשר הצטרף ל„תנועה הדמוקרטית לשינוי" של ייגאל ידין, וקיבל את מרותו של מנהיג חדש.

כל דרכו המפותלת של שמואל תמיר היתה כפופה לשתי תכונות־אופי, שאינן סובלות זו את זו: אי־היכולת לקבל את מרותו של מנהיג אחר, וחוסר אומץ־לב להיות נאמן לעצמו ולהתמודד בזירה הפוליטית לבדו.

המהלך של השבוע האחרון הוא המהפך השמיני בדרכו של תמיר, מאז נכנס לזירה הפוליטית לפני 28 שנים. אז חזר ממחנה־המעצר בקניה, שם נכלא על־ידי הבריטים כחבר פעיל (אך לא־לוחם) של אצ"ל. הוא בא ארצה סמוך להקמת המדינה, אך בניגוד לבני־גילו לא הצטרף בן ה־24 ל־צה"ל, וישב בבית במשך השנה שבה התנהלו הקרבות הממרים והעקובים־מדם שהובילו מאשדוד ומנגבה אל אל־עריש.

אז החלה דרך התחתחים של הזיגזאגים.

1. זיג: נער־הפלא של בגין

חילה הצטרף תמיר לתנועת־החרות, שהוקמה על־ידי מנחם בגין כדי לחסל את התנועה הרוויזיוניסטית, שבראשה עמד אז אליעזר שוסטק, מי שהיה לאחר־מכן שותפו, ולאחר־מכן יריבו של תמיר במרכז החופשי.

בבחירות 1949 חיסל בגין את רשימת שוסטק והכניס סיעה גדולה לכנסת. תמיר לא נכנס, אך נילווה אל בגין במסעותיו בארצות־הברית ונחשב כילד־הפלא של בגין. אולם הוא לא יכול לחכות. במהרה הסתכסך עם בגין ועורר עליו את חמתו כאשר הציע, ב־1953, שבגין יחקה את בן־גוריון ו„יילך לשדה־בוקר".

2. זאג: יד „השולם הזה"

עבור זמן קצר פרש תמיר מתנועת־החרות ופעל באופן עצמאי. הוא התרכז בכמה מישפטים סנסציוניים, ובעיקר שני המישפטים שנודעו בשם „מישפט עמוס בן־גוריון" (למרות שעמוס היה התובע) ומישפט קסטנר (למרות שקסטנר היה רק עד במישפט). תמיר הפסיד, בסופו של דבר, בשניהם. אולם, איש לא שם לב לכך, כי קודם־לכן רכש לעצמו פירסומת עצומה בבית־המישפט.

לשם כך נעזר תמיר בהעולם הזה, שעימו פעל בשיתוף־פעולה הדוק, בייחוד בפרשת עמוס בן־גוריון, שנחשפה לראשונה על־ידי „השבועון המסויים", ושהעולם הזה עמד במרכזה. במהלך שיתוף־הפעולה היומיומי קיבל תמיר הרבה מעמדותיו של העולם הזה, בעניני חוץ ופנים, עד כי רבים האמינו שאבנרי ותמיר יקימו תנועה פוליטית משותפת.

3. זיג: המישטר החדש

ב־1957 **הקימו** ארי אבנרי וכמה מידידיו גוף רעיוני שנקרא „הפעולה השמית", שפירסם תוכנית מפורטת לשינוי פני המדינה, בשם המינשר העברי. כעבור זמן הקיר תמיר גוף דומה משלו, שנקרא „המישטר החדש". הוא פירסם תוכנית שהיתה מועתקת כימעט מילולית מהמינשר של אבנרי וחבריו. כאשר הוכיחוהו על כך, השיב: „אין קופירייט על רעיונות."

היו שני הבדלים מהותיים בין שני הגופים ושני המיסמכים. ראשית: תמיר חשמיט מן המצע שלו כל סעיף של המינשר שניראה לו בלתי־פופולרי, למשל: הקמת מדינה פלסטינית לצד ישראל. אך המצע בכללותו היה „יוני", ומכוון נגד תנועת־החרות. שנית: תמיר אסף לאירגונו החדש את כל הגרוטאות הפוליטיות שהיו מפוזרות בשטח — עסקנים רוויזיוניסטיים ותיקים שסולקו על־ידי בגין, כמו אברהם וינשל, „מכובדים" פוליטיים חסרי־בית מסוגו של אליעזר ליבנה, ודומיהם. כמה אישים שהצטרפו בכנות, כמו הפרופסור ישעיהו ליבוביץ, נטשו את הגוף במהרה. מבחינות רבות דמתה שיטתו של תמיר ב־1959 לזו של ייגאל ידין ב־1977.

תמיר התכוון להתייצב בראש רשימתו לבחירות לכנסת הרביעית. הוא כינס אסיפת־בחירות בקולנוע מוגרבי בתל־אביב, ושם הפליט לעבר אנשי חרות, שבאו להפריע לו: „אלוהים ירחם על המדינה אם אתם תגיעו לשילטון!"

אולם ברגע האחרון סחב להתייצב לבחירות. כתוצאה מכך התפרק „המישטר החדש" תוך זמן קצר, ורוב מנהיגיו הפכו, מאז ועד היום, אויבים מושבעים של תמיר.

4. זאג: חזרה לחרות

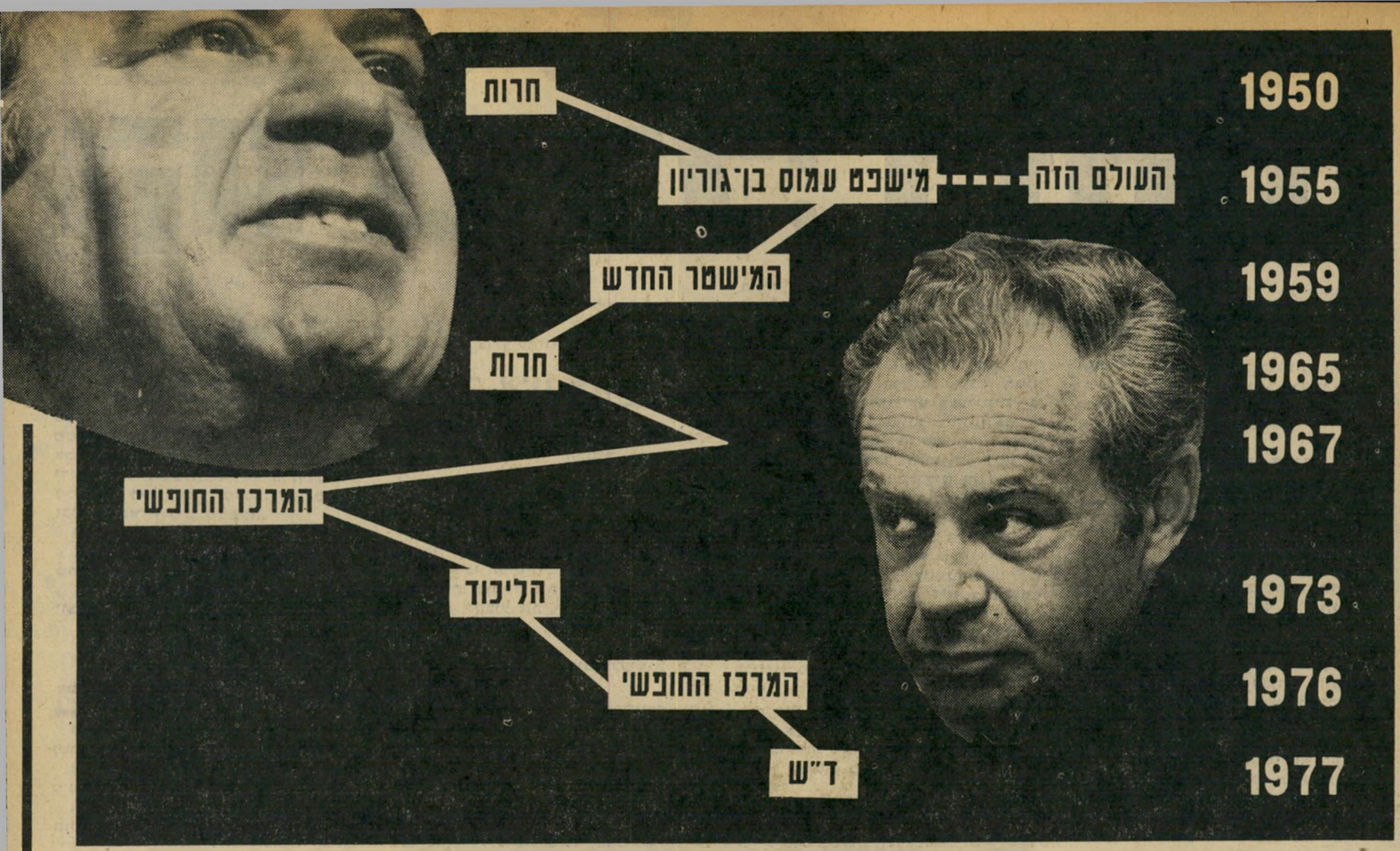
ב־1965 **הסיק** תמיר את הלקח, וה־צטרף בשנית לתנועת־החרות, כאשר הוא מבקש מחילה ממנחם בגין. הובטח לו מקום ריאלי בכנסת, ואכן נבחר לכנסת השישית כעסקן חרות וכנושא־כלים של בגין. כינוי זה דבק בו מילולית, כי כאשר חזר בגין מחו"ל הקפיד תמיר לקבל את פניו בנמל־התעופה, ליטול את המיזוודות של המנהיג ולשאת אותן.

אולם נכנעות זו לא נמשכה זמן רב. בישבו בכנסת, כאיש הספסלים האחוריים של גח"ל (גוש־חרות־ליברלים, שקם ערב הבחירות) השקיף תמיר בקינאה גוברת על פעולתו של אבנרי, שנבחר כסיעת־יחיד ופיתח בכנסת שיטה פרלמנטרית חדשה, נמרצת ושופעת יוזמות, כשלצידו עומד אמנון זיכרוני. ההילה הפרלמנטרית שנקשרה לראשו של אבנרי, גם בעיני יריביו ואויביו, לא נתנה לתמיר מנוח. כעבור שנה, בוועידת חרות, הרים את נס המרד נגד המנהיג. הוא סבר כי הרוב יתייצב אחריו, ידיח את בגין וימליך אותו תחתיו. אך הוא טעה בחשבון, ולפתע מצא עצמו במיעוט קטנטן, מנודה ומבודד בתנועתו, לצידו של אליעזר שוסטק.

5. זיג: המרכז החופשי

ב־ראשית 1967 **סילקה** חרות את תמיר מסיעתה והוא נאלץ, באי־רצון ניכר, לכונן את עצמו כסיעה נפרדת. הוא ביקש את השם „הגוש החופשי", אך קיבל את השם „המרכז החופשי".

עם פרישתה (או הפרשתה) מחרות, נקטה סיעת המרכז החופשי קו יוני מובהק. היא האשימה את בגין ואנשיו בכך שדבקו בסיסמות שאבד עליהן הכלח, כמו האיפה לארץ־ישראל השלמה. היא הציגה את עצמה כגוף ליברלי, מתון, מוכן לפשרות, השואף לשלום עם הערבים.

כל זה השתנה בן־לילה — ב־5 ביוני 1967. צה"ל כבש את הגדה, הרצועה, סיני והגולן. מבלי לחשוב פעמיים, זינק תמיר על המציאה.

הוא הבין שזוהי לו הזדמנות בלתי־חוזרת. מנחם בגין נכנס ל„ממשלת הליכוד הלאומי", ועל־כן היה כבול ונכפוף לחה־לטותיה. תמיר נשאר באופוזיציה, והוא החל מנצל מעמד זה ככל יכולתו.

המרכז־החופשי המתון והיוני הפך, ל־פתע, הדובר הראשי של האגף הקיצוני ביותר של חסידי ארץ־ישראל השלמה. תמיר עצמו המציא את הסיסמה „שטח משוחרר לא יוחזר !" הוא תקף את מנחם בגין מדי יום ביומו כמנהיג רכרוכי, מתון, פשרן. הוא דרש את סיפוח כל השטחים הכבושים לאלתר.

במשך שנים אלה עמדו רוב ויכוחי הכ־נסת בסימן הוויכוח בין שני הקצוות, שהיו מייוצגים על־ידי שתי סיעות קטנות: שמר־אל תמיר כנציג הקו הסיפוחיסטי הקיצוני, ואורי אבנרי כנציג הקו היוני העיקבי.

תמיר היה בטוח שעלה על הסוס הנכון, וכי בבחירות של 1969 יחזור לכנסת בראש סיעה גדולה ומרשימה. כלי־התיקשורת נרתמו לתעמולתו, והוא הציג את עצמו כמנהיג של מחנה גדול ומנצח. ואז בא הלילה המר של מוצאי יום־הבחירות.

תמיר יש באולפן הטלוויזיה, כאשר הו־דיע הסטאטיסטיקן חנוך סמית, שהמרכז־החופשי לא יעבור את אחוז־החסימה. פניו נפלו. חיוור ומייאש הסביר מדוע קרה אסון זה. אך במהלך הלילה השתנתה ה־תוצאה. תמיר עבר בקושי את אחוז־החסימה, כשהוא מקבל כאלף קולות פחות מרשימת העולם הזה — כוח חדש. אולם גם הוא זכה במנדאט שני, תודות למעצרם של כ־200 אנשי רק"ח ערב הבחירות. בזכות כמה עשרות קולות גבר העודף של תמיר על העודף של רק"ח. לאחר־מכן נפוצה בכנסת ההלצה שהש"ב בחר בח"כ אליעזר שוסטק, שותפו של תמיר.

אין ספק שבאותו לילה מהמם גמלה ב־ליבו של תמיר ההחלטה: לעולם לא להת־ייצב עוד לבדו בבחירות. נשארה הטרא־מה: בפעם היחידה שבה התייצב לבדו לבחירות, עבר בקושי את אחוז־החסימה, ועמד על עברי־פי־פחת של תבוסה מר־חצת.

6. זאג: אל הליכוד

ן אכן, בהתקרב הבחירות לכנסת השמינית גברה אי־המנוחה בלבו של תמיר. אל מי להצטרף?

כדרכו, התעורר לפעילות קדחתנית כמה חודשים לפני הבחירות. הוא התלבש על פרשה כלכלית קטנה, זו של יצחק שו־ביצקי, בעל מיפעל־המכוניות אוטוקארס, ניפח אותה לממדי־ענק וביקש להציג את עצמו כלוחם בלתי־נרתע בשחיתות. (זמן רב אחרי הבחירות זוכה שוביצקי מכל אשמה.) כדרכו גם ביקש לאמץ לעצמו פרשות אחרות, כגון זו של נתיבי נפט, שהיתה חמורה שבעתיים, ושנחשפה על־ידי העולם הזה.

העיתונות נרתמה, כרגיל, לתעמולתו. בכך נעזר תמיר הפעם על־ידי צעיר שאפ־תן בשם אהוד אולמרט, שהיה נושא־כליו, ושנתגלה במהרה כרב־אמן בהמצאת תע־לולי־פירסומת ובתפיסת טרמפ על יוזמות של אחרים, כימעט כמו תמיר עצמו.

אולם תמיר לא סמך על הרעש. הוא זכר את לקח 1969. בעוד שהפיץ בעיתו־נים תחזיות על סיעת־הענק שהוא עומד להכניס לכנסת, ו„סקרים" שהוכיחו זאת, ביקש להשתלב בגוף בטוח יותר.

לעזרתו חש אריק שרון, שהקים באותם הימים את הליכוד. תמיר דחף אותו לכך, שיתף עימו פעולה, אך ברגע האחרון חז־בל ביוזמה. ערב החתימה התחרט תמיר ונישה לפוצץ את כל העניין. הדבר לא עלה בידו, והוא נכנס לליכוד. אולם אריק שרון הפך מאז אויבו המושבע.

עם כניסתו לליכוד מצא תמיר את עצ־מו בשלישית תחת מרותו של מנחם בגין, והדבר חרה לו מאד. בכל ימי ישיבתו ב־ליכוד חרש מזימות להדחת בגין.

בראשית צעדיו בליכוד, עמד תמיר לפני בעייה קשה. התחזיות נתנו למרכז החופשי שלושה מנדאטים בתוך המיספר הצפוי של הליכוד. שני המקומות הראשונים של המרכז החופשי בליכוד הגיעו לתמיר ול־שוסטק. אך מי יקבל את המקום השלישי, המייוחל?

על המקום התחרו שני תלמידיו של תמיר, שניהם מיני־תמירים שאימצו ל־עצמם את כל שיטותיו, אך בלי הסיגנון האלגנטי וכושר־הדיבור של תמיר עצמו. עקיבא נוף, העסקן־המזמר, התחרה עם אהוד אולמרט הממושקף. אולמרט, שעבד בפרך למען תמיר ושהתרפס למענו לפני כל עיתונאי מדרגה עשירית, היה בטוח שהמקום הוא שלו. אך תמיר העדיף את נוף על פניו. לאולמרט ניתן המקום הר־ביעי, שיניאה בלתי־ריאלי.

ביום הבחירות נכנס גם אולמרט לכנסת, כי נצחון הליכוד היה גדול מן המצופה. אך הוא לא שכח לתמיר את הבגידה. מאז פעל אולמרט לפיצוץ המרכז־החופשי. כע־בור שנתיים השיג את המטרה. המרכז־החופשי התפלג 2:2, כששוסטק ואולמרט מצטרפים לגוף סיעתי חדש („לעם") שתפס טרמפ על הליכוד. תמיר נשאר עם נוף ועם שבר־כלי.

7. זיג: שבשבת הרוח

א ולם לא היתה לו ברירה. הוא ידע כי עורר עליו שינאת כל מנהיגי הלי־כוד, על כל חטיבותיו, וכי הם עלולים להדיח אותו ברגע האחרון מהרשימה. ערב־הבחירות. הוא החליט להקדים תרופה למכה, פרש מן הליכוד בעוד מועד. המרכז־החופשי העצמאי קם שוב לתחייה, עם שינויים קוסמטיים קלים.

המרכז־החופשי שנכנס לליכוד היה לאו־מני־קיצוני, קנאי לארץ־ישראל השלמה. המרכז־החופשי שיצא מן הליכוד היה מתון.

כי בינתיים קרה משהו. מילחמת יום־הכיפורים שינתה את האווירה, ושבשבת־הרוח התמירית השתנתה עימה.

עכשיו מכר תמיר סחורה חדשה: לאו־מנות מתונה, רציונלית, פשרנית, בהתאם לרוח הזמן. הוא לא הרחיק לכת, כי לא היה עדיין בטוח שלא יזדקק לחוגים הקיצוניים. אך הוא השמיע, בקול חלוש, הערות אפיקורסיות על הצורך ב„פשרה טריטוריאלית" — סיסמה ריקה מתוכן, שאפשר לפרשה לכאן ולכאן, ושהפכה חביבת הפוליטיקאים היושבים על הגדר.

אולם, לתמיר לא היה כל חשק ללכת בראש גוף כזה, מוכה ומפוצל, לבחירות. הטראומה של 1969 היתה טרייה מדי. הוא חיפש טרמפ על עגלה בטוחה יותר.

תחילה חשב על ל"ע, והחל גם הוא מדבר על „מרכז ליברלי". אולם משה קול מתעב את תמיר, רואה בו אדם ש־יפלג כל גוף שהוא נכנס אליו. גם שות־פות עם שולמית אלוני לא באה ב־חשבון — אלוני דומה לתמיר יותר מדי ואינה אלא מהדורה וולגארית יותר של התכונות התמיריות.

8. זאג: שינוי או מוות

ע ם הקמת התנועה של ייגאל ידין, והצטרפות תנועת רובינשטיין אליה, הבין תמיר כי המישחק אבוד. לא נותר לו מרחב־מחייה בין הליכוד, תנועת ידין—רובינשטיין ותנועתו החדשה של אריק שרון. באופן קדחתני חיפש דרך להיכ־נס לתנועת ידין ולמלט את נפשו.

זה לא היה קל. ידין—את—רובינשטיין לא התאום כל־כך לתמיר. הם חששו, ב־צדק, שהוא יחזק את הדימוי הלאומני הימני של הרשימה, אחרי שהצליחו להס־תיר מאחרי מסך את חבריו הלאומניים של ידין, מסוגם של מאיר זורע, דן טול־קובסקי ואיסר הראל. הם גם חששו כי הצטרפות של עסקן ישן ומשופשף כמו תמיר תפגע בדימוי של ה„שינוי" של התנועה. ובעיקר חששו כי „עם תמיר יהיו צרות", במוקדם או במאוחר.

משום כך המציאו תחבולה מחוכמת, כדי להשאירו בחוץ. הם קבעו כי ח"כ ה־מצטרף לתנועה חייב להתפטר תחילה מן הכנסת. הם היו בטוחים שתמיר לא יסכים לעולם לתנאי אבסורדי ומשפיל כזה, מה גם שהדבר היה כרוך בהפסד כספי ניכר.

אולם תמיר היה נתון בלחץ. היה עליו לבחור בין מוות פוליטי בטוח בבחירות לבין קפיצה לתוך בריכה, שכמות המים בה אינה ידועה. הוא החליט לקפוץ.

עוד זיגים וזאגים

כ ך מצא שמואל תמיר את עצמו, השבוע, באמצע המיפנה השמיני ב־חייו הפוליטיים — אך היה ברור שלא יהיה זה המיפנה האחרון. עוד נכונו לו זיגים וזאגים.

החיים בגוף החדש לא יהיו קלים. לא רק עמוס בן־גוריון ואיסר הראל, אויבי־ו הקיצוניים ביותר, נמצאים עימו עתה במיטה אחת. יש בתנועה הרבה אנשים אחרים שיש להם סיבה טובה לחשוד בו.

יתר על כן, לתנועה יש דיקטטור בלתי־מעורער, ייגאל ידין, ונושא־כלים צעיר, אמנון רובינשטיין. אין ספק שתמיר בז להם לא פחות מאשר למנחם בגין, ומאמין שהם נופלים ממנו בכישרונותיהם. הת־נועה משופעת בפרימאדונות, שהצטרפו אליה כדי להגיע לשילטון. לא קל יהיה לשמואל תמיר להסתדר בחברה זו מבלי לגרום לזעזועים, כפי שגרם עד כה בכל גוף שאליו הוא הצטרף.

השאלה היא רק: האם יוכל להתאפק עד למחרת הבחירות — או שתהיינה הת־פוצצויות עוד לפני־כן?

שאלה אחרת היא אם כל העסק היה כדאי לתנועה הדמוקרטית לשינוי. גם ייגאל ידין ואמנון רובינשטיין לא ניראו מאושרים, כאשר עמדו מול המצלמות אחרי החתימה. הם היו נאלצים לשאול את עצמם: האם הצטרפותו של אדם כזה, בעל עבר כזה, תתרום משהו לדימוייה של תנועה המבקשת להציג את עצמה כגוף בעל עקרונות, המואס בעסקנים צי־ניים רודפי־קאריירה, והמסמל את השינוי בחיי המדינה?

נקודות

קודם כל: כנסת!

ש לי הודעה למסור לציבור הרחב:

איני מתכוון להרכיב את הממשלה הבאה.

אני יודע שזוהי הודעה חריגה בשנת 1977. כי הפעם, הכל מרכיבים ממשלות. יצחק רבין מרכיב ממשלה. שימעון פרס מרכיב ממשלה. מנחם בגין כבר הרכיב ממשלה, ואינו צריך אלא להעביר ממנו לכת הצללים אל מלכות האור. ייגאל ידין ירכיב ממשלה. אריק שרון מרכיב ממשלה. ואם תגיע מלכות־שמיים, גם זבולון המר ירכיב ממשלה.

ובכן — אני לא.

איני מתכוון להרכיב ממשלה. איני מתכוון אפילו לכהן בממשלה.

אני מתכוון, בסך־הכל, לעשות דבר יוצא־דופן ונשכח: לכהן בכנסת.

למחרת היום

ב-17 במאי 1977 תיערכנה הבחירות לכנסת.

לכאורה, זה ידוע לכל. לי נדמה שזה נשכח לגמרי.

בחודש מאי תיבחר כנסת, לא ממשלה.

אומנם, במישטר הקיים בישראל, אחד התפקידים החשובים של הכנסת הוא להביע אמון בממשלה, המורכבת על־ידי חבר־הכנסת שהנשיא מטיל עליו תפקיד זה. ראש הרשות המבצעת בישראל אינו נבחר בתהליך נפרד, על־ידי הציבור כולו, כמו בארצות־הברית. הוא נבחר, למעשה, על־ידי הכנסת. הבחירות לכנסת קובעות, בעקיפין, מי יהיה ראש־הממשלה הבא.

כל זה נכון. כל זה גם חשוב.

אבל זה לא הכל.

אין זה אפילו העיקר.

כי הקמת הממשלה היא, לרוב, מעשה חד־פעמי. פלוני מרכיב ממשלה, על־פי יחסי־הכוחות בכנסת. הכנסת מביעה בה אמון. הממשלה הולכת לה לעסוק בעיסוקיה. והכנסת נשארת.

אחרי מעשה חד־פעמי זה, צריכה הכנסת להתחיל בעבודתה האמיתית — יום אחרי יום, שבוע אחרי שבוע, חודש אחרי חודש, שנה אחרי שנה.

זוהי העובדה הנשכחת על־ידי רוב הבוחרים.

הם חושבים על הממשלה הבאה. הם שואלים את עצמם: „מי צריך להיות ראש־הממשלה הבא?" — ובהתאם לכך הם משלשלים את הפתקים שלהם ל־קלפי.

אין הם שואלים את עצמם: איזה מין כנסת צריכה לקום? מי יעשה בה את העבודה? מה יהיו פני הכנסת למחרת יום בחירתה של הממשלה?"

לכן מלאה הכנסת בסיעות גרועות. לכן מסתובבים בה עשרות אנשים של מה־בכך, אפסים שאינם יודעים בין ימינם לשמאלם, אנשים ששום מעסיק נורמלי לא היה מטיל עליהם תפקיד של פקיד־קבלה.

ואלה קובעים את גורל האומה.

חותמת הגומי

ג ם זו היא עובדה נשכחת. הכנסת באמת קובעת את גורל האומה.

הכל יודעים במה עוסקת הממשלה. הכל יודעים שזה חשוב. חברי הממשלה מצולמים בטלוויזיה. הם נפגשים עם גדולי העולם. הם מוסרים הודעות חשובות בנימלי־התעופה, ולעיתים קרובות לא ברור אם הם באים או הולכים.

עבודת הכנסת היא הרבה יותר פרוזאית. היא משעממת את האזרח (ולרוב גם את חברי־הכנסת עצמם). נדמה שאין הכנסת אלא חותמת־גומי בידי הממשלה, חותמת הדרושה לשם אישורו פורמלי של מעשי הממשלה ותקציבה. חבריה מרימים ידיים בקצב, לפי שרביט המנצח הממשלתי.

האם זה חשוב?

זה היה צריך להיות חשוב.

זה היה צריך להיות אחרת.

הלב אינו מתפקד

ש ום ממשלה אינה יכולה להיות טובה מאשר הכנסת המפקחת עליה.

כנסת גרועה מוכרחה להצמיח מתוכה ממשלה גרועה.

ויש לכך סיבות טיבעיות לגמרי.

תפקידיה העיקריים של הכנסת הם ארבעה, לפי תפיסתי:

ראשית, לחוקק את חוקי המדינה.

שנית, לקבוע את תקציב המדינה.

שלישית, לפקח על פעולות הממשלה ושלוחותיה.

ורביעית, לשמש פורום לעימות בין דיעות והשקפות.

כנסת המועלת באחד התפקידים הללה, ולא־כל־שכן בכולם, הורסת את סידרי־השילטון.

אחד הביטויים האופנתיים בימינו הוא: „הממשלה אינה מתפקדת". כמה מן החוזרים על מליצה זו מבינים כי זוהי תוצאה בלתי־נמנעת מן העובדה ש„הכנסת אינה מתפקדת"?

על דרך המשל: מה חטעם לקבוע כי „המוח אינו מתפקד," אחרי שחלב חדל מלתפקד? וכי איך יתפקד המוח, אם הלב אינו מספק לו דם?

הכנסת השמינית היא, לדעתם של כל המומחים בתוך הכנסת ומחוצה לה, הכנסת הגרועה ביותר בתולדות המדינה. הרמה הכללית יורדה להפליא. אין בה אופוזיציה של ממש. הסיעות הגדולות התנוונו בה סופית, והסיעות הקטנות לא מילאו בה שום תפקיד ממשי.

האם מקרה הוא שדווקא בימיה של כנסת זו „חדלה הממשלה לתפקד"?

כנסת גרועה אינה יכולה לחוקק חוקים טובים. ואכן, הכנסת השמינית לא חוקקה אף חוק חשוב אחד, וכמה מן החוקים שחוקקו בה הפכו כבר למחרת היום בדיחות עגומות. למשל: חוק ביטוח־הרכב, שנחקק על־ידי בורים על־פי עצתם של כסילים.

החוק קובע את חיינו, יום־יום. חוק גרוע משבש את החיים, הופך המוני אזרחים טובים וישרי־לב לעברייניים. בהיעדר חוק טוב, מעודכן, המותאם באופן רצוף לחיים המשתנים, הופכים חוקי־המדינה מיטרד תחבורתי, תחת שישמשו כללי־תנועה מקובלים וסבירים.

התקציב רובץ על כל אדם בישראל. כנסת שאינה שוקדת על קיצוץ ההוצאה הממלכתית, שאינה בודקת בשבע עיניים מה דרוש באמת, שאינה מבטיחה שהכסף הציבורי ישמש את המטרות החשובות של החברה, שאינה דואגת שהכסף יגיע למטרות שלהן הוא נועד, שאינה משמשת מחסום להטלת מיסים מייותרים — כנסת כזאת גורמת במחדליה לביזבוז משווע, לשחיתות ולריקבון מתפשט.

בתחום זה חדלה הכנסת כבר מזמן למלא את תפקידה. בכל הנוגע לתקציב, היא בדיחה. האוצר קובע, הממשלה מחליטה, הכנסת מרימה ידיים. תרתי־משמע.

אך המחדל החמור ביותר הוא בשטח הפיקוח היומיומי על זרועות השילטון. כאן אין תחליף לכנסת. לא בית־המישפט ולא כלי־התיקשורת יכולים — וצריכים — למלא את התפקיד שנועד לכנסת.

זוהי עבודה מפרכת, כפויית־טובה, יומיומית, אפורה. אבל בה תלוייה השמירה על זכויות האזרח. בכנסת הנוכחית אין מי שממלא תפקיד זה.

ולבסוף — **העימות הרעיוני**. כנסת טובה היא זו שבה נערכת התמודדות מתמדת בין רעיונות חדשים וישנים, בין השקפות פוליטיות מנוגדות ובין הצעות לשיפור איכות־החיים.

הכנסת השמינית היתה, לכל היותר, חיקוי עלוב של התוכנית „ניקוי ראש". סערותיה המפוברקות, שתונצחו בטלפיזיה, הביכו את האזרח.

מותר לי לדבר על כל הנושאים האלה בביטחון מסויים, כי אין חולק על כך שסיעת העולם הזה מילאה תפקיד מכריע בהצלתם ובשיקומם של החיים הפרלמנטריים בכנסת השישית והשביעית. כל חבר־כנסת רציני מודה בכך. עיתונים עויינים לנו נאלצו לציין זאת, על אפם ועל חמתם.

כמות ואיכות

פ עולת סיעתנו, במשך שמונה שנים רצופות, אינה נמדדת רק מבחינה כמותית, אם כי גם לכך יש משמעות. עובדה היא שסיעה זו שהיוותה, במשך רוב הזמן, 0.8% של הכנסת, היתה אחראית ליותר מ־10% של כל היוזמות הפרלמנטריות.

חשובה יותר הבחינה האיכותית. פעלנו (אני מדבר כאן בלשון רבים, כי יש לכלול בכך את עבודתו המצויינת של אמנון זיכרוני, היועץ הפרלמנטרי והמישפטי של הסיעה, וכמה חברים טובים אחרים) בכל ארבעת השטחים.

בתחום החקיקה: הגשנו לא רק עשרות הצעות־חוקים משלנו, אלא גם אלפי הסתייגויות להצעות־חוקים שהוצעו על־ידי הממשלה, ובכך השפענו במישרין ובעקיפין על עיצוב החוק במדינה.

לא־מכבר, כאשר ראש־הממשלה התלונן על פיראה מסויימת בחוק מסויים, שאין לו שום קשר עם עניינים פוליטיים, תופתע לשמוע מפי שר־המישפטים כי הוא חוזר בכך על הסתייגות שלי מלפני חמש שנים, שנדחתה על־ידי מיפלגתו.

בתחום התקציב: כאשר הצעתי, בשנת 1966, להוריד חמישית מתקציב המדינה, עוררה ההצעה חיוך לגלגני, וכלי־התיקשורת התעלמו ממנה. כיום ברור לכל בר־דעת כי זהו אך גיזום מינימלי של שיח־הפרא הבזבזני.

בתחום הפיקוח: נדמה לי שכאן תרמנו את תרומתנו המכרעת. במשך שמונה שנים הילך אימים איום אחד בכל מישרדי־הממשלה: „סיעת העולם הזה תגיש שאילתה!" לא היתה פינה נידחת במרתף של מישרד ממשלתי כלשהו, שלא הגענו אליה. לא היה אזרח מקופח, שפנה אלינו, שלא תבענו את עלבונו. אני מעז לומר שאילו היינו בכנסת הנוכחית, היה מהלך פרשות טיבור רוזנבוים, מיכאל צור, צבי רכטר, אשר ידלין ואברהם עופר (שכולן נחשפו על־ידי חשבועון „העולם הזה") שונה לגמרי. השילוב המייוחד־במינו בין צוות חוקרי השבועון והמכשיר הפרלמנטרי נתן לסיעתנו אפשרויות חסרות־תקדים.

אשר לעימות הרעיוני: זרקנו לתוך חלל הכנסת כל־כך הרבה רעיונות מקוריים — לא רק פוליטיים, כמו הקמת מיניסטריון לענייני השלום, אלא גם פרוזאיים ביותר, כגון הקמת רשות ארצית לשפת־הים — עד שנוצר המצב המגוחך שכיום, שלוש שנים אחרי שנעלמנו מנוף הכנסת, עדיין עוסקת הכנסת ב־רעיונות שלנו (התרת הפלות מלאכותיות, הסעת חיילים, איחוד גביית המיסים) — ואין אחרים.

אין מחליף

כ אשר אנחנו מתייצבים עכשיו שוב לבחירות, איננו מתכוננים לחרכיב ממשלה. בהחלט לא.

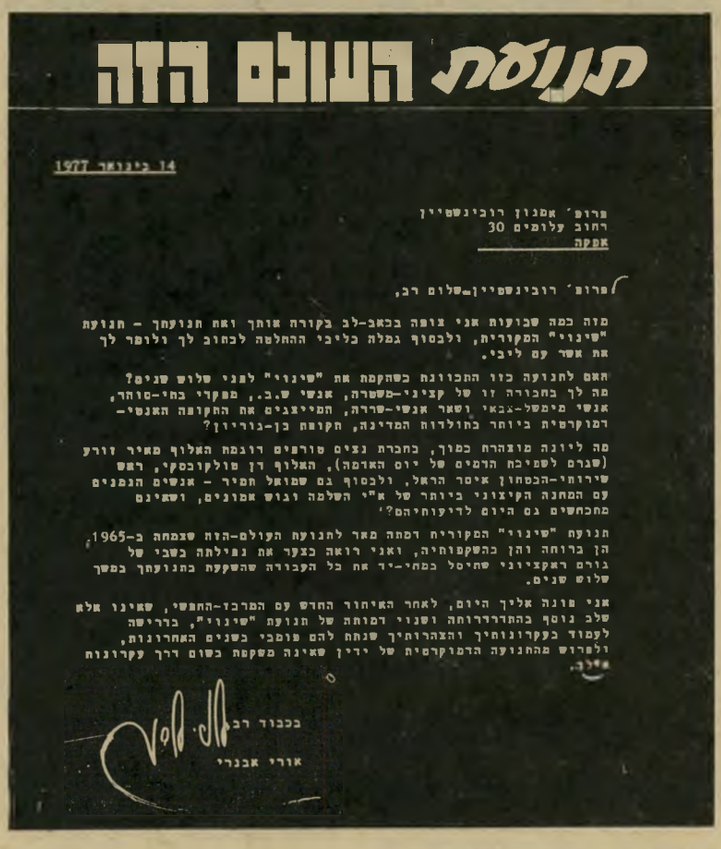
אנחנו רוצים למלא תפקיד בכנסת.

התפקיד שנשמט מידינו לפני שלוש שנים, מבלי שנמצא לנו מחליף.

אף לא אחד מן הסופרמארקטים החדשים ימלא תפקיד זה. הם משחקים בהרכבת ממשלות. ולמחרת היום ישקעו, כמו אבן בביצה הפרלמנטרית.

זוהי פנייתנו אל הבוחר האינטליגנטי.

אורי אבנרי

העם

סערה בכוס מים

רק שניים הריווחו:

יגאל אלון

ושמואל פלאטו

שום דבר אינו מאחד את עם ישראל מאחרי הממשלה, כמו ההרגשה ש„העולם כולו נגדנו.“

השבוע ניצלה זאת ממשלת־ישראל ב־מלוא כוחה. פרשת אבו־דאוד הסיחה את דעת־הקהל מן הפרשות הפנימיות המביכות. הממשלה הנהיגה את העם למיתקפת־מחץ על סחנת־הרוח הצרפתית.

התרגיל כולו היה מצויין, כי הוא לא עלה דבר, לא היה כרוך בשום סיכון ולא היתה לו כל תכלית. אפשר היה לשחק בו סולו.

טרוריסט „שרוף“. במרכז הפרשה עמד טרוריסט־לשעבר, שעדיין לא לגמרי ברור מה היה חלקו האמיתי בפרשת רצח מינכן. ברור רק כי כטרוריסט פעיל הוא „שרוף“. הוא נתפס ונכלא בירדן, הופיע שם בטלוויזיה, ומוכר כעת לכל שירותי־הביטחון בעולם.

חבריו הבינו זאת, והם העבירוהו לתפ־קידים של ייצוג דיפלומטי. תמונתו התפרסמה לצד מדינאים שונים בעולם, וגם תצלומים אלה שמו קץ לכל אפשרות להשתמש בו לפעולות־מחתרת.

הדבר הוכח כאשר שוגר בשליחות פו־ליטית־ייצוגית לצרפת. הוא נתפס מייד בידי שירות־הביטחון הצרפתי, שמניעיו אינם ברורים. ייתכן מאד שהש״ב הצרפתי רצה להביך את ממשלת פאריס, מתוך חשבונות פנימיים.

איש לא רצה. מכל מקום, ברגע שנתפס, הועמדה הממשלה הצרפתית במצב בלתי־אפשרי.

כל הכלכלה הצרפתית מכוונת לקראת עסקים עם העולם הערבי. מיליארדי דולא־רים ערביים נמצאים בצרפת, ומשרתים את המשק הצרפתי. צרפת השקיעה מאמצים פוליטיים עצומים לרכישת לב העולם הערבי. הדבר האחרון שהיא חפצה בו היה סיכסוך בינלאומי ממדרגה ראשונה, אשר יקומם נגדה את כל הארצות הערביות.

ישראל העמידה פנים כאילו היא רוצה באבו־דאוד. אך שאלה גדולה היא מה היתה עושה בו, אילו קיבלה אותו מידי צרפת — דבר שהיה בלתי־אפשרי לחלוטין.

היא לא יכלה להוציאו להורג כי, למרבה המזל, אין מטילים עונש־מוות בישראל. קשה להעמידו למישפט, כי ספק אם יש לישראל הוכחות נגדו. לכל היותר היה האיש נכלא, ומשמש עילה לחידוש מעשי־הטרור נגד ישראל, אחרי שנפסקו בשנה האחרונה כימעט כליל, על־פי החלטת אש״ף. ספק אם ישראל היתה זקוקה לכך.

ואילו הגרמנים התפללו לשמיים, שאבו־דאוד לא יגיע אליהם. השהייה בקשת־ההסגרה הגרמנית הפורמלית לצרפת לא היתה מיקרית. אילו הגיע אבו־דאוד לגר־מניה, היו כל קווי־התחבורה הגרמניים נחשפים לטרור, הדיפלומטיה הגרמנית היתה מסתבכת עם העולם הערבי.

אין רגשות. לכן נאחזו הכל בהקלה, כאשר הסיקו הצרפתים במהירות ובזריזות את המסקנה מן העיקרון הבולישטי, האומר שלמדינה אין רגשות, אלא רק אינטרסים. האינטרס הצרפתי היה להיפטר מאבו־דאוד — והדבר בוצע בצינעות אלגנטית, בעזרת החלטה של שופט מוסמך, שהתבסס על טיעון מישפטי חד ונוקב.

איש לא הרוויח מן הפרשה דבר, זולת שניים: יגאל אלון, שחזר לשעה קלה למעמד של גיבור לאומי, ושמואל פלאטו־שרון, שהצרפתים מבקשים את הסגרתו כחשוד במירמה בממדי־ענק.

וכי מי יילך להסגיר את פלאטו למדינה ששיחררה את אבו־דאוד?

מיפלגות

זר לא יבין זאת

שמורת־הטבע האידיאולוגית

כחיים הפוליטיים במדינה

עוברת שוב זעזוע

המפריד בין ידידים בנפש

„אני לא מאלה שיושבים בשורה הרא־שונה ומסתכלים אחורה כדי לראות איך מצביעים האחרים,“ אמר מנהיגה כסוף השיער ומוצק הגוף של מפ״ם, יעקב חזן. היה זה בעת ישיבת הוועדה המדינית של מפ״ם, שהתכנסה השבוע כדי להכריע ב־בעייה המטרידה את מפ״ם מזה שנתיים: לפרוש או לא לפרוש מהמערך עם מיפ־לגת העבודה, שהוקם לפני שמונה שנים.

הצהרתו של חזן בן ה־77, שהוא כיום הראשון בין השווים במפ״ם, נועדה להב־היר לחברי הוועדה מתומכיו, שהם אינם חייבים להצביע כמוהו. צעק לעברו אחד מחברי הוועדה: „אבל אלה שיושבים מאחור מסתכלים עליך!“

ואומנם, כאשר הגיעה שעת ההכרעה נש־אר חזן, בעל הקול העמוק והצלול, נאמן להכרזתו. הוא לא הסתכל אחורה כדי לר־אות איך מצביעים חברי הוועדה. הוא פשוט עלה על הבמה, ישב אל שולחן הנשיאות והתבונן קדימה כדי לראות את המצביעים.

ליך ברתונומיאום. אחרי שעות ארו־כות של ויכוחים שנמשכו בשתי ישיבות ממושכות, אחרי ששמעו 31 נאומים וביט־לו את הופעתם של עוד 30 נואמים שביק־שו את רשות־הדיבור; אחרי שהסירו ב־רוב קולות חצי תריסר הצעות בניסוחים שונים; נקראו מאה חברי הוועדה להכ־ריע בין שתי הצעות החלטה.

היו אלה ההצעות להמלצת הוועדה ה־מדינית בפני ועידת מפ״ם, המתכנסת בעוד שבועיים והצריכה להכריע אם ללכת ל־בחירות יחד עם מיפלגת העבודה, או לחו־פיע ברשימה עצמאית. הניסוח של שתי ההצעות היה כה מסורבל שאדם זר היה מתקשה להבדיל ביניהן.

הצעה אחת, שהונשה בידי מאיר („יודקס“) תלמי, מזכיר המיפלגה, היתה הצעתם של שוללי המערך ושל אנשי המר־כז במפ״ם. משמעותה היתה שכדי שמפ״ם לא תלך ברשימה עצמאית לבחירות, צריך להתחולל משהו משמעותי במיפלגת העבו־דה עד כינוס ועידת מפ״ם.

ההצעה השנייה, שהונשה בידי יעקב חזן וייצגה את דעתם של מחייבי־המערך־בכל־מחיר, קבעה שכדי שמפ״ם תופיע ברשי־מה עצמאית, צריך להתחולל משהו מש־מעותי במיפלגת העבודה עד לוועידה.

המחלוקת בנושא זה הפכה כמעט לטרגד־יה במפ״ם. היא הפרידה בין ידידים ותי־קים, גרמה להיערכות פנימית מחודשת ב־סיעות שבתוך המיפלגה, מאיימת לחולל קרע בין הקיבוץ הארצי, שרוב אנשיו הם תומכי המערך, לבין החלק העירוני של מפ״ם.

„אני יהודי עקשן,“ אמר חזן, שלמרות שנותיו הוא תופעת טבע פיזיולוגית מב־חינת כושרו וצלילותו. „את הדיעה של הרוב לא אקבל — אבל את הדין אקבל.“

כאשר נמנו הקולות בהצבעה, הסתבר כי חזן יצטרך לקבל את הדין. הרוב בוועדה המדינית הכריע נגדו, ביחס של 43 נגד 32. חבריו של חזן, שמצפונם חייבם להצ־ביע נגד דעתו, נראו כהלומי רעם.

כמה דקות קודם לכן התוודה תלמי מעל הדוכן כי „כואב לי לצאת נגד חזן, שאין לי הרבה ידידים יותר טובים ממנו.“ וידוי סומבי זה גרר קריאת־ביניים מצד ח״כ חייקה גרוסמן, שיחד עם ח״כ אליעזר רו־נן ונפתלי בן־משה, עמדה בראש מחנה שו־ללי המערך. „תפסיקו את הדראמה הזאת!“ קראה חייקה גרוסמן.

אלא שהמעמד הזכיר את לילות בי־תניה או מהדורה ישראלית של ליל בר־תולומיאוס. בתום ההצבעה כמעט התייפח תלמי בבכי על שנאלץ להצביע נגד חזן. מאיר יערי הישיש, שתחילה לחם בחירוף נפש יחד עם חזן נגד הפרישה, שינה את דעתו עד לישיבה השנייה של הוועדה. הוא פשוט לא בא להצבעה כדי לא לפגוע ב־שותפו ההיסטורי, חזן.

קואליציה חדשה. למתבונן מהצד, שאינו מכיר את תולדותיה של מפ״ם, קשה היה להבין את עוצמת הרגשות שליוותה מחלוקת עמוקה זו. כי בחיים הפוליטיים במדינה מהווה מפ״ם תופעה יוצאת־דופן, מעין שמורת־טבע של מיפלגה פוליטית אידיאית.

מבחינת היחסים האישיים, רמת הוויכוח הפנימי והמיטען האינטלקטואלי והאנושי של כל אחד מעסקניה, אין למפ״ם מת־חרים בזירה הישראלית. כל ויכוח במפ״ם הוא תענוג אינטלקטואלי. הלהט האידיאו־לוגי והכושר הריטורי של אנשיה, אין להם דומה בשום מיפלגה אחרת.

כל אלה עומדים בסתירה לתדמיתה של מפ״ם בציבור בשנים האחרונות, כאשר בגלל הסטנותה ונכונותה לוותר על עקרו־נות כדי להישאר בקואליציה, הוצגה כ־מיפלגה חסרת עמוד־שידרה.

מבחינה היסטורית עברה מפ״ם מאז קום המדינה שלושה תהליכים. בשנות ה־50 של־טה בה חזית של השמאל והמרכז, מאיר יערי וריפתין. אז היה האגף הימני של המיפלגה, בראשותו של יעקב חזן, במיעוט.

בשנות ה־60 נוצרה קואליציה של המר־כז והאגף הימני־לאומני במיפלגה, שנמ־שכה עד לעת האחרונה, כשהאגף השמאלי במפ״ם אינו עולה אף פעם על שליש מ־הנציגות במוסדות המיפלגה.

עתה, בעקבות ההצבעה בוועדה המדי־נית, נוצרה שוב קואליציה בין השמאל ב־מיפלגה לבין המרכז בראשותם של תלמי וויקטור שם־טוב.

למרות שבוועדה המדינית זכתה ההצעה המחייבת, לכאורה, פרישה מהמערך ברוב קולות, ספק אם ועידת מפ״ם תאמץ הח־לטה זו. יחסי הכוחות בוועידה הם בדיוק אותם יחסי כוחות כפי שבאו לידי ביטוי בוועדה המדינית, אלא שקיימים שיקולים שונים המרתיעים גם את אלה שהשתכנעו שיש לפרוש מהמערך, מפני פרישה.

הפחד מפני פילוג. החשש הראשון הוא מפני הסיכון הכרוך בהופעה עצמאית של מפ״ם בבחירות. מיפלגה כמו מפ״ם זקוקה לחודשים רבים של הערכות, גיוס משאבים, אירגון פעילים ותיכנון, כדי לצאת לבחירות. קוצר הזמן עד לבחירות, מרתיע רבים.

גם הסכנה שמפ״ם תיכשל בבחירות, תז־כה לכל היותר בשלושה־ארבעה מנדטים, מרתיעה חלק מראשי המיפלגה. אבל לא את כולם. יש הטוענים — ומחזקים את עצמם בסקרים ובנתונים אחרים — כי הר־פעה נפרדת של העבודה ומפ״ם תזכה אותן ביותר מנדטים מאשר יקבלו אם ילכו ביחד.

אבל כל החששות והפחדים האלה הם מישניים לעומת הפחד העיקרי המרחף מעל המיפלגה: הפחד מפני פילוג.

כיום מהווה הקיבוץ־הארצי את הכוח הדומיננטי במפ״ם. הופעה ברשימה עצ־מאית עלולה לגלות כי המלך הוא עירום: שרק חלק מחברי הקיבוץ־הארצי תומכים במפ״ם. חלק ניכר מחברי הקיבוץ הארצי עשויים להצביע בבחירות בעד העבודה, בעד מיפלגת ידין ואפילו בעד אריק שרון והליכוד.

חשיפה מעין זו של המציאות בקיבוץ־הארצי עלולה לגרום לעימות עם החלק ה־עירוני של מפ״ם, ולהיערכות חדשה בתוך המיפלגה.

זו הסיבה לכך שבשבועיים שנותרו עד לוועידת מפ״ם, בה תיפול ההכרעה ה־ממשית אם מפ״ם תופיע ברשימה עצמאית, ינסו שני המחנות היריבים לגייס ככל ה־אפשר יותר תומכים לעמדותיהם. חזן הב־טיח לחרוש את הקיבוצים ולהעביר בהם החלטות שיחייבו את נציגיהם בוועידה ל־הצביע נגד פרישה.

„בסופו של דבר,“ אמר באירוניה אחד משוללי המערך במפ״ם, „ההחלטה היחידה שתתקבל בוועידה תהיה שצריך לדחות את חודש מאי!“

היסטוריה

הגירוש מגן עדן

הוא הפקיר את

היהודים לתאי־הגאזים

ושיחח את צה״ל

נגד מצריים

„טיפש הלבוש לתיפארת!“ כך הגדיר בניטו מוסוליני, בבוז תהומי, את שר־החוץ הבריטי שבא לבקרו.

ואכן, אנתוני עידן היה תמיד הדור בלבו־

(המשך בעמוד 30)

מנוצחים יעקב חזן וישמעון אבידן

„לקבל את הדין!“

מנצחים גרוסמן ותלמי

„להפסיק את הדראמה!“

צריך לדעת...

מה קורה כשקורה משהו? הרבה פעמים האשה אינה מצויה בסוד העסקים ופרטי רכוש המשפחה ובמקרי חירום היא נותרת ללא ידיעה מהותית של מצבה הפיננסי. כדי למנוע מצב כזה הכין עבורך בנק דיסקונט את העלון "וזאת על אשתך לדעת". בעלון את מרכזת מידע על נכסים, תעודות חשובות ורכוש ושומרת אותו אצלך כדי שבעת הצורך תדעי למי לפנות ובהקשר למה.

שלחי אלינו את התלוש המצ"ב. אנו נשלח לך בדואר חוזר את מבוקשך. נצלי את שנת האשה בבנק דיסקונט. זוהי השנה שלך.

כדאי לדעת...

סוף סוף ניתן בידך מדריך מהימן ומפורט שבו את יכולה למצוא את כל השרותים שנותן לך בנק דיסקונט ואת כל היתרונות שמציעים לך הדיסקונטאים לשנת האשה. כדאי לך לדעת על כל הדברים האלה וכדאי לך להכנס לאחד מסניפי בנק דיסקונט (אפילו אינך לקוחה של בנק דיסקונט), לבקש *מדריך דיסקונט לאשה* ומידע על הפתעות נוספות שהכינו הדיסקונטאים עבורך.

שאלי בסניפי בנק דיסקונט על תכניות החסכון "ח"ן לאשה" ו"יתרון לכל אשה", על לשכות הקשר לנשים ועל השי המיוחד לשנת האשה.

שנת האשה בבנק דיסקונט

הדיסקונטאים

לשרות מצויין

לכבוד
בנק דיסקונט
המחלקה ליחסי ציבור
רח' יהודה הלוי 27
תל-אביב

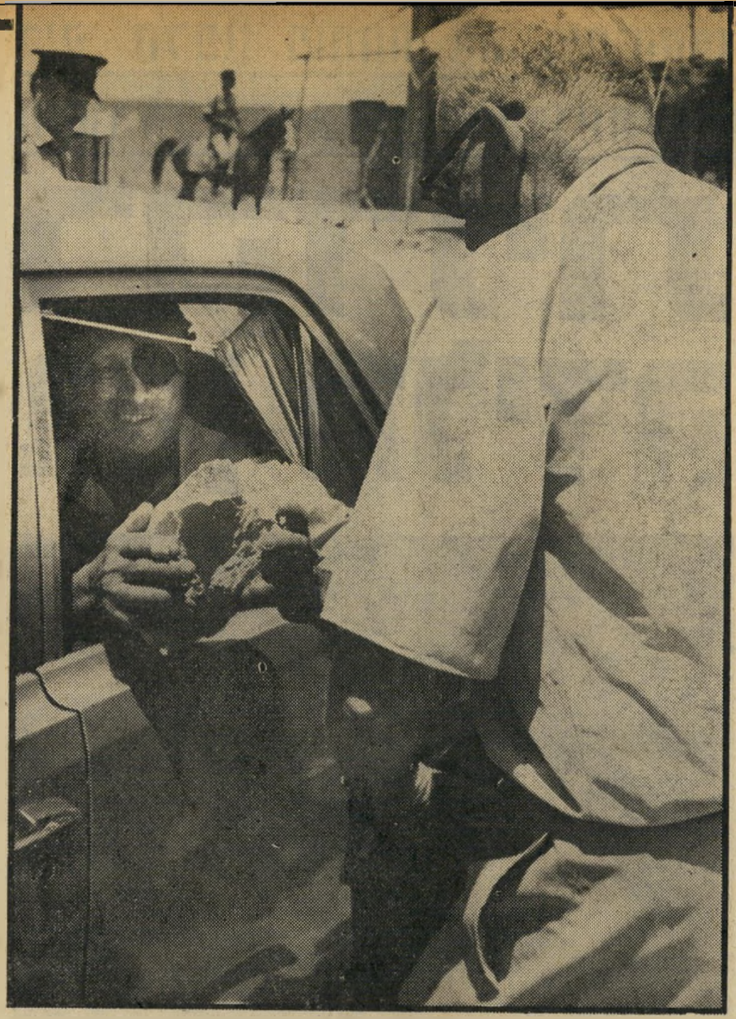
אנא שלחו אלי את (לסמן ב-X)

____ מדריך דיסקונט לאשה
____ עלון "וזאת על אשתך לדעת"
____ עלון ח"ן לאשה
____ עלון יתרון לכל אשה

שם .....

כתובת .....

הדוגמה: משה דיין סחר לעיני כל בעתיקות בלתי־חוקיות בשטחים המוחזקים וביש־ראל עצמה

ל פני שבועות אחדים צילצל הסעמון בדלת הווילה של איקס *, בסביון. איקס, אדם הפעיל זה שנים רבות מטעם מוסדות ממלכתיים בשטחים, רכש לעצמו קשרים ענפים ביותר שם. הוא לא תמה על הצילצול, למרות שהשעה היתה כבר אחרי חצות, וקם ממיטתו. כאשר פתח את הדלת ראה מולו טנדר עמוס ולידו שני תושבי השטחים, שבישרו לו כי הביאו עימם עתיקות מעניינות.

איקס ניגש מייד לטנדר, ואחרי שראה את שלל העתיקות שעליו, מיהר לטלפן לביתו של משה דיין בצהלה, העירו מ־שנתו. דיין קם ממיטתו, ומשמע את דבריו של איקס, דחק בו שיבוא אליו מייד, עם כל הכבודה. הטנדר נסע לצהלה ושם, בשעות הקטנות של הלילה, בחצר ביתו של דיין, הועברו העתיקות מן ה־טנדר אל החצר. לערבים שהביאו את המישלוח מסר איקס סכום נכבד במזומנים. גם איקס וגם דיין לא ראו כל חריג במשה שעשו. למען עתיקות יקרות־המציאות הם מוכנים לקום ממיטתם בכל שעה, ולנסוע לכל מקום.

● לפני חודש נמצא אוסף של 15 אלף מטבעות רומיים מאוחרים, במטמון בין בית־לחם לחרון. איקס הגיע למקום מייד, ורכש 1000 מטבעות ב־20 לירות האחד. שאר המטבעות נמכרו תוך ימים ספורים, ולא נודע כי היו אי־פעם.

● לפני שלושה חודשים נתגלה בעזה אוסף נדיר ביותר של מטבעות עיבריים הקרויים „עזה" ו„אשקלון". האוסף נמכר תוך שעות אחדות לסוחרים, שהגיעו מייד לבית המוצא ורכשו הכל בלי לשאול שאלות מיותרות.

זרם עתיקות מעבר לגבול

ש לושה מיקרים אלה, ופעילותם של משה דיין ושותפו־ידידו איקס, הם אך חלק זעיר משוד העתיקות הגדול שהגיע בשנה האחרונה לשיאים חדשים. אחרי כל יום גשם בהרי חברון פושטים התושבים המקומיים על אתרי־העתיקות עם נפות בידיהם, ודולים כל מטבע שנחשף. כמויות אדירות של עתיקות זורמות מ־4000 האתרים הידועים לאגף־העתיקות, ומעוד רבבות האחרים הבלתי־מסומנים, מגיעות אל קבוצה של כמה עשרות סוחרים ואספנים ההופכים אותן לשלל ששוויו מיליונים רבים.

פעילותם של הסוחרים והאספנים המקומיים הומרצה באחרונה, בעיקבות העברת עתיקות בהיקף אדיר מארצות שכנות שבהן מתחוללים כיום קרבות. הדבר התחיל עוד בתקופת מלחמת־האזרחים בירדן לפני כמה שנים. במהלך הקרבות נשדד המוזיאון הידוע בעיר גרש, וחלק־הארי של האוסף הוברח לישראל ונמכר כאן לסוחרים ולאספנים. העתיקות מובראות דרך הגשרים הפתוחים, על־ידי רשת־הבריחה מיקצועית המעבירה כל דבר תמורת כסף. הרשת מושתתת על אנשי או"ם וכמרים, וסוחרי־העתיקות הישראליים יוד־עים כיצד להתקשר עם נציגיה ולעקוב אחר עתיקות המגיעות ארצה. האוסף של המוזיאון של גרש שהגיע ארצה כלל פסלים, שטיחים, מטבעות וכלי־חרס נדי־רים.

עם תום הקרבות התפתחה הברחה שיטתית של עתיקות מסוריה — דרך ירדן או לבנון — לישראל. רשת זו הבריחה פסיפסים מאיזור דמשק ללבנון, קפריסין וישראל — היישר אל ביתו של משה דיין, שבו מצוי כיום אחד מאוספי־הפסיפסים היפים ביותר בעולם. הרשת מוציאה מסוריה עתיקות מאתרים באיזורי ההתיישבות היהודית הקדומה בעבר־הירדן, מעבירה אותם לישראל גם דרך הגשרים הפתוחים.

גל חדש, עצום בהיקפו של עתיקות, החל זורם ארצה בתקופת מילחמת האזרחים בלבנון. מרבית המוזיאונים באיזורי הקרבות נשדדו, וכמוהם מרבית האוספים הפרטיים. חלק־הארי של השלל הגיע לישראל. העתיקות מלבנון היו מגיעות ארצה על־פי הזמנה. נציגים של הרשת המבריחה היו באים לישראל כתיירים, מתקשרים עם סוחרים ישראליים, מוסרים מה יש להם להציע ומקבלים את התשלום תמורת הסחורה המובטחת למפרע. התשלום היה בלירות ישראליות או במטבע זר. הסוחרים מעריכים כי כך הוצאו כ־20 מיליון לירות על רכישות של עתיקות מלבנון לבדה. הסוחרים הגדולים בארץ העוסקים ברכישות מארצות ערב הם שמואל עינב, יואב ששון, שעיא צדוק ודני פינקוס.

כמויות העתיקות הנחפרות מדי־שנה ונמכרות בניגוד לחוק, לא ייאמנו ממש. בשבוע זה, למשל, מציע תושב בית־לחם אוסף של מטבעות יהודיים ודורש תמורתם 2 מיליון לירות. מצויים בגדה מקומות הידועים כמקומות מימכר לעתיקות.

עתה הפך העיסוק בעתיקות מיקצוע ריווחי ביותר לקבוצת סוחרים ואספנים הפועלים בניגוד לחוק

שוד העתיקות הגדול

הסוחרים ראשי סוחרי־העתיקות דנים בצעדים נגד הצעת־החוק החדשה. מימין לשמאל: שלמה רייזל, יוסף שטיגליץ, שעיא צדוק דני פינקוס ושמואל קאופמן (עם הגב למצלמה). למעלה: משה דיין בודק עתיקות.

טנדר אל החצר. לערבים שהביאו את המישלוח מסר איקס סכום נכבד במזומנים. גם איקס וגם דיין לא ראו כל חריג במשה שעשו. למען עתיקות יקרות־המציאות הם מוכנים לקום ממיטתם בכל שעה, ולנסוע לכל מקום.

● לפני חודש נמצא אוסף של 15 אלף מטבעות רומיים מאוחרים, במטמון בין בית־לחם לחרון. איקס הגיע למקום מייד, ורכש 1000 מטבעות ב־20 לירות האחד. שאר המטבעות נמכרו תוך ימים ספורים, ולא נודע כי היו אי־פעם.

● לפני שלושה חודשים נתגלה בעזה אוסף נדיר ביותר של מטבעות עיבריים הקרויים „עזה" ו„אשקלון". האוסף נמכר תוך שעות אחדות לסוחרים, שהגיעו מייד לבית המוצא ורכשו הכל בלי לשאול שאלות מיותרות.

זרם עתיקות מעבר לגבול

ש לושה מיקרים אלה, ופעילותם של משה דיין ושותפו־ידידו איקס, הם אך חלק זעיר משוד העתיקות הגדול שהגיע בשנה האחרונה לשיאים חדשים. אחרי כל יום גשם בהרי חברון פושטים התושבים המקומיים על אתרי־העתיקות עם נפות בידיהם, ודולים כל מטבע שנחשף. כמויות אדירות של עתיקות זורמות מ־4000 האתרים הידועים לאגף־העתיקות, ומעוד רבבות האחרים הבלתי־מסומנים, מגיעות אל קבוצה של כמה עשרות סוחרים ואספנים ההופכים אותן לשלל ששוויו מיליונים רבים.

פעילותם של הסוחרים והאספנים המקומיים הומרצה באחרונה, בעיקבות העברת עתיקות בהיקף אדיר מארצות שכנות שבהן מתחוללים כיום קרבות. הדבר התחיל עוד בתקופת מילחמת־האזרחים בירדן

* השם שמור במערכת.

לפני כמה שנים. במהלך הקרבות נשדד המוזיאון הידוע בעיר גרש, וחלק־הארי של האוסף הוברח לישראל ונמכר כאן לסוחרים ולאספנים. העתיקות מובראות דרך הגשרים הפתוחים, על־ידי רשת־הבריחה מיקצועית המעבירה כל דבר תמורת כסף. הרשת מושתתת על אנשי או"ם וכמרים, וסוחרי־העתיקות הישראליים יודעים כיצד להתקשר עם נציגיה ולעקוב אחר עתיקות המגיעות ארצה. האוסף של המוזיאון של גרש שהגיע ארצה כלל פסלים, שטיחים, מטבעות וכלי־חרס נדירים.

עם תום הקרבות התפתחה הברחה שיטתית של עתיקות מסוריה — דרך ירדן או לבנון — לישראל. רשת זו הבריחה פסיפסים מאיזור דמשק ללבנון, קפריסין וישראל — היישר אל ביתו של משה דיין, שבו מצוי כיום אחד מאוספי־הפסיפסים היפים ביותר בעולם. הרשת מוציאה מסוריה עתיקות מאתרים באיזורי ההתיישבות היהודית הקדומה בעבר־הירדן, מעבירה אותם לישראל גם דרך הגשרים הפתוחים.

גל חדש, עצום בהיקפו של עתיקות, החל זורם ארצה בתקופת מילחמת האזרחים בלבנון. מרבית המוזיאונים באיזורי הקרבות נשדדו, וכמוהם מרבית האוספים הפרטיים. חלק־הארי של השלל הגיע לישראל. העתיקות מלבנון היו מגיעות ארצה על־פי הזמנה. נציגים של הרשת המבריחה היו באים לישראל כתיירים, מתקשרים עם סוחרים ישראליים, מוסרים מה יש להם להציע ומקבלים את התשלום תמורת הסחורה המובטחת למפרע. התשלום היה בלירות ישראליות או במטבע זר. הסוחרים מעריכים כי כך הוצאו כ־20 מיליון לירות על רכישות של עתיקות מלבנון לבדה. הסוחרים הגדולים בארץ העוסקים ברכישות מארצות ערב הם שמואל עינב, יואב ששון, שעיא צדוק ודני פינקוס.

כמויות העתיקות הנחפרות מדי־שנה ונמכרות בניגוד לחוק, לא ייאמנו ממש. בשבוע זה, למשל, מציע תושב בית־לחם אוסף של מטבעות יהודיים ודורש תמורתם 2 מיליון לירות. מצויים בגדה מקומות הידועים כמקומות מימכר לעתיקות.

המרכז הגדול ביותר הוא העיירה חווארה שליד שכם, שבה מתרכזת הסחורה הנחפרת בגדה ומובראת מירדן. שם ניתן למצוא, בין הקונים, אישים ישראליים מכובדים מאד כמו ח"כ משה דיין, וקציני־משטרה, צבא ומכס בכירים, הרואים ב־שוד־העתיקות ספורט חוקי בהחלט.

אגף־עתיקות בלי שיניים

ה אספנים הישראליים, שצברו במשך השנים אוספים ענקיים, וכן גם הסוחרים, החלו עוסקים במיסחר וב־ייצוא. הנימוק הרישמי של האספנים הוא שהם מוכרים כדי לממן קניות של עתיקות. זה שנים פורות ברחבי העולם עתיקות שעליהן חתימה של משה דיין. קיימים סוחרים השולחים עתיקות במיליוני לי־רות לחו"ל, בלי אישור ובניגוד לחוק, וכמה מהם אף הקימו חברות מייוחדות לייצוא עתיקות, כמו חברת כנען של שמואל עינב. הביקוש בעולם היהודי ל־עתיקות מארץ־הקודש, ובעיקר לעתיקות הקרויות „יודאיקה", הוא עצום, והאספנים מוכנים לשלם כל מחיר תמורת פריט הנושא חתימה של אישיות כדיין, למשל.

כך צמח ענף משגשג מאין־כמוהו של שודדי־עתיקות, המוכרים סחורה לאספנים ולסוחרים, ואלה, מצידם, מוכרים אותה לחו"ל ומרוקנים את ישראל מעתיקותיה תוך התעשרות נאה וקלה.

מול שוד זה אין בידי המדינה כל מכשיר היכול למנוע אותו. הגוף האמור לטפל בכך הוא אגף־העתיקות במישרד־החינוך־והתרבות. לאגף זה כמה מפקחים בודדים שאין בידם רכב ואמצעי־קשר, ו־עליהם מוטל התפקיד לפקח על עיסקי העתיקות בכל שיטחי ישראל והגדה. ה־אגף אינו מצליח לכסות אפילו את האתרים באיזור ירושלים, ואינו מנסה כלל להגיע למקומות אחרים. כיום רשומים

(המשך בעמוד 28)

ריקי חלפון פותחת את בית־הספר הישראלי הראשון לרקדניות־בטן

רקדנית בטן מלידה

המשלהבת ריקי, בעלת ה־חזות המזרחית האקזוטית, היא למעשה בת־תערובת, לאב ממוצא פולני ולאם תימניה. לריקוד־הבטן הגיעה ריקי תוך לימוד עצמי.

ה קהל משתולל כשריקי עולה על ה־במה. התזמורת מנגינה מז־רחית, מסתלסלת. „ריקי, ריקי, בואי הנה,“ פולט גבר בגיל־העמידה, היושב ליד שול־חן עגול ומנפנף בשטר של מאה לירות. על הבמה מתפתלת ריקי ללא־הרף. הקהל מלווה את תנועות מותניה הגמישות ב־צעקות „יאסו, יאסו!“ הכל נועצים עי־ניים בחזה המיטלטל בתשוקה בלתי־מוס־תרת, ועוקבים בעניין גובר והולך אחר פיתוליה של הצעירה שופעת־החמוקים.

את ריקי מכירים במועדוני־הלילה ה־קטנים שביפו העתיקה, בבארים של בתי־המלון ברחוב הירקון, באולמות־קולנוע צפופים בעיירות־פיתוח וגם באולמי־חתונות מפוארים. כולם אוהבים אותה, כי היא רקדנית־הבטן הצברית הראשונה מזה אלפיים שנים. ולא רק צברית, כי־אם אפילו אשכנזיה־למחצה. הוכחה ניצחת ל־השתלבות בליבאנט.

נגני, נגני גיטארה ריקי מנסה כוחה גם בנגינה על גיטארה חשמלית. את מרבית הניסיונות היא מעדיפה לעשות כשהיא יושבה על שולחנות (כמו בתמונה) בחדרי־אוכל של בתי־המלון שבהם היא מופיעה. בלהקתה חמישה נגנים המנגנים על קנון, עוד, טמבוק ותופים.

כסף בחזייה ריקי באחת מהופעו־טים בשטרות של הטיפים אותם מעניקים לה הצופים בעת הופעתה. הם תוספת למשכורת אותה היא מקבלת עבור ה

ריקוד משלהב ויפה

„א ני רקדנית־בטן מלידה,“ מצ־הירה ריקי, המוכרת פחות בשמה האמיתי, ריקה חלפון. ריקה נולדה כבת בכורה במשפחה מעורבת. אביה הגיע לארץ מפולין ואמה, ילידת תימן, נפגשה עם בעלה־לעתיד ימים אחדים אחרי שירדה מן המטוס, שהביא אותה ארצה על מרבד־הקסמים. בבית המישפחה שבשכונת קריית־שלום בדרום תל־אביב שררה, לדיברי ריקי, אווירה מסורתית, שהושפעה בעיקר מן האם התימניה.

נוסף ללימודים רגילים בבית־הספר ה־עממי למדה ריקי באלט, פעמים אחדות בשבוע. בתקופת לימודיה בבית־הספר ה־תיכון בקריית־שלום הצטרפה, בהמלצת מורתה הפרטית לבאלט, ללהקת המחול ענבל שם רקדה כמתלמדת יותר מארבע שנים.

„בשמחות מישפחתיות היתה אמא עולה על השולחן המרכזי ורוקדת,“ מספרת ריקי. „כבר כשהייתי ילדה הצטרפתי אליה בריקודי־הבטן הסוערים.“

זאת היתה ההתחלה. אך ההמשך היה מסובך הרבה יותר, והצריך עבודה קשה ומאומצת. כי „להיות רקדנית־בטן זה לא־כל־כך פשוט,“ מסבירה ריקי בת ה־24. מגיל צעיר למדה באלט, ואחרי בת־המיצווה הצטרפה כתלמידה ללהקת־המחול ענבל. „אבל למען האמת,“ מתוודה ריקי, „אף פעם לא היה לי חלום לרקוד כמו בלרינה. פשוט ראיתי בלימוד יסודות הריקוד ה־קלאסי בסיס הכרחי לרקדנות־בטן. ולהיות רקדנית־בטן, זאת אמנות של ממש.“

רק בגיל 20 העזה לעלות לראשונה על הבמה, במועדון־לילה קטן באחד מפר־בריה של תל־אביב. הקהל לא נתן לה לרדת משך שעות ארוכות, וריקי ידעה שהיא הצליחה. היא תגשים את חלומה. מלווה בתיזמורת מיזרחית עם נגני קנון, עוד, טמבוק, תופים וחלילי־צד, מו־

„לרקוד ריקודי־בטן אפשר גם לצלילי בטהובן או ל

פיעה ריקי כמעט ערב־ערב והקהל, כך מסתבר, עוד לא שבע ממנה ודורש לר־אותה עוד ועוד. „בארץ אין רקדניות־בטן של ממש," מסבירה ריקי את סוד הצלחתה. „רוב הרקדניות הן נשים שבאו הנה עם המיקצוע ממצרים, סוריה או מארוקו. עכשיו הן כבר זקנות ופחות ,חתיכות', ואילמלא אני ייתכן שהנוער הצעיר לא היה יודע בכלל מה זאת רק־דנית־בטן, חוץ ממה שרואים בסרטים ה־ערבים בטלוויזיה או בסרטים תורכיים ישנים."

גם ישישות רוצות

„היום אני היחידה בארץ שיש לי הידע ללמד ריקודי־בטן. אז אנ־שים פונים אלי, ויש כל מיני מיקרים מצחיקים. כך, למשל, פנתה אלי ישישה בת 60 ואולי אפילו יותר, וביקשה שאלמד אותה את סודות הריקוד. הסתבר שהיא ובעלה ראו אותי בהופעה, ובעלה כל־כך השתלהב עד שהיא החליטה ששווה לל־מוד את זה."

לימוד האמנות, לדיברי ריקי מלאת־המרץ ומהירת־הדיבור, הוא תהליך איטי ומחייב אימונים. „פעם לימדתי צעירה לרקוד, והיא סבלה באופן קבוע מכיווצי שרירים ברגליים ובבטן," היא מספרת. „הסתבר לי שהילדה פשוט התלהבה יותר מדי, התאמנה יותר מדי בבית, ובסוף לא יכלה לזוז מהמיטה. לפני הריקוד," מסבירה ריקי את האל"ף־בי"ת של התורה. „צריך לבצע לפחות חצי־שעה של ,חי־מום.'"

מאחורי ההופעה הנוצצת של ריקי, בביגדי ריקוד צבעוניים מינימליים מיוחדים, שנתפרו עבורה על־ידי רקדנית־בטן סורית לשעבר, מאחרי ההתפתלויות הסוערות ודחיפת שטרות־הכסף אל תוך חזייתה, מסתתרת פילוסופיית הריקוד ש־לה.

„ריקוד הוא כמו שיר של הגוף," היא מסבירה. „וזהו שיר חזק. שיר משלהב. בכלל, ריקוד־בטן לא חייבים לרקוד ל־צלילי מוסיקה מיזרחית. כשאני במצב־רוח טוב, אני מסוגלת לרקוד אפילו לצלילי בטהובן או להקות־רוק."

אבל העיקר, לריקי יש חלום אחד גדול. „אני רוצה לפתוח בתל־אביב בית־ספר לריקודי־בטן," היא מכריזה. „בתוך אולם גדול מלא מראות ומעקים ומוצף במוסיקה נעימה אני רוצה ללמד צעירות יפות וחטובות את רזי האמנות הזאת. ללמד בצורה מסודרת, אפילו עם ספרים ושעורי־בית, כדי שאם למדינה אין בי־נתיים במה להתגאות, יוכלו לפחות להת־גאות ברקדניות־בטן מעולות. ותאמינו לי, זה יעלה את המוראל!"

בדואים לתיירים

בפני תיירים אמריקאיים, אותם מושיבים באוהל בדואי, מלבישים בכאפיות ומחלקים להם נרגי־לות — מופיעה ריקי בריקוד „בדואי אוטנטי". התיירים נהנים מעיכוסיה, אך אינם תוחבים שטרות כסף לחזייתה כישראלים. „הם פשוט לא יודעים שצריך לעשות את זה," היא אומרת.

גמישות

היא התכונה החשובה ביותר לרקדנית־בטן. ריקי, שסיכמה את ניסיונה הבמתי ברי־קודי־בטן, עומדת להנחילו לדור חדש של רקדניות, אותו היא מתכוונת להדריך בארץ.

הקת־רוק," אומרת ריקי ומדגימה זאת בעזרת גופה

(המשך מעמוד 25)

ברחבי הארץ 4000 אתרים שבהם עתיקות, ולאגף רק כחמישה מפקחים בפועל להשגיח עליהם!

אולם הצרה היא שהמפקחים על העתיקות, וכן הממונים על רכישות של עתיקות עבור מוזיאון ישראל אוספים עתיקות בעצמם, בהתלהבות רבה, ולמעשה אינם נבדלים בהרבה מאלה שעליהם להיאבק בהם.

על־מנת לנסות לבלום את שוד־העתיקות הוגשה לכנסת הצעת חוק־עתיקות חדשה, החוק הקיים הוא, למעשה, בבחינת גן־עדן לשודדים. אין בו הגדרה של אספן, ואין בו חובת דיווח על עתיקות של אספן, אלא רק סוחר בעל רישיון חייב לדווח על העתיקות שברשותו. החוק הקיים גם מטיל את חובת הוכחת אי־החוקיות שבי רכישת ואחזקת עתיקות על נציגי הממשלה, וללא הוכחה כזו אין הם רשאים לחפש או לקחת דבר לבדיקה.

הצעת־החוק החדשה הזעיקה את גדולי סוחרי העתיקות לישיבות־חירום בחולות. ראשי הסוחרים, יוסף שטיגליץ (חנות גדולה ברחוב אלנבי בתל־אביב); שלמה רייזל (בעל חנות מנורה והחנות במלון הילטון תל־אביב); שעיא צדוק (בעל החנות תדש"ן); שמואל קאופמן (בעל חנות גדולה ברחוב בן־יהודה בתל־אביב) ודני פינקוס, התכנסו לישיבות־חירום. פינקוס אף מסר תזכיר ליושב־ראש ועדת־החינוך של הכנסת, ח"כ אברהם כץ. התזכיר מותח ביקורת על הצעת־החוק. פינקוס מציע על כך שההצעה באה להגדיר את בעלות המדינה על עתיקה שנמצאה החל מתחולת חוק זה, ואין כל סעיף המגדיר בעלות על עתיקות שכבר נמצאות בציבור. סעיף זה מכשיר בדיעבד את כל הגניבות של דיין וחבריו שבוצעו לפני תחולת החוק.

פינקוס מותח ביקורת חריפה גם על סעיף אחר בהצעה, שבו רשאי המנהל לוותר בכתב על בעלות המדינה על עתיקה, ומשעה זו תחדל העתיקה להיות נכס המדינה. מכאן שאזרח בעל קשרים עם המנהל יוכל לקבל ויתור כזה. פינקוס מציע שהחלטה כזו לא תהיה בידי אדם אחד, אלא בידי מועצה ארכיאולוגית. כך גם בסעיף אחר בהצעה, שלפיו רשאי המנהל להגיע לידי הסכם עם בעל רישיון לחפירת עתיקות עוד לפני מתן הרישיון, ולפי ההסכם תוותר המדינה על העתיקות שיתגלו. פינקוס שואל: כיצד יכול המנהל לדעת על מה הוא מוותר, לפני שהחלה החפירה? לדעתו, הסכמים כאלה יש לעשות רק אחרי השלמת החפירה, ואחרי שהמדינה קיבלה את הדרוש לה מבחינה מדעית והיסטורית.

מה יש לדבר על מוסר?

חיים־הארי שר תזכירו של פינקוס נועד להוספת סעיפים להצעת־החוק. סעיף אחד יאסור על כל אדם העובד במוסד ממשלתי או ציבורי בתחום הארכיאולוגיה לסחור בעתיקות, לייעץ לשם מיסחר בעתיקות, להמליץ על רכישות של עתיקות וכן לאסוף או לבדוק עתיקות לצורך פרטי. כוונתו של הסעיף היא למנוע תופעות קיימות, כגון זו שמנהל אגף־העתיקות במוזיאון ישראל, יעקב משורר, הוא גם אספן־עתיקות, גם מוכר עתיקות וגם יועץ פרטי לסוחרים בדבר רכישת עתיקות ומכירתן.

הצעת־החוק עדיין לא הגיעה לדיון בכנסת, ולאחר קבלתה תקבל סוף־סוף המדינה כלים למילחמה בשודדים. אולם ללא תקציב מתאים לאגף־העתיקות לא תוכל המדינה לעשות דבר. ייתכן ששר־החינוך־והתרבות אהרון ידלין אינו רוצה להסתמך עם סוחרי־אספני העתיקות הגדולים כמשה דיין או עורך־הדין ארנולד שפאר ואחרים, מונע תקציבים מן האגף. אולם המציאות הקיימת משפיעה על המוסר. כפי שהגדיר זאת הפרופסור נתן רוטנשטרייך בשיחה עם העיתונאי לוי יצחק הירושלמי (מעריב, 14.1.77) "האם יקוב הדין את ההר, או לא תמיד כך? איך אני משתמש בשעות הכושר ובהזדמנויות שיש לי כשאני מנהיג־ציבור — לוקח עתיקות או לא? אחד הצעירים אמר לי השבוע: כל עוד לא נקרא לבירור מי שלוקח עתיקות שלא ברשות — מה יש לדבר על מוסר ומה רוצים מאחרים?"

יגאל לביב

שמונה־עשרה מבני מישפחתו של הסייד בורקאן נושלו מבתיהם בשכירות!

חידת השוטרים נעה במהירות בסימטות הצרות של הרובע היהודי בעיר־העתיקה בירושלים. מפקד הכוח כיוון את אנשיו לעבר הבית הישן והמט־לנפול הנמצא בשולי הרובע היהודי. כאשר ניתן האות פרצו השוטרים אל תוך הבית. זעקות־הילדים המהולות בצריחות־נשים שעלו מתוכו נשמעו היטב בחוץ.

השוטרים החלו דוחפים את דיירי הבית, 15 במיספר, אל הסימטה המוזהמת. בעיקבותיהם החלו מוציאים החוצה רהיטים, מכשירי־חשמל ומצעים. כל תחנוני המישפחה לא הועילו.

כך פונתה המישפחה, אשר התגוררה בבית העלוב ברובע יותר משלושים שנים. בפעולה מישטרתית זו בא אל קיצו מאבק שהתנהל במשך שמונה שנים בין החברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי הפועלת על־פי צו של שר־האוצר, לבין מישפחה ערבית ירושלמית ענפה, מישפחת בורקאן.

אומנם מדובר על פיתוחו של הרובע היהודי, אך המושג „רובע יהודי" כשל עצמו — משעה. למעשה לא ניתן לקבוע בודאות את גבולותיו של הרובע. תחומי האיזור שבו ישבו יהודים בירושלים העתיקה, השתנו במשך התקופות. היו שנים שבהן התרחבו, והיו שנים של נסיגה והצטמקות. בנוסף, רבים מיהודי העיר התיקה התגוררו בשכירות בבתים שבעליהם ערבים.

הבית שאליו פרצו השוטרים בשבוע שעבר נרכש על־ידי משפחת בורקאן ב־שנת 1947, והוא נרשם בטאבו על שמם. שנה קודם־לכן נולד הבן מוחמד, שהוא כיום הבן המבוגר מבין שמונת אחיו. למעשה הוליד אבי המשפחה לא פחות מ־24 צאצאים, משתי נשים, אלא שבכל פעם שנולד תינוק במשפחה — מת קודמו באורח מיסתורי. „איש לא הצליח לפתור את התעלומה, ומובן שאיש לא חשב שהסיבה למות הילדים יכולה להיות רפואית," מספר מוחמד בחיוך. „במקום ללכת לרופא, הלך אבי לשייכים, ואלה שקלו וחשבו והגיעו למסקנה שצריך להביא כמה יונים ולגדל אותן מעל דלת הבית, כסימן נגד עין־הרע. בכל פעם שצריך למות ילד, ימות במקומו גוזל של יונה ויהיה כפרתו. מיצוות השייכים נעשתה ואכן, כשנולד התינוק הבא בתור אחרי מוחמד נשאר מוחמד בחיים וכך היה גם להבא. הקללה חלפה.

ימי ילדותו של מוחמד עברו בבית הזה, כל זיכרונות הילדות וההתבגרות שלו קשורים בסימטאות הצרות של הרובע. עד לפני שמונה שנים.

הפרופסור נדהם

„ב**שנת 1968**," הוא מספר, שמענו בחדשות ששר־האוצר הוציא צו־הפקעה ל־116 דונם בתוך חומות העיר העתיקה, ובינתו נמצא בתוך השטח הזה. מייד פנינו במיכתבים לשר־האוצר, לראש הממשלה ולשר־הפנים, והודענו שאנחנו מתנגדים להפקעת ביתנו. המיכתב הופנה למינהל־מקרקעי־ישראל, משם ביקשו מאיתנו מיסמכים המאשרים את בעלותנו על הבית, וככה נמשכו הבירורים עד 1974. באותה שנה החלו להגיע מיכתבים מהחברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי. „לא עניין להם, ובסוף שנת 1975 הזמינו אותנו למישפט. השופט קרא לנו את הצו של שר־האוצר. ביקשנו ממנו שידחה את ביצוע הצו לפחות עד שיעבור החורף, והוא ניאות לבקשה וקבע שעלינו למסור את הבית, כשהוא ריק מרהיטים, עד אפריל 1976. אני לא ידעתי מה לעשות, פניתי לכמה עורכי־דין יהודיים, אבל אף אחד לא רצה לקבל על עצמו את המשימה למנוע את הפינוי. הם הסכימו להשיג לנו סכום פיצויים יותר גדול, אבל למנוע את הפקעת ביתנו לא רצו."

בסוף 1975 עבד מוחמד בורקאן, שהוא סייד במיקצועו, בסיוד דירה במוצא־עילית. בשיחה עם בעל־הבית, על ספל־קפה, גולל לפניו את בעייתו. אולם, רצה המיקרה ובעל־הבית היה הפרופסור עוזי אורנן מן האוניברסיטה העברית. אורנן (53), יליד מוסררה, בוגר אוניברסיטאות לונדון וירושלים, ד"ר לפילוסופיה, בלשן ופרופסור־חבר בחוג ללשון עיברית באוניברסיטה העיברית, הוא ממייסדי הליגה נגד כפייה דתית ויו"ר שלה בשנות ה־60. בשנת 1968 הצטרף אורנן לוועד־הבנין־דתי, שהיא גוף בלתי־פוליטי, שהוקם ב־1959 בעידוד מישרדי החוץ והדתות במטרה להעמיק את יחסי־האחווה בין אזרחי ישראל בני כל הדתות. חברים בו אישי־כמורה נוצריים, נכבדים מוסלמים ואנשי תרבות ורוח יהודיים. הוא הסך פעיל בעיקר בשנים שאחרי מילחמת ששת־הימים.

ארנון התקשה להאמין למישמע הסיפור, ובורקאן לקח אותו לביתו והראה לו את כל המיסמכים הקשורים בפרשה.

מספר עוזי אורנן: „לאחר שהלכתי לביתו של הבהור, וראיתי את מיסמכי הטאבו שלו והתעודות המעידות על שיכותו למקום, התחלתי להבין שקיימת פה מדיניות פשוטה: מוציאים מישפחה ערבית, משפצים את ביתה ומכניסים במקומה מישפחה יהודית. כל זה, על־פי חוק הנקרא „רכישה לצורכי ציבור", שהוא חוק הקיים ברוב המדינות בעולם ונועד לאפשר לרשויות פעילות לטובת הציבור, גם אם יש בה משום פגיעה כלשהי ברשות הפרט. לדוגמה, העברת קו־חשמל או צינור־מים ליישוב, הרחבת כביש צר וכו'. בכל אלה גובר השיקול של טובת הכלל על־פני הפגיעה בפרט. אך במיקרה הזה קיים ניצול של סמכויות חוקיות שלא למטרה שלשמה הן נועדו, וחשבתי שעל זה אסור לאזרח ישראל לעבור בשתיקה."

אורנן לא רק נחרד, אלא אף פתח בפעילות נמרצת. תחילה פנה אל חבריו בוועד, וישיכנע אותם שיש לפעול בפרשה.

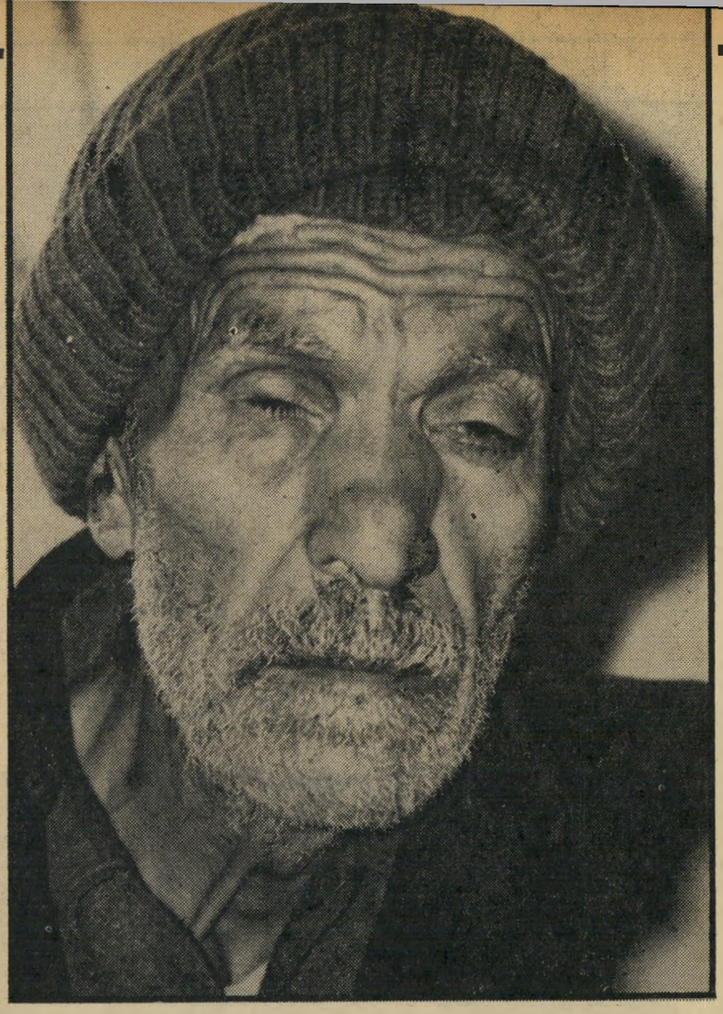
התארגנה מישלחת שכללה אישים יהודים, רובם ותיקי ירושלים הידועים בפעילותם לקירובי־לבבות.

המישלחת נפגשה, בחודש מאי אשתקד עם שר־השיכון אברהם עופר, כשנוכחים בפגישה גם האלוף (מיל.) יוסף גבע, שהוא יו"ר מועצת־המנהלים של החברה לפיתוח הרובע היהודי, ושניאור פלג, מנכ"ל החברה (היו"ר הקודם, אריה נאור).

ההיסטוריה חוזרת

המראות של אחרי מילחמת ששת־הימים חזרו על עצמם בשבועות האחרונים, כאשר בוצעו צווי־ההפקעה של שר־האוצר באיזור הרובע היהודי. אלא שאז בוצעו ההפקעות בלהט הקרבות, וכעת מתוך שיקול מחושב היטב. מאז שנת 1968 הופקעו מערבים 585 בניינים, שבהם 1048 דירות. בכל ההפקעות נוצל החוק של הפקעה־לצורכי־ציבור.

ה'יהודי' בירושלים העתיקה

ווין שימרון, והמנכ"ל רוני גלוסקינוס הושעו, לאחר שנמתחה עליהם ביקורת על אי־סדרים, הצדפות ומתן דירות על־פי ייחוס ומעמד).

אנשי המשלחת הסבירו שפעולות החברה פוגעות באחווה הבין־דתית, ומהוות מכשול בדרך לקירוב לבבות. על כן נתבקשו השר ונציגי החברה שלא לפנות את המישפחות הערביות מהרובע. עופר טען שאין בסיס למגורים משותפים בין יהודים וערבים כי זה „רק גורם לצרות," והטיל על גבע לחפש סיום הוגן של הענין. גבע, מצידו, הבטיח שלא יופעל כוח.

עוד בסוף 1975 הוצעו 20 דירות משופצות ברובע היהודי למכירה לציבור ה־רחב. מוחמד בורקאן החליט לנסות לרכוש אחת מהן. הוא מילא אחר כל התנאים הדרושים, צירף צ'ק של 20,000 ל"י ושלח בקשה לרכוש אחת מן הדירות שסומנו בפרוספקט מיוחד. משך חודשיים לא קיבל כל תשובה. כאשר פנה, במיכתב נוסף, נמסר לו שלא זכה בדירה.

והנה, להפתעתו הרבה הוציאה החברה מיכרז נוסף כעבור ארבעה חודשים, ובו הוצעו שתיים מן הדירות שהופיעו במיכרז הקודם. במיכרז השני כבר דאגה החברה לשיקום הרובע היהודי לשמור על ציביונו היהודי של הרובע, על־ידי הכנסת הגבלות מתאימות. הפעם נאמר במיכרז, שרק זוג ישראלים שלפחות אחד מהם הוא יוצא־צבא או עולה־חדש, יוכל לגשת למיכרז. מנכ"ל החברה לא הצליח להסביר מדוע לא זכה מוחמד בורקאן בדירה שלא היו לה דורשים, אשר לתנאים המונעים, למעשה, מערבי לרכוש בית ברובע הרי לדתו, היתמם פלג באומרו: „מי אמר שערבי לא יכול לשרת בצה"ל? הרי בדואים ודרוזים משרתים, אז מה כבר ההבדל?"

ובכן, מדוע לא יכריע בית־הדין־הגבוה לצדק בסוגיה? מסביר עוזי אורנן: „פקודת הקרקעות משנת 1943 (רכישה לצורכי ציבור) קובעת, אומנם, ששר־האוצר רשאי להתחום על צו המחייב פינוי שטח על־ידי בעליו, ובהודעתו מ־1968 לגבי השטח המופקע בעיר העתיקה נאמר ש־השטח דרוש לו לחלוטין לצורכי ציבור'. לכאורה יכול בג"ץ לפסוק אם כלול המיקרה שלפנינו במיסגרת חוק זה, אך תקדימים מישפטיים הוכיח שבג"ץ נמנע מלהיכנס לפרטים כאשר מדובר בהפקעה לצורכי ציבור. כך, למשל, הוגשו עתירות במיקרים דומים בימין־משה ובטבריה. בג"ץ קבע אז ש„אם שר־האוצר חותם על הודעת הפקעה לצורכי ציבור, אז לכאורה הוכח שאכן זו מטרת ההפקעה, ובית־הדין־הגבוה־לצדק לא יתערב בשיקולים."

כך לא ייעשה צדק!

„דעתי," אומר פרופסור אורנן, „בכך אין בג"ץ ממלא את תפקידו. זה נותן אפשרות לפעולה שרירותית בידי השילטון, מבלי שתהיה למישהו ביקורת. מאז נידחו עתירות ימין־משה (למרות הטיעונים המבריקים), לא הולך שום עורך־דין לבג"ץ בענין זה. כלומר, בג"ץ נתן בידי שר־האוצר אפשרויות בלתי־מוגבלות. במיקרה זה הוא נתן לשר־האוצר הזדמנות לנצל את החוק לצורכי אפלייה ברורה ובולטת בין עדות ודתות. מי ימנע מחר שימוש בחוק כבשוט כנגד אנשים?

„לבג"ץ אסור, לדעתי, להתחמק מלבקר את פעולות השר, גם אם הוא פועל במיסגרת חוק. בג"ץ חייב לבדוק את הנושא לגופו. לא ייעשה צדק, אם לשר־האוצר יש כוח כה בלתי מוגבל."

גם טדי קולק ראש העירייה, שאליו פנה אורנן, הסכים לגישה זו. הוא הסביר שכל עניין ההפקעות אינו לרוחו, וטען כי ניסה למנוע זאת — ונכשל.

מעניין גם לבדוק כיצד עקפו אנשי ההוצאה־לפועל את טדי קולק. לפני חודש ימים קיבל בורקאן את הצווים הסופיים לפינוי הבית. הפעם כבר היה לו פרקליט שטיפל בעניינו. היה זה עורך־הדין הירו שלמי הידוע ארנולד שפאר (ממישרד עורכי־הדין תוסיה־כהן), שנטל על עצמו לבדוק אפשרות של הגשת עתירה לבג"ץ בגין דחיית בקשתו של בורקאן לרכוש דירה ברובע. בורקאן פנה אל שפאר מייד עם קבלת הצו, וזה פנה לראש־העיר. קו־לק השיג דחייה של הפינוי בעשרה ימים, ונסע לחו"ל. אנשי ההוצאה לפועל מיהרו לבצע את הפינוי ביום הרביעי שעבר, עוד לפני שובו ארצה.

בפגישה בין אורנן לבין צבי טרלו, מנכ"ל מישרד־המישפטים, נימק טרלו את הצעד בכך ש„צריך להיות קו ברור של רובע יהודי, למיקרה שהרובע המוסלמי יוחזר לירדנים ביום מן הימים."

אנשי הוועד־הבין־דתי חששים מפני

ראש השבט

סעיד בורקאן, אביו של מוחמד, שקנה את בית המישפחה בשנת 1947 וסולק ממנו בכוח בשבוע שעבר. לסעיד היו בחייו שתי נשים שמהן נולדו לו 24 בנים ובנות. אולם 16 מצאצאיו של בורקאן הישיש מתו בינקותם, ורק כשעבר לגור בבית זה חדלה תמותת התינוקות במישפחה.

מישפחה שכזאת

מישפחת בורקאן המונה 18 נפשות, מצטופפת כיום תחת קורת־גג אחת. משמאל נראים אחיו של מוחמד, שנייה משמאל האם פריאל ולידה בעלה סעיד (חובש כובע). את הבית שבבית־חנינא הקים מוחמד, סייד במיקצועו, בכוחות עצמו וללא כל נסיון קודם.

קשר ר'יגש'

הוא אחד המניעים של מוחמד בורקאן להתנגד לפינוי הבית ברחוב שוני־הלכות ברובע היהודי המשוקם בעיר־העתיקה. הכתובת על הקיר נכתבה לציון עליית הורין למכה. כל פינה, כל קיר, כל אבן בבית קשורה אצלו בזיכרונות ילדות, ששום דבר לא יהווה פיצוי עליהם.

בידי השילטון, מבלי שתהיה למישהו ביקורת. מאז נידחו עתירות ימין־משה (למרות הטיעונים המבריקים), לא הולך שום עורך־דין לבג"ץ בענין זה. כלומר, בג"ץ נתן בידי שר־האוצר אפשרויות בלתי־מוגבלות. במיקרה זה הוא נתן לשר־האוצר הזדמנות לנצל את החוק לצורכי אפלייה ברורה ובולטת בין עדות ודתות. מי ימנע מחר שימוש בחוק כבשוט כנגד אנשים?

„לבג"ץ אסור, לדעתי, להתחמק מלבקר את פעולות השר, גם אם הוא פועל במיסגרת חוק. בג"ץ חייב לבדוק את הנושא לגופו. לא ייעשה צדק, אם לשר־האוצר יש כוח כה בלתי מוגבל."

גם טדי קולק ראש העירייה, שאליו פנה אורנן, הסכים לגישה זו. הוא הסביר שכל עניין ההפקעות אינו לרוחו, וטען כי ניסה למנוע זאת — ונכשל.

מעניין גם לבדוק כיצד עקפו אנשי ההוצאה־לפועל את טדי קולק. לפני חודש ימים קיבל בורקאן את הצווים הסופיים לפינוי הבית. הפעם כבר היה לו פרקליט שטיפל בעניינו. היה זה עורך־הדין הירו שלמי הידוע ארנולד שפאר (ממישרד עורכי־הדין תוסיה־כהן), שנטל על עצמו לבדוק אפשרות של הגשת עתירה לבג"ץ בגין דחיית בקשתו של בורקאן לרכוש דירה ברובע. בורקאן פנה אל שפאר מייד עם קבלת הצו, וזה פנה לראש־העיר. קולק השיג דחייה של הפינוי בעשרה ימים, ונסע לחו"ל. אנשי ההוצאה לפועל מיהרו לבצע את הפינוי ביום הרביעי שעבר, עוד לפני שובו ארצה.

בפגישה בין אורנן לבין צבי טרלו, מנכ"ל מישרד־המישפטים, נימק טרלו את הצעד בכך ש„צריך להיות קו ברור של רובע יהודי, למיקרה שהרובע המוסלמי יוחזר לירדנים ביום מן הימים."

אנשי הוועד־הבין־דתי חששים מפני הפיכת הבעייה האנושית לבעייה פוליטית על־ידי גוף המכנה עצמו „הוועד לשלום צודק". „זהו גוף שמאלני, שכל מטרתו היא לנגח את הממשל ולעשות הון פוליטי מהפרשה," הם אומרים. „כניסתו של גוף פוליטי לתמונה, תגרום להצמדת תווית פוליטית על אותם תושבים מפונים, יאמרו עליהם שהם אנשי אש"ף וכו'."

לפני הפגוי נפגש מוחמד בורקאן עם האלוף (מיל.) יוסף גבע. על הפגישה הוא מספר: „גבע נאם בפני על פעולות החברה, הסביר שוותי חברה שמבצעת את צו שר־האוצר, מפנה תושבים, מפצה אותם ומכניסה במקומם דיירים אחרים, כשהמטרה היא להרוויח כסף. הוא הסביר לי שכל יום שאני מעכב את הפינוי, החברה משלמת לקבלן ומפסידה כסף, וביקש שלא אגרום לו הפסדים. ישבתי ושמעתי אותו עד שגמר את ההצגה שלו, וכשסיים סיפרתי לו את ההיסטוריה של המשפחה שלי, משנת 1947 עד לרגע ישיבתי במישרדו.

„אמרתי לו שיש לי שלוש סיבות להתעקש נגד הפינוי. סיבה דתית: בהיותי מוסלמי אסור לי למכור את ביתי לאדם שאינו מוסלמי. סיבה שנייה — ריגשית. הבית הזה הוא החיים שלי. אם אני מוכר את הבית, אני מוכר את החיים שלי. יש לנו קשר ריגשי למקום שבו חיינו 30 שנה. הסיבה השלישית, לאומית. בהיותי פלסטיני איני רוצה שיוציאו אותי מביתי ויתנו אותו לאחר. גבע ניסה לפתות אותי בסכומים גדולים של כסף. שהוא רוצה לעזור לי. עציתי לו: ‚אם אתה רוצה לעזור לי, תגיד לי מה לעשות כדי שאני אשאר בבית שלי'."

יוסף גבע, ה„יקה" בן ה־53, בוגר מיקווה־ישראל, שהוא כיום יו"ר מו־עצת־המנהלים של החברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי ומנכ"ל שופר־סל, מי שהיה בעבר אלוף־פיקוד־המרכז ומנכ"ל מישרד־הקליטה, מסביר שהכוונה היא באמת לבנות שכונה שתהיה כולה יהודית. „לא טוב," הוא אומר, „לערבב בין שכונות של עדות שונות. זה יוצר בעיות. לדוגמה, לאיזה גן ייילכו ילדיו של בורקאן?

„ההחלטה להפקיע היא ממשלתית," הוא ממשיך, ולא הייתי שותף לה. מבחינה הגיונית לקחו ריבוע מסויים, שהיה פתוח מבחינה כספית. הוא סירב לקבל את הצעותי הכספיות מהמניעים שפירט בפני, ואני פשוט חייב להצטער שהוא אינו ציוני..."

גבע מזכיר שהיתה גם תוכנית ירדנית, מלפני מילחמת ששת־הימים, להקמת פארק באיזור הרובע היהודי. לפי אותה תוכנית היה השילטון הירדני אמור להפקיע את ביתו של בורקאן, שמישפחתו מצטופפת לפי שעה בביתו של בנה מוחמד בבית חנינה שליד שועפאט.

במו ידיו, בעזרת אחיו הרבים, בנה שם הסייד בן ה־31 בית־אבן לתפארת, ולידו הוא יוצק עתה את העמודים לבית נוסף, עבור מישפחתו המפונה. אבל הוא רוצה לחזור הביתה.

(המשך מעמוד 23)

שו. הוא היה גבר יפה־תואר, סמל מובהק של בריטניה בימי־הזוהר של האימפריה.

אבל הוא לא היה טיפש.

בעיה של תחבורה. בשנות השלושים היה עידן אחד הבריטים היחידים, מלבד וינסטון צ'רצ'יל, שתבעו לנקוט בעוד מו־עד מדיניות של יד חזקה נגד אדולף היט־לר ומוסוליני. כאשר פלש הרודן האיטלקי לאתיופיה, פעל עידן למען הטלת „סנק־ציות" מטעם חבר־הלאומים עליו. המאמץ נכשל, מוסוליני ניצח. כאשר הניף ראש־הממשלה, נוויל צ'מברליין את המטריה וניסה לפייס את היטלר, התפטר עידן מ־תפקידו.

כעבור זמן קצר, כאשר עבר השיל־טון לידי צ'רצ'יל, חזר עידן לתפקיד שר־החוץ. הוא היה יד־ימינו של האריה בעל־הסיגאר, שליח דיפלומטי שנון ומנוסה.

בתפקיד זה הפך הלוחם האנטי־נאצי הוותיק שותף לאחד הפשעים הגדולים של ההיסטוריה. הדבר חבוי בספר־זיכרונות חשוב אך נשכח *. הארי הופקינס מתאר פגישה שנערכה ב־27 במארס 1943, בה־שתתפות הנשיא רוזוולט, אנתוני עידן ואח־רים. כלהלן:

„(שר־החוץ האמריקאי קורדל) האל העלה כך טירפה עידן, בכמה מילים חלקות וציניות, את הניסיון להציל את יהודי אי־רופה — והפקירם לתאי־הגאזים.

בהון מכיס. כעבור 13 שנים נגע אנתוני עידן בגורל היהודי. האיש שהיה שותף למניעת הצלתם של יהודי אירופה הפך, לפתע, שותף של ישראל.

בינתיים ירד וינסטון צ'רצ'יל הזקן מעל הבמה. אחרי ההמתנה הארוכה, עלה אנ־תוני עידן סוף־סוף על כס ראש־הממשלה.

אולם קרה לו מה שקורה לעיתים קרו־בות, כאשר מס' 2 מצויין הופך מס' 1. הוא רצה להוכיח את עצמו, להראות לעו־לם שהוא מנהיג בזכות עצמו, וכך השתתף בהרפתקה האומללה ביותר של הדור האח־רון: הקונייה האנגלית־צרפתית־ישראלית, שהביאה למיבצע־סיני של 1956.

עידן לא הבין את הזמנים החדשים. הוא חי בעבר, ביקש לחזור לימי־הזוהר שלו ב־שנות ה־30'. הוא לא הבין כי גמאל עבד־אל־נאצר אינו „היטלר ערבי", כפי שטענה התעמולה הישראלית, אלא מנהיג של תנועה לאומית גדולה, המחוללת מהפכה אנטי־קולוניאלית ברחבי העולם.

וכך ניסה לדכא את הלאומיות של ה־מאה ה־20' באמצעים של המאה ה־19' — מישלוח צבא אירופה, בשותפות עם חיל־עזר של נייטיבס. ההרפתקה נכשלה, אר־צות־הברית תקעה סכין בגב הבריטים, ברית־המועצות איימה עליהם בשיגור טי־לים, ואנתוני עידן התקפל כמו בלון שיצא ממנו האוויר.

הדורך הנשכח. הוא נאלץ להתפטר, ולא חזר עוד אל הבמה. כאשר נפטר ה־שבוע, בגיל 79, בגלל אי־ספיקת הכבד, נדמה היה כי „לורד איוון" שייך לעבר רחוק מאד.

ישראל, שלא זכרה אותו — לא כשו־תף לשואה ולא כשותף למיבצע־סיני — התעלמה ממותו כימעט כליל.

אירגונים

הפרובוקטורים

יאן מצביע המצפן של הקבוצה השמאלנית המשרתת את הממשלה?

אירגוני השמאל החדש הקיצוני משמשים, בכל העולם, שלוחות של שירותי־הביטחון.

אנשי הש"ב מחדירים לתוכם את סוכניהם כדי לפקח עליהם, ולעיתים קרובות אף מפעילים אותם לצורכי פרובוקציה.

מי מפעיל את אירגוני השמאל הקיצוני בישראל?

השבוע התעוררה השאלה מחדש, אם כי לא בפעם הראשונה. גרמה לכך פרי־בוקציה מכוערת המעוררת חשדות כבדים על יוזמיה.

גירוי שנעלם. לפני חודש פירסם עיתון טרוצקיסטי בפאריס מיסמך שנועד להיות סנסציוני.

היה זה אחרי שנודע ברבים כי בפאריס התנהלו מגעים סודיים בין נציגים בכירים של אש"ף וראשי המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני. באותם מגעים, כך נודע, הסכימו שני הצדדים להכשיר את הקרקע להזמנת אש"ף לוועידת־ז'נבה, במטרה להביא להקמת מדינה פלסטינית לצד ישראל.

המיסמך הטרוצקיסטי קבע את ההיפך. נאמר בו כי נציגי אש"ף נפגשו עם אנשי מצפן מישראל, והתמו עימם על נוסח שקבע שיש לחסל את מדינת־ישראל. בר־ביום הועתק הגילוי על־ידי העיתון הצרפתי השמאלי ליבראסיון („שיחרור").

הכוונה היתה ברורה לגמרי. היא באה להחשיד את נציגי אש"ף בהונאה ובזדון. על הקורא היה להסיק כי ההבטחות שנמסרו על־ידי שליחי אש"ף למועצה הישראלית היו דיברי־כזב, וכי בעצם הם רוצים להשמיד את ישראל.

לא היה צורך לנחש פעמיים כדי להבין מי מעוניינים ב„גילוי" כזה — מישרד־החוץ הישראלי המפיץ טענה זו יום־יום ברחבי העולם, ואנשי ארץ־ישראל השלמה.

חזירות הסירוב. אולם התכסיס לא הצליח. איש לא שם לב לגילוי הסנסציוני. כלי־התיקשורת העולמיים העלו על נס את „פגישות פאריס" עם המועצה הישראלית, ייחסו להן חשיבות רבה. העיתונאים התעלמו מן הפרובוקציה הטרוצקיסטית.

אולם הפרובוקטורים לא התייאשו. אחרי שנכשלו בפאריס, ניסו בתל־אביב. השבוע הביאו את „המיסמך" שלהם לעיתון הימני ביותר בישראל, מעריב, ומסרו להם את הגילוי המרעיש. מעריב עט, כמובן, על המציאה. סוף־סוף הוכח: אש"ף מרמה, וזומם להשמיד את המדינה. אנשי ארץ־ישראל השלמה צודקים.

האם היתה הכוונה לשרת את ממשלת ישראל? או את ראשי „חזית־הסירוב" הערבית, המבקשים לטרפד את מהלכי ההנהגה של אש"ף? או שמא פעלו ה־טרוצקיסטים מתוך טיפשות גרידא?

שקר גס. רוב המומחים נטו לפיתרון הראשון. אחרים נטו לשני. אולם השבוע נמצא גורם שהצביע דווקא על הפיתרון השלישי.

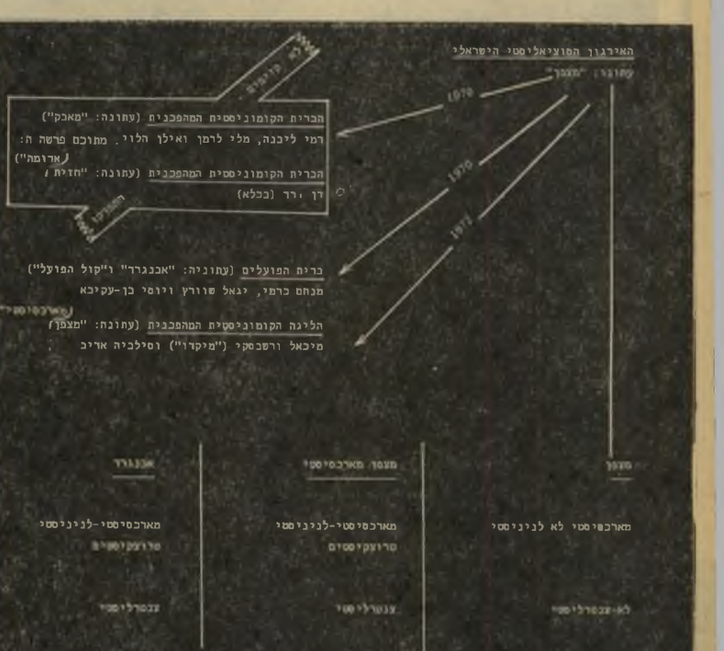
הדבר בא בצורת מודעה של „מערכת מצפן" — הכוללת את המצפניסטים המקו־ריים, וביניהם חיים הגנבי, צבר ממישפחה חברונית. נאמר בה כי יוזמי הפרובוקציה פעלו מתוך „ילדותיות אווילית". אחרי שנוכחו לדעת כי הנהגת אש"ף מואסת בהם ומעדיפה לנהל מגעים עם גוף ציוני רציני.

תנועת מצפן מעולם לא כללה יותר מכמה עשרות צעירים בארץ ובעולם, אולם היא התפלגה זה־מכבר לכמה וכמה רסיסים קטנים עוד יותר (ראה שירטוט). יוזמי הפרובוקציה שייכים לשלג המתקרא אף הוא מצפן (או „מצפן מארכסיסטי"), והנוטה לטרוצקיזם, לעומת הפלג המצפני המקורי, בעל המודעה, שהוא „מארכסיסטי לא־לניניסטי".

תוך כדי כך גילו אנשי מצפן במודעתם כמה גילויים, שהפריכו את הפרובוקציה:

● המגעים בין אנשי מצפן לבין שליחי אש"ף נערכו בפברואר 1976 — זמן רב לפני שהנהגת אש"ף החליטה לפתוח במגע־ים עם המועצה הישראלית הציונית. נר־אה, על כן, כי היתה כאן התפתחות בהנהגת אש"ף, שהבינה כי אין טעם לעסוק בפלגי־שוליים, ושחיפשה מגע העשוי ל־הוביל להידברות עם ממשלת־ישראל.

● מעולם לא חתמו אנשי אש"ף מיסמך משותף עם אנשי מצפן. אומנם הוכנו טיוטות שונות, אך לא הושג הסכם, ושום טיוטה לא הגיעה לידי חתימה. טענת הטרוצקיסטים לא היתה, איפוא, רק שיירות יישיר לגורמים סמויים בישראל, אלא גם שקר גס.

פילגי „מצפן"
ילדותיות אווילית...

המקור והחיקוי

אבי טולידאנו,

הזמר הישראלי, יליד קזבלנקה, ושארל אזנבור, השאנסונייר הצרפתי ממוצא אר־מני, שהגיע להופעת הבכורה של אבי טולידאנו. השר את שירו בעברית.

„א תה יודע שאתה אנטישמי?" שאל שארל אזנבור את ראש עי־ריית תל־אביב, שלמה (צ'יצ') להט. צ'יצ' לא ירד לסוף דעתו ולא ידע אם להיעלב או לצחוק, עד שהארמני הקטן, בעיניים הממזריות שלו, לחץ את ראש־העיר אל הקיר: „אם היתה לך ברירה לבחור בין גולדה מאיר לבריז'יט בארדו, במי היית בוחר?"

צ'יצ' לא חשב פעמיים: „כמובן שבגברת בארדו."

„זה מה שאמרתי לך!" חרץ אזנבור את מישפטו. „אתה רואה שאתה אנטישמי?"

היו לו עוד כמה בדיחות, לשארל הקטן, בביקורו בישראל. כשאכל דג במיסעדה תל־אביבית, התלונן: „חבל שאין לכם דגים כמו שאכלתי במדינות־ערב — בטעם של נפט!" וכשטייל בטיילת של תל־אביב, התעניין לדעת באיזה כיוון שוכנת לבנון. „אני לא רוצה להסתכל לשם," אמר, „אחר כך עוד יאשימו אותי שריגלתי בלבנון עבור ישראל."

לזמר, מלחין וכוכב־הקולנוע הצרפתי, היה קהל טוב בביקורו הקצר. אומנם הוא לא בא להופעה, כמו שעשה לפני 13 שנה. אי־אפשר גם לטעון שהוא צועד בראש מיצעד־הפזמונים הלועזי בארץ. למעשה הוא לא ביקר שם כבר הרבה שנים. אבל מזה כמה שבועות, מאז נטשה אליזבת טיילור, לא היה מישהו ברמה כדי שעם הארץ הזו יוכל להתחכך בו ולהצטלם בחברתו.

אז אפילו אם שארל בא בסך־הכל להופעת־הבכורה של אבי טולידאנו, השר את פיזמוניו בתוכניתו לה בוהם, זו סיבה מספקת לחגיגה. כי מאז הוא נדרך בידי שילטונות מס־ההכנסה הצרפתיים, התובעים ממנו שלושה מיליון דולר כספי מיסים ששכח לשלם, יכול אזנבור בשקט להיות גיבור לאומי ישראלי. ואפילו אשת נשיא המדינה יכלה להפגין הערצה כלפיו, כמחווה דיפלומטית אנטי־צרפתית.

ומה יכול לסמל את שותפות הגורל הזאת בין נרדפי ממשלת צרפת, יותר מאשר פגישה פומבית מלבבת בין אזנבור לסמי פלאטו? היה צריך להתחולל נס כדי שפגישה כזו לא תתקיים. הנס לא קרה. וכך הפכה הופעת־הבכורה של אבי טולי־דאנו לפגישת־הפיסגה של מעלימי המס. כאילו כדי להרגיז את שילטונות צרפת ולנקום בהם על פרשת אבו־דאוד, הוצב שולחן מיוחד במיזנון, ואליו הסבו השניים כשהם צוהלים ומחייכים. שתראה כל צרפת, ותתפקע.

כאשר הסתיימה ההופעה, ועל הבמה עמדה שורת המכובדים כשידיהם שלובות ניכחם, היתה מישהי בקהל שפלטה את הקריאה הנרגשת: „תראו את האופנה החדשה! אופנת האזיקים!"

* רוזוולט והופיקנס. הארי הופקינס היה יד־ימינו של הנשיא פראנקלין דילאנו רוזוולט.

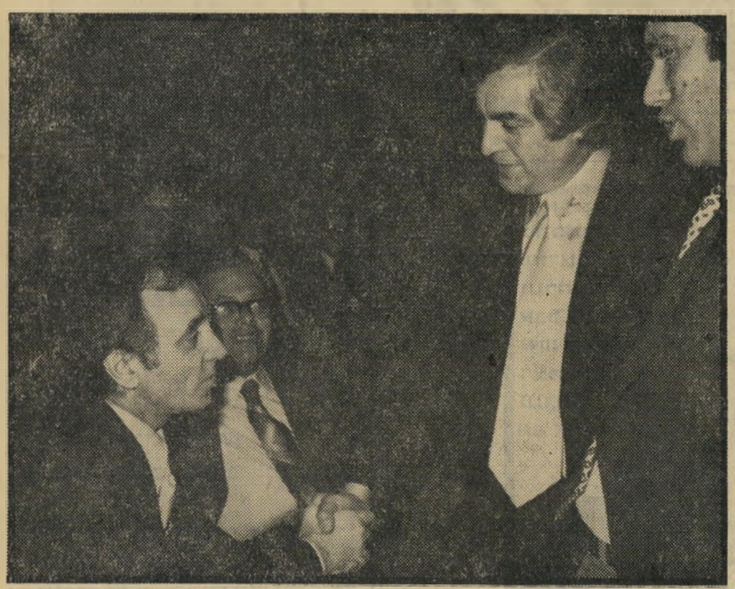
אזנבור ועם הארץ

עם אשת הנשיא

נינה קציר, רעיית נשיא המדינה, משוחחת עם שארל אזנבור בהופעת־הבכורה של אבי טולי־דאנו בשירי אזנבור, שנערכה במוזיאון תל־אביב.
צילם: פטר פן ■

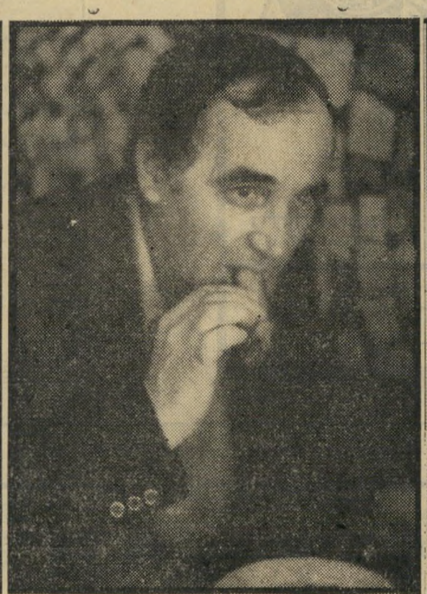
מדוע צ'יצ' אנטישמי?

ראש עיריית ת"א, שלמה להט, מציג בפני אזנבור, את דגם כיכר־המדינה לכשתסתיים בנייתה. אזנבור טען, כי הצליח להוכיח שצ'יצ' הוא אנטישמי.

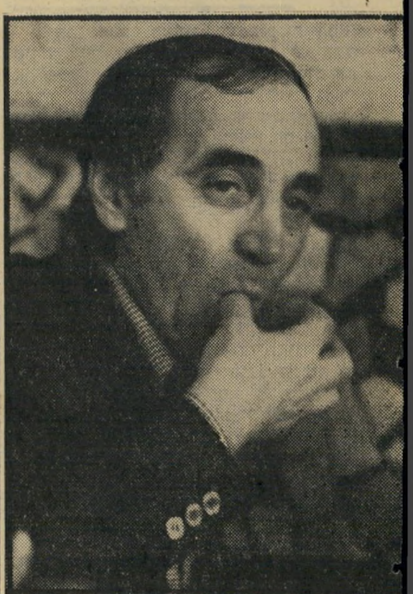
מעל"מ המס התאחדו!

סמי פלאטו ואזנבור, המבוקשים שניהם על־ידי שלי־טונות מס־ההכנסה בצרפת, לוחצים ידיים בישראל. אזנבור חייב למס־ההכנסה בצרפת 3 מיליון דולר.

שארל אזנבור במיסעדה מיזרחית בתל־אביב, נהנה מחומוס, טחינה וקבאב

סטילה עושה לך עיניים

לפני שאני יוצאת לעבודה, אני מטפטפת שתי טיפות של סטילה לעיניים. כדיילת יופי בחברת תמרוקים ידועה, הדורשת הופעה נאה ורעננה, אני פשוט לא יכולה בלי סטילה.

בכל בתי המרקחת

אביב

8.95 ל"י (ללא מ.ע.מ.)

טוטו

ספורט-טוטו

השבוע
מינימום הפרס הראשון
1,000.000 ל"י

*

מינימום כלל הפרסים
2,250.000 ל"י

*

יום ה' — המועד האחרון
למסירת הטפסים

עשה לך מנהג קבוע—
מלא טוטו בכל שבוע!

המועצה להסדר ההימורים בספורט

סיכסוכי משפחה וגירושין

פתרון במהירות המכסימאלית

פנה למומחה

לפרטים מלאים במעטפה מבויילת
ת.ד. 33199, ת"א

אחרי בראש מורם ובהלוך גבוה

בראש זקוף

טימותי בוטומס (הצגת הקולנוע האחרונה) | סוזאן גורג (כלבי הקש) | בו הופקינס ('אמריקן גרפיטי')

בכורה ארצית
בקולנוע "תל-אביב", תל-אביב
4.30 — 7.15 — 9.30

בכל בית עץ הזית

תן טרמפ לחייל

שידור

צל"ש

אוי, איזו אפתעה!

● **לדן רביב**, כתב הטלוויזיה לענייני מיפלגות, על קטע שנראה כאילו גלקח מסרט של במאי־גאון. עם חתימת ההסכם על הצטרפותו של שמואל תמיר לתנועת ידין והתפטרותו מן הכנסת, מיהר רביב אל הבאה־בתור ברשימת הליכוד, ומצא בביתה את בעלה הרופא, שחקן־אופי ממדרגה ראשונה, ששיחק בצורה משכנעת את הבעל המיסכן, חסר־האונים. האיש אמר כי אינו יודע דבר, וכי אשתו נמצאת בבית־המיפלגה. רביב כיוון את המצלמות לעבר דלת־הכניסה של הדירה הצפון־תל־אביבית, והמתין בסבלנות. כאשר באה הגאשה ופתחה את הדלת, החלה המצלמה עובדת. חברת־הכנסת־לעתיד הפליטה בגרמנית: "אוי, איזו אפתעה!" — ומייד, מבלי לעצור לרגע, בעודה עומדת בדלת, החלה נואמת לתוך המצלמה, בשטף חינני שלא ניתן להפסיקו. שום שחקנית־אופי לא יכלה לשחק בצורה מושלמת יותר את תפקיד העסקנית־מלידה. הקטע כולו היה דוגמה לעבודה טובה בשדה, ולעריכה טובה באולפן.

מאחרי המסך

נדנדה בשניים

כמה מהאמנים המשתתפים בתוכניות הטלוויזיה עומדים לדרוש תוספת סיכון, כחלק בלתי נפרד משכרם. לאחרונה ניצלו הזמר **צביקה פיק** והזמרת **ג'וזי כץ**, בנס משבירת גב, ראש או רגליים, שעה שנפלו מנדנדה ששימשה תפאורה לאחד השירים שצולמו בתוכנית טלוויזיה בה השתתפו.

הנדנדה, שהיתה מחוזקת לתיקרת האולפן, היתה אמורה להשתלשל למטה עם ג'וזי וצביקה על גביה, להיכנס לעין המצלמה עם תחילת השיר ולחזור ולהעלם למעלה בסופו.

כיוון שלא היתה יציבה, פחדו התפאורנים להניעה. במאי התוכנית **אנדריי קאלארשו** לא ויתר על האווירה הרומנטית של זוג נאהבים המתנדנד על נדנדה לאורו הרך של הירח. בעוד אנשי הצוות מתלבטים במציאת פתרון להנעת הנדנדה הוזמן למקום המפיק **חיים מזובן**. הצעתו היתה לנדנד את השניים על־ידי דחיפה. אמר ועשה. דחיפה אחת מידו החזקה של חיים הספיקה כדי להפוך את הנדנדה התלויה על כרעי תרנגולת על פיה. כך מצאו עצמם הנאהבים הרומנטיים שזמרו את השיר פרפרה, כשהם מפרפרים על ריצפת האולפן.

המילים הראשונות שהצליחה ג'וזי מבוהלת להוציא מפיה היו "ראו לי הכלי!"

למי לתרום את הפרס?

שישים אנשי הצוות של תוכנית הסאטירה ניקוי ראש, שקיבלו לפני שבועיים את פרס רשות־השידור, החליטו לתרום את הפרס, המסתכם ב־4,500 לירות, לאחד מארגוני הצדקה אילן, אקי"ם או משהו דומה.

מתנגדיו החריפים של הרעיון הם ארבעת כותבי התוכנית **אפרים סידון, קובי ניב, חניך מרמרי וב. מיכאל**. הם הציעו לתרום את הכסף למועצה לשלום־ישראל־פלסטין.

הארבעה לא התארגנו אומנם לפעולת שיכנוע ממשית בעניין, אבל הם איחנים בדעתם לא לתרום את הכסף לאירגון צדקה כלשהו. "לא איכפת לנו לתרום את הכסף לאירגון אחר שייראה לנו," אמר אפרים סידון, "לאירגון־לנפגעי־תאונות־דרכים, למשל. האמת היא שבגלל הסכום הנמוך של הפרס לא איכפת לי בכלל מה יעשו עם הכסף." חנוך מרמרי לעומתו, רוצה לקבל את הכסף ביד ולהחליט בעצמו אם לתרום אותו למישהו או לשלם בו את חובו למכולת. מכל מקום הוא נחוש בהחלטתו שלא יסכים לתרום את הכסף לשום אירגון־צדקה.

מיגדל החלומות של קוטלר

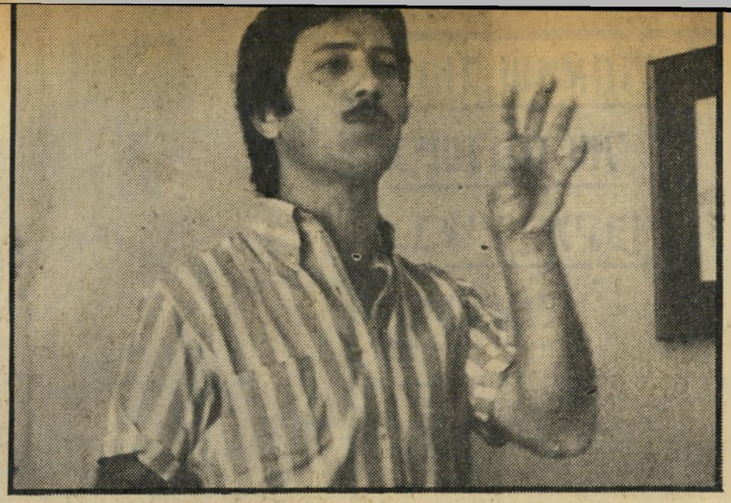
הרכב הנוכחים לא היה מבייש שום אירוע חברתי נוצץ. כל מי שהוא משהו בעולם הטלוויזיה, התיאטרון והקולנוע

הישראליים, או לפחות מתיימר להיות כזה, היה שם. אלא שבמיקרה זה לא היתה סיבת האירוע חברתית, אלא יצירתית. המיפגש, שאליו הגיעו בין השאר חברי ההנהלה האמנותית של הבימה וכן במאי הקולנוע **דויד פרלוב, יהודה („ג'אד") נאמן ויצחק („צפל") ישורון**, היה סמינר־דראמה שבמרכזו „הדברות עם מסה של יוצרי קולנוע וטלוויזיה בארץ." סדנה שמטרתה „ליצור נושאים שייחשבו ככיווני פעילות עקרוניים, יצירת מיסגרות־עבודה ותהייה על הפער בין הרצוי למצוי." זוהי הגדרתו של **עודד קוטלר**, מנהלה החדש ומלא־המרץ של מחלקת־הדראמה בטלוויזיה.

עודד (40), ילד־הפלא של התיאטרון הישראלי מזה עשרים שנה, הקים במה זו כדי לתת בה אפשרות של ביטוי ותרומה לחתך נבחר מבין אלה העשויים ליטול חלק בבניין הפרוייקט הגדול של מחלקת הדראמה המתעוררת לחיים מחודשים.

הוא רצה שהתשתית („הו, כמה שאני אוהב את המילה הזו!") ומיסגרות־העבודה ייווצרו במשותף בעצת העוסקים במלאכה ולא יורדו כהוראה מגבוה. הוא עצמו יהיה, כמובן, הפוסק האחרון לגבי כל החלטה שתתקבל, אך עם זאת הוא פתוח לרעיונותיהם של עמיתיו. בחלקו הראשון של הסמינר, שהתחלק לשני חלקים, הוקדשו שעות רבות לצפייה בדראמות שנעשו בעבר — בארץ ובחו"ל.

שם־ניר־דף לשיעמום. לגבי הדראמות הישראליות, שהפכו כבר שם־ניר־דף לשיעמום וחוסר־כישרון, ניסו המשתתפים להבין את הסיבות שהביאו למצבן העלוב.

במאי קוטלר
אוהב את ריח הסכנה

ואילו כשדובר בדראמות האנגליות המצויינות ניסו ללמוד ולהתחקות על סוד קיסמן ואיכותן.

חלקו השני של המיפגש בחן את האופציות הריאליות לעתיד.

הכתיבה הטלוויזיונית היא מדיום בפני עצמו, תהום מוגדרת שבינה לבין כתיבה לתיאטרון או לקולנוע אין דבר.

בארץ עדיין אין אנשי־מיקצוע מומחים לנושא זה, והשידוך הכפוי והבלתי־אפשרי בין מחזות שנכתבו לתיאטרון ובין מסך הטלוויזיה הוא ששם קץ לחייהם קצרים והאומללים של תיאטרון־שידורי־ישראל. מטרתה הראשונה של מחלקת הדראמה החדשה צריכה להיות, על־כן, הכרשרת אנשי־מיקצוע לכתיבה טלוויזיונית. לשם כך יש לעסוק בדראמות מן הסוג הפשוט ביותר, זה הקרוי בחו"ל „תיאטרון־הכיור" או „תיאטרון־המיטבח." הכוונה היא למחזות העוסקים בבעיות הקטנות של חיי היומיום.

המירשם להצלחה. עודד, הנראה — למרות זקנו האמור לבגר אותו — צעיר בהרבה מכפי גילו, קורא לסוג זה של דראמה „מחזות רלוונטיים". „טלוויזיה היא המיסגרת שבה התוכניות צריכות להיות רלוונטיות לסביבה ולאווירה," הוא אומר. „אי־אפשר להקרין דראמות אנכרוניסטיות

(המשך בעמוד 34)

רק"ח מציעה

הקמת רשימת שלום ודמוקרטיה יהודית־ערבית

ראיון עם המזכיר הכללי של המפלגה הקומוניסטית הישראלית — ח"כ **מאיר וילנר**

שאלה: הוועידה ה־18 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית החליטה ליזום הקמת רשימת חזית שלום ודמוקרטיה בישראל לקראת הבחירות הבאות לכנסת. האם נעשה משהו בכיוון זה?

תשובה: כן, התחלנו במגעים עם גורמים שונים, הבאים, לדעתנו, בחשבון להקמת רשימה כזאת.

שאלה: מה המצע האפשרי של רשימה כזאת?

תשובה: המצע של רשימה כזאת צריך להיות מבוסס על 5 הסעיפים הבאים:

* **הסעיף הראשון, העיקרי, במצע צריך להיות: שלום צודק ובר־קיימא, שלום ריאלי, כלומר, רשימת החזית תפעל לשינוי המדיניות הישראלית הרשמית, למניעת מלחמה חדשה, לכינוס ועידת ז'נבה בהשתתפות כל המעורבים, כולל אש"ף.**
* **הסעיף השני, הגנת החירויות הדמוקרטיות, נגד סכנת השתלטות הימין והפאשיזם.**
* **הסעיף השלישי, הגנת האינטרסים של הפועלים והמוני־העם.**
* **הסעיף הרביעי, מאבק נגד מדיניות האפלייה והדיכוי הלאומי של האוכלוסייה הערבית בישראל ולמען שוויון־זכויות אזרחי ולאומי.**
* **סעיף חמישי, מאבק נגד האפלייה העדתית בכל התחומים.**

שאלה: האם יכללו במצע החזית גם נושאים אידאולוגיים?

תשובה: **בהחלט לא. חזית השלום והדמוקרטיה צריכה להיות מעל ומעבר להבדלים אידאולוגיים. היא יכולה וצריכה לכלול יהודים וערבים, קומוניסטים, ציונים, דתיים ואחרים המופיעים נגד הכיבוש ובעד השלום, בעד הדמוקרטיה, שוויון־הזכויות וזכויות העמלים.**

שאלה: אולם, האין קשיים בתחום זה?

תשובה: **לא מצידנו. מתוך אחריות היסטורית לגורלו של עם ישראל שואפים אנו ללכד את כל כוחות השלום, למרות ההבדלים ביניהם.**

אנו סבורים, כי אלה המתנגדים לחזית שלום ודמוקרטיה עם מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית מסיבות אידאולוגיות־ציוניות, למרות שמסכימים איתנו בעניין הצורך החיוני בהשגת שלום צודק וריאלי — הם כיתתיים וחסרי אחריות. ההכרעה הקונקרטית בבחירות לכנסת לא תהיה בין ציונים וקומוניסטים, אלא בין סיפוחיסטים, המובילים למלחמה, לבין כוחות שלום, המובילים לשלום. ההכרעה בבחירות לכנסת ה־9 תהיה, כפי שאמרנו בוועידה ה־18: למלחמה חמישית עקובה־מדם מכל קודמותיה, או לשלום, לטובת כל העמים והמדינות על־ידי ביצוע החלטות מועצת־הבטחון והעצרת הכללית של האו"ם, שנתקבלו אחרי מלחמת יוני 1967.

שאלה: האם הקמת רשימות חדשות כשל ידין ושל שרון ממריצה את הסיכוי להקמת חזית שלום ודמוקרטיה לבחירות או מחלישה אותו?

תשובה: לדעתנו הקמת הרשימות האנטי־דמוקרטיות הללו, צריכה להמריץ את הקמת חזית השלום והדמוקרטיה.

היעדר האחדות של כוחות השלום בישראל היא חולשתם העיקרית. כוחות השלום בישראל אינם מעטים, אך עדיין משפיעות דעות־קדומות אנטי־קומוניסטיות, עדיין פועלים חשבונות כיתתיים צרים, המערפלים את העניין הגדול, את המטרה הנעלה למנוע אסון מלחמה חדש ולהשיג את השלום.

שאלה: מי בא בחשבון להקמת חזית כזו?

תשובה: כל מפלגה, ארגון ציבורי ואישים יהודים וערבים המסכימים ליסודות מצע זה.

18.1.1977

(מ) תל־אביב, ת"ד 26205, טלפון: 611904

המפלגה הקומוניסטית הישראלית
מחלקת פרסום והסברה

אורגיות במלון — ביזיון במיגרש

ה שאה המרכזית שהעסיקה ב־שבוע שעבר את מאות אלפי אוהדי הכדורגל בישראל, היתה: מה קרה ל־באיירן־מינכן, ומדוע ניראו שחקניה כה תשושים במישחקם נגד ניבחרת ישראל.

עשרים אלף הצופים לא האמינו למראה עיניהם, כאשר כדורגלני האלופה הגרמנית נעו מולם על המיגרש כטירונים, שיחקו כחובבים. הם לא ידעו את הסיבה לכך. היא היתה נעוצה בלילה שקדם למישחק הגרפה.

פרנץ בקנבאואר, אלילה של גרמניה כולה, לא ישכח כנראה בנקל את ה־חוורייה הקשה שעברה עליו בישראל. שכן, כאשר השכים הכדורגלן קום ביום השלישי — יום המישחק — הוא הופתע לגלות במיטתו שתי צערות ישראליות, בעוד שזכר כי בערב שלפני־כן הסתובב רק עם אחת מהן.

„מי את?" שאל הכוכב בתמיהה את מיספר שתיים. „זאת החברת שלי, הכ־נסתי אותה לחדר באמצע הלילה," מיהרה מיספר אחת להשיב. „שימעו," אמר להן בקנבאואר," כשאתן יוצאות מהחדר תש־תדלו שמנהלי הקבוצה שלי לא יראו את־כן, כי דברים כאלה לא קורים לי אפילו בגרמניה. בסך־הכל," סיכם, כשהוא נושק להן בזו אחר זו, „יש לכן ארץ מענייי־נת."

אבל לא רק על פראנץ בקנבאואר עברה חווייה מסוג זה. גם לחברו לקבוצה ול־ניבחרת המערב־גרמנית, אולי הואנס, קרה דבר דומה, אם־כי בהבדל קטן. הואנס בילה את הלילה, אבל עם ישראלית אחת בלבד.

אולי הואנס נכנס בערב למלון שבו התאכסנה הקבוצה, רמדה קונטיננטל, אך תחת שייכנע למיטתו לישון, יצא החוצה על קצות האצבעות ומיהר למלון הילטון הסמוך, כדי להיפגש עם נערה ישראלית. עם שחר ניראה הואנס חוזר למלון. הוא היה כל־כך מבולבל ומטושטש, עד כי לא זכר אף את מיספר חדרו במלון. גם חבריהם של השניים לא טמנו את ידם בצלחת. מונדבות („גרופי־ס") רבות ניראו מסתובבות במלון המפואר, למן הרגע שבו הגיעו אליו כוכבי־הכדורגל הגרמנים.

■ ■ ■

מ י שחזה כהפסדה של באיירן־מינכן לנבחרת ישראל בשיעור 0:2 נו־כח בנקל עד כמה תשושים היו כוכביה של הקבוצה. הבילויים אל תוך הלילה, ש־אינם הולמים ספורטאים, נתנו את אותו־תיהם על המיגרש. הנפסד העיקרי מכך היה הקהל, שחש עצמו מרומה נוכח תצוגת־הכדורגל הירודה שהפגינו כדורגלני אלופת אירופה.

פרשת באיירן־מינכן, שהפכה ביניתיים שערורייה רבת־היקף בארץ ובגרמניה, שיכנע את מנהל הקבוצה, רוברט שוון, לבוא לישראל. למרבית הפלא סירבה הנ־הלת העיתון להצעה הקוסמת, מסיבות שו־נות. מכאן התגלגלה ההצעה למכבי תל־אביב, שממנה רכשה ההתאחדות לכדו־רגל את הזכות להציב מול הקבוצה ה־גרמנית את ניבחרת ישראל.

הכוכב החשוש

פראנץ בקנבאואר, אלילה של באיירן־מינכן, שמצא עצמו בבוקר המישחק בחדרו עם שתי צערות. בתמונה למעלה: אולי הואנס, חברו של בקנבאואר, שבילה את הלילה שלפני ה־מישחק בחברתה של צעידה ישראלית.

כמלוום הקבוע של הגרמנים בשני ימי ביקורם בישראל, מינתה ההתאחדות את מאמן ניבחרת הנוער, עמנואל שפר, בשל קשריו עם הכדורגל הגרמני. מינוי זה עו־רר את כעסו של המאמן הלאומי דויד שוויצר.

„זו שערורייה," אמר שווייצר כאשר שמע, לפני המישחק, כי המאמן שפר הוא המלווה מטעמה של ההתאחדות. „מישהו מההתאחדות לכדורגל," המשיך שווייצר," רוצה שאנחנו נפסיד בכל מחיר."

ואז התעוררה פרשת „החשבונות המ־נופחים". היה זה ביום הרביעי בבוקר. מחלקת הקופה של מלון רמדה קונטיננטל גילתה כי הגרמנים השאירו, בתום־לב, חשבון פתוח של 511 לירות, סכום שהוצא על יינות ובירה שהוגדרו כ„אקסטרה" ושלא נכללו בהסכם האירוח בין ההת־אחדות לבין הגרמנים. ההתאחדות ל־כדורגל שילמה מצידה, למלון רמדה קונ־טיננטל, 270 ל"י ליום לכל איש־משלחת.

הקופאים במלון ידעו כי אם לא ישול־מו 511 הלירות, הם עלולים להיאלץ ל־שלמו, את חלקו לפחות. אחד הקופאים נשלח לנמל־התעופה בן־גוריון, כדי לגבות את הכסף ממנהל־הקבוצה, רוברט שוון, לפני המראת המטוס. הקופאי, אלי שמו, לא הצליח, משום־מה, להיכנס לאוטובוס לגבות את הכסף. מאוחר יותר טענו ה־עיתונאי, וחברו האמרגן, כי שפר לא הניח לקופאי לגשת אל מנהל הקבוצה הגר־מנית, והטיל את החוב עליה.

דוב אודנץ, מנהל מלון רמדה קונטי־ננטל הביע את כעסו על הפרשה באומרו: „אני בכלל לא שלחתי להתאחדות־לכדו־רגל חשבונות־הוצאות, שהאמרגן והעיתונאי היו כביכול הגורמים להם. זה לא הגיוני, כיוון שרק לשלושה אנשי־ההתאחדות היתה זכות חתימה על הוצאות. השלושה הם יעקב אראל, מזכ"ל ההתאחדות, עימנואל שפר והחשב הכללי של ההתאחדות, נחום צפולוביץ.

העיתונאי והאמרגן טענו, כי שפר נפגע מעצם העובדה שבתור מאמן בעל קש־רים טובים עם הכדורגל הגרמני, לא הצליח להביא את באיירן־מינכן לישראל בעצמו. עוד טענו השניים, ששפר נפגע מאי־תשומת־לב מצד הגרמנים.

השבוע יישמעו הדי פרשת באיירן־מינכן בהתאחדות־לכדורגל, שצפויות לה ישיבות סוערות בנושא זה. קרוב לוודאי שיתגלע קרע בין שווייצר לבין המזכ"ל, אראל, מי שמינה את שפר כמלווה הק־בוצה הגרמנית.

אמר אחד הצופים שחזה בביזיונה של באיירן־מינכן, ואף הרגיש שהגרמנים רימו אותו: „לא מספיק שהגרמנים דפקו את התיכות של תל־אביב, הם דפקו גם את הקהל!"

הסוד שמאחרי כישלונה של „באיירן־מינכן" בישראל

עידור

(המשך מעמוד 33)

על הזיותיו של מישהו, או עיבוד מיקרי של טשרניחובסקי. צריך ללכת אל ה־חוייה המיידית, זו המתרחשת באותו רגע, ואל פרובלמטיקה קונטרוורסאלית מקו־מית, להתרחשויות שיש להן אחיזה בקר־קע שעליה אנו יושבים."

עודד טוען שיש בארץ יוצרים מחו־ננים מאד, ביניהם רבים שהם צעירים. כל מה שצריך, לדבריו, הוא לעשות את הסלקציה: לבחור את הטוב ביותר מבין הקיים, ולפתוח את הכישרוניים מבין ה־יוצרים לבוא לעבוד.

בעייה אחרת, חשובה לא פחות היא, לדעתו, זו של במאים שאינם יודעים להד־ריך שחקנים. הם מתמודדים היטב עם החומר הכתוב, אך מגלים בורות נוראה בכל הנוגע לשחקן עצמו.

מישכך ראשוני. השחקנים עצמם אף הם מהווים קושי שיש להתגבר עליו. אין בארץ שחקנים רבים, ומעטים עוד יותר יודעים להופיע לפני מצלמת־הטלוויזיה. גם בהקשר זה יש להכשיר אנשים שיהיו מסוגלים לבצע עבודה מיומנת, ויתאימו לסטנדארד המיקצועי הגבוה שקבע עודד לעצמו ו„אשר ממנו," הוא מכריז בחגי־גיות, „לא אהיה מוכן לרדת בשום אופן!"

נושא הדראמה הטלוויזיונית בישראל נמצא עתה בשלבים כה ראשוניים, עד כי עודד מוצא עצמו נאלץ להתמודד עם עש־רות בעיות, שביניהן דברים שבילעדיהם לא ייתכן קיום לכל תיאטרון שהוא.

„צריכה לחול מהפכה בהבנת התחום הזה," הוא מסביר. „דברים המובנים מאלי־הם בתיאטראות בעולם הינם מושכל רא־שוני לגמרי בטלוויזיה הישראלית." לדוג־מה, מרכיב הכרחי כמו עיצוב תילבושות להצגה זוכה ביחס של תמיהה ותהייה מצד הממונים בטלוויזיה. הוא הדין לגבי משך־הזמן הדרוש לחזרות על מחזה מקורי חדש, המצריך עבודה רבה לאין־שיעור מאשר הכנת מחזה קלאסי כלשהו. „בטלוויזיה ה־ישראלית זה עדיין מתקבל כביזבוז כסף," הוא אומר.

אולם עם זאת מציין עודד כי קיימת היום הבנה רבה יותר לצרכים של תי־אטרון טלוויזיוני.

היקף הפעילות המתוכנן של מחלקת־הדראמה לשנה הקרובה עומד על ארבע מיסגרות של פעילות. האחת תכלול: שתים־עשרה דראמות ארוכות (כשעה כל אחת) שיבוססו על מחזות מקוריים שייכת־בו לטלוויזיה; עיבודים טלוויזיוניים לסיפ־רות קיימת; עיבודים של מחזות ישרא־ליים שהוצגו כבר על בימת התיאטרון, וכן מחזות תיעודיים אשר ישחזרו, בעיק־בות עבודת־מחקר מדוקדקת בנושא, אירו־עים מתוך המציאות הישראלית.

תוכנית יומרנית. המיסגרת השנייה תכלול מחזות־טלוויזיה קצרצרים, בני חמש־עשרה דקות כל אחת. סיפורים סביב סיטואציה מרכזית אחת ושתיים־שלוש דמו־יות. זהו היקף־פרודוקציה קטן, ולדיברי עודד, „מיסגרת טובה לריכוז וגירוי כו־חות צעירים, אנשים כישרוניים שיכולת נשימתם עדיין קצרה."

מיסגרת נוספת היא זו של הסאטירה. הכוונה לסאטירה שוטפת, אקטואלית, ש־להבדיל מניקוי־ראש לא תהיה פיתוח תי־אטרלי של סיטואציות קומיות אלא תבוסס על הגשת טכסט סאטירי. התוכניות יאופיי־נו בסיגנון ההגשה יותר מאשר בסיגנון המישחק, שבמרכזו שחקנים עם איפור־תילבושות ותיפאורה. התוכנית תוגש ע"י צוות קבוע, שיופיע כפי הנראה לפני קהל.

המיסגרת הרביעית והאחרונה מכילה סידרה קומית. ב. מיכאל ואפרים סידון (מן הצוות המקורי של יוצרי ניקוי־ראש) שוק־דים כבר על כתיבתם של הטכסטים, ש־יהיו מבוססים על סיטואציות קומיות בנוי־סח קומדיות של טעויות, סידורים, ג'יג'־ם וכו'. מיסגרות „פתוחה מאד, וקצת מטו־רפת," לעדותו של עודד.

הוא מודע לקשיים הכספיים העלולים להיווצר כתוצאה מהצגת פרוייקט כה גדול. במייוחד לאור הסטנדרטים המיקצועיים ה־גבוהים שהציב לעצמו. הוא אינו מתעלם אף מן הגרוע ביותר — אפשרות גיזתו של מיגדל־החלומות היפה שהקים, בשל בעיות תקציביות.

הוא מודע גם לסכנת הציפיות והלחץ הציבורי, המתעוררים בעיקבות פירסום תוכנית כה יומרנית. אך הוא אינו נר־תע, אוהב את ריח הסכנה וסבור שהיא־היא הגירוי והדחף הטובים ביותר לעבו־דה מאומצת, ובעיקבותיה — להצלחה.

הורוסקופ

הנטייה שלך לחסס ברוב חדברים גורמת לך להפסיד עיסקה שמנה, בן־ טלה, אבל אם אתה מעיז, תק־ פוץ מבלי לשקול יו־ תר מדי, או תדע לתכ־ נן הרפתקה באומץ־ לב — תראה את ח־ ברכה ותגיע אל הנח־ לה. נשים, במיוחד, נתונות השבוע לקיסמך — אך בתנאי שתדע לגרוף אותן בסערה ולא בצעדי־צב.

* * *

די. עכשיו הכל שונה — ובכל זאת אינך מו־ צא את שלוותך. נסה לא להימלט אל־תוך רחמנות עצמית, אתה מסוגל לזה, אם עצלותך הענקית לא תסכל את כוונות מוחך. ביום א', בסוף השבוע, מוטב ש־ תיזהר מתאונות — ב־ ייחוד אם אתה בקיר־ בת מקום, שם נמצאים מקורות מים.

* * *

מחלה קלה ממנה סבלת, חלפה. כל זאת הודות לטיפולה תמ־ סור של בת־זוגך. זה מוכיח לך עד כמה אתה חשוב לה ומה רבה אהבתה אליך. התייחס אליה קצת יותר בעדינות. זה מגיע לה. לך, בת תאומים, תבוא הישועה מכיוון לגמרי לא צפוי. התעוררי וקחי את ח־ חיים ברצינות. לא תמיד יהיה מי שיו־ ציאך מהבוץ בו את שוקעת. צאו לאוויר.

יחסים רומנטיים אינ־ טימיים עשויים להא־ פיל השבוע על כל הת־ רחשות אחרת בחייך. אם אתה חושב שהגיע הזמן להתייחס ברצי־ נות רבה יותר לעתידך, ולקשור את עצמך ל־ חיי־משפחה, זה השבוע המתאים לעשות זאת. אל תמתין רגע נוסף, טוב ליבך- עלול להיות לך לרועץ. השתדל להרגיע את עצביך המתוחים בשבוע זה. בידור לא יזיק לך, למרות ההוצאה הכס־ פית הגדולה. השבוע תשמור על בריאותך.

* * *

שבוע נפלא מחכה לך. בייחוד ביחסיך ההול־ כים ומשתפרים עם בת־זוגתך, שהחליטה להיות בסדר איתך. קבל אותה בזרועות פתוחות. במישור הפי־ ננסי הכל מתנהל כ־ שורה. המשיך לבזבז, אתה בין כה וכה עו־ מד לזכות בבת־אחת בסכום ניכר של כסף. חמשך לעבוד ב־ נאמנות ובמסירות. הבוסים שלך מערי־ כים את זה. לך לביאה, מצפה שבוע שכולו רצוף תענוגות. דעי לנצל את זה.

* * *

לבתולה זה שבוע של שיחרור מלחצים מעי־ קים, בעיקר פיזיים. ה־ לבטים אם להיענות או לסרב, ייפתרו אם תפ־ גשי בן מזל שור בסוף השבוע. אל תסרבי. בן בתולה, שזכה להצלחה בשבוע שעבר, עלול למצוא עצמו מבודד. גלי יותר עורמה בעס־ קים ותצליחי להתגבר על כמה מיכשולים המטרידים אותך. בן בתולה, הרבי להמר.

אומנם אתה בן מאזניים — אבל זו לא סיבה להגזים! קח את עצמך לידיים: אינך צריך לאכול כל־כך, לעבוד כל־כך, או אפי־ לו לקבוע שורה כה ארוכה של מיפגשים רומנטיים. על הסרט־ הנע. בת מאזניים, אם את חושבת שאת יכולה להגיד לו את הכל, ב־ תקיפות כזאת — את טועה. במהרה עלול הקרע לבוא. היזהרי.

* * *

על אף נסיגות קלות, אתה נמצא על פרשת דרכים — ובכיוון הנכון, בסופו של דבר, צפוייה לך פגישה מאכזבת — ו־ רבת־הפתעות. זהו ש־ בוע טוב לקשירת קש־ רים חדשים והתכתבו־ יות. יום א' טוב למח־ שבה שקטה ולשמיעת מוסיקה. הקשר שנו־ תק יחודש. אל תרבה לצאת על מנת לבלות. הקדש זמן למנוחה.

* * *

כושר השיפוט שלך יתערפל השבוע לח־ לוטין, כתוצאה בפגישה עם גורמים שאת טיבם אינך מצליח לק־ לוט. את, בת קשת, תני לחוש ההומור שלך חופש. צחקי, הצחיקי ונצלי כל רגע. כי ה־ אושר שלך הוא רק זמני בסופו של דבר. חוץ מזה, צפויה לך בשבוע זה פעילות בל־ תי־רגילה, שאינה תלו־ יה במין השני. רק בן.

נסה לראות את חדברים גם מנקודת מבטם של האחרים, ואל תעשה מעשים הגורמים לאדם הק־ רוב אליך עוגמת נפש. גלה רצון טוב כלפי חבריך לעבודה. נסיעה קצרה בסוף השבוע תביא לך את השלווה המיוחלת, ותסייע לך לפתור בעייה מעיקה. השבוע לא ממתינה לך שום הצלחה חב־ רתית בולטת, כך שכ־ דאי לך לנצל את הזמן למנוחה וליופי.

* * *

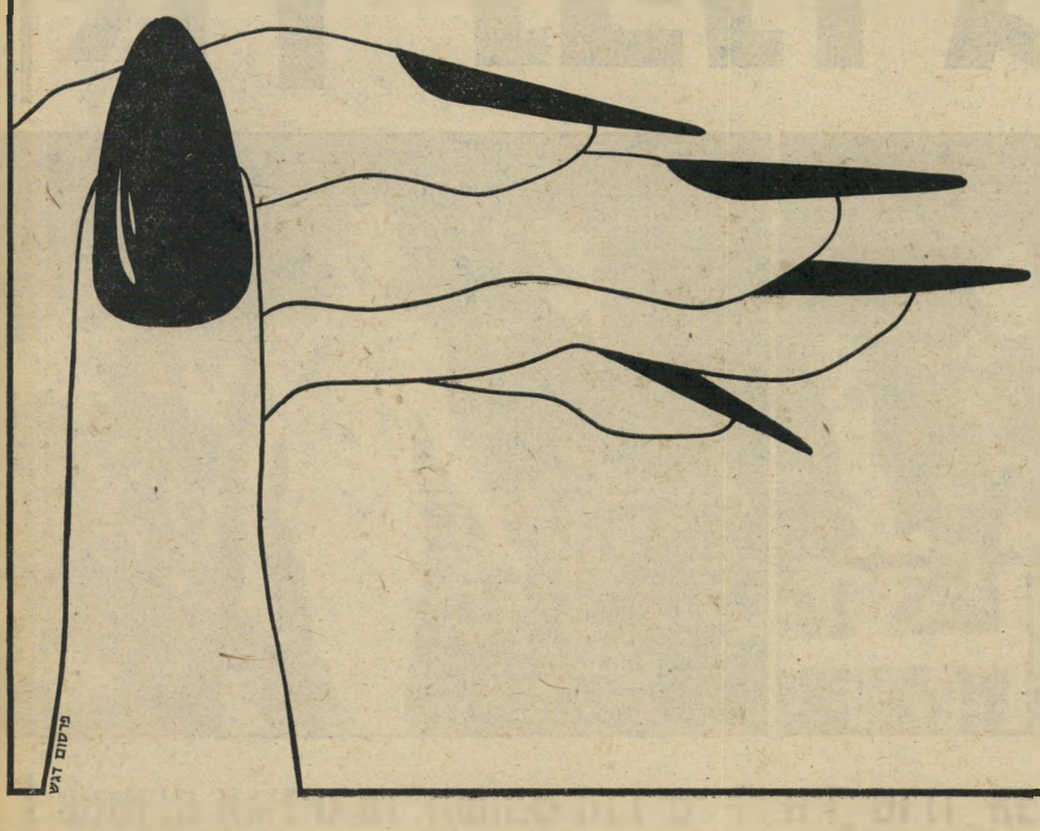

אחד מבני מישפחתך עומד להפתיע אותך ולקלקל לך את תוכ־ ניותיך לשבוע זה. היה נועז והסבר לו שלא ימרידך. בנוסף לאורח הבלתי־צפוי ייתכן גם סיכסוך שכנים, או פנים מישפחתי, שיסבך אותך בצרות. לבת מזל דלי ישחק השבוע קלף לא נורמלי, במידה והיא משחקת גם... קלפים.

* * *

זה לא שאינך חייב לעשות את זה: אבל מוטב שתדע בדיוק מה ואיך אתה עושה. ב־ ייחוד עליך לגלות תבונה וכושר־החלטה ביום ה' בתחילת הש־ בוע, וביום א', בסופו. דואר מחו"ל יכאיב לך ויגרום לך לשקול מחדש את המצב בו אתה נתון. אל תחסס לשבור מיסגרות שיגר־ תיות — בתנאי שאינך מקבל עול כבד.

10 צפרני הקסם

צפרנייך מקסימות ללא בעיות!

הפתרון האידאלי לכל סוגי הצפרנים!
לצפרניים סדוקות, כסוסות ולצפרניים יפות וחזקות במיוחד.
השתלת צפרניים, בעזרת אבקה ונוזל המתקשים תוך דקות,
משייפים את הצפורן, מורחים "לאק" והרי צפורן לתפארת.

SUPERNAIL
"סופר נייל"
המרכז הישראלי לביצוע צפרניים בשיטה האמריקאית
יבוא • שיווק • ביצוע
פתוח ברצימות בין השעות: 09.00-19.00
תל-אביב רח' דיזנגוף 270, טל. 03-245036
באר-שבע רח' הרצל 82, טל. 057-78601

פרסום דגש

הלילה שבו התנפצה אגדת קבוצת הכדורסל של מכבי ת"א. מול שופט לועג, קהל נזעם ויריבים מעולים

איך נפלו גיבורים

התחליף לצופר

עימו במישחקיה הקודמים של הקבוצה הופיע למישחק עם מערכת צופרים חדשה. זאת, אחרי שבית־המישפט אסר עליו להשתמש בצופר שהיה מחובר לבלון של אוויר דחוס.

גדי ורקשטל, אוהדה המושבע של מכבי תל־אביב, שהתפרסם בזכות הצופר מחריש־האוזניים שנשא

ד מישחק עמד על סף פיצוץ, כשלוח התוצאות הורה על 37:41 לזכות מו־בילנ־ירנ׳ וארזה. נותרו עוד שתי דקות ו־25 שניות להפסקה. היתרון הזעיר של האיטלקים עמד להימחק.

האיטלקי איוואן ביסון איבד את הכדור, וזה יצא לחוץ. מיקי ברקוביץ נטל את הכדור ועמד להמשיך את המישחק. השו־פט האנגלי, דייוויד טרנר, החליט אחרת. הוא העניק את הכדור לאיטלקים, למרות שעמד בקירבת האיטלקי ביסון, אשר אי־בד את הכדור.

הקהל יצא מכליו. שקיות־משקה וחפצים מכל הבא ליד הושלכו לעבר ריצפת העץ של היכל־הספורט ביד־אליהו. השופטים הפסיקו את המישחק למיספר דקות.

בלונשאר, המשקיף הצרפתי מטעם ההת־אחדות הבינלאומית לכדורסל, הזהיר כי אם ימשיך הקהל בהשלכת חפצים על המישטח, יורה הוא להפסיק את המישחק.

טל ברודי נקרא להרגיע את הקהל ב־אמצעות הרמקול. „חבר׳ה, תצעקו כמה שאתם רוצים, רק אל תשליכו חפצים!״ קרא־התחנן ברודי לפני הצופים. המישחק התחדש, והשופטים ניראו מתעלמים מגל־המחאות. שערוריית השיפוט נמשכה, תוך שהשופטים שורקים על עבירות מפוקפקות, לעיתים אף חסרות־שחר.

שני שופטים — יאן הולמיין משוודיה ובמייוחד דייוויד טרנר מאנגליה — הפכו, במו־ידיהם, ערב של אירוע לאומי לערב של ביזיון. אילם, לא רק השופטים גרמו את הביזיון. כדורסלני מכבי תל־אביב היו אשמים לא פחות מהם בתבוסה הצו־רבת (102:79) שנחלו.

באווירה הלוהטת ששררה בהיכל הס־פורט ביום החמישי האחרון חסר משהו — הצופר מחריש־האוזניים של גדי ורקשטל. צו־על־תנאי שהגיש לפני כחודש עורך־הדין בראז, גרם להוצאתו מההיכל.

השופטים הכשילו את המישחק

ב כך נשך מן הקבוצה הקמיע שלה. לאורך כל הופעותיה של מכבי ת״א העונה, כשגדי הופיע עם הצופר שחובר לבלון של אוויר דחוס, ניצחה הקבוצה. אולם, גדי לא ויתר על הצופר בקלות ומצא לו תחליף.

„אני בטוח,״ סיפר גדי השבוע, שהי־עדרו של הצופר רק עזר לאיטלקים. עוד ביום חמישי (ביום המישחק) קיוויתי ש־יבטלו את הצוו נגדי. כשראיתי שאין סי־כוי, חשבתי על תחליף.

„בצהרי יום החמישי ניגשתי לחשמלאי־רכב שלי, ושאלתי אותו אם הוא יוכל לבנות לי צופר שיופעל בעזרת סוללה. ההשמלאי חיבר לי שישה צופרים לסוללת־מכונית של 12 וולט. למערכת־הצופרים חובר מנוע. ששת הצופרים השמיעו צפי־רה מוסיקאלית שהזכירה את נעימה ה׳לה־קוקראצ׳ה׳.

„מייד שמעתי שהאפקט של ששת הצו־פרים לא יהיה כמו האפקט של הצופר המ־קורי, שחובר לבלון האוויר הדחוס. המע־רכת החדשה שקלה כ־25 קילוגרמים. הבעייה שלי היתה, איך להכניס אותה להיכל־הספורט.

„שימעון מיזרחי, יושב־ראש מחלקת־הכדורסל, יעץ לי להכניס את המערכת עוד בשעות אחר־הצהריים. יגאל שצקי, מזכיר המחלקה, לקח אותי להיכל בשעה ארבע אחר־הצהריים. הנחתי את המערכת בתוך ארגז.

„אלכס גילעדי, שהיה באותה עת בהיכל, ראה את המערכת והתנגד בתחילה שאכ־ניס אותה. טענתו היתה, שהצפירות יפ־

שנוא הקהל

דייוויד טרנר, השופט האנגלי שגנב את ההצגה, נראה בתמונה כשהוא מורה על החלפת שחקן. טרנר היה אחד משני שופטי הגמר האי־לימפי האחרון בין יוגוסלביה וארה״ב.

שוטרים מגינים על השופט הבריטי דייויד טרנר מפני קהל האוהדים הנזעמים

האוהדים הקנאים

אוהדי מכבי תל־אביב מרעישים לקבוצתם עם עלות כדורסלני מכבי תל־אביב למיגרש. לא פעם מחו אוהדיה של מכבי תל־אביב נגד השופטים, כשהם משליכים למיגרש שקיות־משקה וחפצים מכל הבא ליד. הדברים הגיעו עד לידי כך שטל ברודי התחנן אל הקהל: „אתם יכולים לצעוק כמה שאתם רוצים, אבל רק אל תשליכו חפצים!" גם המשקיף הצרפתי שחזה במישחק הזהיר, שאם הקהל לא יחדל להשליך חפצים למיגרש, יפסיקו.

אכזבה ג'ים בוטרייט (15) נראה כשהוא מנסה לקלוט כדור־חוזר מהטבל. בוטרייט היווה את אחת האכזבות הגדולות של המישחק. מימינו נראה לו סילבר, שאיכזב אף הוא.

„בסוף החלפתי את הכרטיס עם מישהו, וישבתי באחת השורות הראשונות בצד. אני צופר כשהאיטלקים איחזים בכדור, או כשמעודדים את מכבי. כשמכבי תוקפת אני לא מפעיל את הצופר. צפרתי וצפרתי, וראיתי שזה לא הולך. שני השופטים שהתנכלו למכבי נתנו לי חשק להתקרב אליהם ולצפור להם באוזניים, אבל עם הצופר הגדול והמקורי שלי, והרגשתי שהשופטים מעלים לי את לחץ־הדם. כי אני לא סתם אוהד של מכבי. אני משוגע אחרי הקבוצה. לא רק בכדורסל פועל תל־אביב 24 שעות לפניכן. התקשרו למלון פאל, היכן שהם התארחו. רצינו לרמוז להם, שכשם שיש מאפיה איטלקית יש גם מאפיה יהודית. הצרה היא, שטילפנו קצת מאיחר והשגיים כבר לא היו במלון. האמת היא, שלא עלה בדעתנו שהם ידפקו שתי קבוצות ישראליות בתוך 24 שעות.

„אני בכלל לא מבין איזו מדינה זו. בכל מדינה מותר להשתמש בצופר כמו שלי. הרי אני לקחתי את הרעיון הזה כשהייתי בחו"ל. התבוסה היא לא־להשתמש בצופר שלי."

את השופטים, ובמייוחד את הבריטי דייוויד טרנר אין גדי מסוגל לשכוח. „מה כבר אפשר לחשוב שהם?" שואל את עצמו גדי. „אנטישמים? שונאי ישראל?

„אני חייב לפגוש את הטרנר הזה," הוא מבטיח. „אם לא בביקורי הקרוב באירופה, אז בפעם אחרת. לא משנה לי אם הוא יהיה לבוש במדי שופט או יצפה במישחק כלשהו. אני מבטיח להתקרב אליו עם הצופר הגדול שלי ולצפור לו באוזן כמו שצריך! זה החלום שלי."

מי זרק תפוז?

שוטרים מסתערים על אוהדים כדי למצוא את האשמים שהשליכו תפוזים, שקיות־משקה וחפצים שונים על ריצפת העץ של היכל־הספורט בירד־אליהו. לא פעם הופסק המישחק בגלל התנהגותו של הקהל. במהלך המישחק, כשנוכחו השוטרים כי האווירה ביציעים מתלהטת, התיישבו אחדים מהם ביציעים, כדי לתפוס את האוהדים בשעת מעשה. בתמונה ניתן לראות את אחד האוהדים כשהוא מנסה להסביר לשוטרים, כי לא הוא היה האיש שזרק.

ריעו לשידור הטלוויזיה באותו ערב. התווכחנו קצת, והגענו להסכם שלפני המישחק אעשה ניסיון כדי לשמוע את השפעת הצפירות על השידור. אלכס השתכנע. הניסיון עלה יפה.

„שימעון מזרחי צייד אותי בכרטיס־זירה להיכל. לקחתי את כל המערכת והתמקמתי. אחד הסדרנים, שהוא אוהד הפועל עד כמה שאני יודע, סילק אותי מהזירה ואמר לי לעלות ליציע. כאב לי הלב. ממש לא האמנתי שמישהו מסוגל לסלק אותי מההיכל. אני, שהוצאתי כסף רב רק כדי לעודד את הקבוצה, בא מישהו ומסלק אותי?! ממש אכלתי את הלב.

אלא גם בכדורגל, ואפילו באופניים."

גדי ורקשטל (25), נמוך־הקומה ובעל הבלורית, מגדיר את עצמו כ„מטורף למכבי תל־אביב". הצופר הפך סימלו. גדי, בעל חנות לחומרי־ניקוי בצפון תל־אביב, תלה דגל שחור על חנותו ביום השישי, למחרת המישחק. „ביום שישי," הוא מתוודה, לא בא לי לעבוד. אנשים ראו את הדגל השחור בחנות, וצחקו. הם לא מסוגלים להבין, שאני באמת באבל. איך אפשר להסביר את זה למי שלא מבין?!"

„לפני המישחק," נזכר גדי, „רצינו, כמה אוהדים, לשוחח קצת עם השופטים שלא יתעללו בנו, כמו שהתעללו בשחקני הכל־כך נוראה. הביזיון האמיתי הוא שלא נתנו לי לעורר את מכבי כמו שהייתי באמת צריך לעודד אותה. בתחילת המישחק ראיתי שהקהל קצת שקט, אפילו כשמכבי לא היתה בעמדת־פיגור רצינית. נדמה לי שהקהל גבהל מהמעמד שהוא ראה. אחרי הכל, מובילג'רג' וארזה זכתה כבר חמש פעמים באליפות אירופה.

גדי, איש־העסקים הצעיר, מתעתד לטוס עם מכבי תל־אביב לשני מישחקיה בבלגיה, נגד הצ'כים והרוסים. „את הצופר הגדול," הוא מבטיח, „אני לוקח אתי לבלגיה. קניתי אותו ב־900 לירות. מה שאני בטוח, זה שבבלגיה לא יאסרו עלי להשתמש בצופר שלי."

חושך בעיניים

תמונה זו, יותר מכל תמונה אחרת, מסמלת את תחושתו של רלף קליין, מאמנה של מכבי תל־אביב. שחקניו איכזבוהו לאורך כל המישחק, מלבד הכושי אולסי פרי, שקלע 25 נקודות.

קולנוע

שחקנים

האיש שמת על סף התהילה

פירט פינץ' מגלם אמנם את יצחק רבין בגירסת הפשיטה על אנטבה (רבים טענו שהיו מעדיפים אותו כראש־ממשלה) בימים אלה בישראל (זו הגירסה המזוהה בדרך־כלל כ„גירסתו של ברונסון"), אולם לא תפקיד זה הוא שיביא לו תהילת־נצח, אף שהיה זה תפקידו האחרון לפני מותו הפיתאומי השבוע. הופעתו בסרט אחר שונה לגמרי. ראשית, משום ש־רשת הטלוויזיה (כך נקרא הסרט) נחשב כאחד הסרטים הטובים ביותר של השנה, ושנית, משום שפינץ' עצמו נחשב כאחד הדברים המוצלחים ביותר שיש בסרט כולו.

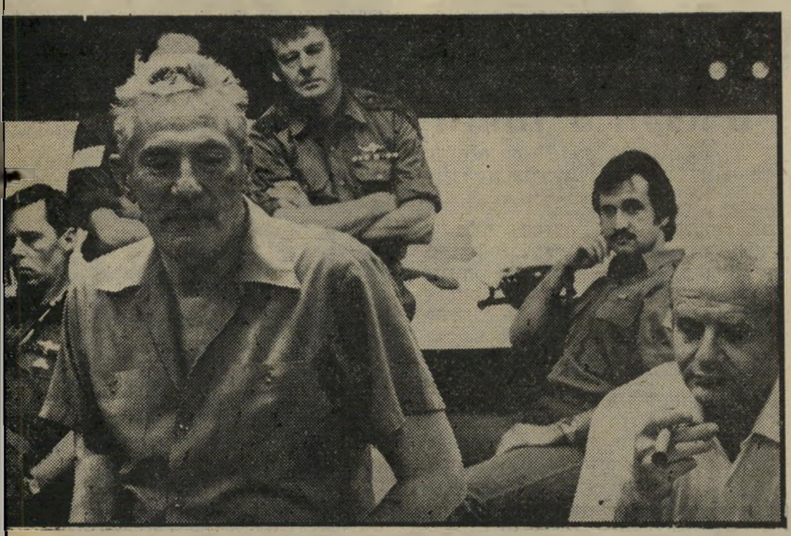
הסרט, שנכתב על־ידי פאדי (מארטי) הוג בדרך שונה מן המקובל. הוא פשוט מופיע על המסך ביום האחרון לפי פי־טוריו, מודיע על כוונתו להתאבד, ונוסף על כך מגיש מהדורה מטורפת כל־כך, שכל הניצבים מאחרי המצלמות עומדים בפני התקף־לב... עד שמסתבר להם כי הקהל דווקא אהב את כל העניין. וכאשר הקהל אוהב, מדד־ההאזנה היומי עולה, ועימו קרנה של הרשת כולה. ואז, לא זו בלבד שאין מפטרים את המגיש, שלדעת כולם איבד בורג (וכי איזה הסבר אחר יכול להיות לכך שאדם אומר מה שהוא חושב מול מצלמת־הטלוויזיה!), אלא מח־תימים אותו מייד על חוזה ארוך־טווח, ש־לפיו הוא חייב להמשיך להיות „משוגע", להנאת המיליונים.

צורב ואכזרי. מסביב לדמות זו קוט־לים שייבסקי ולומט את כל עולם הצ־ללים המחליט על הרכב התוכניות ה־משודרות להמונים ועל צורתן, בסיגנון צורב ואכזרי, ובשפה שהדהימה את האמ־ריקאים ב„רעננות" שלה אפילו בימים טרופים אלה.

אולם מה שהדהים אותם יותר מכל היה השחקן המגלם את „המגיש המ־שוגע", פיטר פינץ'. הוא כימעט שגונב את ההצגה משני הכוכבים הבולטים ה־אחרים בסרט, ויליאם הולדן ופיי דאנאוויי (שגם הם זכו בשבחים רבים) ורוכש לו, בגיל 60, את המעמד שלו היה ראוי מזמן, בהיארכיה ההוליוודית. למרבה הצער, מבלי שישאר לפניו זמן רב ליהנות מן המעמד הזה.

מאז מילחמת־העולם השנייה הופיע פינץ' על קרשי הבמה בלונדון. לפני כן, שייבסקי ובויים על־ידי סידני לומט, הוא הביקורת החריפה, הקטלנית והציניות ב־יותר שכוונה בשנים האחרונות נגד „תיבת הקישקושים". שייבסקי ולומט, שניהם למודי קרבות וסבל בהתמודדות עם ה־דרגים העליונים של רישתות הטלוויזיה האמריקאיות, שבהן גדלו שניהם והגיעו לעמדה חשובה עוד לפני שעברו אל ה־מסך הגדול, מעניקים לסרט ממד של אמינות אשר גרם כבר לרבים מן המ־נהלים האמיתיים ריגעי־מבוכה רבים.

זהו סיפור על מגיש מהדורת־חדשות שפופולריותו יורדת והולכת עד שביום בהיר אחד מודיעים לו כי יירד מן המסך על־מנת לפנות את מקומו לדמות כא־ריזמתית יותר, שטרם נתבלתה. האיש, העומד בפני סוף הקאריירה, מחליט לנ־

פיטר פינץ' כיצחק רבין ב„פשיטה על אנטבה"
החיקוי עדיף על המקור

פינץ' כאחד מציליכמו האחרונים עם אשתו אלתה
פרישה זמנית לגידול בננות

משרד החקלאות

להלן לוח המחירים המוסכם
ל־16.1.77 - 21.1.77

במסגרת ההוזלות בחנויות השרשרת של הסופרסל והסופרמרקט וחנויות פרטיות שהצטרפו למבצע.

	לצרכן לק״ג בל״י
ירקות	
עגבניות	2.90
ג ז ר	3.15
פלפל קליפורניה	4.55
בצל יבש — מזן ריברסיד — אלפא	3.10
בצל יבש ארוז בשקיות של 1 ק״ג	3.40
תפוא״ד מיבול החדש	3.60
תפו״אד ארוזים באריזה של 2 ק״ג	3.90
פירות	
תפוחים זהוב גודל 6	5.30
תפוחים זהוב גודל 6.5	5.90
תפוחים גרנד גודל 6	4.30
תפוחים גרנד גודל 6.5	5.20
אגסים מזן ספדונה גודל 5	5.30
ב נ נ ו ת	5.80

ה ע ר ה: תפוחים גרנד וזהוב גודל 6 ארוזים בשקיות של 2 ק״ג נמכרים ב־30 אג׳ יותר לק״ג.

הדרים	
אשכוליות	2.15
תפוזים	2.60
לימונים	4.10

ה ע ר ה: הדרים ארוזים נמכרים באותם המחירים כמו בתפזורת.

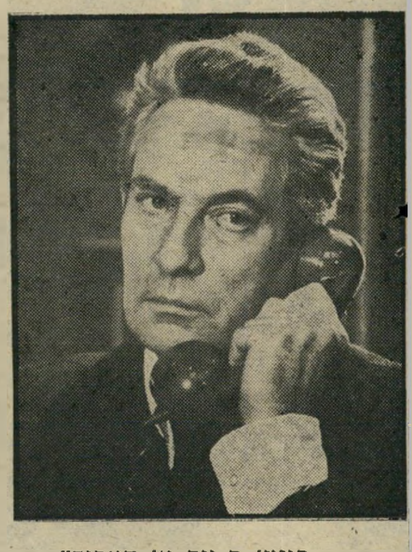
עופות ספמים קפואים בשקיות		מ.ע.מ.
מיני תנועוף (עד 1.1 ק״ג העוף)	12.96	+ 1.04 ל״י
גודל 1 (עד 1.450 ק״ג העוף)	12.13	+ 97 אג׳
גודל 2 (עד 1.6 ק״ג העוף)	11.39	+ 91 אג׳
גודל 3 (מעל 1.6 ק״ג העוף)	10.32	+ 83 אג׳
בשר חודו ללא עור וגידים	22.22	+ 1.78 ל״י
דגים		
נסיך	9.50	+ 76 אג׳
כסיף בפרוסות של חצי ק״ג	18.20	+ 1.46 ל״י
קרפיון חי	15.15	+ 1.21 ל״י

יתכנו שינויים במשך השבוע

הספיק לעשות סרט אחד באוסטרליה, שם עסק גם, בין השאר, ברעיית־צאן, במכירת פרחים מלאכותיים, במלצרות וב־עיתונאות. זאת, לאחר ילדות מלאה זע־זועים שהחלה בלונדון, נמשכה בפאריס אצל אם אבין אחרי שהוריו התגרשו בהיותו בן שנתיים, עברה להודו כש־הסבתא נטלה אותו עימה לשם, והגיעה לנקודת־רגיעה כשפיטר הצעיר נשלח ל־אוסטרליה, אל בעלה הקודם של הסבתא (שהיתה, אגב, דמות בוהמית שראשה מלא ועדוש בתורות מיסטיות למיניהן).

מתחכם ושנון. ב־1949 זכה בתפ־קידו הראשון בסרט ברימ, ומאז היה לאחת הדמויות השגורות יותר בקולנוע האנגלי, במיבחר עצום של תפקידים מכל הסוגים, המתרחשים בכל מקום אפשרי ב־עולם (מגבול ארגנטינה־אורוגוואי, בסרט המלחמה הימי הקרב על ריבר פלייט ועד לציילון במיצעד הפילים). הוא היה הכל — מרופא המתמסר להצלת ילידים בדרכו של וינדום ועד לחבר־פרלמנט ה־מסתבך בפרשת־אהבים (אין אהבה לג'ונז), ומבעל אשום שאינו טורח להבין את אשתו בנפתולי התאווה (שם עיברי אווילי ועד לאינטלקטואל מתחכם ושנון, הנידון על הומוסכסואליות במישפטי אוסקר וויילד. שני סרטים אחרונים אלה סיפקו לו שניים מתפקידיו הטובים ביותר, של־צידם היה מוכן להזכיר את סיפורה של נזירה, מרתק מן ההמון הסואן ויום ראשון האדום.

מיפקן מג'מאייקה. אומנם, טען, „אני יכול לומר בכנות שלא עשיתי מעולם סרט רק בשביל הכסף, ואולי משום כך מצאתי עצמי פעמים רבות כל־כך ללא פרוטה בכיס.״ אבל האמונה שנתן בסרטים הניבה פירות בתדירות נמוכה כל־כך עד שבסופו של דבר, לפני כמה שנים, הח־ליט פשוט לפרוש. שבע הרפתקות־אהבים

פיטר ב„יום א' הארוך״
מתפקידיו הטובים ביותר

(הרומן שלו עם שירלי באסי התנפץ כש־בלשים ששלחה אשתו החוקית־תפסו את השניים במצב עדין), והוללות ליליות (יחד עם טרוור הוארד וארול פלין, נחשב כחבר בשלישיה השתויה ביותר בלונדון, בשלב מסויים בחייו), הוא פרש לפני שנתיים לחווה שקנה בג'מאייקה יחד עם אשתו השלישית, אלתה (ילידת האי), ו־החליט לגדל בננות.

הוא הורה להחזיר כל תסריט שנשלח אליו, והתמסר כולו לעבודת השדה, עד שקרא את רשת הטלוויזיה. מאחר שקווי־הטלפון בין ג'מאיקה לארצות־הברית, ב־יום שבו קרא את התסריט, היו מנותקים, נטל את כל מישפחתו, העלה אותה למטוס הראשון ונחת למחרת בלוס־אנג'לס. „פח־דתי שיציעו את התסקיד למישהו אחר,״ הסביר.

עתה סבורים הכל שלא היה בנמצא מי שיכול היה לעשות את המלאכה כמוהו. זוהי ההמלחה המלאה הראשונה שלו ב־סרט אמריקאי במאת האחוזים, מועמדותו לאוסקר בטוחה כבר, וכנראה יהיה זה אוסקר לאחר־מוות. הוא היה כה מאושר מן ההצלחה בסתיו חייו, עד שמכר את חוותו בג'מאיקה ועבר לבית חדש, ב־שכונת־כוכבים הוליוודית. הוכחה שלפ־עמים מאוחר מכדי להצליח.

בעיתי

המיפלגה ומועמדיה

בויל ורדפורד — קנדי, לינדסי וכל השאר

המועמד (בן־יהודה, תל־אביב, ארצות־הברית) — קשה להבין מה הפחיד את בתי־הקולנוע ב־ארץ, שסירבו להציג סרט זה במשך ארבע שנים. קל, לעומת זאת, להבין מה דירבן אותם להוציאו לאור דווקא עתה: נושא הסרט הוא פוליטיקה ובחירות, וזו הרי אקטואליה בוערת בימים אלה.

הסרט, שנכתב על־ידי ג'רמי לרנר, מי שכתב בעבר נאומים למועמד הליברלי לנשיאות בארצות־הברית, יוג'ין מקארתי, עוקב אחר מסע־הבחירות של ביל מקיי (רוברט רדפורד), צעיר בעל הופעה סכסית וכאריזמתית (מישפחת קנדי, ג'ון לינדסי, צ'רלס פרסי או ג'ון טאני היו יכולים לשמש דגם נוח לדמות כזאת), למישרת סנטור.

הצעיר הוא בנו של פוליטיקאי ותיק, ערמומי ומנוסה, שיצא בינתיים לגימלאות, והמסמל כל מה ששנוא, עקרונית, על הבן. אבל מאחר שהמיפלגה ממילא אינה מאמינה בסיכוייו להצליח, היא מבטיחה לו חופש־דיעות מוחלט ובכך משכנעת אותו להסכים למועמדות.

מכונת המיפלגה מנצלת את המועמד הבלתי־תלוי, הנועז והאמיץ, והופכת אותו למועמד־המצליח במחיר חלק גדול מעצמאותו. לא בילי מקיי יזכה בבחירות, אלא מקיי נציג המיפלגה, והתבדל בין השניים גדול ביותר.

המנגנון של מילחמת־הבחירות באמריקה מתואר בסרט זה בידענות המצביעה על ההיכרות האישית של עושיו עם הנושא. התיאור מחושב וחסר־גיבורים, ומטיל צל כבד על אידיאלים רבים המגולמים, כביכול, בשיטת הבחירות שם, או בצדק האבסולוטי שרבים רואים בבחירות אישיות בכלל. ואם־כי היעילות שבהגשת הנושא פוגמת לא־פעם בעומק הדמויות, ההופכות שאבלונות סטנדארטיות של העולם הפו־ליטי, יש כאן מבט צונן של השיטות שבהן בוחר העולם את מנהיגיו, ויש כאן כמה הברקות אישיות של פיטר בויל ואלן גארפילד, כעוזריו של מקיי, הראויות בהחלט לשבח.

מלחמתי

איך הופכים לנכים ברוח

פלאמר ומקדואל — המילחמה איננה ספורט

יומנו של טייס קרבי (הוד, תל־אביב, אנגליה) — ההשראה לסרט זה באה ממחזה בשם סוף המסע, המחזה המילחמתי הראשון שזכה בהצלחה אחרי מילחמת־העולם הראשונה. אר.סי. שריף, שכתב אותו, ניסה אז להראות את הגיהנום שבמילחמה, אך לא הטיל דופי כלשהו בסיבות לעצם קיומה.

גירסתם של התסריטאי הוארד בייקר והבמאי ג'ק (שתי פנים למרגל) גולד, מתרחקת מן המקור במידה ניכרת. ראי־שית, היא מוציאה את העלילה מן החפירות הבוציות של המחזה, ומעבירה אותה אל מרחבי השמיים, המעניקים לה יותר זוהר ותנועה ועוד: נעשה כאן ניסיון, מוצנע למדי, להביע ביקורת על מה שנחשב פעם כמעלה: התכונה הברי־טית של התייחסות למילחמה כאל אירוע ספורטיבי (הכרזה חגיגית ברוח זו מפיו של ג'ון גילגוד, המגלם מנהל בית־ספר יוקרתי, פותחת את הסרט, וכל ההמשך מראה, בדרך זו או אחרת, עד כמה המציאות אינה הולמת את התיאוריה).

צוות־שחקנים מרשים, הכולל בתפקידים הראשיים את מאלקולם מקדואל, פיטר פירת (התגלית החדשה של ה־תיאטרון הבריטי) וכריסטופר פלאמר, מצטיין כצוות המאייש בסיס־מתנדבים של חיל־האוויר הבריטי בהתהוותו, במילח־מת־העולם הראשונה, אם־כי מטוסי בלזה קשורים בחוטי־ברזל גונבים לא פעם את ההצגה מן השחקנים.

העלאת העלילה לשחקים, מן החפירה העמוקות, פוגמת במידה ניכרת בריכוזיות הדרמאתית של הסיפור, שתפריו נראים לעין. ומילחמת־העולם הראשונה, הנראית כיום כמילחמת־אבירים מימי־הביניים, מוצגת כאן בצורה פושרת מכדי לזעזע באמת, אחרי כל מהדורות החדשות ממילחמת ויאט־נאם. הביצוע, עם זאת, קורקטי, והנושא — לפחות בנקודה אחת — משכנע מאד: המלחמה הופכת צעירים בגוף לנכים ברוח, לפני שהיא קוטלת אותם לחלוטין על־מנת שצעירים עוד יותר יתפסו את מקומם.

הומור

הרבה מין בלי מין

גולד וקיטון: המוסר הכפול

נישואין על תנאי (אסתר, תל־אביב, ארצות־הברית) — זהו סרט המבושל בדיוק מופלא, לפי כל המתקנים הבדוקים של ההצלחה הקופתית: מצחיקון אופנתי בלבוש ובתיפאורות, נושא שיכול לעניין חתך רחב מאד של האוכלוסיה, נישואין שעלו על שירטון, כוכבים שרכשו לעצמם שם בשל הקלילות השובבה שלהם, כמו אליוט גולד ודיאן קיטון (שעבדה עם וודי אלן בסרטיו האח־רונים). בקיצור, מוצר לכל טעם ולכל עת.

הסיפור אינו מקורי ביותר: מיליונר שאינו יכול לשאת את חמחשבה שגרושתו מתעסקת עם אחרים, משדל אותה להתנסות שוב באושר המישפחתי, במחיצתו. המחיצות, כמצופה במקרים כאלה, נאות מאד, לפי מיטב אדריכלות האופנה, ההתנסות גם היא אופנתית, וכוללת מדריכי־מין, קליניקות לשיחרור ממעצורים נפשיים לקראת מין, שכנות שופעות מין — בקצרה, כל מיני ואריאציות על מין, שהדבר היחידי החסר בהן הוא... המין עצמו. כי בהתאם למוסר הכפול שהיה חביב על הוליווד מאז־ומתמיד, עושה הסרט רושם נועז ומתקדם ביותר בהשקפותיו (דיאלוגים מפולפלים עוזרים לכך, אלא שבהם אין כבר משום העזה). אבל למעשה הוא נזהר שלא לעבור את הקו האדום של... דוריס דיי.

נערה בת 22 הפכה תוך שלוש שנים
מלכת האופנה הצעירה

הצעקה האחרונה של דורין

צעיר ומטורף

כזהו סגנונה של דורין פרנקפורט, כפי שמדגימה אותו חלי גולדנברג, מיכנסי־ברמודה מקטיפה, צעיף קשור למותניים שזור בחוטי־כסף, חולצה שזורה חוטי־זהב, טורבן מאותם חומרים ותכשיט כסף בעיצוב אלי ואנליה מגן, העובדים עבור דורין פרנקפורט.

חבורת הנשים ניצבה סביב הדוכן ה־קטן שבכל־בו שלום וצחקה צחוק קולני. אחת הנשים לא יכלה להתאפק, ניגשה אל הדוכן, הסירה מעל ראשה של בובת־חרסינה כובע שחור שבחזיתו רשת־מלמלה שחירה, חבשה את הכובע לראשה, הסתכלה בראי וצחקה כשכל גופה מתנדנד. אשה אחרת נטלה טורבן־זהב ושושנה ענקית, ו־צעקה: „פורים! היום פורים!"

מאחרי הדוכן עמדה נערה צעירה, שאת פני המדונה שלה מקשטת רעמת שיער שחור. דורין פרנקפורט לא הנידה עפעף. היא אף לא נפגעה מיחסן של הנשים ל־יצירתה. היא, שטרחה ימים כלילות על־מנת לעצב עבור אותן נשים אביזרים נשיים יוצ־אי־דופן, מיסתוריים, החליטה לקחת נשימה ארוכה ולראות מה יילד יום.

והיום אכן הוליד. שימעו של הדוכן ה־קטנטן שבכל־בו שלום, שבוזיתו שלט ה־מכריז מיצומצום, עשה לו כנפיים. עיתונ־אים סקרנים שחרו לפיתחו, וגילו את דורין פרנקפורט ואת יצירותיה המייוחדות. הכת־בה הראשונה התפרסמה חודש אחרי פתיחת הדוכן. אחרי אותה כתבה לא צחק עוד איש. דורין פרנקפורט ומיצומצום שלה הפכו עסק רציני ביותר.

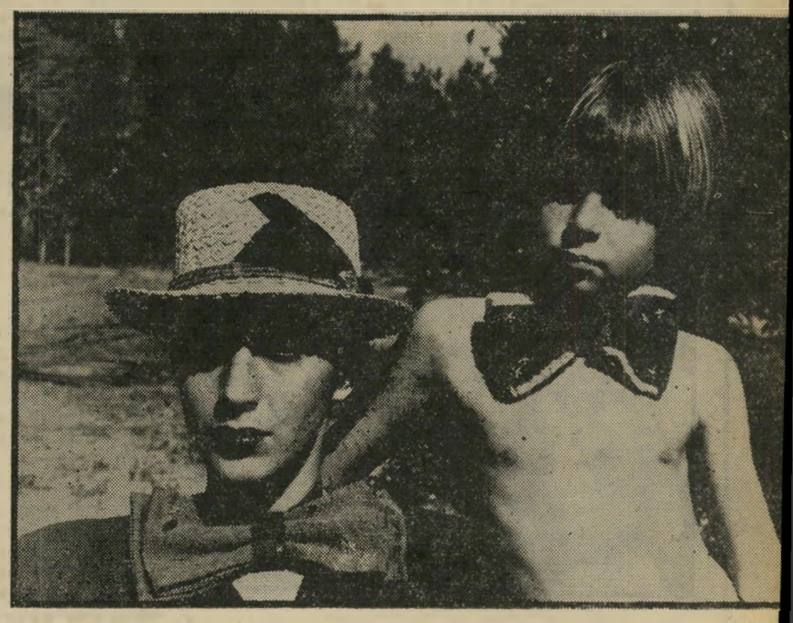
מאז־ומתמיד היתה דורין פרנקפורט בת ה־25, בתם של מנהל סניף חברת־התעופה האמריקנית טי.וו.איי. בישראל ושל אשתו נאווה, ילדה יוצאת־דופן. משחר ילדותה ציירה, והוריה יעדו אותה לגדולות. את אהבתה לציור רכשה מאביה, שעליו היא אומרת: „הוא אמן בנישמתו, אך נאלץ ל־עבוד בעבודה שיגרתית לפרנסתו."

כשבני ובנות גילה נסעו לחופשות אל קרובי־משפחה ולבתי־הבראה בישראל, נס־עה דורין — יחד עם הוריה, אחיותיה עלמה ועדנה ומאוחר יותר גם אחיה ליעם, ל־מסעות ברחבי העולם. מישפחת פרנקפורט לא לקחה את ילדיה לסיבוב המסורתי רומא — פאריס — לונדון. הילדים עם הורי־הם חרשו את המיזרח־הרחוק, ארצות אמרי־קה הדרומית, איי האנטילים והאיים ה־יווניים. בנסיעות אלה נמשכה דורין יותר ו־יותר אל הפולקלור, אל המיסתורין שבמיז־רח, לציבעוניות שבדרום־אמריקה לגוון ה־לבן של איי יוון.

באחד מטיולי המישפחה ליוון הכירה דו־רין את ג'פרי גרין, בן־מיליונרים אמריקני. הם בילו יחד שבוע ימים, שלאחריו חזרה דורין לישראל על־מנת להתגייס לצבא. ג'פרי בא אחריה, ומאז לא נפרדו.

עם התגלית

דורין עם תגליתה, הדוגמנית קיטי ממן. קיטי עבדה אצל דורין כזבנית, נלקחה מאחדי הדוכן כדי להצטלם בקולקציה של הבוטיק. המצלמה התאהבה בה, ומאז היא אחת הדוגמניות המבוקשות ביותר בישראל. כאן מדגימות השתיים שמלות־ערב פרי תיכנונה של דורין פרנקפורט.

עם האח

דורין פרנקפורט בחברת אחיה בן השתים־עשרה, ליעם, בעניבות־פרפר שאותן תיכננה דורין. גם כובע־הקש שלראשה הוא פרי תיכנונה. ליעם, יחד עם אחיותיו עדנה ועלמה ועם אביו ואמו, שותפים לעסק המצליח של דורין, וכל אחד מהם תורם כפי יכולתו להצלחתו — בהדגמת הבגדים, בצילום או באירגון.

הדוגמנית

דורין פרנקפורט ב־מיכנסי־הרמון, וב־צעיף פרי תיכנונה. דורין מדגימה את בגדיה לצד דוגמניות מקצועיות, כדי להוכיח שכל אחת יכולה להיות חתיכה.

הם הבינו אותנו יותר טוב מאשר החברים שלנו. מעולם לא דיברו על חתונה. היינו צעירים שהתגוררו יחד ללא חופה וקידושין, וזה היה בסדר בשביל הורי בדיוק כמו בשבילנו."

התסריטאי הצמוד

עם תום שירותה הצבאי נסעה דורין ללמוד גרפיקה ועיצוב־אופנה בלונדון. ג'ף נסע איתה. הם התגוררו ברובע צ'לסי המהודר, לא הרחק מהקינגס־רוד. דורין התחילה את לימודיה בבית־הספר הנודע סיר ג'והן קס והחלה מעצבת חלונות־ראווה.

למרות מצבם האיתן של הוריה ועושרם של הוריו של ג'ף, פירנסו השניים את עצמם מעבודתם. הם לא היו מעורים במייוחד בחיי־החברה בלונדון, נהנו זה מחברתו של זה. ג'ף כתב שלושה תסריטים, ודורין המשיכה בלימודיה. מדי־פעם היתה קופצת לבקר בישראל, ואת חופשותיה המשותפות עם ג'ף ערכה ביוון, במקום שבו נפגשו לראשונה.

באותה תקופה עלתה דורין על גל הפוסטרים האופנתי, והיא מספרת: „זו היתה תקופה נורא חזקה של פוסטרים. אני התחלתי לצייר, והורי הציעו לי להדפיס את הציורים. נדמה לי שאני עשיתי את הפוסטרים הישראליים הראשונים. הדפסתי בשחור־לבן, ואת החלק הציבעוני ציירתי ביד."

הפוסטרים של דורין זכו בהצלחה עצומה. פוסטר־השלום ופוסטר־השמש נמכרו במאות עותקים, לא רק בישראל אלא גם ברשת חנויות אתנה המפורסמות ברחבי אירופה. אולם בהצלחתם הגדולה ביותר זכו דווקא באנגליה.

דורין לא היתה מרוצה מלימודיה בבית הספר. לדעתה הקדימה את הרמה, שפיגרה אחריה. היא קיבלה העברה לבית־ספר ממשלתי פאריסאי לעיצוב אופנה, ויחד עם ג'ף עברה פאריסה.

כאן החלו לגביה, לדבריה, שתי השנים היפות בחייה. בפאריס התגוררו השניים בדירת־סטודיו מקסימה ברובע הלאטיני, עם חתולה סיאמית בשם פרנצ'. כמעט מייד רכשו להם ידידים מבני המקום. עם ידידיהם נימנו ציירים, סופרים ואדריכלים. הם היו מבלים בארוחות, במסיבות ובישיבות בטלות בקפה פלור המפורסם שבסן־ז'רמן־דה־פרה. דורין למדה באקול דה שאמר דה קומרס, ואילו ג'ף המשיך לכתוב את תסריטיו. במשך השנתיים ששהו בפאריס נסעו השניים למסעות במיזרח, והגיעו עד לאי באלי. באלי רכשה דורין בדים יוצאי־דופן, תכשיטים וציורים פרימיטיביים יפהפיים מידי הילידים.

נסיעות לא היוו עבורה בעייה. עבודתו של אביה הקנתה לה כרטיס חופשי לטיסה במחלקה־הראשונה לכל מקום בעולם, והיא ניצלה את כרטיסה זה עד תום.

הדוכן הפך חברה בע"מ

מייד אחרי מיזחמת יום־הכיפורים שבו דורין וג'ף לישראל. ג'ף עבד עם הטלוויזיה הישראלית, ואילו היא פתחה את מיצומצום. והיא מספרת: „כל חיי אהבתי לעשות אביזרים: כובעים, צעיפים, תכשיטים. הצעתי את האביזרים לכל־בו שלום, והם הציעו לי לפתוח אצלם דוכן. קראתי לדוכן בשם מיצומצום, שהיא שם־החיבה שלי מילדותי. לעולם לא אשכח איך אנשים פשוט עמדו שם וצחקו על קיטי ממן ועל נינט גארי, שעבדו אצלי כזבניות והיו לבושות באביזרים שמכרתי בדוכן. אבל אז התחילו להגיע העיתונאים, ואני יכולה להגיד בפירוש כי אילמלא העיתונות לא היה הולך לי אף פעם.

השלאגר שלי היה חולצות „סטרפלס", ללא־כתפיות. זה הדליק את החבר'ה. פנינה רוזנבלום (גולן) ומירי אורן הצטלמו עם החולצות, וזה הפך היסטריה. לדעתי, אני הראשונה בעולם בכלל שחידשה את האופנה הזו."

נוסף על כל הישגיה האחרים רושמת לעצמה דורין הישג נכבד בתחום שונה. היא זו שגילתה את קיטי ממן, אחת הדוגמניות המעולות והמצטלמות ביותר בארץ כיום.

(המשך בעמוד 42)

הפאס־פאטאל

דורין בכובע שחור בעל רשת שחורה, המשווה לפניה להיטים. אם־כי רק דוגמניות ונערות־זוהר העזו לחבוש אותם לראשיהן עד כה. הבעה של מיסתורין. כובעיה אלה של דורין הפכו

החולצות ששיגו היסטריה

מירי אורן (ימין) ופנינה גולן (שמאל) בחולצות ללא־כתפיות („סטרפלס") פרי עיצובה של דורין. חולצות נועזות אלה, שהיו הסנסציות הראשונות של האופנה שהדביקה את כל העולם, הן שהיקנו לדורין את פירסומה.

הספורטאית

קיטי ממן בביגדי־טניס בעיצובה של דורין, המנבאת כי בקיץ הבא עלינו לטובה יחזרו השורט'ס לאופנה.

העובדת מאז כדוגמנית המועדפת על דורין.

קיטי, צעירה ממוצא אנגלי, אם לילדה והנשואה לישראלי, החלה עובדת כזבנית אצל דורין. יום אחד עמד הצלם בן לם לצלם קולקציה של דורין עבור אחד מעי־תוני־הנשים הידוע בשל עמודי־הצבע שלו. דורין לא חיפשה רחוק. היא הציעה את קיטי ואת גינט, ומאז לא חדלה קיטי להצטלם. אומרת עליה דורין: „קיטי היא הבן־אדם היחידי בעולם שאני מכירה, שלמרות כל הצלחותיו הוא עדיין נאיבי ולא־מקולקל. אין עוד בן־אדם כמוה. היא אשה משגעת, עקרת־בית משגעת, אמא משגעת, פשוטה, בעלת חוש־הומור, כמו ילדה גדולה המשח־קת בדוגמנות. אני לא משלמת לה כסף עבור עבודתה, אני נותנת לה בגדים. את קיטי אני ממש מלבישה. זהו אחד התענו־גות הגדולים שיש לי מהמיקצוע.“

כמעט בבת־אחת החלה ההצלחה חודרת אל עולמה של דורין. בגדיה המהממים, ה־נועזים, השובבים, כובעיה, צעיפיה, טורב־ניה ותכשיטיה — כל אלה הפכו אותה מתכננת ומעצבת־אופנה מן השורה הראשו־נה, עוד לפני שמלאו לה 25 שנים. הדוכן הקטן הפך חברה בע״מ, המעסיקה מיספר רב של אנשים, שתי מתפרות ומזכירה. כל אותה עת ליוותה את דורין בדרכה אמה, נאווה, המנהלת את העסק יחד איתה.

הקניינים רצו לראות את הדגמים ודורין אירגנה תצוגות־אופנה, בתחילה בגן בית הוריה, ובאחרונה במלון הילטון, כשהיא עובדת בקצב של שתי תצוגות־אופנה לחו־דש.

תצוגה זה כמו קירקס

דיא אינה מסתפקת רק בעיצוב ה־בגד והלבשת הדוגמניות, אלא גם מצי־גה את דגמיה בעצמה. „אני לא חושבת ש־תצוגת־אופנה צריכה להיות רצינית,“ היא אומרת. „זה צריך להיות כמו קירקס, כמו תיאטרון. אני מופיעה בתצוגות שלי בשביל הכיף, בשביל לעשות שמח, לא בתור יפה־פיית המיזרח. בעצם העובדה שאני מרשה לעצמי להופיע, אני מוכיחה שגם בחורה ש־הגוף שלה אינו מושלם יכולה, עם קצת תנופה וקצת שימחת־חיים, להיות חתיכה משגעת. הסיגנון שלי הוא צעיר עם נשיות קלה, מאד מתנפנף, לא מחייב, ובשום פנים ואופן לא אה־לה פאם־פאטאל.

יכולה לבוא אלי בחורה ואני אזרוק עליה צעיף, אחבוש לה כובע, אלביש לה חולצה ללא כתפיות ומיכנסי־קטיפה, והיא תצא בן־אדם חדש. מה שחשוב הוא הדימיון והעלי־זות. בגדים נועדו כדי ליהנות מהם, לא רק ללבשם, ואני פשוט נהנית לראות בחורות לבושות משגע.“

קשה לדורין להצביע על הנקודה שבה החלה ההצלחה בדיוק. לדבריה: „כל הזמן עבדתי כמו משוגעת, בהתחלה על קטלוגים וכעת על קולקציות. כעת אני עובדת גם על קולקציות של פירמות אחרות, כמו מש־כית ואיווניר. אני פתוחה לקבל רעיונות מכל אחד, אפילו מהמזכירה. יש לי אנשים שעובדים בשבילי ויילכו אתי עד הסוף. יש לי סניף בירושלים, מזכירה, שתי מתפרות שעומדות לרשותי, ואני יכולה להגיד בשקט שאני נותנת פרנסה לחמישים איש.

„פעמיים בשנה אני נוסעת לחו״ל. לא ל־פאריס או ללונדון, אלא להודו ולמיזרח. אני לא נוסעת לראות מה עשו, כי זה כבר ישן, אני נוסעת לראות מה אפשר לעשות. אני מאד מושפעת מארצות אכסוטיות, מצבעים ומפולקלור. הבד האהוב עלי ביותר הוא הכותנה. אני מייבאת בדים, וביחוד חשובה לי קומבינציה של צבעים.

„כעת אני מתחילה לעבוד לייצוא. יש לי חוזה עם ארצות־הברית, שם מגלים התעניי־נות גדולה בעבודה שלי. השנה אני נכנסת לשוק חדש לגמרי, ומתכננת גם עבור גברים וילדים. חוץ מזה אני מתכננת תילבושות לתיאטרון ולקולנוע, והיה לי הכבוד להל־ביש את בנות שלישיית שוקולד מנטה מס־טיק לקראת נסיעתן לחו״ל. יש לי חוג לקו־חות קבוע שאותו אני מלבישה, מבגדים ועד לשימלת־חתונה. לגבי חוג זה אני מרגישה אחראית באופן מיוחד, ומשתדלת לחדש את הקולקציה מדי חודש.

„אני עובדת עשרים־וארבע שעות בי־מה, ועבודתי נושאת פרי. אני אוהבת כל רגע ממנה. נדמה לי שהצלחתי להפיח חיים באופנה השיגרתית והמשעממת. ואם כן, אז באתי על שכרי.“

חן טרמפ לחייל

המנוי
קיבלת חשבון,
אנא, פרע אותו
ב ה ק ד ם.
מחלקת המנויים

קבלת מודעות לכל העיתונים
במחירי המערכת
פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118
חניה חופשית

צה"ל

האמאזונות של צה"ל

מ"מ־כ"פיות בנות הגברים חידוש בנוף בסיסי־הטירונים של צה"ל

„דגל שק!" מהדהד קול־הסופרן הדק של עירית, מ"מ־כ"פית במחנה־אימונים אי־שם בהרי־יהודה.

עירית היא אחת מארבע חיילות המשרתות בבסיס זה כמדריכות בנשאים צבאיים בסיסיים, כגון טיפול בנשק, פירוק תת־מיקלעים עוזי ורובי אפ.אן. אוטומטיים, ירי־למטרה, ת"ס ותס"ח ואימונים כלליים. מקובל, בצה"ל, שחיילות מדריכות טירוניות וחיילות אחרות. אך ארבע חיילות אלה הינן חלק מסגל־ההדרכה הגברי של בסיסן, שבו מתאמנים טירונים־חיילים.

מפקד הבסיס, שהוא כבר סב לנכדים, גאה מאד ב„אמאזונות" שלו. הוא טוען שהנערות הביאו לבסיס אווירה חדשה ושונה, וגם אתגר.

דוגמה ומופת. „צריך להבין," הוא אומר, „שמאז־ומתמיד קיימת תחרות עזה בין המדריכים לבין הטירונים. על רקע זה, נקל לשער את ריגשותיו של גבר שמגלה כי חיילת־נערה באה ללמדו כיצד מפרקים רובה אפ.אן. תוך שלוש שניות! הוא יעשה כמיטב יכולתו כדי להשתוות למהירותה של הנערה, ואפילו לגבור עליה; או, למשל, כשהמדריכה לוקחת את הכיתה שלה למסע של 20 קילומטרים בחגור מלא — האם יוכל בחור כלשהו להיכשל, כשהבחורה מבצעת זאת? המדריכה משמשת להם דוגמה ומופת."

„אני פיקפקתי מאד," מוסיף סג"מ משה, אחד מקציני־ההדרכה של הבסיס. „כשהמפקד הודיע לנו שכמה חיילות עומדות להצטרף אלינו כדי לאמן את הטירונים. חשבתי שזאת בדיחה. אבל הבדיחה הפכה למציאות תוך כמה ימים."

„חסר לנו כוח־אדם בהדרכה," מסביר סא"ל . „המדיניות בצה"ל היא לשלוח מה שיותר אנשים כשירים ליחידות קרביות, ומעטים ככל האפשר לתפקידי־העזר. משום כך נעניתי להצעה של פיקוד ההדרכה לנסות להפעיל אצלנו כמה מדריכות־בנות מבסיס־האימונים של החי"ן. הסכמתי לכך רק בתנאי אחד: שהן תצטרפנה למחנה־האימונים שלנו על בסיס התנדבותי. בנות רבות ביקשו להתנדב, אבל אנחנו בחרנו בקפידה רבה, ובינתיים נפלה הבחירה על ארבע מהן בלבד.

פיתרון דרתיים. „אני התייחסתי ל־עניין ברצינות ויישמתי אותו, למרות ביקורות חריפות, שטענו שזה לא יילך, ושתתעוררנה בעיות רבות. אבל להפתעת הכל — העניין עובד! צריך לשאול רק את עירית, מירה או הבנות האחרות מה דעתן על כך, ואיך הן מרגישות כשהן מפקדות על בחורים. צריך לשאול את הבחורים איך הם מגיבים על כך.

„נכון," מודה המפקד, „בתחילה היו לנו קצת בעיות עם הטירונים הדתיים, אבל הם מצאו את המוצא בעצמם. מאחר שהכרתם הדתית מונעת מהם לקבל פקודות מנשים, הם עושים כל מה שהמדריכה אומרת להם, אבל ממרחק של כשלושה

(המשך בעמוד 46)

סמדת עירית מדריכה חיילים בתיפעול „עוזי"
אין כל הבדל —

מד"ית מתרגלת טירונים
— בין בנים לבנות

„בזל"
בית המסג' מספר 1
בישראל
- מסג'יסטיות יפהפיות באווירה אקסקלוסיבית.
- שרות מעולה, יחס אישי.
- מיזוג אויר מלא, נקיון למופת.
- סאונה.

בזל 31 תל־אביב, טלפון 233256
(ליד מכבי־האש)
חנייה בשפע.
פתוח: מ־09.00—21.00 רצוף
ובשבת: 10.00—19.00.

אנחנו נחסל את הז'וקים!
כמה פעמים ניסית להפטר מהז'וקים ולא הצלחת? לאחר חיטוי שלנו, אנו מחסלים את הז'וקים והחרקים ואת מקבלת תעודת אחריות לשנה.
מוריעין 18 ר"ג, טל. 790114־6־5 ● אילת, טל. 059־3012.
היתר משרד הבריאות: 21. רש' עסק 181/75
איתן עמיחי הדברת מזיקים

„...אינני רוצה לגור בירושלים... הייתי שם פעמיים, ואני מקווה שיקברו אותי שם... שיג ושיח עם האנשים שייבשו ביצות, קדחו במלאריה, לחמו בפיראי־המידבר, רקדו הורה לאור מדורות בגליל. האנשים שלחמו בשילטון הבריטי והרגו אנגלים..."

הישראלי הנודד

א. ללא ניפנוף דגלים

בנוף־הסיפרותי החלול, המזוייף והשיקרי — שאותו צרו, במשך קרוב לשלושים שנה, מרבית סופרי דור מילחמת־השיחרור, נותרו בודדים שהזמן והכזב לא הצליחו להשחיתם, ולהביאם לידי יצירת קלישאות־תרבותיות ז'ורנאליסטיות בנוסח אהרון מגד, משה שמיר, חנוך ברטוב ואחרים מסופרי תש"ח.

אחד הבודדים ששמר על דרך סיפרותית עצמאית הוא בנימין תמוז, אשר מעודו לא השתייך למסגרות העל־התרבותיות של סופרי ארץ־ישראל־העובדת, ואף נימנה בשנים שקדמו להקמת המדינה עם ה„זרם הכנעני", ב־הנהגתו של יונתן רטוש.

בניגוד לז'אנר הסיפרותי המקובל בארץ, המתמסר לשפיכת נרקוזה על הקוראים וזריית שקרים בעיניהם של צרכני־התרבות שקד תמוז, לאורך כל יצירתו הסיפ־רותית, על בניית דמויות פיקרסקיות־למחצה, המלעיגות תוך כדי הרפתקותיהן על התפוררות החלום־הישראלי, והחושפים אגב אורחא את החלל התרבותי בארץ. מתוך מעקב אחר גיבוריו של תמוז בטרילוגיה אליקום, ביעקב והפרדס, וגם בסיפוריו הקצרים, ניתן לקבל תמונת־מצב מקיפה, הדנה באווירה חברתית בה כשלו יסודות התרבות. מתוך התמונה המוצגת על־ידי גיבוריו של תמוז עולה ומוחשת אי־היכולת של יצירת מורשת כלשהי מ־90 שנות הציונות בארץ, וליגלוג חוזר ונשנה על ניסיון ההשתלה לשורשים דתיים של עבר רחוק יותר. למעשה, גלריית הדמויות של תמוז עסוקה במליסה לא־מודעת מהציפוי־התרבותי והמתקתק של נוסטאלגיה, המתפקד בהווייה התרבותית הישראלית כתחליף־סינתטי לחזון כלשהו.

גיבוריו של תמוז, אם הם חיים בארץ או בניכר, הנוף הפנימי שלהם מנוגד לחוויה הישראלית בהתגלותה ה־פומבית. בכל נוף שהוא דנות דמויות אלה במכאניזם התחושתי של הישראלי, וזאת ביתר כישרון מכל אותם אפיגונים של התרבות הסלאבית — בני־דורו — שהת־מסרו להפיכת תרבות־האם שלהם ל„תרבות־ישראלית", כפי ש„ההורה" וה„קרקוביאק" הפכו ריקודי־עם ישראליים.

תחת ליצור נוסטאלגיה, שעליה לשמש חברה נטולת־ערכים, מתמודד תמוז, בעיקר בספריו האחרונים, בשאלות עקרוניות, קיומיות לגבי מהות החיים בארץ־ישראל. הוא נמנע מלנפנף בדגלים כלשהם, כנענים כציונים, תוך שהוא מצליח להעביר את שאלותיו, תהיותיו ועולמו למישור הפרט.

בסיפרו האחרון, משלי בקבוקים*, שראה אור באח־רונה, יצר בנימין תמוז דמות בדויה, המתחזה ביהדות הקוסמופוליטית שבה, שעה שבקירבה ניתן למצוא את הישראלי־הנודד מלא השקיקה לדמות היהודי־הנודד. מ־סביב לדמות־המספר מציג המחבר מערכת של עזרי־זיהוי כימעט־בלשיים, הדנים באיזכור נקודות ישראליות. וה־רושם הוא שדמות־המספר בסיפרו של תמוז עסוקה ב־דחיקה מכוונת של העבר הישראלי, הפרטי והקולקטיבי, לנבכים.

המספר עסוק, לאורכה של נובלה, בתהליך של ניתוק־שיבה לעצמו, בניסיון להגדיר את עצמו, ואת העולם הסובב אותו, ויכולת של פרט להגיע להכרעות. הוא ישראלי בניכר, המחפש תשובות לשאלות של תוכן וטעם החיים. התהליך הפנימי בנובלה הוא של המשלה היוצאת מהמשלה, כאשר ההמשלה הסופית היא זו של הישראלי ליהודי.

ב. „ולטר בנימין, חיכיתי לך במיסעדה שלושה ימים ונמאס לי. להתראות בירושלים"

המספר במשלי בקבוקים הוא יתום, בן למישפחה מרכז־

בנימין תמוז

אירופית, שהתחנך באנגליה, וכאשר החל את השלב ה־אחרון בלימודים אקדמאיים, פרש מהם, והחל עוסק ב־נבירה ובסחר־אמנות: „... באחת מן החנויות הללו מצאתי תמונה מצויירת בציבעי־מים, ושילמתי תמורתה שלושים וחמישה פני. ידעתי בדיוק מה קניתי, ולא היתה לי כוונה להתמהמה. נסעתי למערב העיר והבאתי את הציור לגלריה... קיבלתי שיבעים לירות שטרלינג, ולא איכפת לי שעשו אותי לצחוק. שוויו של הדף היה לפחות מאתים לירות (15)..." הדמות משוטטת ברחובות לונדון, חולמת על ג'ון דון ועל שירת ירושלים החדשה שלו, חלום חופף לחלום המספר האוטוביוגראפי של פינחס שדה בהחיים כמשל.

אבל דמותו של תמוז ארצית יותר: „...הייתי מנקה את הבתים, תוך תיקווה למצוא ציור של רמברנדט בין מאות הגרוטאות שאספתי בפרוטות מכל קצוות העיר..." ויש לו גם חלום: „...כשאעשה הון קטן, אבעט בכל התועבה הזאת ואפרוש אל חיי האמיתיים. אפרוש לבית קטן בהמפסטד, עם סטודיו וחדר־שינה. גם גינה מוקפת גדר לבנים אדומה, גדר גבוהה, מבדילה ביני לבין העולם השוקע (17)..."

היות שתחום התמחותן באוניברסיטה היה באכספרס־יוניזם גרמני, ובמילחמת־העולם נמלטו לאנגליה ורעבו בה אחרוני האכספרסיוניסטים, ונתנו תמונותיהם: „...לבעלות־הבית שלהם תמורת חוב־מגורים, ולבעלי־מיסעדות תמורת ארוחה. היכן הן כל התמונות הללו? זו היתה הבעייה שלי..." המספר עובר תהליך של הזדהות עם גיבוריו האכספרסיוניסטים, הוא מביא עצמו עד לרעב, ולמרות שהתחיל למצוא יצירות של קוקושקה, קורינט, קירשנר ואחרים, הוא מגיע להסכם עם בעל מיסעדה קפריסאית ברחוב שבו הוא מתגורר, לצייר ציורי־קיר במיסעדה, כדי שלא ייאלץ למכור את גליונות־הציור שכבר רכש.

המספר מוסיף כתובות לציורים, ועל אחד מהם: „...מלאך בעל חמוטרת, שכנפיו צומחות לו מישבנו — כתבתי: ,ולטר בנימין, חיכיתי לך במיסעדה שלושה ימים ונמאס לי. להתראות בירושלים..." יום אחד ניגש אל המספר אחד מלקוחות המיסעדה, המנסה ליצור קשר עם המספר: „— אבל אינני גרמני. אני יהודי כמוך — אמרתי לו. — מוזר — אמר. — לא זיהיתי אותך כיהודי. כדרך־כלל אני מזהה (24)..." זהו אחד הסימנים הטבועים בדמות המספר על ישראליותו. „לא זיהיתי אותך כיהודי," זוהי פניה שבה נתקל כל ישראלי בחוץ־לארץ.

הזקן והצעיר מנהלים שיחה הנסבה על ברוך גרשוני בירושלים. תמוז אינו מסתיר כי ברוך גרשוני הוא פרופ' גרשום שלום. הזקן אומר בציניות: „כשאמות, יכתוב עלי ברוך גרשוני הספר יפה. הוא כתב יפה כל־כך על אדוארנו. קראת ב,פרנקפורטר־אלגמיינא' ? ברוך גרשוני כותב הספדים יפים מאד (25)..."

המספר מתקשר ריגשית לזקן, מספר לו על תוכניותיו. אחר כך ניפרדים השניים והמספר ממשיך לעסוק בסחר־אמנות, תוך שהוא קובע: „...אלמלא ידעתי שישראל שרויה במילחמות מתמידות עם אויביה, יכול הייתי להניח שהיא מרכז עולמי למיסחר בדיברי־אמנות מזוייפים (29)..." כל הזמן הרתיעה הזאת מישראל. המספר מביא את הזקן לחדרו, על־מנת שידפדף באוסף־האמנות שלו, ובתיקווה להציג לו מרישומיו: „...ואז שלף דף אחד, הרחיקו מעט מעיניו וחייך בהנאה: — קנדינסקי יפה מאד — אמר (32)..." ומסתבר שהזקן הכיר את קנדינסקי בברלין. הצעיר מתאר את הרגשותיו בשנות העשרים והשלושים בגרמניה: „...כל הפעילות הזאת בציור, בשירה. ממש לפני שהכל נגמר פיתאום (34)..." וכך עולה נושא פיזור יהודי גרמניה בעולם: „אינני רוצה לגור בירושלים — אמר הייתי שם פעמיים, ואני מקווה שיקברו אותי שם. אבל לחיות בירושלים זה יותר מדי (35)..."

ג. אומה שבשמים ואוצרות־אמנות בנהר

הפגישה הבאה של המספר עם הזקן היא בנוף כמעט ברנרי, הלקוח מעבר לגבולין ברובע היהודי וייטצ'אפל. הזקן סוחב שתי חבילות. הצעיר עוזר לו עד לביתו, שם פותח אותן הזקן, ומציא חוברות: „כשראיתי את החוברת שהיה הזקן מנופף לנגד עיני, סבור הייתי שאני רואה אותיות עיבריות... לא אפריז כלל אם אומר שלבי חדל מדפוק וחשתי כאב, מעין עווית פנימית (43)..."

המהלך האסוציאטיבי של האות העברית, חושף מעט מ„הישראלי־הנודד" הזה. ובאשלייה של אותיות אידיש לעיבריות מסיק המספר: „יש לזקן שיג־ושיח עם ה־אנשים שיבשו ביצות, קדחו במלאריה, לחמו בפראי־המידבר, רקדו הורה לאור מדורות בגליל. האנשים שלחמו בשילטון הבריטי והרגו אנגלים. אנשים שלחמו בפלמ"ח ובהגנה ובאצ"ל ובלח"י, והיו טרוריסטים יהודים, שהפילו חיתיתם על האימפריה הבריטית וגירשו את האנגלים מן המיזרח־התיכון... כל ימי עקפתי את המיפגש הזה. בעין אחת קראתי בעיתון על ניצחונותיהם בקרבות, ו־בעין שנייה חיפשתי קרנות־מיזבח להיאחז בהן (44)..." לרגע נדמה, בקריאת קטע זה, שתמוז שב לדמות של אחד מגיבוריו בשנות ה־50', למיכאל אנגלסון מתינוק שנישבה, העוסק בישראלי שירד לפני מילחמת־48' ל־אנגליה, לבטיו, חייו והנסיונות למחיקת ההווייה־הישראלית מעברו.

---

* משלי בקבוקים, בנימין תמוז, הוצאת הקבה"מ, 103 עמודים.

* פרופ' שלום נתפרסם בהספדיו־פולמוסיו לאנשי „אסכולת־פרנקפורט".

מסתבר שהחוברת האמורה היא באידיש, „א פאלק אין הימעל" (אומה שבשמיים), ריבעון שהזקן מפרסם זה למעלה מ־25 שנה, במטרה: **„להוכיח את יתרונם של היהודים על־פני אומות אחרות (47)...".** המספר מצטרף לזקן במלאכת מכירת הריבעון באסיפות יהודיות, תוך הצגת העניין הישראלי מזווית אחרת: **„ניספח התרבות של שגרירות ישראל קנה ממני חוברת זו כדי לקבל עודף מחמישים פנס. ניכר היה שהוא גא מאד בנדבנותו (50)...".**

הצעיר שוב מביא את הזקן לחדרו, ופותח בפניו לראשונה את תיק הרישומים שהוא רושם, כאשר מרבית הרישומים הם של גופה של סוחרת־עתיקות שעימה נהג לתגרת אהבים. כעבור עיון מעמיק, מתרגש הזקן ומחבק את הצעיר: **„לא ידעתי, לא יכולתי לנחש (57)...".** וכמו מסע של שגיים בתופת־העולם, הם נעים בחזרה לחדרו של הזקן, וזה פותח ארונותיו לפני הצעיר, הרואה בהם: **„מאות מיצירותיהם של האכספרסיוניסטים ה־גרמנים... רישומים עתיקים, איטלקים וגרמנים, מן המאה ה־14, ה־15, ה־16 וה־17 (59)...".** עד שהוא מגלה רישום של ליאונרדו דה־וינצ'י, ותגובתו היא: **„שבתי ונעשיתי מת, פגר מתהלך בארצות החיים, בארצות שגורלן נחרץ, מפני שהן מיושבות פגרים שכמותי (59)...".**

זהו כיוון־המחשבה בצעיר המתפתח משלב זה ואילך. למרות שהזקן מבשר לו שבכוונתו להוריש לו את אוסף־האמנות שלו — הרי מחשבות והגיגים על מהות החיים והאמנות מלוים את חלום, הבית וגדר הלבנים ה־אדומות שלו. מחלה פוקדת את הזקן, והצעיר משמש.

אחרי החלמת הזקן יוצאים השניים, והצעיר מספר לזקן מעשיה על קדר סיני המחפש עותק של ספל שאותו צר, ותוך כדי נדודיו מזקין הקדר, ומוצא את העותק לאחר תלאות בהשתקפות סיפלו במים. כך מסתבר ש־הזקן משמש לצעיר כמראה, כהעתק, והזקן אומר: **„„סבור אתה שאני ואתה הננו אותו האיש?...".**

בחודש יוני יוצאים הזקן והמספר עם בקבוק יין „שלוס האמרשטיין" (שם המזכיר את שמו של תמוז טרם שיעבורו), והזקן חושף את משמעות „מישלי ה־בקבוקים" כשהוא מדבר בבוז על תקופתנו, שבה עושים בקבוקים ל„שימוש חד־פעמי". **טענתו היא שכך משמיד את התרבות, ולדעתו: „ש רק דבר אחד שהוא חד־פעמי, וזה האדם עצמו (75)... אם הבקבוקים הפקר, אז גם האדם הפקר (77)...".**

שניהם מגיעים לביתה של סוחרת־העתיקות, והזקן מספר לה את פשר מועקת חייו של הצעיר, מועקתו היהודית, שאותה הוא ממשיל לתחושת של ילד שגזלו ממנו את הכדור: **„...עד שיום בהיר אחד הוא רואה את החירות בהישג ידו; את החירות כפי שהוא מבין אותה: מאות, אלפים, מיליונים של כדורים. כולם שלו. למה הוא דומה? לשיכור פל הונו על יין, ועכשיו מצא שהוא בעל אוצר אדיר של בקבוקים ריקים, ואם ימכור אותם, יתעשר... ואם האלים אוהבים אותו, יבין פוף־סוף שאם ימכור את הבקבוקים, יוכל לקנות בקבוקים אחרים. זה הסיפור, אבל יש לו גם אפילוג, והאפילוג נוגע ליהודים בילבד. כל אדם ממתפק בכך שהוא שנא כריון מסויים, שגזל את כדורו, ולוחם כאנשים המכויינים מאד שהצרו את צעדיו. לא כן היהודי. לגביו כל העולם הוא בריון ואויבים (84)...".**

זוהי המשלה גלוייה ובוטה על ישראל, הניזונה מ־בקבוקים ריקים והממתינה לאהבת האלים. והזקן מסיים את משלו: **„האיש שכב לא יהיה אותו איש שהיה, והבקבוקים שוב לא יהיו בקבוקים, אלא מורשת עם מופר־השכל. שהרי ביום מן הימים יבואו מחפשי־בקבוקים וירדו אל תחתית הנהר למצוא אוצרות...".**

המספר מבין זאת כצוואת הזקן בקשר לעתיד אוצרות־האמנות שלו. הזקן אוזר כוח עד להוצאת הגיליון ה־אחרון של ריבעונו, ובה „רשימה ראשונה של אנשים מפורסמים, שהם יהודים, אבל מקובל — בטעות — לראותם כלא־יהודים."

הזקן מת. המספר מכניס בשני ארונות־שפרת את אוצרות־האמנות של הזקן ומשליך אותם לתמזה, כמורשת לדורות הבאים, שימתינו ליום שבו „יבואו מחפשי־בקבוקים וירדו אל תחתית הנהר למצוא אוצרות..." אלף שנים יום אחמול כי יעבור. המספר הוא אופטימי, למרות מצב העולם, היהדות, ושאלותיו, והוא נזכר בבדיחה שהזקן סיפר לו: **„נביא היה בארץ, שהטיף לבני־האדם לכלות מן העולם ולהיספות; ואומנם פסקו הגברים מלדעת את הנשים ותינוקות לא נולדו עוד. ואחר־כך מתו הזקנים והזקנות, ורק הנביא לבדו נותר בארץ. אז קם ללכת אל קצה הצוק, אשר ממנו יטיל את עצמו אל התהום. ובלכתו אל קצה הצוק — מה עיניו רואות? ...כת של קופים, מלמדים זידיהם להעלות אש בעצים (102)...".**

ייסורי אדלר הצעיר

החוויה הישראלית

תהליך השתעבדותה של השירה העברית בתקופה האחרונה למוסכמות לשוניות וצורניות, המוכתבות לה מטעמם של מרצים ומבקרי־סיפרות, הביא לאיבוד אמינות השירה ואמון הקהל במשורריו.

בשירה העברית שנוצרה בעשור האחרון בולטים האי־ישראליות, והיעדר תמצית כלשהי של רגשות ונכונות. המשוררים חדלו להתייסר בשירתם וחייהם, והפכו פקידים, ושירתם הפכה לפקידות.

בימים אלה ראה אור קובץ־שירים צנום* שמחברו, רון אדלר (נולד: 1957) התאבד בדמי־ימיו, בעת שירותו הצבאי. למרות גילו הצעיר בולטת שירתו של רון באמינות, טהר ונכונות רבים יותר מאלה של המשוררים־המקצוענים. הוא מתייסר, תוהה ושואל שאלות מאד־קיומיות — ואינו חותר למציאת פיתרונות מתוכמים. יש בו שירים שבהם דומה כי רון משמש פה לדור צעיר ועצור, שטרם הביא עצמו לידי ביטוי סיפרותי־תרבותי, ושירה זו מציגה מעט ממועקותיו ומיסוריו של דור זה.

עולמו של רון אדלר חסר יומרות וציתצותי־לשון. אין הוא מאפר את נוף הילדות שלו, או את ליבטי־ההתבגרות שהביאוהו לקפד את חייו. הוא מלא תהיות לגבי כל אשר מצפה לו בחיים. לרון אדלר אין יומרות ציניות שבעזרתן נתגים בני־גילו לכסות את רגישותם. יש לו חלומות־בלהה, שמקורם בשואה שבה לא היה. יש שירים שלו המעלים צמרמורת בשעת קריאתם. הוא פשטני ואינו מתווכח, אלא כותב שירים, המהווים כרוניקה של כל אשר עבר עליו והביאו לעשיית מעשהו. זוהי תמונה של התבגרות רגישה של פרט בארץ־הקודש המחוספת — שבה החוויה הקולקטיבית אינה מותירה הרבה לפרט. שירתו של רון אדלר מלאה גם ברעיונות־חמלה נוצריים על עצמו, על הסובב אותו — על הכל — והוא אינו מתאמץ להסתיר את אי־האפשרות שלו לגבש בעולם הזה חיים עבור פרט אחד ורגיש.

רון אדלר
פה לדור עצור

רון אדלר יודע בייסוריו מה שממתין לו, והוא כותב: **„שותקים מפביב. / לא אומרים מילה / לא מעירים הערה / וחושבים שאני לא מרגיש. / את המילחמה והתחרות / שקכם ושקי / רק הזמן והמקום / רק הים והחרים / רק כדור או ריקמון / רק עשב צעיר ליד מצבה / רק הם יפתרו..."** שורות כאלה מהוות כתב־אישום של פרט כלפי חברה שלמה הסובבת אותו, ומייסרת. זהו „אני מאשים" של צעיר, של פרט, שהמשוררים הבוגרים ממנו לא השכילו להעלות.

מעמוד לעמוד, כמו בחלום־בלהות, רודפים דימויים של עולם שנחרב, ביקוש אהבה, ושאר ייסוריו של רון אדלר, שכותב באחד משיריו את משא יגונו:

אני אתן לך
ערמות אשפה בחוצות ערים
נחרות ביוב זורמים לים
חתולים רעבים וחטטנים
עכברים נושאי מחלות
ומגיפות שחורות
הפושטות ללא רחם
וזוקחות את קורבנן
מכל יקוד אשה
אני אתן לך מטורפים
המנהיגים עמים
אלי אבדון
ואת תתני לי...
. . . . . .
. . . . . .

* בשמם כל הכאבים, מאת רון אדלר, ספריית פועלים, 68 עמודים.

אומנויות בזמנים קשים

תולעי תרבות

המועצה הישראלית לתרבות ולאמנות, בהנהלתם של **לאה פורת** וד"ר **יוסף מכמן־מקמן**, מחלקת סכום המתקרב השנה ל־140 מיליון לירות ישראליות. כהשקעה שאינה נושאת כל פרי תרבותי.

בימים אלה פורסם בלונדון הדו"ח הכספי השנתי של המועצה לתרבות ולאמנות הבריטית. ההוצאה הכללית לתמיכה באומנויות בבריטניה הגדולה מגיעה ל־22 מיליון לירות שטרלינג*.

מתוך הסכום הנ"ל מוקצבים שמונה מיליון לי"ש לאופרה, לבאלט המלכותי, לתיאטרון הלאומי בלונדון ולתיאטרון השקספירי בסטראט פורד על נהר אבון. יתרת הסכום מושקעת ביוצרים צעירים שלא עברו את גיל 35 ובמפעלי תרבות שונים, שלא בריכוזים התרבותיים הגדולים של אנגליה. בישראל מושקעים 80% מכספי המענקים של המועצה בתל־אביב ובירושלים.

לדו"ח הבריטי מצורף הסבר מקיף בו משתדלים ראשי המועצה לתרבות ולאמנות הבריטית, לקבוע עקרונות של המשכיות התרבות והיצירתיות, בחברה הנתונה במשבר כלכלי, שאינו פוחת חמור מזה בו נתונה החברה הישראלית.

השוואה מעין זו מעלה מחדש את הצורך בקביעת מדיניות הולמת את צורכי החברה הישראלית במועצה לתרבות ולאומנות ואת הצורך ביצירת מוסד ציבורי שיפקח על הנעשה בין כותליה המוגנים של המועצה מעינא בישא של קהל צרכני התרבות.

על כל פנים, הגיעה העת לברר באופן ציבורי מה הקשר בין תרבות ואומנות לבין מוסדות מיפלגתיים גרידא המקבלים נתח מכובד מתקציבי התרבות לשימושם הלא מבוקר.

רצופה בזה רשימת כמה ממוסדות אלה:

- **ממינר הקיבוצים (25,000 ל"י).**
- **מכון ז'בוטינסקי (160,000 ל"י).**
- **ארכיון לחינוך יהודי (15,000 ל"י).**
- **בית גורדון, דגניה (40,000 ל"י).**
- **מועדון „מילוא" (מפא"י) ת"א (20,000 ל"י).**
- **קרן השתתפות בנסיעות לחוץ־לארץ (693,500 ל"י).**
- **ההסתדרות (5,000,000 ל"י).**

ועוד.

שלושת המוסקטרים

בחטף

במישפט שהתנהל בין הסופר **קן קייזי** למפיקי הסרט קן הקוקיה, שהוסרט על־פי סיפרו, תבע קייזי 4% מסך־כל ההכנסות של הסרט. לאחר מערכה מישפטית התפשרו הסופר והמפיקים על 2% תמלוגים, המסתכמים עד כה ב־4 מיליון דולר ● תרגום עיברי מלא של החייל האמיץ שוויק, מאת הסופר הצ'כי **ירוסלאב האשק**, מצוי בשלבי תרגום בידי **חיים איזק** ו**רות בונדי**. ראוי לציין כי הגירסה הקיימת כיום בעיברית היא מקוצרת ומסורסת ● בגירסה המוסרטת של הספר האוטוביוגראפי סוסנץ מאת **יורם קניוק** עומדת אמו הקשישה של קניוק לגלם את תפקיד אמו של קניוק ● משורר תל־אביבי בולט הגדיר את הופעת המבקר **מנחם פרי**, המשורר **מאיר ויזל־טיר** ו**משה שמיר** (שר־החינוך־והתרבות המיועד בממשלת־הצללים של הליכוד) בערב שירה בירושלים כ„שלושת המוסקטרים של אגודת הסופרים." ● משא, מוסף דבר לסיפרות, זכה בעורך אלמוגי, **איתן בן־נתן**, אשר מייד עם כניסתו למישרה נקט עמדה חד־משפעית ומוגדרת בזכות אנשי כתב־העת סימן־קריאה. לצים הציעו לכנות את מדור הסיפרות של דבר: משא — מוסף סימן־קריאה לסיפרות ● לאחר הצלחתו חסרת־התקדים של הירחון פרוזה מצויים לפחות עוד שלושה ירחונים לסיפרות בשלבים שונים של תיכנון. על אחד מהם ידוע כי בראשו יעמוד **בן־ציון תומר**, לשעבר „יועץ שר־החינוך־והתרבות לסיפרות". השמועה טוענת, כי תומר וירחונו מתכוונים למלא את התפקיד שבעבר מילא הירחון מושג, שנסגר החודש.

שוויק (ציור של יוסף לאדה)
גירסה בלתי־מסורסת

במדינה

(המשך מעמוד 43)

מטרים מאחורי הכיתה. וכך, כולם מרוצים."

עירית, המדריכה הנאה ממוצא תימני, וכמוה גם המדריכות האחרות, הן בעלות הופעה נשית ביותר. כתום יום־האימונים הן טורחות להתאפר מעט ולטפח את עצמן. הן עונדות טבעות על אצבעותיהן ועגילים באוזניהן, ובצירוף חיוך מקסים — קשה לעמוד בפניהן.

„אני הייתי בטוחה שאצליח," אומרת עירית. „אני מלאת בדיוק אותם תפקידים שממלאים המדריכים־הגברים. פעמיים ב־שבוע, כשאני בתורנות, אני קמה בארבע בבוקר כדי שהכיתה שלי תוכל להיות באימונים כבר ב־5.15. אינני מרגישה כל הבדל בין מתן פקודות לבחורים או לבחו־רות. אבל כולם מתייחסים לפקודות ברצי־נות, ומשתדלים למלא אותן במהירות, מבלי להסס. ייתכן שאנחנו היחידות בעולם שע־שות זאת," היא מסכמת בחיוך צחור־שיניים, „אבל אנחנו פשוט מוכרחות להיות מקוריות."

סופרן דקיק. מאיר הרטמן, טירון בן 24, הוא עולה־חדש מפילדלפיה. הוא צוחק, ואומר: „בהתחלה זה היה מוזר לי, אבל במהרה התרגלתי, ולא מצאתי שום הבדל. לפעמים אני אפילו שוכח ששם, לפני, עומדת בחורה."

ממרחק־מה בוקע לפתע קול דקיק, זעל השביל מופיעה כיתה. מירי מובילה את חניכיה לארוחת־הצהריים. האנשים נוטלים את פנכותיהם וחוזרים למקומם. הכיתה שבה ויוצאת לדרכה לחדר־האוכל. דמותה הזעירה של מירי מתגמדת לצד טירוניה המגודלים, ורק קולה הדקיק נשמע כשהוא נותן להם את הקצב: „שמאל־ימין, שמאל־ימין, שמאל־ימין שמאל!"

צרכנות

כוס הזבובים

איך ניתן להכניס שמונים זבובים לבקבוק מיץ פטה אחד?

בני מישפחת קנומוב להוטים אחרי מיץ פטל. זוהי הסיבה לכך שלמרות עליית המחירים המסחררת של תרכיז מיץ הפטל, שנגרמה בשל עליית מחירי הסוכר, לא ויתרה מירי קנומוב על פריט זה בסל המזונות של בני מישפחתה.

אולם בקבוק מיץ הפטל שקנתה מירי קנומוב בחנות המכולת שבשכונת מגוריה הירושלמית לפני כחודשיים, היה מרוכז יותר מהרגיל. לא ריכוז הפטל הוא שהיה יוצא־דופן בו, אלא דווקא ריכוז הזבובים.

כנראה שבעת שנטלה את הבקבוק מדו־כן המיצרכים בחנות המכולת, שררה אפ־לולית במקום. אחרת אין להבין כיצד לא הבחינה מירי בריכוז הזבובים בבקבוק עוד בטרם פתחה אותו בביתה. אולם, בבית, נכונה לה הפתעה אמיתית. כאשר אמרה למזוג תרכיז פטל, הסתבר לה כי יש זבו־בים בבקבוק.

לא זבוב אחד ולא שניים. גם לא עשרה. על פי מיספור מפורט שערכה מירי קנו־מוב היו שרויים בתוך מיץ הפטל הסמיך לא פחות מאשר 80 זבובים. מובן מאליו שהיא נטלה את הבקבוק ומיהרה להתלונן במישרד המיסחר־והתעשייה.

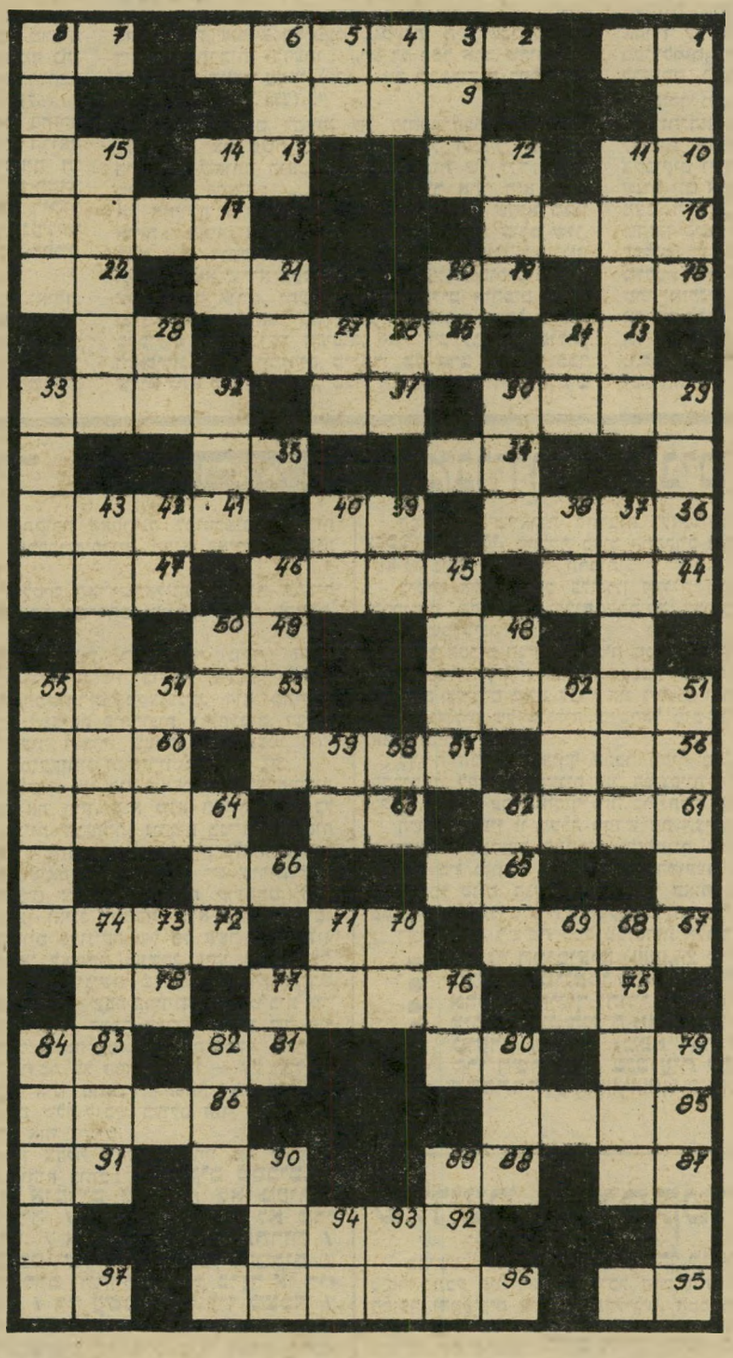
תאונת־עבודה. בבית מישפט ה־שלום בירושלים, שם הוגשה תביעה מיש־פטית נגד חברת המזון הגדולה, יצרנית מיץ הפטל רווי הזבובים, ניסה נציג החב־רה להסביר כי זבובים בבקבוק הם בבחי־נת תאונת־עבודה שיגרתית.

בעזרת מיספרים וסטאטיסטיקות למכביר הוא טען כי אין כל יחס בין כמות הייצור במפעלי החברה, לבין מיספר תקלות הזי־הום הסביבתי במוצרים. בכל 12 שעות, טען, מייצר המיפעל 60 אלף פריטי ייצור. מיספר המקרים בהם מתגלים גופים זרים במוצרים בטל ומבוטל לגבי היקף הייצור. מה עוד שתקלות כמו חדירת זבוב לבק־בוק, איגן ניתנות למניעה אבסולוטית.

ייתכן ואילו היה בבקבוקה של מירי קנומוב זבוב אחד לרפואה, היה השופט מקבל את טיעון איש חברת המזון. אולם לנוכח הריבוי במיספר הזבובים בבקבוק, הוא קנס את המיפעל בקנס של אלף ל"י.

אלא שהתעלומה העיקרית נשארה בל־תי מפוענחת. איך בכל זאת חדרו 80 זבובים לבקבוק אחד? שהרי גם 80 זבו־בים בחדר אחד הוא מיספר מוגזם לכל הדיעות, לא כל שכן בבקבוק.

תשבץ העולם הזה 2055

מאוזן:

1. ממצבי־הצבירה של החומר; 2. מצבו של גוף המכיל ריקמה עבה ורכה; 7. כיוון ש־; 9. מושל־מחוז; 10. ניתן שכם; 12. מושת על כל אורח במדינה; 13. מזמר; 15. מסולם־הצלילים; 16. שעיסוקו היין; 17. לבלר; 18. מסייר; 19. בת־קול; 21. שן־הפיל; 22. קריאת־יגון; 23. נהר באפריקה; 25. ידלין היה אמור להיות כזה; 28. פקודה; 29. זוהמה, סחי; 31. מילת־שלילה; 32. לבוש רומאי; 34. בוסתן גוי; 35. ממצערי־המיטה; 36. אבן יקרה; 39. יבשה מוקפת ים; 41. יתרון; 44. תלם; 45. היקף; 47. פז; 48. רצועה ישרה; 49. מסוגי האדמה במידבר; 51. ממתק; 53. פילוסוף צרפתי; 56. סוג של מכונית צרפתית; 57. קופסה ובה זרעים רבים; 60. אין; 61. בירה אירופית; 63. מחציתו של תוף אפריקאי; 64. שעייפוהו עד כלות כוחותיו; 65. תרופה; 66. ממציא הטלפון (ש"מ); 67. הסתכל; 70. מחוספס; 72. מתשמישי־הקדושה; 75. אותו אכלו אבותינו במידבר; 76. ציפור־שיר; 78. נחשול קטן; 79. בעל־גאווה; 80. שלל; 81. דורון; 83. נעמד על רגליו; 85. עיר דרומית בישראל; 86. מפולש; 87. סיומת לרבות; 88. נישא; 90. הטיל; 91. את בא"ב האנגלי; 92. כור; 95. מיקווה־מים ענקי; 96. מתבוננת מן הצד; 97. רך בצאן.

מאונך:

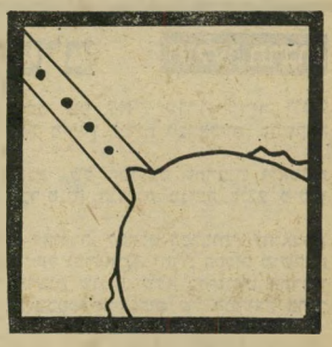
1. מין אבן קשה ביותר; 3. אזור מותניך; 4. מכלי השחמת; 5. נרו יאיר (ר"ת); 6. מלחין גרמני; 8. כוח צבאי; 11. חבל־ארץ באירופה; 12. חלק מן הארו־חה; 14. שמן־האדמה; 15. מיון; 20. מן השבטים; 21. משונן; 24. מילת־שלילה; 26. אחורי הגוף; 27. מנעול פטנטי; 28. כמו 28 מאוזן; 29. טשולנט; 30. אביזר חיוני במכוניות; 32. לפני; 33. העז!; 37. נציב מס־ההכנסה (ש"מ); 38. זכר בבקר; 39. מחודשי השנה העיברית; 40. מבינויי האלוהות; 42. מן הצאן; 43. השתוקקות נלהבת; 45. מין מטוס קל; 46. פרי עץ האלון; 48. סימן הכפל; 50. מטבע צרפתי; 51. ארוכה; 52. קידומת גרמנית; 54. עיבדו את הבצק; 55. התחלה; 59. אוייב; 62. הזזה, העברה; 64. חומר המשמש לבניין; 68. שמלאכתה הבימוי; 69. מטבע יפאני; 70. ועוד, נוסף; 71. כן, בספרדית; 73. שלושים־ושלושה, בגי־מטריה; 74. מין תיק לספרים; 76. מש; 77. אביון; 79. פרי מחשבת הגאון; 80. נתח; 82. מבני נוח; 84. גילוי; 89. מדור־תשלומים (ר"ת); 90. כרוב; 93. ענק בלי ראש; 94. קריאת־צער.

קשקשת 2055

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה את ה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת", ת.ד. 136, תל־אביב.

קשקשת 2052

● הידוק החגורה נוסח רבינוביץ. **אבי כהן,** רח' קפלן 8, חולון

● ניקוי־ראש באמצעים ידניים. **שירי בן־עמי,** רח' יהודה הנשיא 36, נווה־אביבים, תל־אביב

● לימון בשיעור אסטרונומיה. **אירה פנשושה,** קיבוץ נתיב־הל"ה, ד.נ. עמק־האלה

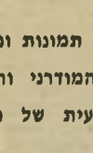
● „אמא, האיש מהחלל גמר לאכול את הספה ולועס עכשיו את החגורה של אבא..." **דדי תבלין,** רח' גזר 6, תל־אביב

● גיטרה בהריון. **בנצי בן־נאים,** רח' ריינס 5, הרצליה

מבחר גדול של תמונות ופלקטים של גדולי הציור המודרני והקלאסי — הדבקה מקצועית של פלקטים ו־תמונות.

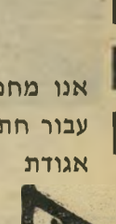
„יומם", ת"א, רח' אלנבי 101

(מול בית־הכנסת הגדול)

אנו מחפשים בתים חמים עבור חתלתולינו החמודים

אגודת צער בעלי חיים

רחוב פלמח 30, יפו, טל. 827621.

אחרי הסאטירה החברתית של "ZOO הארץ" ו„ניקוי ראש" מגיע תורו של האנטי־גיבור הסאטירי „האביר זיק - ספר מדליק"*, שראה אור השבוע

הרפתקאות האביר זיק

חנוך מרמרי ודודו גבע, מיוצרי תוכנית־הסאטירה ניקוי־ראש חברו ליצירת ספר שונה ויוצא־דופן, שבא כמשב־רוח מרענן לשוק־הספרים העיברי העייף. הספר, שהוא משובב־נפש, מתחזה כספר־ילדים, שעה שהוא למעשה סיפור־מצוייר־למבוגרים.

האביר זיק הוא מעין אילוסטרציה נוגה של דון־קישוט מגוחך, הדוהר עם עליליתו אל עבר עולם של הזיות ספק־ילדותיות, ספק־בוגרות, תוך שהוא תוקף ללא־רחם את טחנות־הרוח העשויות ממטבעות־לשון, או שאר סיטו־אציות מילוליות של השפה העיברית. בספר ניכרים עיק־בות עבודת צמד־המחברים במדיום הטלוויזיוני: „עבדנו על זה כמו שעובדים על קולנוע. על כל זוג עמודים כעל תמונה קולנועית. השתדלנו לבצע עבודה תמציתית ונקייה מכל תופעת־לוואי מייותרת. ציור פשוט של עיפרון. מינימום מישטחים, ובלי בדיחות קטנות."

● בספר נכללות שלוש מעלילותיו של האביר זיק. הראשונה בהן: „האביר זיק ובת־המלך", נפתחת במילים: האביר זיק היה אביר כישרוני ואמביציוזי וכיוון שכך ניעורו בו שאיפות גדולות. בוקר אחד קם האביר זיק, סידר את מיטתו, הכניס את אמו למושב־זקנים ונשק לעיזו האהובה ריבקה ויצא לדרך. הוא נדד ונדד והגיע לעיר־הבירה. זהו מקומם של אבירים כישרוניים — חשב ה־אביר זיק בלבו — אך תקוותיו התנפצו אל המציאות המרה. מאוכזב ועצוב ניסה האביר זיק את כוחו בעבודת־כפיים וגם בעבודת־ידיים שלח ידו וסופו שהידרדר ל־זנות...

אביר זיק ספר מדליק

האביר זיק, עינו צדה מודעה נאה ומושכת עין, ה־מבשרת כי המלך קובי השני יתן את בתו לאשה לאביר שיעמיד בתחרויות הקשות... אביר שיכשל — יותו ראשו:

אותו הלילה התרגש מאד האביר זיק וחלם חלום פסיכולוגי. כשבת בבוקר קם האביר זיק, ציחצח את שיניו ויצא לתחרות. היו שם גיבורים מכל רחבי העולם אך מקץ שעה קלה ניתר האביר זיק לבדו. המלך קובי השני, סגנו ומסייעיו הטילו על האביר זיק שלוש משימות קשות ומסוכנות.

הם הטילו עליו לשחות 200 מטר חזה עם המיפלצת מקריית־יוכל (שהיא שיאנית העולם במקצוע זה). אך לפתע קבלה המיפלצת אפנדיצט ופרשה מן התחרות. הם שאלו אותו שתי שאלות קשות בחשבון אך האביר זיק הוציא שיחרור מלענות. לבסוף נכחן בעין או פלי — אך הפסיד.

האביר זיק לא איבד את קור רוחו והגיש עירעור לוועדה לפי סעיף 536. העירעור התקבל.

נישק אותו המלך קובי השני על מיצחו ואמר לו: „הא לך את בתי לאשה".

המשתה נערך שבעה ימים ושבעה לילות. אבל אותו היום פרצה מהפכה ובוטלה המלוכה. האביר זיק ואשתו הניסיכה פתחו קונדיטוריה בפרברי העיר וחיו רע, מה לעשות?

● אלא שהאביר זיק — ספר מדליק אינו סאטירה, למרות שהקורא רשאי לפרשו כסאטירה. ואם יש סאטירה בספר — אומר חנוך מרמרי — היא נמצאת בסיפור „האביר זיק ואשתו של תרנגול בכיר". „ניתן להגדיר זאת כסאטירה נוקבת על החברה של סט' פטרבורג במאה שעברה. פאראפראזה על אנה קרנינה. מצאנו את עצמנו פתאום עם סיפור כל־כך רומאנטי, עצוב ונוגע־ללב, סיפור העוסק בדמויות השבויות בכבלים חברתיים. כימעט בכינו כשעשינו את זה, ואז הבנו שהסיפור הזה יכול להיגמר בהתאבדות כמו הסיפורים של אז," אומר חנוך מרמרי.

„אין בספר הזה מטרות לחנך את האנושות"

● הספר גדוש בשימוש „לא מקורי", לדיברי מחבריו, בדמויות חייתיות: „נגד וולט דיסני יוצר בעלי חיים למטרות הסיפור, כך שאם זיק דופק תרנגולת אז זה לא משנה."

האביר זיק עם ידידה (תרנגולת)

● כל הרפתקאותיו של „האביר זיק" הן בינות ל־מטבעות־לשון לעגה־עילגת של היום. וחנוך מרמרי מו־סיף: „אין בספר מטרות לחנך את האנושות. זהו ספר שנעשה מתוך חדוות־עשייה. זה רומן־מצוייר קטן, עם כל הכרוך בזה. עד שהוא נוגע־ללב בעצבונו. האביר זיק הוא זיין נוגה. דופק כמו שפן, ובוכה...".

„האביר זיק יוצא לחפש את האמת"

● עלילת הסיפור השלישי של הספר, „ייסורי האביר זיק הצעיר", מתאר את גיבורם של מרמרי וגבע. המתעורר בוקר אחד ומחליט החלטות חשובות: הוא שילם את החוב בממולת, העביר לשכנים את עציצו האהוב יהושע, נפרד מאיכפ המפיות שלו ופרש מתפקידו האחראי כ־מחלקת־מים. החל להינזר מעישון, משתייה ומעיזים. גידל זקן וצם שלושה חודשים. ואחר מירק את נפשו ביסורים קשים. ויצא מחושל ומטוהר, לחפש את האמת. הוא חצה את המידבר הנורא ואת הג'ונגלים האיומים, את האוקינוס העצום, ואת יס־הקרח האינסופי, והגיע אל המיזנון של יוסף הנורא אבל הוסף משם החוצה תיכף ומיד...

האביר זיק המשיך בחיפושיו אחר האמת במישנה מרץ וגם סכנית ושודדים לא יכלו לו. לאחר כמעט מפרך הגיע האביר זיק לטירתו של המכשף איציק, אשר הסכים לעזור בתנאי אחד... האביר זיק הרגיש כי הגיעו מים עד נפש, אך בכל־זאת אימץ את שארית כוחו, והמשיך ב־דרכו מלאת־ההתחתים אל ההרים הגבוהים ואל הזקן יחיעם הנכון באדם...

„הזקן יחיעם הנבון באדם"

● והנה נתקל האביר זיק באביר הנורא האביר גליק שעמד באמצע הדרך ועשה לו פרצופים. נתן האביר זיק לאביר גליק ארבע סטירות־לחי חזקות. אבא של גליק שבר לאביר זיק את כל העצמות. אף כי סבל מנכות ארבעים אחוז ומנקע המשיך האביר זיק לטפס בהרים הגבוהים. על פיסגת ההרים הנכוהים התגלה לעיניו של האביר זיק הזקן יחיעם הנכון באדם, והוא שקוע במחש־בות עמוקות. ברע האביר זיק על ברכיו ואמר: אני הוא האביר זיק המחפש את האמת...

● עצוב ומאוכזב אמר האביר זיק: לא מאמין! אמר הזקן יחיעם הנכון באדם: בוא נתערב!...

והסיפור והספר מסתיימים בכך שהאביר זיק יורד במורד ההר ובידו מיברשת־שיניים.

אומר חנוך מרמרי על מגמת הספר: „ביצאתי מניקוי ראש וZOO ארץ לדברים יותר אנושיים ולא־פלאקטיים. זו עבודה שלמה ונקייה יותר מדברים קודמים. הכוונה היא ,עידון והאצלה', כפי שאומר דודו גבע. אבל למרות זאת, הספר הינו מסוג הספרים שצריכים להיות על המדף בבית־השימוש, ספרים שכל מטרתם היא לשובב נפש..."

* בהוצאת „זיק את גליק", 120 עמודים בצבעים, על נייר משובח, ונמכר במחיר הזול להפליא (כולל מס־ערך מוסף) של 25 לירות בלבד.

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה", שיצא־לאור לפני 25 שנה בדיוק, בולט עדיין ברושם הציבורי שאותו יצרה הפגנת־הענק נגד השילומים מגרמניה, שנערכה בראשית־הכנסת בירושלים, והקדיש כתבה לכמה מהדיוקנים ששהתפו באיתה הפגנה. כמיספרת מגמת המערכת להגיש מן הנעשה במינזרי חיים שונים, הוכאה כתבה מצוילמת: „לאן הערב? בית־סוהר יפו". הכתבה עוסקת בהצנזות־תי־אטרון ומיספרות־שיקום אחרות בבית־הכלא.

בראש הגליון — מודעת אבל לרגל מותו של יעקב גל, כתב השבועון למוסיקה ולפלילים, מראשוני המערכת הנוכחית, בעלה הראשון של דינה אברך.

בגליון „העולם הזה" לפני 25 שנה, בכמדור „במרחב" התפרסמה כתבה שדנה במלך טלאל, אבי חוסיין, מלך ירדן בהווה, שמלך תקופה קצרה לפני שאושפז בבית־חולים לחולי־רוח.

בשער הגליון: נערה המאפיינת את בנות הארץ באותה עת, מעשה יריה של צלמת המערכת פרנצה גרוסנר, לרגל נסיון „העולם הזה" להקים גרעין־התיישבות בנגב („גרעין עמית").

„העולם הזה" 742
תאריך: 17.1.52

קופאי־בנק שחילק כסף לאנשים ✱ בן־גוריון זוכה ב„פרס ביאליק" לסיפרות ✱

העם

מדינה משוגעת לגמרי

קבוצות של צעירים, בלוויית כמה אנשי־ציבור שהוזמנו על־ידי צבא־ההגנה־לישראל, ירדו במוצאי־שבת דרומה, כדי להשתתף בחגיגה חלוצית מייוחדת־במינה. כשירדו במעלה־העקרבים מישראל האחת לישראל השנייה", השאירו אחריהם מדינה שהיתה עדיין אחוזת בולמוס המעצרים, הכימעט־מהפיכות והכימעט־ישועות של פרשת הכנסת. בנושמו מלוא־ריאותיו את רוח החופש של הערבה האינסופית, אמר מפקד גדנ"עי מדובלל־בלורית, באנחה של הקלה: „ברוך השם שזו ארץ אחרת! מדינת ישראל משוגעת למחצה!"

כשחזר אותו גדנ"עי כעבור יומיים חסרי־עיתון לבית החייל בבאר־שבע ונטל לידו, לתומו, את ההוצאה האחרונה של עיתון־הערב, פקח זוג־עיניים לרווחה. ביומיים אלה קרה משהו במדינה. בגין המהפכן ובן־גוריון המושיע נדחקו לפינה רחוקה, מבלי יכולת להתחרות בגיבור הלאומי החדש, שמעשיו ותמונותיו מילאו את העיתונים. הגדנ"עי תפס את ראשו המאובק, והפליט מיואש: „חבריא, אני נכנע! המדינה כבר משוגעת לגמרי!"

שובר כל השיאים. היה באמת נדמה שמדינת־ישראל כולה הפכה בית־משוגעים אחד גדול. אחרי שורה שלמה של מעשי־רצח מתוך טירוף, ואינטרמצו פולי־טי בירושלים שגם הוא לא היה נורמאלי ביותר, הופיע המשוגע שהוא (ביניהיים) שובר כל שיאי השיגעון: גרשון פאר, קופאי לפי מיקצועו, שודד־בנק לפי בחירתו, מטורף־מהפכן ומהפכן־מטורף לפי מעשיו, האדם ששבר את התיקווה בנוכחות שני קציני־משטרה על גיבעת־חול שוממה, ליד שק מלא הון אגדי, שהיה מוכן לחולל את המהפכה העברית הגדולה ולהביא את הצדק להמוני העניים*.

דומה היה שהגורל זימן את האיש הזה כדי לשלב יחדיו ולהביא עד כדי אבסורד את כל הקלחת השיגעונית של שוד האינדכס, וכאשר חזר דוב יוסף לתפקידו, הפעם כשר־המיסחר־והתעשייה, עמד האינדכס על 371 נקודות בדיוק.

* מאוחר יותר שר־הביטחון, שבתקופת כהונתו בתפקיד זה התרחשה הפרשה הקרויה על שמו.

קשה היה גם לאזרח חסר חוש־הומור להימנע מחיוך נסתר. גרשון פאר הצליח במקום שבו נכשלו מיטב המוחות של הציבור הישראלי: להצחיק את המדינה ולרתק את דמיון אזרחיה.

השאלה שנתבקשה מאליה נשאלה על־ידי עיתונאי מכובד, שחזר אף הוא מן

מחלק כספים גרשון פאר
למה, בעצם?

הנגב הדרומי: למה, בעצם, הוא משוגע? האם ביגלל זה ששדד את הכסף, או ביגלל זה שהוא חילק אותו?

המשק

לירות״ם במקום לירה

אינדכס־יוקר־המחייה עמד על 371 נקודות כאשר שר־האספקה־והקיצוב, ד"ר דוב יוסף, הכריז על מילחמה לפני 30 חודש. הוא הורידו משך חצי שנה ל־317 נקודות. אולם יורשו, פינחס לבון*, לא נקט את האמצעים המתאימים למנוע את עליית האינדכס, וכאשר חזר דוב יוסף לתפקידו, הפעם כשר־המיסחר־והתעשייה, עמד האינדכס על 371 נקודות בדיוק.

* באותה תקופה, נחשבה נסיעה לאילת כהינתקות שלמה מתוך המתרחש במדינה.

** מעשהו הרובין־הודי של גרשון פאר, שחילק שטרות־כסף ברחוב, הפך מאוחר יותר אגדה ואוזכר בסרט.

יוסף נואש מבלימת גלגלי האינפלציה הדוהרת, ואינדכס עבר בקפיצות־בזק את הנקודה ה־400. כאן התערב שר־האוצר, אליעזר קפלן, יותר משנה נמצאה במגירתו הצעת הוועדה לעריכה חדשה של האינדכס. עם ראש השנה 1952, כשנסתיים תוקף החוזים הקיבוציים בין הסתדרות העובדים להתאחדות־בעלי־התעשייה, אישר שר־האוצר את האינדכס החדש.

אינדכס יוקר המחייה הוחזר ל־100 נקודות, אולם הבסיס לשכר־היסוד שונה מ־10½ ל״י (משכורת היסוד ב־1939) ל־70 ל״י. כל עלייה בנקודה באינדכס תגרור אחריה תוספת של 700 פרוטה, במקום ה־105 המקובלות.

אישור האינדכס בפרוש המו"מ על שכר העבודה הוציא את הרוח ממיפרשי מפ"ם. כאשר מרכז מפא"י (ההסתדרות)** החליט לצמצם את תביעות הפועלים להעלאת שכר ב־15—20 אחוזים בהשוואה לדרישה המפ"מית של 35 אחוזים, היתה עימו הנמקה הגיונית: האינדכס החדש יפצה.

במחצית ינואר עמד האינדכס על 108 נקודות, והבטיח תוספת של 5.6 ל״י מלבד תוספת־התוצרת. בעד כל לירה תוספת לפועל יחזיר לעצמו התעשיין לירות־תיים*.

ספרים

יהודה הוא משה

כאשר משה סמילנסקי, הפרדסן הרחובותי, שהתפרסם בתפקיד עורך דואר היום מעל דפיו, ניהל מילחמה, בקירבתו לברית־שלום, ובמאמריו, על גורל המדינה בהארץ, ישב לכתוב את האוטוביוגראפיה שלו, בחר בדרך מיוחדת: בצל פרדסים***. אינו מתאר את 77 שנות חייו של איש העלייה הראשונה, בן מנהל משק חקלאי באוקראינה, שעלה בגיל 16 וחצי ארצה, לביצות חדרה. במקום זה מתוארות קורותיו של

* גילוי זה של מערכת העולם הזה, בזמנו, פורסם לפני כשנה בדו"ח כלכלי סנסציוני, שהוכן בידי ד"ר אסתר אלכסנדר, ראש מחלקת המחקר במישרד ראש־הממשלה, הטוענת גם היא, ואף מוכיחה, שהתעשיינים הינם המרוויחים העיקריים מעליית האינדכס.

** למפא"י היה באותה תקופה רוב אבסולוטי בהסתדרות.

*** בצל הפרדסים, מאת משה סמילנסקי, הוצאת מסדה, 244 עמודים.

יהודה, פרדסן רחובותי, ממעריצי מישנת אחד־העם, שסייר בערי סוריה וארץ־ישראל, נסתבך בעלילת־רצח ערבית, והתנדב לגדוד העיברי.

קורותיו של משה סמילנסקי ויהודה גיבורו כימעט זהות לחלוטין, בשמות נשותיהם: צילה, וכינוייהם־הסיפרותיים: חווא־ג'ה מוסה.

אך גם ככה מעניינות ביותר התלבטויותיו של יהודה־משה. הוא ידע כי עליו להיאחז בקרקע, לשאוף לשלום עם הערבים ולעבוד ככל יכולתו. דיעות ברורות, שבעליהן לא איבדן גם כיום, ארבעים שנה אחרי שגיטעו בו לראשונה*.

כל ההתייהרויות הקטנות וההדגשות הזוטרות לעיתים קרובות־למדי באיזו מידה יהודה־משה הוא גברא־רבא, נעלמות לעומת אמיתות הדברים של אוהב ועובד אדמתו הנאמן. עשרת העמודים בספר, המתארים את מילחמת יהודה־משה בארבה שעלה על הארץ ועל שדותיו, אינם נופלים מדיבורי משאו של יואל בן־פתואל על מכת הארבה, כמה אלפי שנים קודם־לכן.

אנשים

כאשר 200 צעירים ירושלמיים חמדו להם לצון, לפי הודעת המישטרה, וניסו לעבור בין המיתרסים שהוקמו ליד בניין הכנסת — הותזו עליהם סילוני־מים. בין הנפגעים: שלישיית הסופרים והמשוררים המפ"מית: **אברהם שלונסקי, משה שמיר וחיים גורי.**

עשר שעות לפני שזכה **דויד בן־גוריון** בפרס ביאליק** (500 ל״י) הוא ביקר בנמל חיפה, סייר באוניה נגבה. סיורו זה גרם לדחיית הופעת־הבכורה של להקת הריקודים של **פרל פרימוס.** ההסבר: סיורו של בי.ג.י. הפסיק את פריקת מיטען האונייה, שהכיל את תלבושות ותיפאורות הלהקה.

אבא אבן, נציג ישראל באו"ם, לא רצה להרחיב את הדיבור על מישטר־הצנע הישראלי במסיבת־עיתונאים פאריסאית והסתפק בהסבר קצר. שני המיצרכים שאינם מוקצבים בישראל: נאומים ונפט.

* השקפת־עולם שונה גילה באחרונה, ס. יזהר, בן־אחיו של משה סמילנסקי, במאמר שפירסם על הפלסטינים, בעיקבות טבח תל־אל־זעתר בביירות.

** בשנות ה־50' הוענקו פרסי ביאליק לרוב לאנשי־מדינה, ולא לסופרים. מילבד בן־גוריון זכו בו זלמן שז"ר, רחל שז"ר ואחרים.

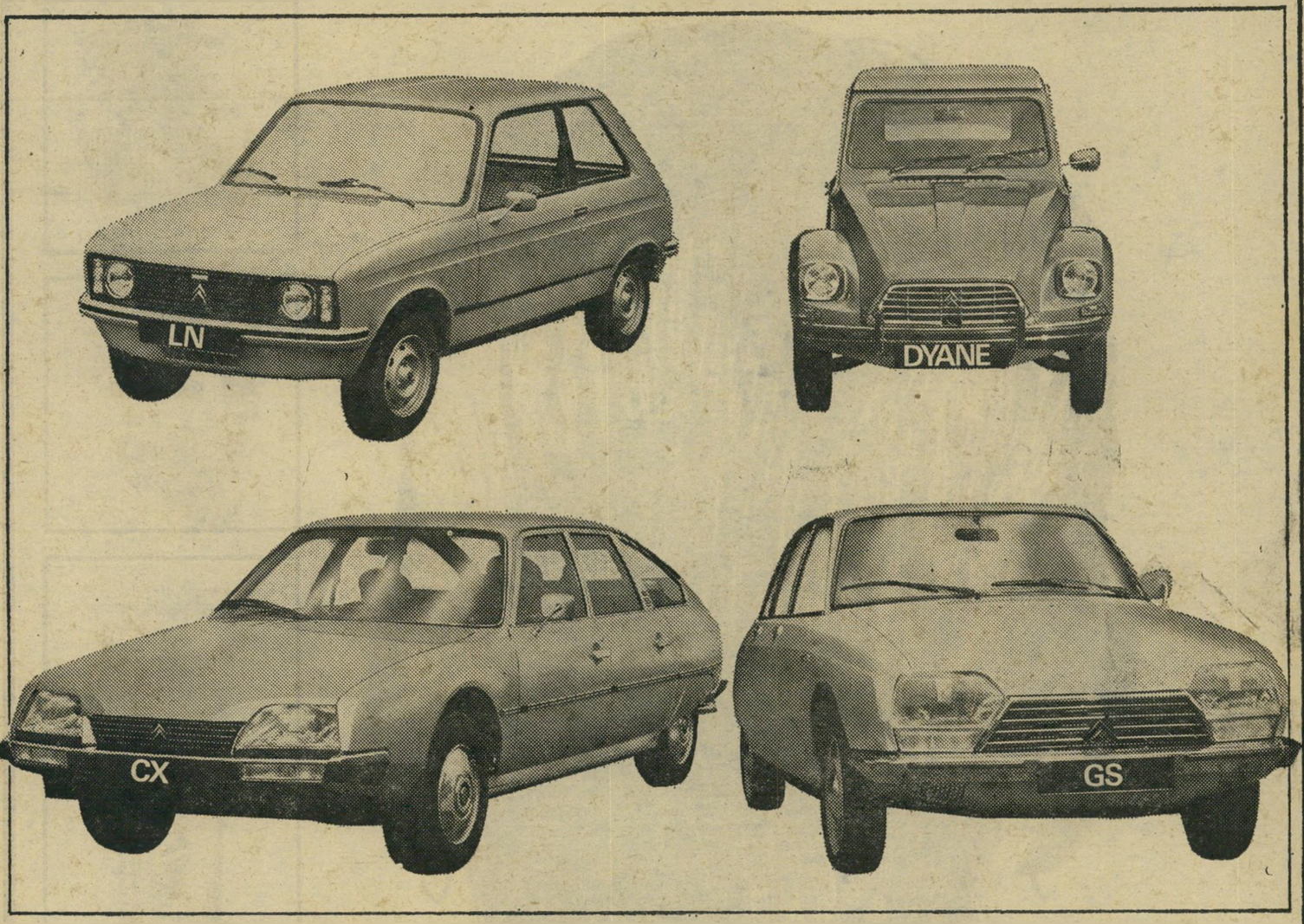
רותי והמזל ההפוך

(קריקטורה של דוש)

לבעלי מכוניות סיטרואן

CITROËN

אנו לשרותכם!

במסגרת ההיערכות הארגונית שלנו לקראת יבוא ושיווק מכוניות סיטרואן, הכשרנו אנשי מקצוע מעולים בתחום השרות.

במשך החודש יועמדו לרשותכם 12 מוסכי שרות מוסמכים.

מטרתנו לפתח מדיניות שרות השמה את הדגש על יחס אישי ומסור ללקוח על־פי המסורת הידועה של חברת

דוד לובינסקי בע"מ. ועל פיתוח רשת מוסכים עם ידע טכני, אמין, מנוסה ברמה גבוהה ומחסני חלפים מקוריים.

כמפיצי מכוניות סיטרואן בישראל, נעשה כמיטב יכולתנו בטיפול מסור ואמין בלקוחות, כדי להצדיק את האמון שנתנו בנו מפעלי סיטרואן – מתעשיות הרכב המובילות באירופה.

דוד לובינסקי בע"מ

מפיץ פיג'ו וסיטרואן בישראל.

רשימת מוסכי־שרות (אשר הוסמכו עד היום):

תל־אביב: מוסך לובינסקי ת־א, בע"מ, תובל 5, טל. 39871; **ירושלים:** פליקס זילברשטיין, רח' הרכב 14 א' איזור התעשיה תלפיות, טל. 719648; **חיפה:** מוסך צמרת, רח' ההסתדרות, מפרץ חיפה, טל. 728888; **בני־ברק:** מרום הצמרת, ברון הירש 19, איזור התעשיה, טל. 791016; **כפר־סבא:** מוסך פוספלד, טל. 052/20161; **נתניה:** מוסך יחזי איזור התעשיה, טל. 37223; **חדרה:** מוסך השלושה, איזור התעשיה, טל. 22650; **נצרת:** מוסך ציפורי, איזור התעשיה החדש 8/9, טל. 56098; **צפת:** מוסך מנחם, איזור התעשיה החדש, טל. 30132; **רחובות:** מוסך מלבה, איזור התעשיה, דרך יבנה, טל. 956883; **ראשון לציון:** מוסך שרתון, איזור התעשיה, טל. 949481; **אילת:** מוסך ישראל, איזור התעשיה, 54/1/2, טל. 3001

צו האופנה..
שמפו רויאל!

עץ הזית

פרסום פלד משה עמר נורברט

כ

רחל מרחלת של כל העולם

אוטוביוגרפיה במעגל סגור

לפי כמות סיפרי האוטוביוגרפיה הנופלים עלינו בזמן האחרון, אפשר היה לחשוב שכל מי שהוא פחות או יותר משהו, רואה חובה לעצמו לכתוב ספר ולהודיע לעולם את מעלליו. ולמי יש בימינו חיים סוערים? אז בבקשה, גם לאנשים היפים יש, קל וחומר לאלה שאינם מקומיים, כמו למשל השחקן הצרפתי הנודע **דניאל ז'לין**, שהתפרסם אצלנו בעיקר בזכות ידידותו האמיצה עם אשת־החברה **פרדי ריקה סגל**.

ז'לין שהוציא באחרונה בפאריס ספר אוטוביוגרפי, כלל בו פרק מייוחד על מהתקופה שעבר בפאריס וניהל שם רשת מועדונים, כשהזמרת **רז'ין**, שהיא כיום בעלת מועדון אכסלוסיבי בפאריס, עבדה אצלו יחד עם הזמרת **ברברה**. בספר בוודאי לא ייפקד גם מקומה של רעייתו החייכנית, שהוגדרה ככוכב בשמי האופנה הישראלית בזכות שמלות־החוף שלה.

סימי, הזכורה לכולם כמי שתיכננה את הבגדים עבור רשת מועדוני הים־התיכון בעולם, עומדת בכל יום עכשיו ללדת לרובר את ילדם הראשון, מה שלא מפריע לו להשוויץ בזה שהוא לא רק אבא צעיר אלא גם כבר סבא מגישואין הראשונים.

סימי ורובר דדרמן
יורש לאופנה

אודות מסעותיו לכפר־הנופש הצרפתי ב־אשקלון, שם פרחה ידידות בינו לבין מי שהיה ממנהלי הכפר, **רובר דדרמן**.

ומכל הידידות הזאת יצאה גם התוצאה, כשרובר הכיר לדניאל את אשתו, **לידי**. רק שלא תחשבו בטעות שהוא היה זקוק לשידוכים, חס וחלילה, כי דווקא בשטח האהבות היה שובב גדול. ומי שיקרא את האוטוביוגרפיה של השחקנית **סימון סיניורה**, יגלה שם ז'לין היה הגבר הראשון בחייה של השחקנית המפורסמת והיא אפילו ציינה אותו לטובה באחד מפירקי הספר.

יש להניח שגם בסיפרו־שלו גומל לה ז'לין באיזה ציון־לשבח צעיר. נו, ואם כוכבי־קולנוע כותבים, אז למה שלא ייכתב משהו גם על־ידי כוכבי־אופנה?

אז לגמרי במיקרה כותב פה, בישראל, גם רובר, שהוא כיום בעל מיפעל גדול לייצור אופנה יחד עם אשתו **סימי**, את סיפור חייו הסוערים. וככה ייסגר המעגל.

גם לרובר לא חסרים סיפורים מרתקים בינתיים אימצו להם סימי ורובר ילד קצת גדול, את המנהל של מועדון הים־התיכון באילת, **זיאד ברוך**, אחיו של השחקן הצרפתי **פייר ברוך**, בעלה־לשעבר של השחקנית **אנוק אימה**, הזכורים לנו שניהם מהסרט גבר ואשה.

התוצלות אנונימית

מזה כמה שבועות אני מתלבטת כיצד לנהוג לגבי קטע, שפורסם במדור שלי, ושלא היה לרוחי.

באותו שבוע הייתי בטיול בחו"ל ובי־קשתי מחברה לעזור לי. כך נכנס למדור בטעות הקטע „פילגש בגיבעה" (העולם הזה 2043), על אנשים אנונימיים.

לעיתים אין מנוס מלפרסם במדור זה קטע שאין שמות גיבוריו מוזכרים בו, מסיבות חשובות. למשל, כאשר עלול הפירסום לפגוע בילדים. במיקרים כאלה אני מקפידה למחוק לא רק את השמות, אלא גם כל סימן־זהות אחר, העלול להביא לזיהוי האנשים, או ש — או ש. או שמזהים, או שמונעים זיהוי.

אותו קטע היה מנוסח כך שרבים מהקוראים התפתו לחשוב שמדובר ב־עיתונאי מסויים וידוע. אף שאיני אוהבת במייוחד את העיתונאי ההוא, זה לא הגיע לו. מאז אני מתלבטת ושו־אלת את עצמי: איך אפשר להתנצל פומבית בפני אדם ששמו לא הוזכר, וש־איני רוצה לזהותו גם בדרך ההכחשה? בסוף החלטתי לעשות זאת כמו שאני עושה — להתנצל בפני פלוני, וד"ל.

אנטבה של איפלה

אהרון איפלה *
הגיבור שבאופנה

הציפורים הקטנות, שנודדות בחורף מ־לוס־אנג'לס הרחוקה לארצנו, החמימה יח־סית, לחשו באוזני כי אחת המסיבות ה־סוערות ביותר בעת האחרונה בקליפורניה החולמת נערכה בדירתו האכסלוסיבית של שחקן־הקולנוע **אהרון איפלה**.

מפה לשם הספיק איפלה, בזמן האחרון, לעלות על הגל של סירטי אנטבה, והיה הישראלי היחידי שהופיע בסרט הפשיטה על אנטבה האמריקאי, עם **צ'ארלס ברונסון ופיטר פינץ'**, שהשבוע הזל־נו דימעה על מותו. איפלה, שמתמצא בדרך־כלל במה שקורה בצה"ל בתור יש־ראלי לשעבר, וכמי שמתהדר בשלוש שנות שירות סדיר כשר ומפרך, היה בסרט האנטבאי רב־סרן קשוח, שרץ כל הזמן אחרי תת־אלוף ברונסון־שומרון והרג את כל הרעים.

אבל איפלה יפה־התואר, כך מצייצות הציפורים, לא הסתפק בתפקיד המכובד לצד ברונסון. בתור בעל ידע וברי־סמכא בכל הקשור לישראל הוא שימש גם כיועץ טכני בסרט והתפקיד הזה, תאמינו או לא, הוא מה ששבר את לב הילדות באמריקה.

כי מה יותר מושך מאשר ישראלי שאפי־לו יודע קצת עיברית, המסתובב לו על בימת ההסרטה ומוריד הוראות לכולם? אז אחת מאותן ילדות אמריקאיות, שהש־תוקקו לחוש על בשרן את חוויית אנטבה ובאו להשתתף כניצבות בסרט, התאהבה — אבל בשיא הרצינות — באיפלה הנ"ל.

ועכשיו הגענו לעניין המסיבה. כשהס־תיימה הסרטת הסרט, הזמין איפלה לדירתו המרשימה את כל החברים החדשים שהכיר בצילומים, והיתה שם מסיבה, כך מספרים, שכמותה לא זכורות בלוס־אנג'לס רבות, לפחות בשבוע האחרון.

מי שלא הוזמנה למסיבה היתה דווקא אותה ילדה אמריקאית, שכל חברותיה ואפילו הוריה כבר ידעו שהיא התאהבה באיפלה יפה־התואר. אבל זה שהיא לא הוזמנה עוד לא אומר כלום. היא פשוט הגיעה לבדה, נכנסה לדירה כמו מלאך מן השמיים, ואיפלה נפל שדוד לרגליה.

בקיצור, אהרון איפלה, שעובד כמו חב־רת־נסיעות ונוסע מארץ לארץ כדי להס־ריט, נקשר לכוכבנית הקטנה שלו כמו לכוכב המזל. כשעוסקים במיקצוע כזה מוכרחים להאמין במזלות. ואם תשאלו אותי, אז אני מכירה הרבה שהיו מוכנים להאמין ביפהפייה כזאת גם בלי שהיא תביא להם מזל.

* בתמונה מהסרט הפשיטה על אנטבה.

לוליק של אושיק

יש לי חדשות טובות, וגם פחות טובות, ממישפחת לוי. אתם בטח עוד זוכרים את השיר היפה ששר **אושיק לוי** ושכתב **יונתן גפן**, ושנקרא יונתן סע הביתה. אז השיר הזה, שמדבר על ישראלים ב־לונדון („עיר גדולה בלי חיילים ואי־אפשר לישון."), הוא ממש שיר שצובט בלב לכל מי שמתכוון לנסוע לשם.

אבל אושיק, כך מסתבר, חי את השירים שלו הרבה יותר מכל זמר אחר. כי יחד עם אישתו הבלונדית **עירית**, אם שני ילדיו, **דנה ואריאל**, נסע באמת לאמ־ריקה הגדולה, ואפילו היו חברים טובים שכבר חשבו שאושיק עומד לעזוב אותנו לעולם. אבל אז, כנראה, באיזה לילה חורפי עם ברקים ורעמים שכב לו אושיק המתגעגע במיטה וזימזם לעצמו „יונתן סע הביתה..." ולמחרת בבוקר לקח את המיטלטלים ואת המישפחה, וחזר ארצה ישראל עם תרמיל ומקל.

וכדי שלא יהיו ספקות, אושיק גמר עם אמריקה והוא יישאר כאן איתנו עד יום מותו, מינימום. חוץ מאשר איזה טיולים, אולי, פה ושם.

באמריקה ביקר אושיק אצל אחיו **לוי־לוק**, שכנראה לא מכיר שירים כאלה או שהם אינם גורמים לליבו, והוא יושב לו במיאמי־ביץ' כבר יותר משנה.

לוליק נשוי ל**סוזי**, אמריקאית יפה, ומתפרנס בעיקר מזה שהוא מדריך־קראר־טה וגם מארגן קייטנות לילדים קטנים רעים. חוץ מזה, כשמזדמן, הוא מופיע ושר את השירים הישנים והמוכרים שלו — סטייל ספרד ופלמנקו ולזרקה.

עירית ואושיק לוי
הכל באופנה

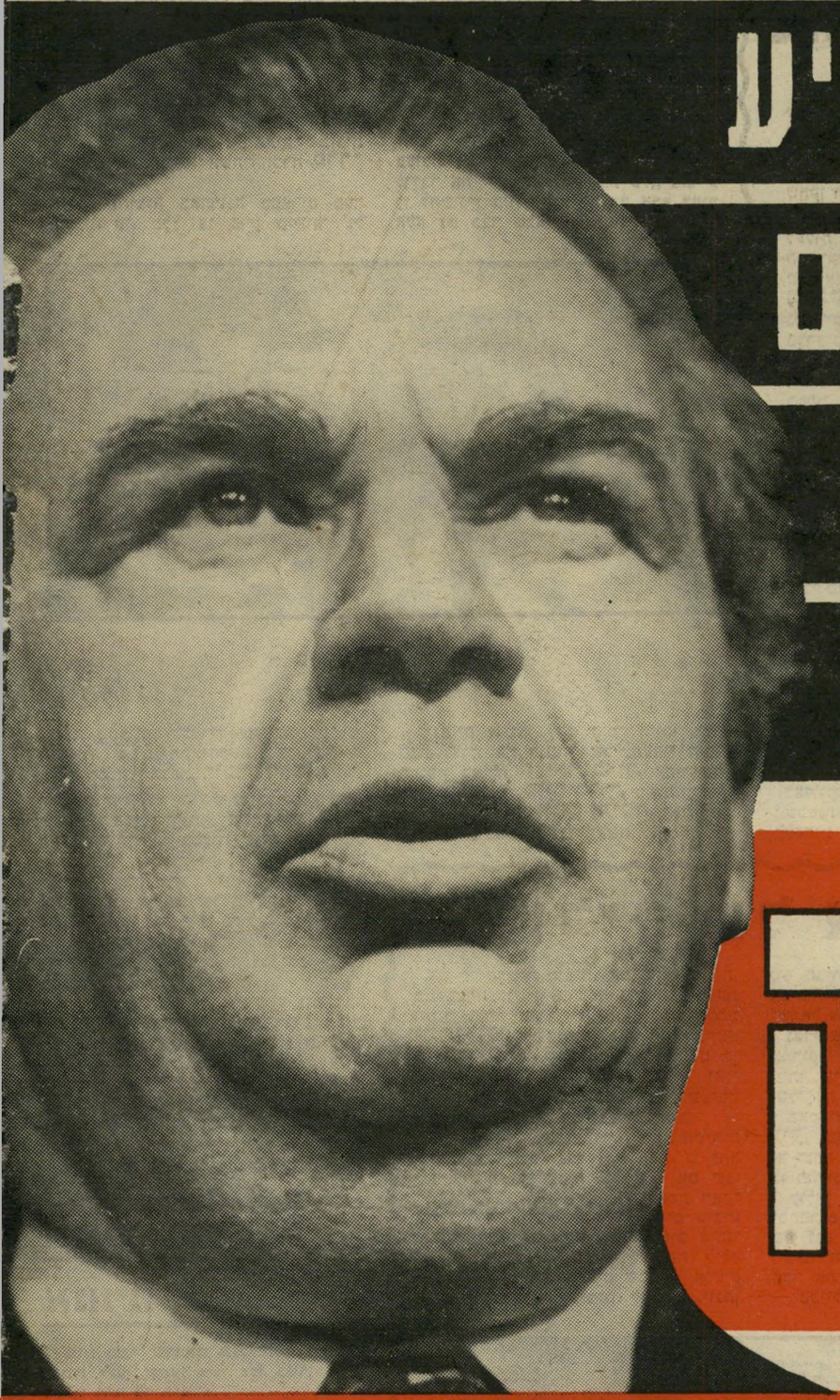
לוליק, כך מדווח לי אושיק, די מאושר, והעיקר שנותנים לו שם לפעמים גם לשיר, כי בשביל לשיר באמריקה צריך להיות טובים באמת, ולא מספיק סתם לדעת לעוות גיטארה.

אז בסך־הכל אני לא יודעת, אחרי שאני שומעת את הסיפורים של לוליק ואושיק, אם באמריקה טוב או לא טוב. אבל אר־שיק, גם כדי לשכנע את כל מי שהוא מכיר בארץ הזאת שכאן הכי טוב, החליט להשתתף בהצגה חדשה בשם „ישראלי ב־אמריקה", שמראה שלחיות בארץ האפש־רויות הבלתי־מוגבלות זה עוד לא המצי־אה הכי גדולה.

אושיק אמר לי שהכל בסדר, ואפילו סיפר לי שעירית מתכוונת לעסוק ביצוא. מה שנקרא „עם הפנים ליצוא." אם אתם לא זוכרים, אז עירית כבר דאגה פעם למלבושי הבוהמה הישראלית, אבל בינ־תיים היא העבירה את הבוטיק שלה, שהיה ברחוב אבן־גבירול, לידיים אחרות, ועכ־שיו היא עובדת בבוטיק חדש של חברים שלה. בימים אלה היא מצהירה בראש חוצות כי היא זו שהתחילה עם אופנת הגרביים סטייל מעבר־חצייה שלל־גוני. „עוד לפני שנתיים לבשתי גרביים כאלה," היא אומרת, ולמפקפקים היא מוכנה להרי־אות הוכחות בצורת תצלומים.

אז עכשיו, אם היא רק תצליח לייצא מוצרי־הלבשה ואושיק יצליח בהצגה הח־דשה שלו, ולוליק יופיע קצת יותר במיא־מי־ביץ', הכל יוכל להיות בסדר במישפחת לוי לשלוחותיה השונות. ובאמת שאין מקום לדאגה.

העולם הזה

איך הוא הגיע לשותפות עם עמוס בן־גוריון ואיסר הראל

הנפילה

של תמיר